

Programmabegroting 2027 - 2030

INHOUDSOPGAVE

Programmabegroting 2027 - 2030.....	1
Inhoudsopgave.....	3
Leeswijzer	5
Algemene beschouwingen en financiële beschouwingen.....	7
1. Algemene beschouwingen	7
2. Financiële beschouwingen	9
Programma 1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	14
Programma 2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit.....	22
Programma 3. Sociaal domein	30
Programma 4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie	41
Programma 5. Onderwijs en Sport.....	48
Programma 6. Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen.....	53
Programma 7. Algemene inkomsten	60
Programma 8. Overhead	63
BBV-indicatoren	65
Paragrafen	68
Paragraaf 1 Lokale heffingen	68
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	78
Beschikbare weerstandscapaciteit.....	78
Risico's	79
Weerstandsvermogen	84
Kengetallen	84
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	85
Paragraaf 4 Financiering.....	95
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering.....	100
Paragraaf 6 Verbonden partijen.....	105
Gemeenschappelijke regelingen	106
Vennootschappen en coöperaties.....	124
Stichtingen en verenigingen.....	131
Overige verbonden partijen	133
Paragraaf 7 Grondbeleid.....	135
Paragraaf 8 Wet open overheid	143
Financiële begroting.....	145
1 Overzicht van baten en lasten	145
2 Incidentele lasten en baten	148
3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	150
4 Ramingsgrondslagen	150

5 Geprognoseerde balans	152
6 EMU-saldo	153
7 Investeringsplanning	153
8 Staat van reserves.....	162
9 Staat van voorzieningen	166
10 Afschrijvingstermijnen	169
11 Begrotingssubsidies.....	171
12 Overzicht op taakvelden	172
Afkortingenlijst	177

LEESWIJZER

In deze leeswijzer nemen we u mee in drie zaken:

1. De manier waarop nieuw beleid is verwerkt in deze begroting;
2. De manier waarop het collegewerkprogramma is verwerkt in deze begroting;
3. De opbouw van deze begroting.

1. Financiële vertaling van nieuw beleid
Deze begroting is **beleidsneutraal** opgesteld. Dat betekent dat alleen de gevolgen van bestaand beleid financieel zijn verwerkt. Nieuwe beleidsvoorstellen, waaronder voorstellen uit het coalitieakkoord 2026-2030, zijn wel inhoudelijk opgenomen in deze begroting, maar niet financieel verwerkt. Het meerjarenperspectief in deze begroting is dus gebaseerd op bestaand beleid.

Het college legt de financiële effecten van nieuwe beleidsvoorstellen afzonderlijk aan de raad voor via een **1e begrotingswijziging**. In het raadsvoorstel bij deze begroting zijn de voorstellen, de financiële gevolgen en het meerjarige saldo na verwerking hiervan opgenomen. We vragen u daarom om de Programmabegroting 2027-2030 in samenhang met het raadsvoorstel en de 1^e begrotingswijziging te lezen. Daarmee ontstaat een volledig beeld van zowel het financiële vertrekpunt als de gevolgen van de nieuwe bestuurlijke keuzes.

2. Collegewerkprogramma
De nieuwe beleidsvoorstellen uit het Collegewerkprogramma (CWP) zijn inhoudelijk in deze begroting opgenomen. Het CWP is een eerste vertaling van het coalitieakkoord naar concrete en haalbare ambities, doelen en acties, inclusief bijbehorende kosten en is geïntegreerd in de bestaande doelenboom. Zoals gebruikelijk kunt u het vinden in de programma's van deze begroting. Het college gaat graag met de auditcommissie in gesprek om de doelenboom verder door te ontwikkelen.

Bij het lezen van de doelenbomen zijn twee zaken van belang. Ten eerste zijn per actie de aanvullende lasten inzichtelijk gemaakt. Deze kunt u lezen in de tabellen van de doelenbomen. Let op: deze lasten zijn **niet** financieel verwerkt in de voorliggende begroting. Hiervoor verwijzen wij naar de 1^e begrotingswijziging. Ten tweede geven de bedragen in de doelenboom uitsluitend weer welke lasten nu bekend zijn voor het college. Een bedrag van €0 betekent daarom niet automatisch dat er aan die actie geen kosten verbonden zijn. Op een later moment kunnen alsnog financiële gevolgen blijken. Deze worden betrokken bij de Kadernota 2028 en aan uw raad voorgelegd.

3. Opbouw begroting
Deze programmabegroting bestaat uit vier delen:

1. De algemene en financiële beschouwingen;
2. De programma's;
3. De paragrafen;
4. De financiële begroting.

In de algemene en financiële beschouwingen geven we een brede inleiding op de begroting. Zo beschrijven we maatschappelijke en financiële ontwikkelingen in Woerden. Hierbij kijken we breder dan alleen de inhoud van deze begroting: ook onderwerpen uit het CWP of andere beleidskaders komen aan bod.

De programma's beschrijven wat het bestuur wil bereiken, wat er gedaan wordt om daar te komen en welke middelen hiervoor beschikbaar zijn. Elk programma begint met overzichten van de verantwoordelijke portefeuillehouders en de taakvelden. Hierna volgen de doelenbomen met daarin de gewenste ambities, doelen en acties, inclusief de aanvullende kosten van elke actie. Het programma eindigt met een overzicht van de baten en lasten per taakveld en een analyse van de financiële verschillen tussen de begroting 2027 en de begroting 2026.

Aan het eind van de programma's staan de BBV-indicatoren opgesomd. Deze geven een beeld van een aantal ontwikkelingen in Woerden.

Na de programma's volgen de paragrafen. Deze gaan wat dieper in op een aantal thema's die van belang zijn voor het financiële beleid en de bestuurlijke verantwoording. De paragrafen gaan respectievelijk over:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Wet open overheid (Woo)

De financiële begroting is een financiële samenvatting van de baten en lasten vanuit de programma's. Daarin zijn onder andere overzichten opgenomen van de reserves en voorzieningen en wordt aangegeven welke ramingen ten grondslag liggen aan de begroting 2027.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN EN FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

1. ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Van start

Met trots presenteert het college van B en W u zijn eerste programmabegroting. Sinds de start op 1 juli 2026 werkt het college aan plannen die Woerden en de dorpen Harmelen, Kamerik en Zegveld nog mooier, sterker en leefbaarder maken.

Rekening houden met onzekerheid

De wereld kent veel onzekerheden. Internationale ontwikkelingen zijn onvoorspelbaar en ook nationaal beleid verandert regelmatig. Tegelijkertijd staan de inkomsten vanuit het Rijk onder druk. Ook lokaal zijn er risico's. Daarom blijft de gemeente wendbaar en financieel weerbaar, met voldoende ruimte om tegenvallers op te vangen en waar nodig bij te sturen. In deze begroting is daar rekening mee gehouden door verantwoord gebruik te maken van de reserves.

Woerden als regionale partner

Woerden werkt actief samen met andere gemeenten en de provincie aan maatschappelijke opgaven. Dat gebeurt binnen MRU-West, het Groene Hart en met omliggende gemeenten. Ook in 2027 wil het college een betrouwbare en constructieve partner zijn. De samenwerking met Oudewater neemt daarbij een bijzondere plaats in. In 2027 werken beide gemeenten verder aan de verdieping van de afspraken die in 2026 zijn gemaakt, met als doel meer kwaliteit en synergie voor beide organisaties.

We doen het samen

Het realiseren van deze ambities kan alleen samen met inwoners, ondernemers, dorps- en wijkplatforms, de gemeenteraad, andere gemeenten en de provincie. Het college wil daarbij nadrukkelijk samen met de gemeenteraad richting geven aan de toekomst van de gemeente.

Aan de slag

In deze programmabegroting zijn de ambities uit het collegewerkprogramma uitgewerkt. Een deel daarvan is direct vertaald in beleid en acties. Andere ambities vragen eerst om nadere uitwerking. Voor deze onderwerpen komt het college met voorstellen aan de gemeenteraad, inclusief dekking en uitvoering.

Prioriteiten

Het college werkt in 2027 aan de volgende prioriteiten. Deze hebben, naast de reguliere werkzaamheden, een plek gekregen in de begroting.

Groei met kwaliteit

De gemeente groeit naar 60.000 inwoners, waardoor meer woningen nodig zijn. Deze begroting bevat voorstellen en middelen om woningbouw te stimuleren. Netcongestie vormt een groeiend risico; daarom werkt het college samen met andere overheden om dit zoveel mogelijk te beperken. De groei is vastgelegd in de Omgevingsvisie, die wordt herijkt en uitgewerkt in omgevingsprogramma's. Tegelijkertijd werken we aan een toekomstperspectief voor het gebied ten westen van Woerden. Ook voorzieningen moeten meegroeien. Daarom worden plannen uitgewerkt voor investeringen in maatschappelijke voorzieningen, zoals scholen, sportaccommodaties, buurthuizen en speeltuinen. De Maatschappelijke Agenda vormt hiervoor de basis en wordt in 2027 herijkt. Inwoners merken dit aan meer woningen, goede voorzieningen en ruimte om te ontmoeten, sporten en spelen.

Een innovatieve economie

De economie van Woerden, Harmelen, Kamerik en Zegveld is sterk en biedt veel werkgelegenheid. Het college werkt aan groei ruimte op nieuwe bedrijventerreinen en aan het stimuleren van innovatie, zodat ook in de toekomst voldoende banen beschikbaar blijven. Daarnaast wordt de dienstverlening aan ondernemers verbeterd door verzoeken en vergunningen sneller af te handelen. Ondernemers en inwoners merken dit aan betere dienstverlening, meer economische kansen en behoud van werkgelegenheid.

Werken aan een duurzame wereld

Hitte, droogte en natuurbranden komen steeds vaker voor. Daarom blijft het college werken aan de verduurzaming van economie, woningen, gebouwen en mobiliteit. Het bedrijfsleven is hierbij een belangrijke partner. Samen verminderen we het gebruik van grondstoffen en helpen we inwoners met subsidies om woningen sneller te isoleren. Ook zet het college stappen in duurzame energie en de warmtetransitie, zodat bedrijven en inwoners kunnen rekenen op schone energie en leveringszekerheid.

Goede bereikbaarheid

Om ergens te kunnen wonen of werken, moet je er ook kunnen komen. Veilige wegen en goed openbaar vervoer zijn daarbij onmisbaar. De inzet richt zich op onderhoud van wegen, het oplossen van knelpunten en op termijn de aanleg van een nieuwe randweg, met eerst aandacht voor de oostelijke randweg. Inwoners merken dit aan beter onderhouden wegen en fietspaden, meer verkeersveiligheid en een betere doorstroming.

Veilig samenleven

Veiligheid in de leefomgeving is een basisbehoefte. Daarom bevat deze begroting extra investeringen in veiligheid. Het geld wordt ingezet voor extra handhaving door twee nieuwe BOA's en voor een betere verbinding tussen de maatschappelijke agenda en het veiligheidsdomein. Inwoners merken dit aan meer zichtbare handhaving en een snellere aanpak van overlast en onveilige situaties.

Weerbare samenleving

De druk op onze samenleving neemt toe door geopolitieke spanningen en ondermijnende criminaliteit. Ook in Woerden is dit merkbaar. Daarom treffen we in 2027 maatregelen om de samenleving weerbaarder te maken, bijvoorbeeld door minder afhankelijk te zijn van buitenlandse energie en grondstoffen. Ook bereiden we ons voor op langdurige crisissituaties. Inwoners merken dit aan een betere voorbereiding op noodsituaties en het zoveel mogelijk in stand houden van dienstverlening en voorzieningen tijdens crises.

Een fijne openbare ruimte

Inwoners en bezoekers ontmoeten elkaar in de openbare ruimte. Groen, parken, stoepen en straten moeten daarom goed onderhouden worden. Het college investeert extra om dit nu en in de toekomst mogelijk te maken. Zo blijft het prettig wonen in Woerden, Harmelen, Kamerik en Zegveld. Inwoners merken dit aan schone, veilige en aantrekkelijke straten, pleinen, parken en speelplekken.

Iedereen doet en telt mee

In de gemeente Woerden telt iedereen mee. Het college blijft zich inzetten voor een samenleving waarin iedereen kan deelnemen. Mensen zonder werk worden geholpen bij het vinden van een baan en inwoners die zorg nodig hebben kunnen rekenen op passende ondersteuning. Ook zet de gemeente zich in voor toegankelijke openbare gebouwen en openbare ruimte. Discriminatie wordt niet geaccepteerd en iedereen is welkom, ongeacht achtergrond, geloof, seksuele geaardheid, gender of andere kenmerken. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld als inclusieve werkgever en zet hiervoor extra capaciteit in. Inwoners merken dit aan toegankelijke voorzieningen, passende ondersteuning en een gemeente waarin iedereen mee kan doen.

Sterke organisatie

Het college wordt ondersteund door een betrokken en deskundige organisatie. Een sterke organisatie is essentieel voor goede dienstverlening aan inwoners, bedrijven en bezoekers. Daarom blijft het college investeren in ontwikkeling. Samen met de auditcommissie wordt bekeken hoe de gemeenteraad inzicht krijgt in de ontwikkeling van de organisatie en relevante personele indicatoren. Inwoners merken dit aan betrouwbare dienstverlening, duidelijke communicatie en een gemeente die afspraken nakomt.

Gezonde financiën

Het huishoudboekje van de gemeente is gezond en dat blijft het uitgangspunt. Het vermogen wordt ingezet voor maatschappelijke doelen; vermogensgroei is geen doel op zichzelf. Het college streeft naar een lastendruk die op of onder het Utrechtse gemiddelde ligt. De begroting is in balans in 2027, maar nog niet in 2028 en 2029. Daarom worden richting de Kadernota 2028 financiële maatregelen uitgewerkt en voorgelegd aan de gemeenteraad. Inwoners merken dit aan een financieel stabiele gemeente die blijft investeren in voorzieningen en oog houdt voor betaalbare lokale lasten.

Met deze begroting kiest het college voor groei met kwaliteit, een sterke samenleving en gezonde financiën. Zo bouwen we aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en ondernemen is.

2. FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

Deze begroting bouwt voort op de Kadernota 2027 en is geactualiseerd op basis van de meest recente financiële informatie voor het bestaande beleid. De financiële vertaling van het collegewerkprogramma is niet in deze primaire begroting verwerkt.

Ten opzichte van de Kadernota is het financiële beeld verbeterd. Waar de Kadernota voor de jaren 2028 tot en met 2030 nog tekorten liet zien, laat de voorliggende begroting in alle jaarschijven een positief begrotingssaldo zien. Daarmee ontstaat ruimte voor de financiële vertaling van het coalitieakkoord 2026-2030 'Basis op orde, bouwen aan morgen'.

De verbetering van het financiële perspectief is het gevolg van onder meer de verwerking van de meicirculaire 2026, een actualisatie van inkomsten en uitgaven, een aangepaste rente- en financieringsraming en een realistischer fasering van investeringen. Tegelijkertijd blijft behoedzaamheid nodig. De ontwikkeling van het gemeentefonds, de kosten in het sociaal domein, de omvangrijke investeringsopgave en de ontwikkeling van de schuld zijn belangrijke aandachtspunten.

Uitgangspunt blijft een solide en realistisch financieel beleid. Daarbij sturen we niet alleen op een positief begrotingssaldo, maar vooral op structureel begrotingsevenwicht, een uitvoerbare investeringsplanning en een beheersbare schuldpositie.

Collegewerkprogramma en aanvullende beleidskeuzes

De financiële effecten van het collegewerkprogramma zijn nog niet in deze begroting verwerkt. Hierdoor geeft het begrotingssaldo van de primaire begroting niet het financiële beeld weer ná verwerking van deze bestuurlijke keuzes. De effecten worden opgenomen in een eerste begrotingswijziging, die tegelijk met deze begroting ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

Het college heeft de raad eerder toegezegd dat, indien het begrotingssaldo daarvoor ruimte biedt, naast de financiële vertaling van het collegewerkprogramma ook opnieuw wordt gekeken naar voorstellen uit de Voorjaarsrapportage 2026 en de Kadernota 2027 die niet zijn gehonoreerd. Het verbeterde financiële perspectief biedt ruimte om een aantal eerder niet gehonoreerde voorstellen alsnog op te nemen in de begroting. De financiële effecten van alsnog gehonoreerde voorstellen worden opgenomen in de eerste begrotingswijziging. Daarmee biedt de eerste begrotingswijziging de raad in samenhang inzicht in zowel de financiële vertaling van het collegewerkprogramma als de aanvullende keuzes die het college binnen de beschikbare financiële ruimte voorstelt.

Na besluitvorming door de raad worden de financiële effecten conform het raadsbesluit in de begroting 2027-2030 verwerkt.

Van Kadernota naar Begroting

Deze begroting is gebaseerd op de Kadernota 2027 die de raad op 16 juli 2026 heeft vastgesteld. De in de Kadernota opgenomen financiële en beleidsmatige uitgangspunten zijn in deze begroting vertaald en waar nodig geactualiseerd. De going-concernbegroting is opnieuw doorgerekend, de gevolgen van loon- en prijsontwikkelingen zijn verwerkt en de meicirculaire 2026 is opgenomen. Ook de investeringsplanning is opnieuw beoordeeld op haalbaarheid en beschikbare uitvoeringscapaciteit.

De belangrijkste ontwikkelingen sinds de vaststelling van de Kadernota zijn:

1. De verwerking van de meicirculaire 2026. Dit leidt tot een voordeel van € 0,2 miljoen in 2027, oplopend tot circa € 1,0 miljoen in 2030.
2. De investeringsplanning en de bijbehorende kapitaallasten zijn geactualiseerd. Bij de fasering is nadrukkelijker rekening gehouden met de verwachte uitvoeringscapaciteit en het vastgestelde investeringsplafond.
3. De ramingen voor rente en financiering zijn aangepast aan de actuele kasstroomprognose. Dit levert in alle jaren een financieel voordeel op.
4. De budgetten voor integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) zijn bijgesteld op basis van de actuele projectplanning.

5. Bij de Programmabegroting 2026 zijn de middelen voor de herijking van IBOR, conform het aangenomen amendement, nog niet aan de exploitatie toegevoegd maar beschikbaar gehouden via een storting in de Algemene reserve. In de Programmabegroting 2027 is dit technisch gecorrigeerd door deze middelen als reservering binnen programma 7 op te nemen. De omvang en bestemming van de middelen wijzigen hierdoor niet. Dit sluit beter aan bij de wijze waarop het structurele begrotingssaldo wordt beoordeeld: structurele lasten en baten moeten herkenbaar en in samenhang in de begroting worden gepresenteerd. De technische correctie leidt daarmee tot een zuiverder en transparanter beeld van het structurele begrotingssaldo.
6. De nieuwe Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Oudewater is doorgerekend op basis van de personeelsbegroting en overige kostenramingen voor 2027.
7. De opbrengsten uit parkeren, OZB, leges en heffingen zijn geactualiseerd. Voor de OZB is, naast de in de Kadernota opgenomen indexatie, ook de actuele opbrengstontwikkeling en areaaluitbreiding verwerkt. Er is geen index doorgevoerd op de parkeertarieven.
8. De personeelskosten zijn geactualiseerd op basis van de geldende cao-afspraken en de feitelijke personele bezetting.
9. Subsidies zijn conform de Kadernota met 4,1% geïndexeerd. De kosten voor Jeugdwet en Wmo zijn conform berichtgeving van het regionaal inkoopbureau Utrecht West geïndexeerd met 3,96%.
10. Voor overige kosten en investeringen is geen prijsindex toegepast. In programma 7 is hiervoor een stelpost van € 435.000 opgenomen, welke kan worden ingezet als prijsontwikkelingen daartoe aanleiding geven.
11. De bijdragen aan verbonden partijen zijn aangepast aan de meest recente begrotingen van deze partijen.

Ontwikkeling financieel perspectief sinds vaststelling Kadernota 2027

Onderstaande tabel laat zien hoe het financiële perspectief zich heeft ontwikkeld van de vastgestelde Kadernota 2027 naar de geactualiseerde Begroting 2027-2030.

Omschrijving (- is nadeel en + is voordeel) x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo Kadernota 2027	991	-1.728	-880	-870
Verwerking meicirculaire 2026 conform RIB D/26/233901	236	706	525	958
Actualisatie begroting	1.220	1.675	841	1.909
Saldo begroting 2027-2030 excl. CWP	2.447	653	486	1.997

Mutaties begroting 2027:		Toelichting
Bijdrage Oudewater	600	De bijdrage van Oudewater aan Woerden stijgt in 2027 door hogere salariskosten, een hoger bijdragepercentage, noodzakelijke versterking van de organisatie en hogere bedrijfsvoeringskosten.

Bijstelling IBOR-budget	400	Het IBOR is incidenteel verlaagd doordat de uitvoering van een aantal projecten later plaatsvindt dan voorzien.
Aanpassing rente financiering	1.000	Bij het opstellen van de begroting 2027-2030 is de investeringsplanning geactualiseerd. Omdat een aantal investeringen later worden uitgevoerd, zijn de liquiditeitsprognose en de kapitaallasten hierop aangepast.
Parkeren	286	Bijstelling o.b.v. de begroting van Parkeerservice. Daarnaast zijn, door de invoering van de scanauto, de inkomsten van naheffingen gestegen. Er is geen indexatie op de tarieven toegepast.
OZB	112	De ontwikkeling van de WOZ-waarden en de opbrengstontwikkeling als gevolg van areaaluitbreiding zorgt voor een hogere opbrengst.
Vrijval reservering taakmutaties AU	188	De reservering voor specifieke inkomsten uit het Gemeentefonds kunnen vrijvallen, omdat de betreffende taken binnen de bestaande budgetten kunnen worden uitgevoerd.
Onderwijsachterstandenbeleid	100	Door onderbesteding kan een deel van het budget vrijvallen. De rijksmiddelen zijn toereikend om de taken en voorgenomen activiteiten uit te voeren, waardoor het gemeentelijke budget kan worden verlaagd zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering.
Aanpassing kapitaallasten	-395	Bij het opstellen van de begroting 2027-2030 is de investeringsplanning geactualiseerd. Omdat een aantal investeringen later worden uitgevoerd, zijn de liquiditeitsprognose en de kapitaallasten hierop aangepast.
Verbonden partijen	-165	Bijstelling op basis van de begrotingen van de verbonden partijen. De hogere bijdrage heeft betrekking op nieuw beleid.
Loonkostenstijging	-681	De loonkosten zijn geactualiseerd op basis van de werkelijke inschaling van medewerkers, de effecten van HR21 en de bijgestelde raming van het opleidingsbudget op basis van de loonsom.
Divers	-225	Diverse mutaties
Totale mutaties begroting 2027	1.220	

Structureel begrotingssaldo

De provincie kijkt als toezichhouder voor de beoordeling van de begroting naar het structurele saldo. Bij een structureel evenwicht worden structurele lasten gedekt door structurele baten. Incidentele baten en lasten en incidentele reservemutaties worden daarbij buiten beschouwing gelaten.

Het structurele begrotingssaldo, exclusief verwerking CWP, is in alle jaren positief: 2027 € 3,0 miljoen, 2028 € 1,1 miljoen, 2029 € 0,7 miljoen en 2030 € 2,0 miljoen.

Structureel saldo (x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten	772	-590	-262	1.246
Saldo mutaties reserves	1.675	1.242	748	750
Begrotingssaldo (excl. CWP)	2.447	653	486	1.997
Af: incidentele baten	-9.856	-11.328	-9.650	-4.320
Af: incidentele onttrekking reserves	-1.524	-1.091	-596	-599
Bij: incidentele lasten	11.270	12.261	9.800	4.320
Bij: incidentele toevoegingen reserves	670	670	670	670
Structureel begrotingssaldo (excl. CWP)	3.007	1.165	710	2.068

Algemene uitkering en circulaire

De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt een belangrijk deel van de gemeentelijke inkomsten en is daarmee van grote invloed op het meerjarenperspectief. De voorliggende begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2026. Ten opzichte van de Kadernota verbetert het begrotingssaldo hierdoor met € 236.000 in 2027, € 706.000 in 2028, € 525.000 in 2029 en € 958.000 in 2030.

De herziening van het gemeentefonds blijft een belangrijke ontwikkeling. Per 1 januari 2023 is een nieuw verdeelmodel van het gemeentefonds ingevoerd. Sindsdien groeien gemeenten in kleine stapjes naar de nieuwe verdeling via het zogenoemde ingroeipad. Voor Woerden heeft de herziening negatieve gevolgen. Omdat er meer onderzoek nodig is naar de uitwerking van de herziening wordt, conform het advies van de Raad van Openbaar Bestuur, het ingroeipad voor de jaren 2027 en 2028 bevroren op het huidige niveau. De eerstvolgende herziening wordt nu verwacht vanaf 2029 en zou voor Woerden een negatief resultaat betekenen van ongeveer € 1,7 miljoen.

Op Prinsjesdag is de septembercirculaire 2026 gepubliceerd. Zoals in voorgaande jaren is de septembercirculaire niet in deze begroting verwerkt. Bij de Voorjaarsrapportage 2027 wordt de financiële vertaling verwerkt in de begroting.

Lokale heffingen

Conform de Kadernota zijn de opbrengsten uit belastingen en heffingen voor 2027 in beginsel met 4,1% geïndexeerd. Voor de OZB is daarnaast rekening gehouden met de ontwikkeling van de WOZ-waarden, de actuele opbrengstontwikkeling en areaaluitbreiding. Op de parkeertarieven is geen indexatie toegepast.

De rioolheffing wordt naast de reguliere indexatie van 4,1% met 3,5% verhoogd, conform het vastgestelde beleidsplan Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig. Hiermee wordt een buffer opgebouwd voor kapitaallasten van de benodigde, toekomstige investeringen.

Sociaal domein

Het sociaal domein blijft in financieel opzicht een belangrijk aandachtspunt. De Jeugdwet en Wmo zijn open-einde-regelingen, waardoor volumeontwikkelingen en veranderingen in de zorgvraag rechtstreeks kunnen doorwerken in de begroting. De koers van de Maatschappelijke Agenda blijft daarom gericht op het versterken van de sociale basis, preventie en ondersteuning dichtbij de inwoner, met als doel zwaardere en duurdere zorg waar mogelijk te voorkomen.

In deze begroting zijn de budgetten voor Jeugdwet en Wmo geactualiseerd en geïndexeerd met 3,96%. De ontwikkeling van volumes, uitgaven en de realisatie van sturingsmaatregelen wordt gedurende het begrotingsjaar gevolgd via de reguliere planning&control-cyclus. Op deze wijze wordt een belangrijk financieel risico in het sociaal domein actief gemonitord.

Investeringsplan

De gemeente staat de komende jaren voor een omvangrijke investeringsopgave. Het bij de Kadernota vastgestelde investeringsplafond blijft daarbij het financiële kader. Voor 2027 en verder bedraagt dit plafond € 32,4 miljoen per jaar. In deze begroting is de fasering van investeringen opnieuw beoordeeld op basis van de verwachte uitvoerbaarheid en beschikbare capaciteit.

Een realistischer fasering voorkomt dat kapitaallasten te vroeg in de begroting worden opgenomen en geeft een beter beeld van de toekomstige financieringsbehoefte. De actualisatie van de afschrijvingslasten levert binnen deze begrotingsperiode een voordeel op dat oploopt tot € 357.000 in 2030. Het verschuiven van kasstromen betekent niet dat investeringen vervallen; het moment waarop de uitgaven en financiële lasten ontstaan wordt beter aangesloten op de verwachte uitvoering.

Schuldquote

Een positief begrotingssaldo alleen is niet voldoende om de financiële gezondheid van de gemeente te beoordelen. Ook de ontwikkeling van de schuld is van belang. Een hoge schuld maakt de begroting gevoeliger voor rentestijgingen en legt door hogere rente- en afschrijvingslasten voor langere tijd beslag op toekomstige begrotingsruimte. Zeker in deze huidige tijd, waarin rentes stijgen, is de ontwikkeling van de schuldquote zeer relevant.

De uitgangspositie is de afgelopen jaren verbeterd: de netto schuldquote kwam in de Jaarstukken 2025 uit op 76%, tegenover 90% in 2024. Door de omvangrijke investeringsopgave zal de schuldquote de komende jaren naar verwachting weer oplopen. De Financiële Verordening hanteert 130% als eerste signaleringswaarde. Het investeringsplafond en de realistische fasering van investeringen zijn belangrijke instrumenten om de ontwikkeling van de schuld beheersbaar te houden.

De geprognoseerde netto schuldquote komt voor de begroting 2027 uit op 105%.

Samenvattend

Het financiële perspectief is sinds de Kadernota 2027 duidelijk verbeterd. De voorliggende begroting laat in alle jaren een positief begrotingssaldo zien en biedt daarmee een solide uitgangspositie voor de nieuwe bestuursperiode. De positieve saldi zijn echter niet zonder meer vrije bestedingsruimte. De financiële gevolgen van het collegewerkprogramma moeten nog worden verwerkt. De ontwikkelingen bij het Rijk, het sociaal domein, de investeringsopgave en de schuldpositie vragen blijvende aandacht.

De financiële koers blijft daarom gericht op structureel en reëel begrotingsevenwicht, realistisch begroten, een gemiddelde lastendruk en investeren en het bewaken van de schuldpositie. Daarmee wordt ruimte geboden voor bestuurlijke keuzes, zonder de financiële wendbaarheid van de gemeente op langere termijn uit het oog te verliezen.

PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder	Thema
Monique Bonsen-Lemmers	Bestuurlijke zaken, Burgerzaken, Communicatie, Evenementen, Handhaving en toezicht, Juridische zaken, Ondermijning en weerbaar bestuur, Openbare orde en veiligheid, Regionale samenwerking, Veteranenzorg en -beleid, Weerbare samenleving
Vincent Janssen	Brandweerkazernes, Detailhandel en horeca, Organisatie, Samenwerkingsovereenkomst Woerden-Oudewater, Vergunningverlening
Hendrie van Assem	Dierenwelzijn, Participatie, Woerden Marketing

Omschrijving

Programma 1 omvat twee opgaven uit het bestuursakkoord:

- Vitale wijken, dorpen en het buitengebied
- Organisatie en dienstverlening

Taakvelden binnen programma 1 zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.1 Bestuur	Facilitering van de bestuursorganen: - college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.) - raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.) - de ondersteuning van de raad, griffie - regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking - lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole
0.2 Burgerzaken	Producten burgerzaken: - paspoorten en rijbewijzen - bevolkingsregister - straatnaamgeving en kadastrale informatie - burgerschap - verkiezingen, referenda - burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7)
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen
1.2 Openbare orde en veiligheid	Taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid: - toezicht en handhaving openbare orde, BOA's - Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit - bureau Halt - preventie van criminaliteit - opstellen en handhaven APV - leges drank & horeca - wet wapen en munitie (voorheen vuurwapenwet) - beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven - veilige woon- en leefomgeving - doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek i.v.m. de mogelijk niet-natuurlijke doodsoorzaak) - tegengaan van radicalisering - huiselijk geweld - Persoonsgerichte Aanpak (PGA) - nazorg ex-gedetineerden
5.4 Musea	Activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: gemeentelijk archief en RHC Rijnstreek en Lopikerwaard

Ambities

Inwoners centraal

We bouwen aan een gemeente die dichtbij haar inwoners staat. Een gemeente die makkelijk, menselijk, betrouwbaar en betrokken is, luistert naar wat er leeft en samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werkt aan een sterke samenleving.

We werken vanuit de leefwereld van inwoners en verbinden dienstverlening, participatie en gebiedsgericht werken. Zo benutten we kennis, signalen en initiatieven uit de samenleving en sluiten beleid en dienstverlening beter aan op wijken, dorpen en het buitengebied.

De komende jaren versterken we de verbinding tussen samenleving, bestuur en organisatie. Signalen en initiatieven krijgen een vaste plaats in beleid, projecten en dienstverlening. We verbeteren de toegankelijkheid van onze (digitale) dienstverlening en betrekken inwoners passend bij ontwikkelingen in hun leefomgeving.

Veiligheid

De gemeente werkt samen met ketenpartners, inwoners en ondernemers aan een veilige, leefbare, inclusieve en gezonde samenleving voor haar inwoners en bezoekers. Daarbij zijn zowel de criminaliteitscijfers als de veiligheidsbeleving van inwoners belangrijke ijkpunten.

De prioriteiten worden door de raad vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan. Deze prioriteiten vormen in de huidige bestuursperiode de kern van het veiligheidsbeleid.

Handhaven van de openbare orde gebeurt in samenwerking met ketenpartners zoals politie, RIEC, belastingdienst, jongerenwerk etc.

De veiligheidsopgaven veranderen voortdurend. Naast de traditionele vraagstukken op straat krijgen inwoners, ondernemers en de overheid steeds vaker te maken met digitale criminaliteit, ondermijnende activiteiten, jonge aanwas en maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel. Ook zien we een toenemende verwevenheid tussen zorg- en veiligheidsvraagstukken. Daarom investeren we naast handhaving en toezicht ook in preventie, samenwerking en het versterken van de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Om veiligheid en een veilig gevoel te bevorderen werken we de komende jaren samen verder aan een samenleving en organisatie die:

- Weerbaar is tegen en alert is op onveilige situaties en criminele invloeden;
- In staat is doelgericht en adequaat op onveiligheids- en leefbaarheidsvraagstukken te reageren, ook in geval van nood-of crisissituaties;
- Veerkrachtig is en zich kan aanpassen aan nieuwe maatschappelijke en veiligheidsontwikkelingen;
- Met elkaar in verbinding staat, signalen met elkaar deelt en samenwerkt aan de best mogelijke oplossing voor de betreffende problematiek;
- Aandacht heeft voor en perspectief biedt aan (on)veiligheid en leefbaarheid van kwetsbare groepen en personen.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Inwoner centraal

Werken vanuit de leefwereld van inwoners wordt een vanzelfsprekend onderdeel van onze organisatie. Maatschappelijke verwachtingen en wetgeving vragen om een toegankelijke, transparante en betrokken overheid die inwoners tijdig betreft bij plannen en besluiten, waaronder de Omgevingswet, de Algemene wet bestuursrecht, de Wet versterking participatie op decentraal niveau en de Wet open overheid. Daarom blijven we investeren in een organisatie die vanuit inwoners handelt en samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal stelt.

De komende jaren vernieuwen we de gemeentelijke website en verbeteren we de toegankelijkheid van onze (digitale) dienstverlening en communicatie. Met gebiedspaspoorten brengen we in beeld wat speelt in wijken, dorpen en het buitengebied, zodat signalen uit de samenleving beter worden benut bij beleid en uitvoering. Ook herzien we de participatieverordening, in lijn met de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Hiermee versterken we de verbinding tussen samenleving, bestuur en organisatie en geven we invulling aan een transparante en betrokken overheid.

We volgen de ontwikkeling met beleavings- en prestatie-indicatoren. Tweejaarlijks meten we de tevredenheid over dienstverlening, participatie en communicatie en gebruiken we de uitkomsten voor verbetering. Daarnaast monitoren we klachten over gedragingen van het bestuursorgaan (artikel 9:4 Algemene wet bestuursrecht), de afhandelings- en terugbelverzoeken en inzichten uit klantreizen. In 2027 vindt opnieuw een inwonertevredenheidsonderzoek plaats.

Veiligheid

De prioriteiten worden door de raad vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan. Deze prioriteiten vormen in de huidige bestuursperiode de kern van het veiligheidsbeleid. Zie ook bovenstaande toelichting onder 'ambities'.

Collegewerkprogramma

Ambitie: Samenwerking die klaar is voor de toekomst					
Portefeuillehouder: Monique Bonsen-Lemmers					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.1 In 2027 kiezen we hoe we verder gaan in de samenwerking met de gemeente Oudewater.	1.1A We laten in Q4 2026 samen met Oudewater twee basisscenario's doorrekenen: ontvlechting en bestuurlijke herindeling. Gedurende 2027 voeren we bestuurlijke gesprekken over de toekomst van de samenwerking met Oudewater.	150	150	0	0
Ambitie: Een sterkere organisatie					
Portefeuillehouder: Vincent Janssen					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.2 In 2030 staat Woerden er sterker voor op de arbeidsmarkt en heeft oog voor talent en talentontwikkeling. We huren dan minder externe mensen in. Woerden is een gemeente waar mensen met plezier werken en waar mensen graag willen komen werken.	1.2A We maken elk jaar in de begroting de inzet van eigen capaciteit en externe inhuur inzichtelijk en sturen kwantitatief en kwalitatief op inhuur in onze organisatie net als de daarbij gemaakte afwegingen.	0	0	0	0
	1.2B We verkennen in 2027 de mogelijkheden voor een regionale samenwerking op het gebied van de arbeidsmarkt.	0	0	0	0
	1.2C We borgen nog beter in processen dat nieuwe ambtenaren onze stad en dorpen direct goed leren kennen en 'naar buiten' gaan.	0	0	0	0
	1.2D In 2027 gaan we werven vanuit een duidelijk medewerkersprofiel, een werkgeversverhaal en een recruitmentaanpak die hierop aansluit.	0	0	0	0
1.3 In 2030 werkt onze organisatie efficiënter en voorspelbaarder.	1.3A Ter voorbereiding op de kadernota 2028 zal de gemeente starten met strategische personeelsplanning op de grote ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Bij de behandeling van de kadernota 2028 (zomer 2027) geeft het handelingsperspectieven.	100	100	0	0
Ambitie: Samenspel met de samenleving					
<i>We betrekken inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners actief bij onze plannen en projecten. We wegen hun inbreng mee in onze besluiten. We willen ook beter aansluiten bij wat er leeft in de samenleving. Daarom maken we het voor initiatiefnemers makkelijker om de weg naar de gemeente te vinden. We zijn daarbij helder over wat wel en niet kan. We leggen duidelijk uit wat de kaders zijn. En we laten zien wat we met de inbreng van inwoners hebben gedaan in onze keuzes.</i>					
Portefeuillehouder: Hendrie van Assem					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.4 We meten dit met het inwonertevredenheidsonderzoek. Steeds meer mensen	1.4A We versterken de kwaliteit van onze participatie. Dat doen we door continu te blijven leren en verbeteren	0	0	0	0

Ambitie: Samenwerking die klaar is voor de toekomst					
zijn het eens met de stelling 'De gemeente heeft aandacht voor mijn mening en neemt deze serieus'. In 2025 was dat 46%. In 2027 moet dat 51% zijn en in 2029 56%. Ook zijn steeds meer mensen het eens met de stelling 'Ik weet steeds waar ik aan toe ben en wat ik kan verwachten'. In 2025 was dat 57%. In 2027 moet dat 62% zijn en in 2029 67%.	van elk participatietraject. Concreet betekent dat dat we vanaf 2027 in ieder geval: - onze online participatietool denkmee.woerden.nl inzetten bij alle participatietrajecten waar dat passend is; - denkmee.woerden.nl gebruiken om na participatie aan inwoners terug te koppelen wat we met de uitkomsten hebben gedaan; - denkmee.woerden.nl gebruiken om de participatieprocessen te evalueren met inwoners.				
	1.4B Eind 2026 stellen we een nieuwe participatieverordening vast conform de vereisten van de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Hierin is aandacht voor het uitdaagrecht om in te kunnen spelen op initiatieven vanuit de samenleving. Ook is er in het bijzonder aandacht voor het betrekken van jongeren bij participatie.	0	0	0	0
	1.4C We voeren in 2027 het inwonertevredenheidsonderzoek uit.	0	0	0	0
1.5 In 2030 kunnen we beter inspelen op initiatieven uit de samenleving. We ondersteunen deze initiatieven dan doelmatig en op de juiste manier.	1.5A In 2027 evalueren we de huidige subsidieregeling bedoeld voor nieuwe inwonersinitiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid van een gebied. We kijken naar doelmatigheid en efficiëntie. Daarbij kijken we ook of de regeling gebruiksvriendelijk is, of het budget passend is bij de vraag en hoe deze regeling zich verhoudt tot andere subsidiemogelijkheden bij de gemeente. Zonodig stellen we deze regeling bij.	0	0	0	0
	1.5B In 2027 evalueren we de huidige subsidieregeling voor dorps- en wijkplatforms op effectiviteit en efficiëntie. Daarbij bekijken we of de subsidieregeling nog voldoende aansluit op de wensen van platforms en of het budget nog passend is bij de vraag. Ook bekijken we of andere vormen van ondersteuning wellicht wenselijk zijn, anders dan subsidie. Zonodig stellen we deze regeling bij.	0	0	0	0
Ambitie: De gemeente is voor de inwoners en bezoekers een fijne en veilige plek om te wonen.					
Portefeuillehouder: Monique Bonsen-Lemmers					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.6 We vergroten het veiligheidsgevoel en zorgen voor een betere opvolging van overlastmeldingen.	1.6A We vergroten de zichtbaarheid van handhavers door in de komende bestuursperiode twee Buitengewoon Opsporingsambtenaren aan te stellen. Hiermee vergroten we de capaciteit en borgen we een betere en bredere inzetbaarheid op overlastlocaties en andere hotspots. Ook zijn we hiermee in staat beter contact te maken met de inwoners.	130	130	135	135
1.7 We kennen de locaties waar sprake is van onveiligheid en/of waar het gevoel van onveiligheid uitdrukkelijk speelt.	1.7A In 2027 zorgen we ervoor dat inwoners via de gemeentelijke website eenvoudig signalen kunnen melden over onveilige plekken. Hierbij wordt onveiligheid over het brede spectrum meegenomen, zo ook meldingen ten aanzien van intimidatie en discriminatie zoals omschreven in het Regenboogakkoord.	0	0	0	0
Ambitie: Gemeente Woerden bevordert de verkeersveiligheid en leefbaarheid in winkelgebieden en dorpskernen, zodat inwoners en bezoekers zich daar veilig kunnen bevinden.					
Portefeuillehouder: Monique Bonsen-Lemmers					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.8 De verkeersveiligheid en leefbaarheid in het winkelgebied en dorpskernen zijn verbeterd.	1.8A We onderzoeken de mogelijkheid om een Fatbike verbod door te voeren door middel van aanpassingen van de APV en onderzoeken in samenwerking met team Verkeer of er andere passende maatregelen te nemen zijn.	0	0	0	0

Ambitie: Samenwerking die klaar is voor de toekomst					
Ambitie: De gemeente Woerden is een weerbare gemeente waarin ondermijnende criminaliteit geen voedingsbodem vindt. <i>We creëren een klimaat dat onaantrekkelijk is voor malafide ondernemers en criminele organisaties. Door vroegtijdige signalering, stevige samenwerking en effectieve inzet van bestuurlijke instrumenten beschermen we de leefbaarheid, veiligheid en integriteit van onze gemeente.</i>					
Portefeuillehouder: Monique Bonsen-Lemmers					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.9 We versterken en structureren de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Daarbij richten we ons in het bijzonder op bedrijventerreinen, recreatieparken en VAB-locaties. Door bestuurlijke instrumenten, waaronder de Wet Bibob, effectiever en sneller toe te passen, vergroten we onze weerbaarheid tegen criminele activiteiten. Deze inzet verankeren we blijvend binnen de gemeentelijke organisatie.	1.9A We werken aan een regionale samenwerking in het kader van de wet Bibob waarbij we een eenheid in beleid, gedeelde expertise en borging van onderzoekscapaciteit organiseren. Dit maakt het mogelijk om gericht in te spelen op de ontwikkelingen op het gebied van criminaliteit. Hiervoor wordt een samenwerkingsovereenkomst met een Dienstverleningsovereenkomst opgesteld in begin 2027.	30	30	30	30
	1.9B We organiseren capaciteit en expertise om ondermijning binnen de vakgebieden vergunningen, inkoop, vastgoed en zorg te bestrijden.	110	110	110	110
Ambitie: Gemeente Woerden biedt passende ondersteuning aan kwetsbare inwoners wanneer incidenten leiden tot een acute behoefte aan opvang, bescherming of begeleiding.					
Portefeuillehouder: Monique Bonsen-Lemmers					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.10 Gemeente Woerden zorgt er samen met haar partners voor dat kwetsbare inwoners die betrokken raken bij incidenten kunnen rekenen op passende opvang, bescherming, begeleiding en perspectief.	1.10A We creëren een opvangmogelijkheid voor kwetsbare inwoners die in een situatie terecht zijn gekomen die gevaar en/of ernstige hinder oplevert voor hen zelf of directe omgeving.	0	0	0	0
Ambitie: Gemeente Woerden en haar inwoners zijn weerbaar en zelfredzaam, hierdoor zijn we goed voorbereid om crises en verstoringen.					
Portefeuillehouder: Monique Bonsen-Lemmers					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
1.11 Het project weerbare samenleving is geïmplementeerd binnen onze organisatie en samenleving.	1.11A Er zijn drie projectgroepen ingericht om de implementatie van het maatregelenpakket van de VNG te implementeren. Dit omvat het verder structureren van de crisisorganisatie, borgen van bedrijf continuïteit, samen- en zelfredzaamheid van inwoners vergroten en het realiseren van noodsteunpunten.	100	120	80	0

Algemene waardering dienstverlening (rapportcijfer)

Bron: Inwonertevredenheidsonderzoek (eens per twee jaar, in 2027 nieuwe gegevens)

Periode	Woerden
2025 (nulmeting)	7,0

Gemiddelde afhandeltijd van terugbelverzoeken in werkdagen

Bron: Eigen gegevens

Periode	Gehele organisatie
2022	4,74
2023	4,43
2024	3,52
2025	3,31

Aantal geregistreerde klachten (betreffende bejegening, Awb art. 9:4)

Bron: Eigen gegevens

Periode	Woerden
2022	43
2023	48
2024	45
2025	47

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.1 Bestuur	210	0	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	1.362	974	1.174	1.147	-26	1.045	785	637
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	6	6	0	-6	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	116	35	35	37	1	37	37	37
3.4 Economische promotie	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4 Musea	39	22	22	24	1	24	24	24
Totaal Baten	1.726	1.037	1.237	1.208	-30	1.105	845	697
Lasten								
0.1 Bestuur	3.684	3.265	3.297	3.188	-109	3.188	3.188	3.188
0.2 Burgerzaken	2.017	1.486	1.586	1.554	-32	1.358	1.382	1.319
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.025	4.546	4.529	4.832	303	4.966	4.935	4.957
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.059	1.932	1.932	2.163	231	2.130	2.160	2.130
3.4 Economische promotie	8	0	0	0	0	0	0	0
5.4 Musea	337	415	415	417	1	426	433	440
Totaal Lasten	12.130	11.644	11.759	12.154	394	12.068	12.098	12.035
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	0	0	20	150	130	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	0	0	20	150	130	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-10.404	-10.607	-10.502	-10.796	-294	-10.963	-11.253	-11.338

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
	Overigen		30	Nadeel
		Totaal mutaties baten	30	Nadeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.1	Bestuur	Minder incidentele kosten doordat 2027 geen gepland verkiezingsjaar is.	-109	
1.1	Crisibehersing en brandweer	Voornamelijk door de hogere bijdrage van de VRU (256k). Na het voorleggen van verschillende scenario's, is er gekozen voor het scenario 'basis op orde' wat structureel een hogere bijdrage vraagt.	303	Nadeel
1.2	Openbare orde en veiligheid	Verhoging zit in de toerekening van de loonkosten waar per taak of domein verschuivingen in kunnen ontstaan. Op het totale saldo is dit budgetneutraal.	231	Nadeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	-31	
		Totaal mutaties lasten	394	

		Totaal mutaties lasten en baten	424	

Taakveld	Omschrijving	Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
		Verwerking van de in de Kadernota 2027 opgenomen, incidentele kosten voor aanbesteding van de gemeentelijke websites.	-130	Voordeel
		Totaal mutaties reserves	-130	

PROGRAMMA 2. FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE EN MOBILITEIT

Portefeuillehouder	Thema
Jelmer Vierstra	Afval en circulaire economie, Bodem, Milieu, Natuur, Water en waterketen
Hendrie van Assem	Begraven en begraafplaatsen, Openbare ruimte, Verkeer en Mobiliteit
Vincent Janssen	Parkeren

Omschrijving

Dit programma bevat twee opgaven:

- Onderhoud van de openbare ruimte
- Mobiliteit

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
0.63 Parkeerbelasting	Parkeerbelasting: - heffing en invordering - opbrengsten parkeerfaciliteiten - opbrengsten boetes
2.1 Verkeer en vervoer	Verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur
2.2 Parkeren	Ontwikkeling en beheer van parkeervoorzieningen en parkeerbeleid: - parkeerzone, ontheffingen en vergunningen - inrichting en onderhoud open en gesloten parkeervoorzieningen - baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen (excl. opbrengst parkeerbelasting, zie taakveld 0.63) - parkeermeters - fietsenstalling - algemene parkeervoorzieningen die door gehandicapten kunnen worden gebruikt
2.4 Economische havens en waterwegen	(Beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur
3.4 Economische promotie	Activiteiten gericht op het 'op de kaart zetten' van de gemeente: kermis, evenementen en coördinatie binnenstad
5.6 Media	De zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: mediabeleid
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openbaar groen, natuur en recreatie
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op participatie: multifunctionele centra
7.2 Riolering	Afvalwater en waterhuishouding
7.3 Afval	Inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Taken op het terrein van de lijkbezorging

Ambities

Programma 2 gaat over de ontwikkeling, het beheer en het gebruik van de openbare ruimte.

Enerzijds gaat programma 2 over het onderhouden van de huidige openbare ruimte. Hierbij richten we ons op het in stand houden van de verschillende 'assets' in onze openbare ruimte. Assets zijn fysieke objecten in de openbare ruimte met een waarde. Voorbeelden van assets in de openbare ruimte zijn riolering, verharding, groenvakken, bomen, water, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken en het straatmeubilair. Naast het vervangen van beschadigde of verouderde assets valt ook het dagelijks onderhoud van de assets onder programma 2. Het dagelijks onderhoud zorgt ervoor dat onze openbare ruimte schoon en veilig te gebruiken blijft voor alle gebruikers. Daarnaast geven we in programma 2 ook sturing op de aanleg, instandhouding en opruiming van de verschillende nutsvoorzieningen in de openbare ruimte. Denk hierbij aan de aanleg van glasvezelnetwerken of het weghalen van gasleidingen als onderdeel van de energietransitie.

Het programma gaat anderzijds over het ontwikkelen van de toekomstige openbare ruimte. De manier waarop we onze openbare ruimte gebruiken, verandert met de tijd. En Woerden moet daarin mee veranderen. Onze doelen, ambities en de wensen van onze inwoners vragen om een nieuwe inrichting van de openbare ruimte. Het beleid waarin wordt beschreven hoe onze nieuwe openbare ruimte eruit komt te zien valt ook, onder andere, onder programma 2. Maar ook andere programma's hebben invloed op de inrichting van de openbare ruimte. In het beleid beschrijven we welke doelen en ambities we hebben als gemeente, op welke manier onze openbare ruimte moet worden (her)ingericht om die doelen te behalen, en ook waar wij de openbare ruimte willen vernieuwen. Daarnaast staan de uitgangspunten voor nieuwe openbare ruimte bij bijvoorbeeld nieuwbouwonontwikkelingen beschreven in het beleid, zodat ook nieuwe inwoners komen te wonen in een prettige en veilige leefomgeving. De openbare ruimte dient toekomstbestendig te zijn, zodat er blijvend prettig en veilig gebruik van kan worden gemaakt.

We staan voor een uitdaging om in de openbare ruimte plek te bieden aan de verschillende opgaven zoals de mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, netcongestie, energietransitie, biodiversiteit en sociale opgaven. De beschikbare ruimte in onze gemeente is schaars. Daardoor staat de openbare ruimte onder grote druk: er is steeds meer nodig, met steeds minder ruimte.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Er lopen twee ontwikkelingen om ervoor te zorgen dat onze openbare ruimte nu en in de toekomst gebruikt kan blijven worden. Hierbij concentreren we ons binnen programma 2 op het betaalbaar maken én betaalbaar houden van de openbare ruimte. Daarnaast sturen we op een nieuwe inrichting van de openbare ruimte waarin voldoende plek is voor ruimtelijke opgaven.

Om de huidige openbare ruimte betaalbaar te maken is een balans noodzakelijk tussen de beschikbare middelen voor het beheer van onze openbare ruimte, ten opzichte van de ambities. Zo zijn we gestart met de 'Herijking Openbare Ruimte'. Het doel van de Herijking is om de openbare ruimte beter te kunnen beheren met de beperkte middelen die hiervoor beschikbaar zijn. Door de gemeenteraad zijn in 2025 de Acht Woerdense Waarden vastgesteld. Op basis van deze waarden maken we de keuzes hoe we het dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte uitvoeren. Daarbij wordt ook inzichtelijk gemaakt welke afwegingen we maken om tot een keuze te komen, maken we transparanter hoe deze keuzes de verdeling van middelen beïnvloed en maken we transparant welke belangen we prioriteit geven voor assets in onze openbare ruimte.

Daarnaast betekent de invoering van de Omgevingswet ook een nieuwe manier om beleid op te stellen en te implementeren. De druk op de openbare ruimte vraagt om heldere keuzes in beleid. De beschikbare ruimte in onze gemeente is schaars, maar om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken is er plek nodig voor verschillende opgaven. Denk bijvoorbeeld aan vergroening, mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit en ook sociale opgaven. Maar niet alles past op dezelfde plek. Om een plek te kunnen geven aan de hierboven beschreven opgaven, zullen we steeds vaker de traditionele inrichting en traditioneel gebruik van onze openbare ruimte los moeten laten. Dit vraagt om creatieve oplossingen, maar bovenal om heldere keuzes en een duidelijke prioritering van opgaven.

Voor de beleidsvelden binnen programma 2 ontbreekt nog beleid, of moet de overstap worden gemaakt naar meer integraal beleid. Daarom gaan we werken aan een integraal Omgevingsprogramma Openbare Ruimte. Het omgevingsprogramma is een uitwerking van de Omgevingsvisie. Het maakt de strategische doelen uit de Omgevingsvisie concreet en formuleert maatregelen om deze te bereiken. Het doel van het omgevingsprogramma is om een integrale inrichting van de openbare ruimte te maken die anticipeert op veranderende behoeftes, beleid en ambities. Daarnaast moet integraliteit centraal staan in de ontwikkeling van de openbare ruimte. Niet alleen integraal ruimtegebruik bovengronds, maar ook de afstemming tussen bovengronds en ondergronds ruimtegebruik.

Deze twee ontwikkelingen zijn sterk van elkaar afhankelijk. Er zijn beperkte middelen om de openbare ruimte te beheren op het niveau van onze huidige ambities, laat staan dat er nu voldoende middelen zijn om de gewenste openbare ruimte van de toekomst te beheren. Met integraal beleid, heldere prioritering en meetbare doelen kunnen we grip blijven houden op de betaalbaarheid van onze openbare ruimte. Tegelijkertijd biedt dit ook de koers om een toekomstbestendig Woerden te ontwikkelen.

Collegewerkprogramma

Ambitie: We zorgen voor een gezonde, leefbare en veilige openbare ruimte die klaar is voor de toekomst.					
Portefeuillehouders: Hendrie van Assem en Jelmer Vierstra					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
2.1 Woerden heeft genoeg fijne, veilige en toegankelijke plekken waar inwoners kunnen bewegen, sporten en elkaar ontmoeten.	2.1A We leveren in 2028 een uitvoeringsprogramma op voor de verbetering en uitbreiding van sport, speel- en beweegvoorzieningen en wandelroutes. Bij de inrichting hiervan hebben we specifiek aandacht voor verlichting en veiligheid en betrekken we jongeren en de omgeving. Dit uitvoeringsprogramma wordt onderdeel van het omgevingsprogramma openbare ruimte.	0	40	0	0
	2.1B We vertalen in 2027 het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap tot richtlijnen voor de inrichting van de openbare ruimte in het HIOR (Handboek Inrichting Openbare Ruimte). Hierbij betrekken we de belangenorganisaties zoals gehandicaptenplatform MIMAX.	0	0	0	0
2.2 Inwoners voelen zich veiliger in de openbare ruimte	2.2A In 2027 breiden we de applicatie 'Meldingen Openbare Ruimte' uit zodat inwoners van Woerden ook kunnen aangeven als zij onveilige plekken ervaren in Woerden	0	0	0	0
2.3 Er is genoeg groen en zijn genoeg bomen in bestaande wijken. Zo zorgen we voor een fijne, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving.	2.3A We formuleren een heldere visie op openbaar groen, zodat we aantoonbaar kunnen maken wanneer onze openbare ruimte voldoende groen is. Hieruit formuleren we doelstellingen en KPI's voor de inrichting, beheer en ontwikkeling van openbaar groen. Dit is onderdeel van het omgevingsprogramma openbare ruimte. Hierbij brengen we de functies van groen in kaart en koppelen we passende beheergroepen en onderhoudsniveaus hieraan. Hierdoor sluit het beheer beter aan op de ambities voor bijvoorbeeld het verbeteren van de biodiversiteit.	0	0	0	0
	2.3B We brengen kansen voor vergroening van bestaande openbare ruimte in kaart, startende bij wijken waar meer groen hard nodig is zoals Waterrijk, de binnenstad en Snel & Polanen. In 2027 stellen we een uitvoeringsprogramma op dat onderdeel wordt van het omgevingsprogramma openbare ruimte.	0	0	0	0
	2.3C We actualiseren in 2028 de beoordelingscriteria voor beschermde bomen en passen deze toe bij het actualiseren van de lijst met beschermde bomen. De nieuwe beoordelingscriteria en lijst met beschermde bomen worden verwerkt in de Verordening fysieke leefomgeving, zodat deze uiteindelijk worden opgenomen in het omgevingsplan.	0	0	0	0
	2.3D We inventariseren in 2027 knelpunten in de openbare ruimte en bereiden rioolvervangingen voor om een klimaatbestendige openbare ruimte te realiseren.	0	0	0	0
	2.3E We voeren in 2027 het Programma Klimaatbestendige Openbare Ruimte (KbOR) uit.	0	0	0	0
	2.1 We gaan in 2027 het Orakelplein vergroenen en klimaatbestendig inrichten.	0	0	0	0
2.4 Er komt ook genoeg groen en er komen genoeg bomen in nieuwe wijken. Zo zorgen we voor een fijne, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving.	2.4A We formuleren omgevingsplanregels voor het behouden en versterken van groen in (nieuwbouw)ontwikkelingen. We leggen deze in 2028 ter besluitvorming voor aan de raad.	0	0	0	0

Ambitie: We zorgen voor een gezonde, leefbare en veilige openbare ruimte die klaar is voor de toekomst.					
2.5 We vergroten de biodiversiteit in de openbare ruimte	2.5A We werken verder aan het versterken van de biodiversiteit binnen de openbare ruimte. Dit doen we in samenwerking met inwoners en natuurorganisaties die veel lokale kennis hebben. Hiervoor stellen we in 2027 doelstellingen op en werken we een aanpak uit om de staat van de biodiversiteit te monitoren volgens de Basiskwaliteit Natuur (BKN). Dit wordt onderdeel van het omgevingsprogramma openbare ruimte.	0	0	0	0
	2.5B We actualiseren de nota Dierenwelzijn in 2028 als onderdeel van het omgevingsprogramma openbare ruimte. Hierbij hebben we ook aandacht voor een integrale aanpak van exoten.	0	0	0	0
2.6 We bekijken alle opgaven in de openbare ruimte gezamenlijk. We maken duidelijke keuzes over wat het belangrijkst is en waar we als eerste mee aan de slag gaan.	2.6A We stellen een integraal omgevingsprogramma openbare ruimte op, waarin de belangrijkste opgaven voor de openbare ruimte zoals genoemd in dit collegewerkprogramma stapsgewijs worden uitgewerkt. De openbare ruimte moet plek bieden aan uiteenlopende functies terwijl de beschikbare ruimte schaars is. Dit vraagt om integrale afwegingen. Met een heldere prioritering van opgaven, meetbare doelen en concrete maatregelen kunnen we duidelijke keuzes maken over het gebruik van de beschikbare ruimte en middelen. Zo houden we grip op de betaalbaarheid van onze openbare ruimte en kunnen we deze toekomstbestendig ontwikkelen.	0	200	50	0
2.7 Aula Rijnhof als onderdeel van de begraafplaats van de toekomst.	2.7A We onderzoeken in 2027 hoe we Aula Rijnhof toekomstbestendig kunnen maken.	0	0	0	0
Ambitie: We maken Woerden beter bereikbaar Portefeuillehouder: Hendrie van Assem					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
2.8 We zorgen ervoor dat Woerden goed te bereiken is via de weg. Vanaf elke plek binnen de bebouwde kom willen we binnen 10 minuten een provinciale weg of snelweg kunnen bereiken.	2.8A Om ingrepen in het hoofdwegenet uit te kunnen voeren wordt bij hogere overheden een lobby uitgevoerd. In 2027 wordt hiertoe een plan van aanpak opgesteld.	30	30	30	0
2.9 We voeren een duidelijk, realistisch en gastvrij parkeerbeleid. Er is genoeg parkeerruimte in en rond de Poort van Woerden. Door de nieuwe ontwikkelingen blijft de parkeerdruk in de omliggende wijken in 2029 onder de 85%.	2.9A Het onderzoek naar eventueel parkeren ten zuiden van het spoor is afgerond. In 2027 vindt besluitvorming plaats (per deelgebied) of en zo ja hoe een vorm van parkeerregulering wordt ingevoerd. De uitkomsten uit de participatie zijn hierin leidend. In 2029 vindt evaluatie plaats.	35	0	20	0
Ambitie: We maken Woerden verkeersveiliger Portefeuillehouder: Hendrie van Assem					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
2.10 We maken wegen veiliger voor fietsers en voetgangers. Daardoor zijn er in 2028 0 tot 10% minder ongelukken dan in 2025.	2.10A In 2027 ligt er een Meerjarenverkeersmaatregelenplan (MVP) waarin projecten geprioriteerd zijn en voorzien is in een uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma wordt onderdeel van het omgevingsprogramma Openbare Ruimte.	0	0	0	0
	2.10B In 2030 zijn 3 projecten uit het MVP uitgevoerd of in uitvoering t.b.v. fietsers en voetgangers, waaronder de verbetering van de fietsroute Kamerik-Woerden.	0	0	0	0
Ambitie: We onderhouden de openbare ruimte goed Portefeuillehouder: Hendrie van Assem					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
2.11 We onderhouden de openbare ruimte op kwaliteitsniveau B/3.	2.11A We brengen de assets waarvan de technische staat onder het kwaliteitsniveau B/3 is in beeld, met extra aandacht voor infrastructuur en kunstwerken.	BN	BN	BN	BN
	2.11B We bieden jaarlijks bij de kadernota de Programmering Openbare Ruimte aan. Deze programmering informeert de gemeenteraad over niveau	0	0	0	0

Ambitie: We zorgen voor een gezonde, leefbare en veilige openbare ruimte die klaar is voor de toekomst.					
	van de assets in de openbare ruimte en de hoe de assets, waarvan de technische staat onder kwaliteitsniveau B/3 beoordeeld is én waarvan de kriticiet conform de Herijking IBOR aangetoond is, op niveau worden gebracht.				
	2.11C In 2027 verbeteren we de applicatie 'Meldingen Openbare Ruimte', zodat bewoners eenvoudig meldingen kunnen doen en we beter en sneller melding aan kunnen pakken	48	0	0	0
	2.11D We stellen in 2027 een raadsvoorstel op waarin we onderbouwen en beschrijven op welke wijze het in de algemene reserve gelabelde budget voor IBOR ingezet kan worden, conform het voorgestelde ingroepad. Dit plan actualiseren we jaarlijks binnen de Programmering Openbare Ruimte en leveren we aan bij de kadernota.	0	0	0	0
	2.11E We richten een voorziening beheer openbaar ruimte in zodat er consistentie ontstaat in de fluctuatie van de kosten en uitgaven.	0	0	0	0
2.12 We zorgen dat meer inwoners en ondernemers meehelpten bij het onderhoud van groen in de openbare ruimte.	2.12A In 2027 verduidelijken en versimpelen we de regels voor het onderhoud van groen in de openbare ruimte door inwoners en ondernemers.	0	0	0	0
Ambitie: We werken toe naar minder afval en meer hergebruik. (Programma Duurzaamheidstransities)					
Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
2.13 We zorgen dat een groter deel van het afval wordt hergebruikt of gerecycled. De hoeveelheid restafval per inwoner daalt hierdoor uiteindelijk van 167 kg naar 100 kg restafval.	2.13A Conform het Grondstoffenbeleidsplan 2024-2027 starten we een gedragscampagne gericht op afvalpreventie en hergebruik.	0	0	0	0
	2.13B We evalueren het Grondstoffenbeleidsplan 2024-2027. Hierbij onderzoeken we specifiek de voor- en nadelen van nascheiding en de balans tussen duurzaamheid en kosten.	0	0	0	0
	2.13C Op basis van de evaluatie herijken we het Grondstoffenbeleidsplan.	0	0	0	0
2.14 We hebben een milieustraat die klaar is voor de toekomst.	2.14A We voeren een benchmark uit van de huidige milieustraat naar een toekomstig grondstoffenstation.	0	0	0	0
Ambitie: We werken aan een circulaire gemeente. (Programma Duurzaamheidstransities)					
Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
2.15 We hergebruiken bestaande materialen en gebouwen en gebruiken ze beter. Zo voorkomen we verspilling.	2.15A We brengen in 2027 in beeld wat de stand van zaken is van circulaire economie bij aanbestedingen en projecten	25	25	0	0

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.63 Parkeerbelasting	2.598	2.568	2.568	2.915	346	2.992	2.992	2.992
2.1 Verkeer en vervoer	642	59	59	57	-2	57	57	57

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Vershil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
2.2 Parkeren	30	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	73	72	72	72	0	72	72	72
3.4 Economische promotie	33	131	131	131	0	131	131	131
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	104	50	50	54	4	54	54	54
7.2 Riolering	8.348	8.854	8.854	9.491	637	9.680	9.873	10.070
7.3 Afval	8.298	8.244	8.244	8.495	251	8.495	8.495	8.495
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.044	862	862	898	35	898	898	898
Totaal Baten	21.171	20.840	20.840	22.112	1.272	22.379	22.572	22.769
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	13.276	13.212	13.694	13.594	-100	13.915	14.001	14.381
2.2 Parkeren	1.874	1.861	1.861	2.088	227	2.088	2.077	2.072
2.4 Economische havens en waterwegen	1.091	1.470	1.470	1.402	-69	1.544	1.525	1.603
3.4 Economische promotie	131	160	160	101	-58	101	101	101
5.6 Media	94	97	97	97	0	97	97	97
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.589	5.374	5.544	5.203	-341	5.270	5.326	5.339
7.2 Riolering	6.494	6.322	6.322	6.872	550	7.012	7.221	7.184
7.3 Afval	6.010	5.856	5.856	6.101	244	6.092	6.052	6.048
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	905	964	964	893	-70	898	902	979
Totaal Lasten	35.465	35.316	35.968	36.351	383	37.017	37.302	37.804
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	946	702	1.112	776	-335	721	691	691
Totaal Onttrekkingen	946	702	1.112	776	-335	721	691	691
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	495	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	495	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-13.843	-13.774	-14.016	-13.462	554	-13.916	-14.039	-14.344

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.63	Baten parkeerbelasting	2026 is het eerste jaar dat de scanauto volledig operationeel is. Door de invoering van de scanauto zijn de inkomsten van naheffingen fors gestegen. De stijging is in de begroting van 2027 verwerkt op basis van de resultaten in de halfjaarcijfers van 2026 en het aantal te verwachten naheffingen in 2027.	-346	Voordeel
7.2	Rioolretributies	Indexering tarieven 4,1% en aanvullende verhoging op basis van het waterbeleidsplan 3,5%.	-637	Voordeel
7.3	Afvalstoffenheffing	Indexering tarieven 4,1%.	-326	Voordeel
7.5	Begraafplaatsrechten	Indexering tarieven 4,1%.	-35	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	72	Nadeel
		Totaal mutaties baten	-1.272	voordeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
	Doorbelasting loonkosten (exclusief afval en riool)	Lagere doorbelasting loonkosten verhardingen (108K), openbaar groen (228K), parkeren (55K), straatreiniging (69K) en straatmeubilair (53K). Hogere doorbelastingen naar openbare verlichting (183K) en civiele kunstwerken (177K).	-172	Voordeel
	Afschrijvingen (exclusief afval en riool)	Hogere afschrijving door eerder gereed komen van nieuwe investeringen.	401	Nadeel
	Rente (exclusief afval en riool)	Voordeel op de rentelast door de verlaging rente-omslagpercentage van 1% naar 0,5% conform de Kadernota 2027.	-633	Voordeel
2.1	Gladheidsbestrijding	Bij de Voorjaarsrapportage 2026 was een incidenteel last in verband met het tekort in 2026 opgenomen; dat vervalt in 2027.	-90	Voordeel
2.1	Calamiteitendienst	Verwerking van de in de Kadernota 2027 opgenomen incidentele last voor het uitvoeren van een nulmeting en onderzoek in het kader van ARBO & Gezondheid.	55	Nadeel
2.2	Parkeren	Verhoging van de bijdrage voor Parkeerservice voor 2027. Eerdere CAO verhogingen worden nu pas doorgevoerd in de UO (uitvoeringsovereenkomst) vanwege het moment van vaststelling. En door aanpassingen van de uren beheer en handhaving op basis van analyse van de inzet afgelopen 1,5 jaar (hogere aantal uren handhaving, meerkosten voor software en licenties en hogere inzet verwerking groter aantal bezwaren).	217	Nadeel
5.7	Openbaar groen en recreatie	In de Voorjaarsrapportage 2026 was de incidenteel lasten voor de voorbereiding Groen Blauwe As opgenomen; dat vervalt in 2027.	-170	Voordeel
	Riolering			
	Doorbelasting Loonkosten riool	Op basis van de verwachte inzet wordt een hogere doorbelasting van loonkosten naar rioolrechten doorgevoerd.	196	Nadeel
	Kapitaallasten (rente) riolering	Voordeel op de rentelast door de verlaging rente-omslagpercentage van 1% naar 0,5% conform de Kadernota 2027.	-230	Voordeel
	Riolering	Op basis van de kostendekkendheid van de rioolheffing wordt een hogere storting in voorziening riolering verwacht.	520	Nadeel
	Afvalstoffenheffing			
	Doorbelasting loonkosten afvalstoffeninzameling	Hogere doorbelasting loonkosten door : CAO stijging, lagere doorbelasting naar straatreiniging 68 k, 1 fte communicatie-adviseur in eigen dienst ipv externe inhuur en 1 fte allround medewerker stadserf (A&R)	179	Nadeel
	Kapitaallasten (afschrijvingen) afvalinzameling	Op basis van de investeringsplanning worden hogere afschrijvingskosten voor afvalinzameling verwacht.	127	Nadeel
	Kapitaallasten (rente) afvalinzameling	Voordeel op de rentelast door de verlaging rente-omslagpercentage van 1% naar 0,5% conform de Kadernota 2027.	-23	Voordeel
7.3	Algemeen beleid afval	Stelpost ten behoeve van de gezamenlijke afvalinzameling Oudewater en Woerden. Voor het uitvoeren van de afvalinzameling in Oudewater Woerden wordt een exploitatiebijdrage ontvangen van € 141 k (na aftrek kapitaallasten achterlader ten behoeve van Oudewater); een deel van dit budget is nog niet verdeeld over exploitatieposten maar wordt als stelpost opgenomen.	59	Nadeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
7.3	Algemeen beleid afval	Eénmalige kosten digitale afvalpas. We willen inwoners de mogelijkheid bieden om hun afvalpas digitaal toe te voegen aan de bestaande afvalapp. De digitale afvalpas biedt niet alleen inwoners toegang tot de milieustraat, maar kan ook worden ingezet voor de toegang tot ondergrondse afvalcontainers. Dit levert naar verwachting efficiencywinst op door minder fysieke pasaanvragen, vervanging van passen en administratieve handelingen.	35	Nadeel
7.3	Algemeen beleid afval	Op basis van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing wordt een onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing verwacht.	-35	Voordeel
7.3	Inzamelen rest en GFTafval	Benodigde inhuur van chauffeurs en beladers in verband met de afvalinzameling voor Oudewater. Hier staat hogere bijdrage vanuit Oudewater tegenover.	55	Nadeel
7.3	Overige afvalstromen	Er worden lagere kosten brandstof, verwerkingskosten, onderhoudskosten, verwerking KCA en aftransporteren afvalstromen verwacht.	-200	Voordeel
7.5	Begraafplaatsen	De incidenteel lasten uit de Kadernota 2026 voor begraafplaatsen vervallen.	-50	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	142	Nadeel
		Totaal mutaties lasten	383	nadeel

		Totaal mutaties lasten en baten	-889	voordeel

Taakveld		Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.10	Mutaties programma 2	Aanpassing van de onttrekking aan de Algemene reserve in verband met het incidentele tekort op gladheid in 2026.	175	Nadeel
0.10	Mutaties programma 2	De onttrekking aan het Groenfonds valt in 2027 lager uit, omdat in 2026 éénmalig is onttrokken voor de Groen Blauwe As.	160	Nadeel
		Totaal mutaties reserves	335	nadeel

PROGRAMMA 3. SOCIAAL DOMEIN

Portefeuillehouder	Thema
Marieke Oprel	Armoedebeleid en Bestaanszekerheid, Gezondheid/volksgezondheid, Iedereen doet mee (inclusie), Jeugd- en jongerenbeleid, Jeugdhulp en jeugdzorg, Sociale basis en welzijn, Wmo
Vincent Janssen	Werk en Inkomen

Omschrijving

Dit programma bevat (onderdelen van) de volgende opgaven:

- Doorontwikkeling inrichting sociaal domein
- Kansrijk Woerden
- Gezond en vitaal Woerden
- Leefbaar en ondernemend Woerden
- Regie

Taakvelden binnen programma 3 zijn:

Taakveld	Omschrijving
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op het bieden van een sociale basis: - ondersteunen van op participatie gerichte burgerinitiatieven, vrijwilligers en mantelzorg - sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk, straathoekwerk - preventie (bv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ) - buurt- en clubhuizen - collectief aanvullend vervoer - toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); noodopvang vluchtelingen - kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van kinderopvang en peuteropvang - aanvraag en verstrekking kinderopvangtoeslag Sociaal Medische Indicatie - noodopvang vluchtelingen - vreemdelingenbeleid - LHBTQIA+ beleid
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening)
6.3 Inkomensregelingen	Inkomens- en bijstandsvoorzieningen, schuldhulpverlening en gemeentelijk armoedebelief
6.4 WSW en beschut werk	Voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstroming naar arbeid
6.5 Arbeidsparticipatie	Alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	Materiële voorzieningen en vervoers- en woondiensten om zelfstandig te kunnen functioneren (Wmo) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo) 6.712 Begeleiding (Wmo) 6.713 Dagbesteding (Wmo) 6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek, psychisch of psychosociale), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal 6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin, dus niet bij de aanbieder.
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal 6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.
6.791 PGB Wmo	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Wmo 2015. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.795 PGB Jeugd	Persoonsgebonden budgetten die worden verstrekt op grond van de Jeugdwet. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen.
6.811 Beschermd wonen (Wmo) 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	Opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.821 Jeugdbescherming 6.822 Jeugdreclassering	Maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	Maatwerkvoorzieningen Wmo die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Wmo (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice)
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	Maatwerkvoorzieningen Jeugd die niet toe te rekenen zijn aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Jeugd (zoals bijvoorbeeld beleidsmedewerker Wmo, contractmanager Wmo, backoffice, regionale expertteams, bovenregionale expertisecentra, etc)
7.1 Volksgezondheid	Maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen

Ambities

Binnen programma 3 geeft het college uitvoering aan de wettelijke taken vanuit onder andere de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet, en werkt daarnaast breed aan diverse maatschappelijke thema's en opgaven op het gebied van welzijn, sport, cultuur, werk en inkomen, onderwijs (huisvesting), zorg en ondersteuning. Dit doen wij vanuit onze vastgestelde koers, de Maatschappelijke Agenda (MAG). In 2023 is deze samen met maatschappelijke partners, inwoners, de participatieraad en de gemeenteraad opgesteld. De MAG vormt de basis voor een sociaal, duurzaam en veerkrachtig Woerden. Dit aan de hand van een drietal thema's:

- Sterke sociale basis
- Kansrijk meedoen
- Gezond en vitaal

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan betere grip op de financiën. Om de kosten van specifiek het Wmo maatwerk en de Jeugdzorg te beheersen wordt ingezet op een pakket aan sturingsmaatregelen in combinatie met de uitvoering van de MAG.

Ondanks goede resultaten blijft de uitvoering wel onder druk staan. De (dubbele) vergrijzing zorgt voor meer hulpvragen, vooral rondom zelfstandig wonen en geheugenproblematiek. Ook de psychosociale problematiek bij jongeren en jongvolwassenen blijft een punt van grote zorg. Signalen van stress, prestatiedruk, eenzaamheid en psychosociale problematiek houden aan. Personeelskrapte in de zorg dwingt de gemeente om nog scherper te kiezen voor collectieve oplossingen en preventie. Tot slot blijft de (landelijke) toename van kansengelijkheid een aandachtspunt.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

In 2027 starten wij met de herijking van de MAG, in samenwerking met partners, participatieraad, en inwoners. Ook de gemeenteraad wordt actief bij het gehele proces van evaluatie tot vaststelling betrokken. De evaluatie en herijking van de MAG richt zich op het nog toekomstbestendiger maken van ons sociale beleid. De agenda wordt hiermee aangepast aan alle ontwikkelingen die spelen zowel financieel als inhoudelijk-, en aan de ambities zoals opgenomen in het coalitieakkoord. Het uitgangspunt hierbij is om de koers vanuit de MAG vast te houden en daarnaast verder te investeren in een sterke sociale basis, gezonde en vitale inwoners die kansrijk kunnen meedoen, sterke lokale teams en preventie. Daarmee werken we toe naar een samenleving die duurzaam veerkrachtig is en ook financieel toekomstbestendig blijft.

Naast de herijking van de MAG zijn er nog een aantal belangrijke actuele speerpunten en ontwikkelingen waar we ook in 2027 aan werken, namelijk:

Sterke basis

- De doorontwikkeling van het lokaal team, en de samenwerking tussen ons lokaal team, de sociale basis en het maatwerk (inkoop).
- Het verder versterken van de sociale basis
- De doorontwikkeling van de Gemeenschappelijke Regeling voor de inkoop van Wmo- en Jeugdvoorzieningen via de regio Utrecht West.

Gezond en vitaal

- De implementatie van het Algemeen Zorg en Welzijnsakkoord, waarbij aanvullende afspraken worden gemaakt en middelen beschikbaar worden gesteld voor verdere versterking van de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein.

Kansrijk meedoen

- Het uitvoeren van aanvullende maatregelen vanuit de hervormingsagenda Jeugd om de kosten voor de Jeugdzorg ook op de langere termijn beheersbaar te houden.

- Het maken en vastleggen in een bestuursopdracht van samenwerkingsafspraken met Ferm Werk om beter te sturen op de in- en uitstroom. Daarnaast realiseren Ferm Werk en de vier regiogemeenten gezamenlijk een toekomstbestendig Sociaal Ontwikkelbedrijf, zodat inwoners die dit nodig hebben kunnen blijven rekenen op ondersteuning in hun ontwikkeling naar de voor hen hoogst haalbare vorm van participatie of werk.
- Inzet op de uitvoering van het regenboogstembusakkoord en de implementatie van inclusie als facetbeleid in alle domeinen van de gemeente. Ook hernieuwen we de samenwerking op het gebied van inclusie met onze inwoners en lokale belangenorganisaties.

Collegewerkprogramma

Ambitie: Regie en samenleving					
<i>Gemeente Woerden is een sterke samenleving waarin mensen mee kunnen doen, zich gezien voelen en op tijd de juiste ondersteuning en zorg krijgen. Daarom blijven we inzetten op het versterken van de sterke sociale basis, preventie, weerbaarheid, goede ondersteuning en zorg dichtbij huis en gelijke kansen voor iedereen.</i>					
Portefeuillehouder: Marieke Oprel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
3.1 Uiterlijk in Q3 2027 is een geactualiseerde Maatschappelijke Agenda (MAG) 2028-2032 vastgesteld door de Raad.	3.1A In 2027 herijken we de Maatschappelijke Agenda via een participatietraject met de gemeenteraad, maatschappelijke partners, (ervaringsdeskundige) inwoners en de participatieraad. De nog actuele doelstellingen en activiteiten en daaraan gekoppelde budgetten uit de MAG 2023-2027 worden in de herijkte MAG gecontinueerd.	10	0	0	0
	3.1B De in 2026 uitgevoerde evaluatie van de Maatschappelijke Agenda 2023-2027 en een startfoto waarin input vanuit cijfers, verhalen, maatschappelijke partners, inwoners en de participatieraad worden gebruikt vormt de basis voor de herijking van de MAG in 2027.	0	0	0	0
	3.1C In 2027 vertalen we de Maatschappelijke Agenda 2028-2032 in hernieuwde subsidieafspraken met maatschappelijke partners.	0	0	0	0
	3.1D In 2027 onderzoeken we of en hoe we meerjarige opdrachten kunnen verstrekken aan onze uitvoerende (subsidie)partners en welke vorm van financiering daarbij past.	0	0	0	0
Ambitie: Grip op de kosten (regie)					
<i>We zorgen ervoor dat preventie, ondersteuning, welzijn en zorg goed op elkaar zijn afgestemd. Daardoor pakken we problemen adequaat aan en houden we de kosten toch onder controle.</i>					
Portefeuillehouder: Marieke Oprel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
3.2 We maken onze voorspellingen betrouwbaarder en verbeteren onze financiële informatie. Zo kunnen we op tijd bijsturen, zowel inhoudelijk als financieel. Daardoor wijkt vanaf 2028 het jaarresultaat van programma 3 en 5 maximaal 5% af van het begrote bedrag. Dit geldt na de correcties in de voor- en najaarsrapportages.	3.2A Om tijdig te kunnen bijsturen worden de uitgaven, kerncijfers en sturingsmaatregelen gedurende het jaar gemonitord via de monitor Sociaal Domein. In 2027 en 2028 wordt de monitor Sociaal Domein uitgebreid met data over de Participatiewet en inzet vanuit de sociale basis. Daarnaast wordt het prognosemodel geüpdatet zodat deze nog betrouwbaardere informatie genereert over de financiële ontwikkelingen binnen jeugd en Wmo.	50	50	0	0
	3.2B Vanaf 2027 wordt binnen programma 3 en 5 realistisch begroot in plaats van te werken met taakstellingen. We kijken daarbij nadrukkelijk naar de samenhang van maatschappelijke thema's en resultaten, bijvoorbeeld met behulp van Maatschappelijke Kosten Batenanalyses, in plaats van alleen naar afzonderlijke producten en regels. (kaasschaafmethode).	0	0	0	0

Ambitie: Regie en samenleving					
3.3 Rijksmiddelen die beschikbaar komen vanuit onder meer het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA), de hervormingsagenda Jeugd en de Algemene Uitkering zetten we in voor de doelen van de MAG.	3.3A In 2027 onderzoeken we welke middelen eerder zijn teruggevloeid naar de algemene reserve en onderbouwen we op welke wijze deze middelen alsnog doelmatig ingezet kunnen worden via de begroting programma 3 en 5.	0	0	0	0
Ambitie: Sterke basis <i>Ons uitgangspunt blijft: niet zorgen vóór mensen, maar zorgen dat mensen het zelf kunnen. We signaleren problemen vroeg en ondersteunen inwoners zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving. We versterken wat mensen zelf en samen kunnen en bieden professionele zorg of begeleiding waar dit nodig is.</i>					
Portefeuillehouder: Marieke Oprel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
3.4 In de bestuursperiode blijven we de sociale basis versterken. Eind 2030 is de samenwerking tussen partners binnen en buiten de sociale basis (zoals Woerden Wijzer, onderwijs en zorgaanbieders) versterkt. Ook hebben we buurt- en gemeenschapsinitiatieven ondersteund die gericht zijn op ontmoeting en meedoen.	3.4A Vanaf 2027 continueren we de stuurgroep 'Versterken Sociale Basis' waarin relevante partners in gezamenlijkheid werken aan de doorontwikkeling van de sociale basis. Bij de herijking van de MAG in 2027 integreren we waar passend het plan van aanpak om de (samenhang binnen de) sociale basis verder te versterken dat is opgesteld door deze werkgroep.	0	0	0	0
	3.4B Vanaf 2027 voeren we acties uit om pleeggezinnen te werven en ondersteunen. We organiseren wervingsactiviteiten in 2027. Uiterlijk in 2028 starten we met Mockingbird, een werkwijze voor het ondersteunen van (het netwerk van) pleeggezinnen.	10	0	0	0
3.5 In de herijkte MAG 2028-2032 is expliciete aandacht voor de veiligheid, kansengelijkheid en de mentale gezondheid en weerbaarheid van jeugdigen. In de uitvoeringsperiode van de MAG wordt samen met de relevante partners zoals onderwijs, zorg, sportverenigingen uitvoering gegeven aan deze doelen.	3.5A Bij de herijking van de MAG in 2027 onderzoeken we met de relevante partners zoals onderwijsinstellingen, zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties en sportverenigingen welke kansen er zijn om de veiligheid, kansengelijkheid, mentale gezondheid en weerbaarheid van jeugdigen te verbeteren. We richten ons hierbij op mogelijkheden tot verbetering m.b.t.: voldoende aanbod, heldere werkwijzen, processen en protocollen, efficiënte samenwerking tussen de verschillende partners en rollen en verantwoordelijkheden.	0	0	0	0
3.6 Jeugdigen en gezinnen worden adequaat en zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving geholpen. De lopende indicaties in het maatwerk per maand blijven daardoor in de bestuursperiode stabiel of nemen af.	3.6A In 2027 en verder vervolgen we de ontwikkeling van buurtteams via de doorontwikkeling Woerden Wijzer. De buurtteams werken op diverse (ontmoetings)plekken binnen de gemeente en kunnen inwoners laagdrempelig adviseren, hulp bieden of verwijzen bij hulpvragen. De buurtteams werken intensief samen met de relevante partners in dat gebied en de leefwereld van de inwoner.	0	0	0	0
3.7 Overlast voortkomend uit casuïstiek met multiproblematiek is in 2027 verminderd.	3.7A We zorgen in 2027 voor een actualisatie van het convenant tussen de gemeente Woerden en Cazas wonen. Dit voor een nog betere samenwerking en afstemming bij overlast.	0	0	0	0
3.8 We sturen erop dat vanaf 2028 meer ruimte beschikbaar is voor culturele initiatieven binnen de programmering van culturele instellingen.	3.8A Vanaf 2027 geven we culturele instellingen en nieuwe ontmoetingsplaatsen de opdracht mee ruimte te bieden voor culturele initiatieven.	0	0	0	0
Ambitie: Kansrijk meedoen <i>Kinderen en jongeren verdienen de kans om veilig en gezond op te groeien en mee te doen. Daarom blijven preventie, een sterke sociale basis en samenwerking tussen onderwijs, zorg, jongerenwerk en maatschappelijke organisaties ons uitgangspunt. Zo voorkomen we waar mogelijk de inzet van geïndiceerde zorg en bieden we gezinnen snel passende hulp.</i>					
Portefeuillehouder: Marieke Oprel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
3.9 Vanaf 2028 evalueren (en actualiseren) we jaarlijks het proces hoe we handelen bij ernstige geweldsincidenten waarbij jeugdigen betrokken zijn. Dit	3.9A In 2028 evalueren we samen met relevante partners de afspraken m.b.t. het handelen bij ernstige geweldsincidenten. Hierbij hebben we specifieke	0	0	0	0

Ambitie: Regie en samenleving					
doen we samen met relevante partners, zoals politie, onderwijs en Veilig Thuis.	aandacht voor de rollen en hoe we ervoor kunnen zorgen dat een kind binnen 48 uur steun ontvangt.				
	3.9B Bij de herijking van de Maatschappelijke Agenda hebben we expliciet aandacht voor het verder verbeteren van een veilige omgeving waarin signalen van mishandeling, uitbuiting en problematische schulden vroeg worden herkend.	0	0	0	0
	3.9C In 2027 starten we onderwijszorgarrangementen, zodat jeugdigen collectieve ondersteuning kunnen krijgen op school binnen de gemeente.	BN	BN	BN	BN
	3.9D Uiterlijk Q3 2028 is de implementatie van de nieuwe inkoop van het leerlingenvervoer afgerond.	0	0	0	0
3.10 Kinderen en jongeren worden doorlopend betrokken bij beleidsvoorbereiding, besluitvorming, uitvoering en initiatieven die invloed hebben op hun leefomgeving en toekomst.	3.10A Vanaf 2027 versterken we de jongerenparticipatie. In 2027 starten we met aanvullende begeleiding met als doel jongeren bij meer thema's te kunnen betrekken en hen door een onafhankelijke organisatie te laten helpen tot gerichte en impactvolle adviezen te kunnen komen.	15	0	0	0
Ambitie: Kansrijk meedoen					
<i>Al onze (nieuwe) inwoners kunnen meedoen in de samenleving. Onder meer doordat ondersteuning en participatiemogelijkheden laagdrempelig en toegankelijk zijn. Werken moet lonen en financiële kwetsbaarheid proberen we zoveel mogelijk te voorkomen.</i>					
Portefeuillehouder: Marieke Oprel en Vincent Janssen					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
3.11 Eind 2030 kunnen meer mensen de Groene Hartpas gebruiken. Er is dan meer aanbod, en meer inwoners komen in aanmerking voor de pas.	3.11A Bij de herijking van de Maatschappelijke Agenda in 2027 wordt onderzocht of en hoe de adviezen uit het actieplan Bestaanszekerheid en Mentale gezondheid van de Raad van kerken in de MAG kunnen worden verwerkt	0	0	0	0
	3.11B In 2027 leggen we de raad bij de herijking van de Maatschappelijke Agenda scenario's voor over het verbreden van de Groene Hartpas. Hierbij zal expliciet aandacht zijn voor bewoners van het AZC en sport en cultuur.	0	0	0	0
3.12 We zorgen dat werken loont en voorkomen de armoedeval. Eind 2030 is het uitvoeringsplan bij de bestuursopdracht voor Ferm Werk uitgevoerd en zijn nieuwe werkwijzen en/of afspraken geïmplementeerd.	3.12A Uiterlijk Q1 2027 is het uitvoeringsplan voor de bestuursopdracht Ferm Werk opgesteld. Het door Ferm Werk in 2026 uitgevoerde onderzoek naar de oorzaken van het stijgend aantal inwoners met een uitkering is hierin verwerkt. In het uitvoeringsplan nemen we o.a. de volgende oplossingsrichtingen mee ter overweging: - Toename van werkgarantiebanen om te voorkomen dat mensen door het aanvaarden van werk een terugval krijgen in inkomen, - het versterken van de samenwerking tussen (beroeps)onderwijs, bedrijfsleven, maatschappelijke partners en Ferm Werk, - de mogelijkheid geen nieuwe aanvraag te hoeven doen voor een uitkering indien binnen zes maanden terug in aanmerking komt voor een uitkering. Vanaf 2028 wordt uitvoering gegeven aan dit plan.	0	0	0	0
	3.12B Bij de herijking van de Maatschappelijke Agenda in 2027 wordt in overleg met relevante partners, zoals Ferm Werk, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven, onderzocht welke kansen er zijn rond het begeleiden van inwoners richting meedoen, ontmoeting en/of werk. Deze acties worden opgenomen in de MAG en vanaf 2028 uitgevoerd.	0	0	0	0
3.13 Eind 2030 participeert minimaal 50% van de bewoners van het AZC binnen de eerste maand van aankomst, bijv. middels het leren van de Nederlandse taal, het ontwikkelen van basisvaardigheden of als vrijwilliger.	3.13A In 2027 ontwikkelen we samen met partners een programma voor inwoners van het AZC, gericht op meedoen, ontwikkeling en ontmoeting.	0	0	0	0
3.14 We voldoen aan onze plicht vanuit de spreidingswet en vangen vanaf 2028 asielzoekers op in een AZC aan de Bleek.	3.14A In 2027 en 2028 vervolgen we gesprekken met het COA, de regio, de provincie en het Rijk over een	0	0	0	0

Ambitie: Regie en samenleving					
	evenwichtige verdeling van de opgave. We betrekken de gemeenteraad actief bij de stappen die worden gezet.				
Eind 2030 participeert minimaal 50% van de bewoners van het AZC binnen de eerste maand van aankomst, bijv. middels het leren van de Nederlandse taal, het ontwikkelen van basisvaardigheden of als vrijwilliger.	3.14B In 2027 ontwikkelen we samen met partners een programma voor inwoners van het AZC, gericht op meedoen, ontwikkeling en ontmoeting.	0	0	0	0
We voldoen aan onze plicht vanuit de spreidingswet en vangen vanaf 2028 asielzoekers op in een AZC aan de Bleek.	3.14C In 2027 en 2028 vervolgen we gesprekken met het COA, de regio, de provincie en het Rijk over een evenwichtige verdeling van de opgave. We betrekken de gemeenteraad actief bij de stappen die worden gezet.	0	0	0	0
Ambitie: Gezond en vitaal					
<i>Sport, cultuur en ontmoeting zijn onmisbaar voor een leefbare en verbonden gemeente Woerden. Verenigingen, vrijwilligers, culturele instellingen en ontmoetingsplekken zorgen voor beweging, ontspanning en sociale samenhang. Daarom blijven we investeren in toegankelijke voorzieningen, sterke gemeenschappen en plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, meedoen en zich kunnen ontplooiën.</i>					
Portefeuillehouder: Marieke Oprel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
3.15 Uiterlijk eind 2028 is het regionale plan suïcide vertaald naar onze lokale situatie en geïmplementeerd.	3.15A Bij de herijking van de Maatschappelijke Agenda vertalen we het Regionale plan rond suïcide naar lokale acties. Dit doen we samen met partners vanuit zorg, onderwijs en veiligheid.	0	0	0	0
3.16 Het Sint Antoniusziekenhuis kent onze standpunten over de inrichting van het ziekenhuisterrein.	3.16A We nemen in 2027 deel aan de gesprekken met het St. Antoniusziekenhuis over de functionaliteit van het ziekenhuis(terrein).	0	0	0	0
3.17 In de herijkte MAG 2028-2032 zijn actuele en onderbouwde acties ten aanzien van de ondersteuning van mantelzorgers opgenomen	3.17A Bij de herijking van de Maatschappelijke Agenda hebben we expliciet aandacht voor (de ondersteuning van) mantelzorgers. We trekken hierin op samen met relevante partners in de zorg en sociale basis.	0	0	0	0
Ambitie: Thuis voelen in Woerden					
<i>Woerden is een plek waar iedereen zich thuis mag voelen, ongeacht (culturele) achtergrond, geaardheid of overtuiging. We zetten ons actief en zichtbaar in voor emancipatie, veiligheid en gelijkwaardige deelname van LHBTIQA+ inwoners conform het getekende regenboogakkoord.</i>					
Portefeuillehouder: Marieke Oprel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
3.18 Meer inwoners voelen zich thuis in Woerden; er zijn minder meldingen bij het meldpunt anti-discriminatie (2025:, het veiligheidsgevoel onder vrouwen is gestegen (monitor sociale kracht 36%) en het de algehele veiligheidsbeleving stijgt van een 7,2 naar het niveau van 2020 (7,4) (Monitor Sociale Kracht). Percentage jongeren dat het normaal vindt als 2 mensen van hetzelfde geslacht op elkaar verliefd zijn stijgt van 49% (2024) naar niveau van 2019 (75%)	3.18A We intensiveren inclusie als facetbeleid inclusief de uitvoering van het Regenboogstembusakkoord. In 2027 analyseren we welke externe initiatieven er lopen en onderzoeken we verdere uitvoering van het akkoord. Vanaf 2028 geven we uitvoering aan het akkoord.	55	60	60	60
	3.18B Inclusie als facetbeleid wordt geïmplementeerd in de gemeente, o.a. door bij alle college- en raadsvoorstellen actief de bijdrage aan inclusie uit te vragen en dit onderdeel te laten zijn van het bestuursproces.	0	0	0	0
	3.18C Er wordt blijvend ingezet op activiteiten gericht op acceptatie en kunnen meedoen door o.a. het hijsen van de regenboogvlag, uitvoering van het armoedebeleid om sociale uitsluiting te voorkomen, de trainingen Cultuursensitief werken en Positieve gezondheid en het toetsen van plannen aan o.a. de fysieke bereikbaarheid, bruikbaarheid en veiligheid.	0	0	0	0
3.19 De dienstverlening van de gemeente is toegankelijk voor zoveel mogelijk mensen. In 2029 zien we in het inwonertevredenheidsonderzoek dat ten opzichte van 2025 meer mensen het eens zijn met de stelling 'Ik snap hoe ik alles kan regelen en kan dit makkelijk doen'. In 2025 was dat 67%. In 2027 is dat 72% en in 2029 is dat 78%.	3.19A Bij participatietrajecten binnen de gemeente betrekken we een brede en gedifferentieerde vertegenwoordiging van inwoners door verschillende mogelijkheden te bieden om te participeren.	0	0	0	0
	3.19B Wij zorgen dat al onze websites en digitale kanalen voldoen aan de eisen van digitale toegankelijkheid en laten dit iedere twee jaar testen. We	0	0	0	0

Ambitie: Regie en samenleving					
	communiceren in begrijpelijke taal (B1) en maken (online) formulieren zo kort en eenvoudig mogelijk. We blijven werken met de Teletolk.				

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Vershil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.695	1.701	8.156	1.869	-6.287	1.819	1.819	1.819
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	350	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	16.018	15.468	16.470	13.411	-3.060	13.411	13.411	13.411
6.4 WSW en beschut werk	4	0	0	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	394	287	287	275	-12	773	773	773
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	74	0	0	0	0	0	0	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	112	0	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	1.527	0	0	0	0	521	526	526
6.811 Beschermd wonen (WMO)	437	0	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	228	0	0	0	0	0	0	0
6.822 Jeugdreclassering	26	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	83	20	20	20	0	20	20	20
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	187	0	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	380	177	177	177	0	177	177	177
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	22.515	17.653	25.111	15.752	-9.359	16.721	16.726	16.726
Lasten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.246	9.361	15.866	8.629	-7.237	8.766	8.830	8.830
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	147	338	338	344	6	344	344	344
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	163	110	110	114	5	114	114	114
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.826	1.266	1.266	1.332	66	1.220	1.220	1.220
6.3 Inkomensregelingen	22.563	22.165	24.150	23.991	-159	23.993	23.993	23.993

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
6.4 WSW en beschut werk	6.158	6.383	6.430	6.382	-48	6.382	6.382	6.382
6.5 Arbeidsparticipatie	1.886	2.062	2.056	2.150	94	2.150	2.150	2.150
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.771	2.336	2.336	2.404	68	2.404	2.404	2.404
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	5.030	4.529	4.529	4.914	385	4.914	2.721	2.645
6.712 Begeleiding (WMO)	2.799	2.341	2.341	2.433	92	2.433	2.433	2.433
6.713 Dagbesteding (WMO)	3.449	4.071	4.071	4.104	32	4.104	4.104	4.104
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	10.888	8.306	8.306	7.790	-516	6.587	6.585	6.585
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	8.437	9.852	9.852	10.181	329	10.181	10.181	10.181
6.791 PGB WMO	90	156	156	156	0	156	156	156
6.792 PGB Jeugd	133	397	397	397	0	397	397	397
6.811 Beschermd wonen (WMO)	332	95	95	95	0	95	95	95
6.821 Jeugdbescherming	2.314	1.961	1.961	2.080	119	2.080	2.080	2.080
6.822 Jeugdreclassering	26	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	1.057	841	939	683	-256	683	683	683
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	2.495	2.521	2.521	2.155	-366	2.155	2.155	2.155
7.1 Volksgezondheid	3.092	3.349	3.367	3.508	141	3.508	3.508	3.508
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	83.902	82.440	91.087	83.842	-7.245	82.665	80.535	80.459
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	920	0	143	112	-31	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	920	0	143	112	-31	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	1.758	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	1.758	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-62.225	-64.786	-65.833	-67.978	-2.145	-65.944	-63.808	-63.733

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
6.1	Polanerbaan opvang Oekraïners	Incidenteel baten opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2026 voor de specifieke uitkering voor een nieuwe opvanglocatie van Oekraïners (zie ook lastenzijde).	-6.355	Nadeel
6.1	Inburgering	Rijksbijdrage inburgering is aangepast volgens de voorlopige beschikking.	112	Voordeel
6.3	Oekraïners	Per 2027 is sprake van een nieuwe regeling bekostiging ontheemde Oekraïners. Door onzekerheid van de tarieven, verdeelsleutels en voorwaarden wordt de bekostiging via de Voorjaarsnota 2027 budgetneutraal verwerkt.	-3.150	Nadeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	34	Voordeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
		Totaal mutaties baten	-9.359	

Taakveld	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
	Indexatie prijs, subsidies en loonkosten	Maatwerkbudget Wmo en maatwerkbudget Jeugd Het maatwerkbudget Wmo en het maatwerkbudget Jeugd is geïndexeerd met 3,96%, conform berichtgeving van het regionaal inkoopbureau Utrecht west met betrekking tot de concept indexatie-percentages. Subsidies De subsidies zijn conform Kadernota 2027 geïndexeerd met 4,1%. Loonkosten Met betrekking tot de loonkosten is de CAO 2025-2027, de door groei van medewerkers naar een volgende trede in de salarisschaal en wijziging in de doorbelasting van de salariskosten verwerkt.	1.106	Nadeel
6.1	Vluchtelingen Statushouders	In de Voorjaarsrapportage 2026 zijn Incidenteel kosten opgenomen voor de spreidingswet. Dit geeft een voordeel in het begrotingsjaar 2027.	-50	Voordeel
6.1	Polanerbaan opvang Oekraïners	Incidenteel lasten opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2026 voor de specifieke uitkering voor een nieuwe opvanglocatie van Oekraïners (zie ook batenzijde) vervallen.	-6.355	Voordeel
6.1, 6.3	Oekraïners	Per 2027 is sprake van een nieuwe regeling bekostiging ontheemde Oekraïners. Door onzekerheid van de tarieven, verdeelsleutels en voorwaarden wordt de bekostiging via de Voorjaarsnota 2027 budgetneutraal verwerkt.	-1.210	Voordeel
6.1	Hervormingsagenda Jeugd aanvullende post	De in de meicirculaire 2025 beschikbaar gestelde aanvullende rijksmiddelen voor de Hervormingsagenda Jeugd worden vanaf 2027 neerwaarts bijgesteld. Hierdoor is € 171K minder budget beschikbaar ten opzichte van 2026.	-171	Voordeel
6.1	Accomodatiebeleid	De incidentele last onderzoek Joraischool/Milandhof uit de Kadernota 2026 vervalt.	-128	Voordeel
6.3, 6.4, 6.5	FermWerk	Verwerking van de In de Voorjaarsrapportage 2026 en Kadernota 2027 opgenomen begrote gemeentelijke bijdrage voor Ferm Werk 2027.	389	Nadeel
6.23	Inkoop & monitoring Utrecht West	Toename budget ten behoeve van de invoering van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Utrecht West (Kadernota 2027).	139	Nadeel
6.752	Maatwerk Jeugd	In de begroting 2026 was binnen het maatwerkbudget Jeugd € 800K opgenomen voor jeugdzorg aan kinderen uit Oekraïne, gedekt uit de rijksvergoeding voor opvang van Oekraïense ontheemden. Omdat de baten en lasten voor de opvang van Oekraïense ontheemden vanwege onzekerheid over de voortzetting van de regeling niet in de begroting 2027 zijn opgenomen, vervalt ook dit budget en valt de raming € 800K lager uit.	-800	Voordeel
6.91	Zaaksysteem schuldhulpverlening	Het budget voor het zaaksysteem Schuldhulpverlening is, conform de keuze om ICT-gerelateerde budgetten centraal te beheren, overgeheveld naar Bedrijfsvoering - ICT binnen programma 3. Hierdoor is binnen programma 3 € 98K minder budget opgenomen.	-98	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	-67	
		Totaal mutaties lasten	-7.245	

		Totaal mutaties lasten en baten	-16.604	

Taakveld	Omschrijving	Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.10		Lagere onttrekking reserve Correctie van in 2026 opgenomen onttrekking ten behoeve van incidentele lasten van € 143K bestaande uit € 50K spreidingswet, € 75K aanbesteding zaaksysteem schuldhulpverlening en € 18K GGDrU maatwerk. Voor 2027 een onttrekking ten behoeve van incidentele lasten van € 112K frictiekosten GR-vorming Sociaal Domein Utrecht West.	-31	Voordeel
		Totaal mutaties reserves	-31	

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)

PROGRAMMA 4. CULTUUR, ECONOMIE, RECREATIE & TOERISME, ENERGIETRANSITIE

Portefeuillehouder	Thema
Jelmer Vierstra	Cultuur, Duurzaamheid, Energietransitie, Gaswinning, Klimaat, Netcongestie
Marieke Oprel	Milandhof, Monumenten, archeologie en erfgoed, Recreatie en toerisme, Scholenburch
Vincent Janssen	Arbeidsmarkt, Binnenstad, Detailhandel en horeca, Economische zaken

Omschrijving

Programma 4 omvat drie opgaven uit het bestuursakkoord:

- Kunst en cultuur, Recreatie en toerisme
- Sterke Economie
- Een duurzame toekomst (Energietransitie).

Taakvelden binnen het programma zijn:

Taakveld	Omschrijving
2.1 Verkeer en vervoer	Advies en instemmingsbesluit kabel- en leidingenbeheer
3.1 Economische ontwikkeling	Algemeen beleid ter versterking van ondernemersklimaat en arbeidsmarkt, en uitvoering van het Economisch Actieplan
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (Dienstverlening ondernemers)	Op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening: - accountmanagement; - financiële steunregelingen voor bedrijven in samenwerking Ferm Werk; - regelen straathandel, markten incl. Koeiemarkt; - uitvoering BIZ-en (via baten categorie 2.2.1); - marktgelden en staanplaatsgelden markt (via baten categorie 3.7); - kosten en overige opbrengsten van nutsbedrijven.
3.4 Economische promotie	Koeiemarkt
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid: peuteropvang en peuterspeelzalen
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
5.4 Musea	Materieel en immaterieel erfgoed onderzoeken, verzamelen, conserveren en tentoonstellen. Musea staan open voor publiek (toegankelijk en inclusief) participeren, delen kennis, educatie: Stadsmuseum Woerden
5.6 Media	- Zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: bibliotheek en artotheek - Professionalisering en versterking lokale journalistiek: RPL
5.7 Openbaar groen en (openlucht-) recreatie	Openbaar groen, natuur en recreatie
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- Algemene voorzieningen gericht op participatie - Kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen
7.4 Milieubeheer, energietransitie	- Taken ter bescherming van het milieu, kwaliteit leefomgeving: - voorbereidingen voor grootschalige vormen van duurzame elektriciteit - faciliteren van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties t.b.v. beperking van energiegebruik in de gebouwde omgeving en de overgang naar duurzaam verwarmen

Ambities en actuele ontwikkelingen

Culturele en recreatieve voorzieningen

In navolging op het Cultureel Manifest uit 2021 is in het voorjaar van 2025 het beleidskader Cultuur 2026 – 2029 vastgesteld. In dit beleidskader zijn de waarden, de doelen en de aandachtspunten van het cultuurbeleid in de gemeente Woerden vastgelegd. Daarin is onder meer gesteld dat Woerden een rijk cultureel leven heeft, wat niet alleen bijdraagt aan ventier, maar zeker ook een belangrijke bijdrage levert aan het welzijn van onze inwoners. Ook is het een belangrijke waarde in ons economisch profiel, zowel in de stad Woerden als in de omliggende kernen. In 2027 werken we verder aan de uitvoering van het beleidskader 2026 – 2029.

Sterke economie

De provincie Utrecht is de meest competitieve regio van Europa. We onderscheiden ons op innovatiekracht en een aantrekkelijke omgeving voor bedrijven en inwoners om te leven en te werken. Dit herkennen we in Woerden. We kennen een relatief hoge materiële welvaart, het aanbod van werkgelegenheid is hoog, de werkloosheid relatief laag en de druk op de werklocaties is groot. We staan echter ook voor grote maatschappelijke opgaven rondom vergrijzing, klimaatverandering en de energietransitie. Daarom werken we samen met partners aan een duurzaam economisch klimaat in de gemeente waarbij we inzetten op kwalitatief goede en toekomstbestendige werklocaties. Zo werken we ook in 2027 met de Provincie Utrecht en de MRU West aan een strategische visie op bedrijventerreinen en gaan we hierover met de gemeenteraad in gesprek. Verder werken we ook in 2027 door aan de revitalisering van onze bedrijventerreinen, een goed investeringsklimaat in de binnenstad van Woerden en een goede plek voor werken in de plannen voor de Poort van Woerden. In de kernen zetten we in op het stimuleren en behouden van de vitaliteit van de kernen.

Een duurzame toekomst

De internationale spanningen, rond de straat van Hormus en elders in de wereld, hebben ertoe geleid dat energiezekerheid hoog op de politieke agenda is komen te staan. Een van de manieren om deze energiezekerheid te vergroten is het toevoegen van duurzame energiebronnen. In Woerden worden ook in 2027 verdere stappen gezet om de plannen voor windmolens bij Reijerscop verder vorm te geven. Dit doen we samen met de omliggende gemeenten. De business case voor zonnevelden wordt steeds krappere door de negatieve stroomprijzen in de zomer. De kans op nieuwe zonnevelden op landbouwgrond wordt daarmee kleiner en lokaal eigendom minder aantrekkelijk.

De netcongestie, waar we in de provincie Utrecht flink last van hebben, maakt dat er versneld extra energieinfrastructuur toegevoegd moet worden. De plannen voor het hoogspanningsstation op Breukelen-Kortrijk zijn ook voor ons gebied van belang, net als het realiseren van het middenstation op de grens van de gemeenten Woerden en Montfoort. De definitieve locatie zal hiervan in 2027 bekend worden. Ook in 2027 verwachten we dat de netcongestie flinke impact blijft houden op de ambities voor woningbouw, economie, bedrijventerreinen en duurzame mobiliteit. We zullen daarom verder gaan inzetten op netbewust bouwen en slimme energiecontracten, samen met de omliggende gemeenten.

De nieuwe warmtewet, waarbij gemeenten regie krijgen over de toekomstige warmtenetten, maakt dat het aanleggen van warmtenetten voor gemeenten financieel en maatschappelijk kansrijk is geworden. In de gemeente Woerden zetten we in 2027 verdere stappen hierop, onder andere met een verdere verkenning van een mogelijk warmtenet in Molenvliet.

Collegewerkprogramma

Ambitie: We zorgen voor een betaalbare en duurzame energievoorziening die klaar is voor de toekomst, zoals vastgesteld in het Warmteprogramma/Programma Duurzaamheidstransities.					
Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.1 We stimuleren dat minimaal 1500 woningen minder warmte nodig hebben. Inwoners die dit niet zelf kunnen regelen, helpen we daarbij.	4.1A Uitvoeren van het isolatieprogramma voor 1.500 particuliere woningen in 2027-2028.	0	0	0	0
	4.1B Continueren van de ontzorgingsroute binnen het isolatieprogramma.	0	0	0	0
4.2 We helpen jaarlijks 200 huishoudens met energiearmoede om hun woning te verduurzamen.	4.2A Uitvoeren van de energiearmoede-aanpak voor koopwoningen (vanuit het isolatieprogramma) in 2027.	0	0	0	0
	4.2B Continueren Fixbrigade, gericht inwoners die ondersteuning nodig hebben.	50	40	30	20
4.3 Het aantal woningen met minimaal energielabel B stijgt van 18.700 naar 23.000. Dit gebeurt tussen 2027 en 2030.	4.3A In 2026-2027 ondersteunen we Duurzaam Woerden bij het verbeteren van het aanbod aan inwoners d.m.v. doorontwikkelen van de duurzaamheidswinkel naar een energiehuis.	0	0	0	0
	4.3B Uitvoeren communicatiecampagnes om inwoners te motiveren en te informeren over beschikbare subsidies.	0	0	0	0
4.4 Voor kansrijke wijken en bedrijventerreinen ontstaat duidelijkheid over haalbaarheid, draagvlak en besluitvorming	4.4A Uitvoeren van verkenningen en besluitvorming over mogelijke warmtenetten in Molenvliet (2028), Snel & Polanen-Waterrijk (2029) conform het door de raad vastgestelde warmteprogramma. Prioritering uitvoering loopt via portfoliotafel.	0	0	0	0

Ambitie: We zorgen voor een betaalbare en duurzame energievoorziening die klaar is voor de toekomst, zoals vastgesteld in het Warmteprogramma/Programma Duurzaamheidstransities.					
over het alternatief voor aardgas en de mogelijkheid van warmtenetten.	4.4B Deze collegeperiode verkennen we en besluiten we over duurzaam verwarmen op de bedrijventerreinen Polanen, Honthorst, Barwoutswaarder en Middelland-Zuid, conform het warmteprogramma. Prioritering uitvoering loopt via portfoliotafel.	0	0	0	0
4.5 We voorkomen gaswinning onder Molenvliet en op andere plekken in onze gemeente..	4.5A We zetten ons in om gaswinning in Papekop en de gevolgen daarvan te voorkomen, zonodig langs juridische weg.	0	0	0	0
	4.5B Indien Vermillion besluit in cassatie te gaan n.a.v. uitspraak van de Raad van State over de Opsporingsvergunning Utrecht West, verwerpen we ons tegen dit beroep.	0	0	0	0
Ambitie: We produceren meer duurzame energie in Woerden en onderzoeken nieuwe mogelijkheden voor de toekomst, zoals vastgesteld in het Afwegingskader Grootchalige Energieproductie (Programma Duurzaamheidstransities).					
Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.6 We maken windturbines mogelijk volgens het vastgestelde toetsingskader. Ook maken we zonnevelden mogelijk. Zo werken we aan lokale energie-onafhankelijkheid.	4.6A In 2027-2028 begeleiden van en vergunningverlening voor OER A12 en zonnepanelen op de geluidswal.	0	0	0	0
	4.6B Begeleiden ontwikkeling en uitvoeren vergunningverlening windpark Reijerscop-Cattenbroek en zonnevelden Barwoutswaarder. (2027-2028)	0	0	0	0
4.7 We maken kleinschalige duurzame energieproductie beter mogelijk. Dit doen we zonder het elektriciteitsnet onnodig zwaarder te belasten.	4.7A In 2027 stellen we beleidsregels op tbv faciliteren meer kleinschalige energieproductie (zonPV, kleine windmolens) in samenhang met het beperken van de netbelasting.	0	0	0	0
	4.7B We stimuleren kleinschalige energieproductie.	0	0	0	0
4.8 We blijven zoeken naar extra manieren om na 2030 duurzame energie te produceren en energie-onafhankelijk te worden.	4.8A We borgen de uitkomsten van de verkenning naar duurzame energie tot 2040 in 2027 het omgevingsprogramma Duurzaamheidstransities.	0	0	0	0
	4.8B We verkennen, samen met medeoverheden in de regio, de mogelijkheden voor een SMR en de kansen voor Woerden.	0	0	0	0
Ambitie: We pakken netcongestie aan en verminderen de gevolgen ervan. Zo staat het elektriciteitsnet de ontwikkeling van de gemeente in 2030 niet meer in de weg.					
Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.9 We dragen bij aan de aanleg van nieuwe energie-infrastructuur.	4.9A In 2027 reserveren we ruimte voor de bouw van een onderstation door Stedin en mogelijk nieuw hoogspanningsstation.	0	0	0	0
	4.9B We faciliteren de wijkaanpak voor netversterking van Stedin.	0	0	0	0
4.10 De druk op het net beperken door het toepassen van Slimme oplossingen.	4.10A In 2027 nemen we normen voor netbewuste nieuwbouw op in het omgevingsplan stimuleren toepassing van efficiënte Warmte-Koude Opslagssystemen bij nieuwbouw.	0	0	0	0
	4.10B Stimuleren van energieopslag, energiebesparen en delen en het faciliteren van energiehubs.	0	0	0	0
4.11 Inwoners weten beter wat netbewust gedrag is en welke rol zij zelf hierin kunnen spelen.	4.11A Communicatie en voorlichting over netcongestie en het stimuleren van netbewust gedrag.	20	20	20	0
Ambitie: We werken efficiënt aan duurzame veranderingen op het gebied van energie, biodiversiteit en circulariteit. Deze worden opgenomen in het programma duurzaamheidstransities.					
Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra en Hendrie van Assem					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.12 We gebruiken de kracht van initiatieven van inwoners en van vrijwilligersorganisaties om duurzame veranderingen uit te voeren.	4.12A Verkennen welke taken kunnen worden uitgevoerd door bewonersinitiatieven en vrijwilligersorganisaties, inclusief de bijbehorende randvoorwaarden in 2027.	0	0	0	0

Ambitie: We zorgen voor een betaalbare en duurzame energievoorziening die klaar is voor de toekomst. zoals vastgesteld in het Warmteprogramma/Programma Duurzaamheidstransities.					
4.13 We stimuleren duurzame mobiliteit in Woerden vanuit het oogpunt van energie.	4.13A We stellen in 2027 een laadvisie op voor voertuigen anders dan personenauto's.	0	0	0	0
Ambitie: Woerden heeft een sterke economie die de concurrentie aankan. <i>Deze economie is klaar voor de toekomst en zorgt voor duurzame groei van brede welvaart. Er is ruimte voor ondernemers en we benutten de talenten van onze inwoners optimaal. Ook vergroten we de bijdrage van toerisme aan de economie van Woerden. (programma Stedelijke Functies)</i>					
Portefeuillehouder: Vincent Janssen					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.14 Een aantrekkelijke, bereikbare binnenstad die klaar is voor de toekomst zorgt voor meer toerisme en meer zakelijk bezoek en winkelbezoek.	4.14A Investeren in het oprichten van een Centrum Management Organisatie met het Stadshart, Vastgoed en de gemeente, op basis van de Startnotitie waarover op 21 maart 2024 wensen en bedenkingen zijn ingebracht in de gemeenteraad.	0	0	0	0
Ambitie: Alle inwoners hebben toegang tot werk dat bij hen past, of tot maatschappelijke activiteiten. (Programma Stedelijke Functies)					
Portefeuillehouder: Vincent Janssen					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.15 Er is genoeg geschoold personeel. We letten daarbij ook op inwoners voor wie betaald werk niet vanzelfsprekend is.	4.15A Samenwerken met de Technohub om het tekort aan technisch geschoold personeel terug te dringen voor onze techniek en maak industrie in de gemeente en de regio.	0	0	0	0
	4.15B Afspraken maken tussen gemeente, en externe partners, zoals de TechnoHUB over het vergroten van de arbeidsparticipatie van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.	0	0	0	0
4.16 Via 'Ondernemen met impact' bieden we meer inwoners perspectief op een baan.	4.16A Actief onder de aandacht brengen van Ondernemen met Impact en ondernemers stimuleren om deel te nemen.	0	0	0	0
Ambitie: We zorgen voor goede vestigingslocaties voor Woerdense bedrijven die klaar zijn voor de toekomst. (Programma Stedelijke Functies)					
Portefeuillehouder: Vincent Janssen					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.17 We werken richting 2040 toe naar 12 hectare extra ruimte voor de Woerdense bedrijven.	4.17A Uitvoeren van locatie- en behoefteonderzoek in samenwerking met Provincie Utrecht.	25	0	0	0
	4.17B Uitkomsten locatieonderzoek en - keuze voorleggen aan de gemeenteraad	25	0	0	0
4.18 We stellen plannen vast om de bedrijventerreinen Barwoutswaarder, Zegveld, Kamerik en Harmelen te verruimen en te verbeteren. Deze plannen maken de terreinen aantrekkelijker, veiliger, duurzamer en levendiger.	4.18A Samen met ondernemers en vastgoedeigenaren werken aan moderne bedrijventerreinen met één loket voor ondernemers door integrale interne samenwerking.	0	0	0	0
	4.18B In herstructureringsplannen de kansen in kaart brengen voor het vergroenen en klimaatbestendig maken van bedrijventerreinen. Daarna stellen we hiervoor een uitvoerings- en stimuleringsprogramma op.	0	0	0	0
Ambitie: We zorgen voor een gezonde leefomgeving. (Programma Duurzaamheidstransities)					
Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.19 We verminderen luchtvervuiling door houtstook.	4.19A Gerichte communicatiecampagnes in het stookseizoen t.b.v. bewustwording en gedragsverandering.	0	0	0	0
4.20 We verminderen geluidsoverlast van de A12,	4.20A Onderzoek naar mogelijkheden om overlast te beperken,	0	0	0	0

Ambitie: We zorgen voor een betaalbare en duurzame energievoorziening die klaar is voor de toekomst, zoals vastgesteld in het Warmteprogramma/Programma Duurzaamheidstransities.

Ambitie: Cultuurbeleid draagt bij aan een levendige stad, versterkt de sociale basis, stimuleert cultuurparticipatie omwille van positieve gezondheid van inwoners door toegankelijkheid te bevorderen en ondersteunt activiteiten/evenementen om een vitale binnenstadseconomie te versterken en het vestigingsklimaat voor nieuwe inwoners en bedrijven positief te beïnvloeden.

Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra

Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
4.21 Het voorzieningenniveau sluit aan op de schaalgrootte van onze inwoners en draagt bij aan de realisatie van onze doelen op de diverse domeinen.	4.21A We stellen in 2027 een integrale visie en wegingskader op, met betrekking tot het gewenste voorzieningenniveau in de stad. Het wegingskader wordt gemeentebreed gebruikt bij het bepalen van het voorzieningenniveau op het gebied van sport, cultuur, onderwijs, ontmoeting, accommodaties, fysieke inrichting en programmering bij gebiedsontwikkeling.	0	0	0	0
4.22 De lokale omroep kan in 2027 de overgang maken naar de inwerkingtreding van de nieuwe mediawet. Vanaf 2028 loopt de financiering niet meer via de gemeente maar via het rijk.	4.22A We maken in 2027 afspraken met de lokale omroep over hun activiteiten. Onderdeel hiervan is het continueren van de aanvullende bijdrage aan de lokale omroep voor professionalisering ter waarde van 50.000,- per jaar, totdat de nieuwe mediawet van kracht is in 2028.	0	0	0	0
4.23 We voldoen aan de zorgplicht ingevolge de nieuwe bibliotheekwet (WsoB) met ingang van 2027.	4.23A We stellen in 2027 een gemeentelijk meerjarenbeleidsplan op voor de bibliotheek Woerden en kleine kernen. We faciliteren de regiobibliotheek om uitvoering te geven aan hun 5 kerntaken, als informatiepunt Digitale Overheid(IDO) en als regisseur van het Taalhuis ter versterking basisvaardigheden. In aansluiting hierop borgen en versterken we het programma Bibliotheek op School.	0	0	0	0

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	201	250	332	332	0	332	332	332
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	266	300	350	325	-25	325	325	325
3.4 Economische promotie	29	31	31	28	-3	28	28	28
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	254	257	257	271	14	271	271	271
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	245	237	237	247	10	247	247	247
5.4 Musea	6	0	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	749	306	306	288	-19	288	288	288
7.4 Milieubeheer	2.763	889	169	0	-169	0	0	0
Totaal Baten	4.514	2.271	1.683	1.491	-192	1.491	1.491	1.491
Lasten								

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
2.1 Verkeer en vervoer	600	431	513	612	99	612	612	612
3.1 Economische ontwikkeling	583	504	504	489	-15	469	449	449
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	347	500	550	538	-12	538	538	538
3.4 Economische promotie	195	158	158	102	-56	102	102	102
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	631	784	784	696	-88	696	696	696
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.752	1.754	1.754	1.782	28	1.782	1.782	1.782
5.4 Musea	318	334	419	410	-8	355	355	355
5.6 Media	2.009	1.533	1.533	1.422	-111	1.422	1.422	1.421
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	896	855	869	906	36	914	914	914
7.4 Milieubeheer	4.962	3.765	4.639	4.325	-314	4.325	4.325	4.325
Totaal Lasten	12.294	10.618	11.723	11.283	-441	11.215	11.195	11.194
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	722	0	75	55	-20	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	722	0	75	55	-20	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	300	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	300	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-7.358	-8.347	-9.965	-9.737	228	-9.725	-9.705	-9.703

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
7.4	Inkomsten Specifieke uitkering CDOKE	Er waren Incidentele baten opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2026 voor de specifieke uitkering CDOKE (zie ook lastenzijde). Dit was het laatste jaar, omdat de SPUK CDOKE is omgezet naar een decentralisatie uitkering in 2026.	169	Nadeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	23	Nadeel
		Totaal mutaties baten	192	Nadeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
	Doorbelasting loonkosten	Er is een wijziging in de doorbelasting van de loonkosten doorgevoerd. Lagere doorbelasting koeienmarkt € 56K en diversen loonkosten € 38K. Hogere doorbelasting advies kabels en leidingenbeheer € 99K en bevordering toerisme en openluchtrecreatie € 57K.	62	Nadeel
4.3	Brede School Schilderskwartier	In de Voorjaarsrapportage 2026 waren incidenteel lasten opgenomen voor de VVE bijdrage en lagere rentekosten; dit vervalt in 2027.	-89	Voordeel
5.6	Bibliotheek	In de Voorjaarsrapportage 2026 waren incidenteel lasten opgenomen voor de decentralisatie uitkering herstel bibliotheekstelsel; dit vervalt in 2027.	-108	Voordeel
7.4	Energietransitie	Diverse loonkosten zijn verschoven naar overhead, doordat functies zijn gecentraliseerd bij bedrijfsvoering.	-314	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	8	Nadeel
		Totaal mutaties lasten	-441	

		Totaal mutaties lasten en baten	-249	Voordeel

Taakveld		Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.10		Er wordt een lagere onttrekking voor het tijdelijke depot stadsmuseum.	20	Nadeel
		Totaal mutaties reserves	20	

PROGRAMMA 5. ONDERWIJS EN SPORT

Portefeuillehouder	Thema
Marieke Oprel	Onderwijs, Onderwijshuisvesting, Sport
Jelmer Vierstra	Toekomst zwembaden, Project Woerden Court

Omschrijving

Dit programma bevat (onderdelen van) de opgaven:

- Doorontwikkeling inrichting sociaal
- Kansrijk Woerden
- Gezond en vitaal Woerden
- Leefbaar en ondernemend Woerden

Taakvelden binnen programma 5 zijn:

Taakveld	Omschrijving
4.1 Openbaar basisonderwijs	Taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs: - bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn - primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen) - de huur van bv. een gymnastieklokaal - passend onderwijs
4.2 Onderwijshuisvesting	Taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs: - nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen - verhuur - opstellen programma onderwijshuisvesting - vandalismebestrijding
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Lokaal onderwijsbeleid, leerlingenvoorzieningen en onderwijsondersteuning: - ondersteuning leerkrachten en directie - uitgaven bijzonder onderwijs (incl. bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar excl. huisvesting) - achterstandenbeleid - coördinatie samen naar school, passend onderwijs - volwasseneneducatie - leerlingzorg en leerlingbegeleiding - leerlingenvervoer (incl. voor leerlingen openbaar onderwijs) - stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten
5.1 Sportbeleid en activering	Niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport zoals: stimuleren van topsport, ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening, ondersteunen van organisaties die zich bezig houden met sport, sport in buurt- en combinatiefuncties.
5.2 Sportaccommodaties	Alle accommodaties voor sportbeoefening

Ambities

Binnen programma 5 geeft het college uitvoering aan de wettelijke en gemeentelijke taken op het gebied van onderwijs, onderwijshuisvesting, sport en bewegen. Dit doen wij vanuit onze vastgestelde koers, waarbij de Maatschappelijke Agenda (MAG) en de samenhangende opgaven de basis vormen voor een gezonde, kansrijke en vitale Woerdense samenleving. We werken hierbij aan de hand van een drietal maatschappelijke thema's:

- Sterke sociale basis
- Kansrijk meedoen
- Gezond en vitaal

Tegelijkertijd wordt gewerkt aan betere grip op de financiën. Om de kosten binnen programma 5 te beheersen, wordt ingezet op een efficiënte inzet van sport- en maatschappelijke accommodaties en het afbouwen van tijdelijke huisvestingskosten. De stijgende behoefte aan geschikte onderwijshuisvesting en verduurzaming vraagt om omvangrijke investeringen. Daarnaast vragen motiverings- en psychosociale problematiek bij kinderen en jongeren om blijvende aandacht via de schoolomgeving en sport. Ook de

stijgende exploitatiekosten van sportaccommodaties dwingen de gemeente om keuzes te maken. Tot slot blijft de (landelijke) toename van kansenongelijkheid, ook in het onderwijs een belangrijk aandachtspunt.

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Binnen programma 5 richten we ons op het toekomstbestendig maken van onze voorzieningen voor onderwijs en sport. De accenten worden afgestemd op de inhoudelijke en financiële ontwikkelingen en op de ambities uit het coalitieakkoord. Het uitgangspunt hierbij is om te blijven investeren in kwalitatieve onderwijshuisvesting, het versterken van gelijke onderwijskansen en het stimuleren van een actieve, gezonde leefstijl voor alle inwoners. Naast de reguliere taken zijn er voor programma 5 een aantal belangrijke actuele speerpunten en ontwikkelingen waar we aan werken, namelijk:

Gezond en vitaal

- Inzetten op het stimuleren van een actieve en gezonde leefstijl voor alle inwoners van Woerden, onder meer door het bevorderen van beweging en een passend sport- en beweegaanbod.
- Inzetten op de toekomst en verduurzaming van de sportaccommodaties en zwembaden, waarbij gewerkt wordt aan een financieel en maatschappelijk toekomstbestendig besluit over het voorzieningenniveau.
- Inzetten op het terugdringen van overgewicht en gezondheidsachterstanden bij de jeugd, onder meer door het versterken van de lokale sportinfrastructuur en de maatschappelijke functie van sportverenigingen, zodat sport en beweging toegankelijk blijven voor iedereen.
- Het uitvoeren van de lokale JOGG-aanpak (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst), gericht op het creëren van een gezonde leefomgeving voor kinderen en jongeren in nauwe samenwerking met scholen, kinderopvang en sportverenigingen.

Kansrijk meedoen

- De herijking van het Integraal Huisvestingsplan (IHP), in nauwe samenwerking met de schoolbesturen. We actualiseren daarvoor de afspraken over nieuwbouw, renovatie en verduurzaming van schoolgebouwen in Woerden, afgestemd op leerlingaantallen, onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen. Doel is een gedragen en uitvoerbaar programma, zodat ieder kind in Woerden onderwijs volgt in een toekomstbestendige en gezonde schoolomgeving.
- Inzetten op het versterken van gelijke onderwijskansen, waarbij we in 2027 onder andere inzetten op taalondersteuning voor kinderen, vernieuwende ideeën die gelijke onderwijskansen stimuleren, de brugfunctionaris op 9 basisscholen, en het uitbreiden van onderwijszorgarrangementen.
- Inzetten op toekomstig bestendig doelgroepenvervoer. Hiervoor worden in samenwerking met de regio diverse scenario's ontwikkeld en aan de raad voorgelegd.

Collegewerkprogramma

Ambitie: Gezond en vitaal

Sport, cultuur en ontmoeting zijn onmisbaar voor een leefbare en verbonden gemeente Woerden. Verenigingen, vrijwilligers, culturele instellingen en ontmoetingsplekken zorgen voor beweging, ontspanning en sociale samenhang. Daarom blijven we investeren in toegankelijke voorzieningen, sterke gemeenschappen en plekken waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, meedoen en zich kunnen ontplooiën.

Portefeuillehouder: Marieke Oprel

Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
5.1 In 2030 zijn meer inwoners van onze gemeente lid van een sportvereniging of maken zij gebruik van een sportaccommodatie.	5.1A In 2028 onderzoeken we de relatie tussen sportdeelname, contributies die verenigingen vragen en de huurtarieven die de gemeente hanteert voor sportaccommodaties in onze stad en dorpen.	0	0	0	0
5.2 Vanaf 2028 worden meer buitenactiviteiten georganiseerd.	5.2A We stimuleren relevante partners, zoals scholen, sportverenigingen, jongerenwerk en buurtinitiatieven meer buitenactiviteiten te organiseren. Bijvoorbeeld door hiervoor opdrachten te verstrekken.	0	0	0	0

Ambitie: Kansrijk meedoen

Kinderen en jongeren verdienen de kans om veilig en gezond op te groeien en mee te doen. Daarom blijven preventie, een sterke sociale basis en samenwerking tussen onderwijs, zorg, jongerenwerk en maatschappelijke organisaties ons uitgangspunt. Zo voorkomen we waar mogelijk de inzet van geïndiceerde zorg en bieden we gezinnen snel passende hulp.

Portefeuillehouder: Marieke Oprel

Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
5.3 Aan het eind van de bestuursperiode zijn toekomstbestendige en inclusieve onderwijsvoorzieningen gerealiseerd en/of in ontwikkeling die bijdragen aan gelijke onderwijskansen en aansluiten bij de ruimtelijke, maatschappelijke en demografische ontwikkeling van Woerden en met inachtneming van de beschikbare energie-infrastructuur.	5.3A Uiterlijk in Q1 2027 wordt het in 2026 herijkte integraal huisvestingsplan (IHP) aangeboden aan de Gemeenteraad inclusief een realistische meerjarenbegroting en een strategisch afwegingskader waarmee op basis van objectieve criteria richting wordt gegeven aan de ontwikkeling, prioritering en programmering van de onderwijshuisvesting in Woerden	0	0	0	0
5.4 Uiterlijk eind 2028 is sprake van meer toekomstbestendig leerlingenvervoer in onze gemeente. Daarnaast onderzoeken we welke vormen van onderwijs kansrijk zijn om binnen de gemeente te organiseren die we nu nog niet (voldoende) bieden. Vanaf 2029 is sprake van minder klachten rondom leerlingenvervoer en een stabilisering van het aantal leerlingen dat vervoerd wordt.	5.4A Uiterlijk Q1 2027 is het onderzoek naar toekomstbestendig leerlingenvervoer afgerond en zijn er verschillende scenario's gepresenteerd aan de gemeenteraad om het leerlingenvervoer beter, betaalbaar, efficiënter en lokaal georganiseerd mogelijk te maken.	0	0	0	0
	5.4B In 2027 starten we onderwijszorgarrangementen, zodat jeugdigen collectieve ondersteuning kunnen krijgen op school binnen de gemeente.	BN	BN	BN	BN
	5.4C Uiterlijk Q3 2028 is de implementatie van de nieuwe inkoop van het leerlingenvervoer afgerond.	0	0	0	0

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	3	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	68	48	48	50	2	50	50	50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.167	716	716	768	52	768	768	768
5.1 Sportbeleid en activering	325	247	247	247	0	247	247	247
5.2 Sportaccommodaties	3.023	2.159	2.159	2.239	80	2.239	2.239	2.239
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	12	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	4.599	3.170	3.170	3.305	134	3.305	3.305	3.305
Lasten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	434	85	85	166	81	166	166	166
4.2 Onderwijshuisvesting	4.005	3.964	3.964	3.870	-94	4.139	4.238	4.517
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.393	3.227	3.227	2.898	-329	2.889	2.889	2.889
5.1 Sportbeleid en activering	758	754	754	803	48	803	803	803
5.2 Sportaccommodaties	7.226	5.578	5.993	5.825	-168	5.872	5.826	5.879
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	128	215	215	256	42	221	221	221
Totaal Lasten	15.945	13.823	14.238	13.818	-420	14.090	14.142	14.475
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	79	159	224	240	17	408	496	599
Totaal Onttrekkingen	79	159	224	240	17	408	496	599
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	1.627	1.070	1.070	670	-400	670	670	670
Totaal Stortingen	1.627	1.070	1.070	670	-400	670	670	670
Gerealiseerd resultaat	-12.895	-11.564	-11.914	-10.943	972	-11.047	-11.011	-11.241

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
4.3 en 5.2	Huuropbrengsten	De huuropbrengsten zijn verhoogd naar de werkelijke huuropbrengsten.	-132	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	-2	Voordeel
		Totaal mutaties baten	-134	Voordeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
	Doorbelasting loonkosten	De doorbelasting van de loonkonste is gewijzigd. Lagere doorbelasting sportaccommodaties € 111K, leerlingenvervoer € 49K en diversen loonkosten € 38K. Hogere doorbelasting openbaar onderwijs € 55K en diverse loonkosten € 20K.	-122	Voordeel
4.2	Kapitaallasten	De afschrijvingslast neemt toe met € 449K door het eerder gereed komen nieuwe investeringen. Voordeel op de rentelast van € 401K door verlaging van het renteomslagpercentage conform de Kadernota 2027. De toerekening van de rente is budgetneutraal, het nadeel is terug te vinden in programma 7.	48	Nadeel
4.2	Tijdelijke huisvesting	De incidentele last opgenomen in de Kadernota 2026 voor de tijdelijke huisvesting St. Bavoschool vervalt.	-200	Voordeel
4.2	Overige bijstellingen	Voor diverse scholen zijn de belastinguitgaven verhoogd naar de werkelijke kosten.	58	Nadeel
4.3	Onderwijs	De incidentele last voor onderzoek HEVO ten behoeve van het IHP zoals opgenomen in Kadernota 2026 vervalt. Het budget onderwijsachterstandenbeleid is verlaagd.	-329	Voordeel
6.1	Kinderopvang	Kinderopvang pleegouders zoals aangegeven in meicirculaire 2026.	42	Nadeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	83	Nadeel
		Totaal mutaties lasten	-420	

		Totaal mutaties lasten en baten	-554	

Taakveld	Omschrijving	Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.1	Zwembad	De incidentele storting bestemmingsreserve Zwembad in begroting 2026 vervalt.	-400	Voordeel
		Totaal mutaties reserves	-400	

PROGRAMMA 6. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

Portefeuillehouder	Thema
Hendrie van Assem	Wonen, Landelijk gebied, Poort van Woerden, Verkenning omgevingsvisie Woerden-West
Jelmer Vierstra	Grondbeleid en grondbedrijf, Ruimtelijke ordening
Vincent Janssen	Oostelijke Randweg, Vastgoed
Marieke Oprel	Bedrijventerreinen, Opvang en inburgering

Omschrijving

Dit programma omvat de volgende opgaven:

- Bouwen en wonen
- Sterke economie

Het programma bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
8.1 Ruimtelijke ordening	Taken op grond van de Omgevingswet
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie: - grondverwerving, bouw- en woonrijp maken - bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van de bouwgrondcomplexen - verkoop van bouwrijpe gronden - in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven
8.3 Wonen en bouwen	Gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening: - (leges) omgevingsvergunning - bouwtoezicht - basisregistratie adressen en gebouwen (BAG) - woningbouw en woningverbetering, renovatie - woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning - stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen - uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen

Ambities en actuele ontwikkelingen

Actuele ontwikkelingen

De aansluitpauze op energie, welke op 1 juli 2026 in werking is getreden, heeft grote impact op de bouwplannen van de gemeente. Via het proces 'onderhande werk' zijn de woningprojecten en schoolhuisvestingsprojecten voor de komende 3 jaar aangemeld voor stroom. In 2027 zal blijken of de stroom inderdaad gegarandeerd is bij start bouw voor alle projecten die starten voor 1 april 2029. Verder verwachten we dat de aansluitpauze ook afgekondigd gaat worden voor het Zuid-Hollandse voedingsgebied, waar ook een deel van de woningbouwprojecten in Woerden in valt. Dit geeft al met al grote onzekerheden op het terrein van wonen en bouwen.

Verder zal het jaar 2027 in het teken staan van de implementatie van de wet Versterking regie op de volkshuisvesting, welke op 1 juli 2026 in werking is getreden. Ook heeft de provincie haar eigen omgevingsvisie en omgevingsverordening herijkt, waar ook het programma UPLG is opgenomen. In 2027 wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan voor dit programma. De gemeente Woerden zal verder de wijzigingen in de provinciale omgevingsverordening, daar waar nodig, gaan verwerken in de eigen verordening.

Wonen

De druk op de woningmarkt overstijgt onze gemeentegrens. In de 'Woondeal 2022 - 2030' hebben het Rijk, de provincie Utrecht, de corporaties en 16 gemeenten in de regio Utrecht vastgelegd langjarig samen te werken om de woningbouwproductie te versnellen en de betaalbaarheid te vergroten. In 2027 wordt de herijkte versie van de woondeal vastgesteld. De gemeente Woerden heeft in het woonprogramma al een voorschot genomen op de invoering van deze wet. In 2027 wordt verder uitvoering gegeven aan het woonprogramma.

Poort van Woerden

In de Poort van Woerden, bestaande uit de deelgebieden Snellerpoort, Nieuw-Middelland en het Stationsgebied, kunnen 3.500 tot 5.000 woningen worden gerealiseerd. Een substantieel deel van onze woningbouwopgave tot aan 2040.

Het komend jaar werken we verder aan een integraal programma gericht op de brede gebiedsontwikkeling in de Poort van Woerden. In het programma is onder andere aandacht voor leefbaarheid, voorzieningen, mobiliteit, groen-blauwe structuren en duurzaamheid. Wij ontwikkelen het gebied met de zeven kernwaarden uit de Woerdense omgevingsvisie in ons achterhoofd. Het deelgebied Snellerpoort kent onherroepelijke bestemmingsplannen en de bouwvelden worden gefaseerd uitgegeven en ontwikkeld. Bij de transformatie van Nieuw-Middelland ondersteunen en stimuleren wij de markt. De ontwikkeling van het stedenbouwkundig plan voor het Stationsgebied kent nauwe samenhang met het integraal programma en zijn in tempo van elkaar afhankelijk.

Landelijk gebied

Er vinden veel ontwikkelingen plaats in het landelijk gebied. Met de vaststelling van de provinciale omgevingsvisie is het programma UPLG verwerkt. Verder wordt binnen de Novex Groene Hart gewerkt aan een goede besteding van de stikstofmiddelen vanuit het ministerie van LNV.

Voor veel ontwikkelingen in het landelijk gebied zijn wij als gemeente niet aan zet, maar kunnen we wel meedenken en meepraten. Ook in 2027 zullen we dit blijven doen. Daarnaast gaan we aan de slag met de transitie van de erven, die door de vrijkomende agrarische bebouwing, veelal een andere bestemming willen en moeten krijgen.

Collegewerkprogramma

Ambitie: Woerden groeit op een evenwichtige en toekomstbestendige manier, met voldoende passende en betaalbare woningen voor alle doelgroepen, volgens het Woonprogramma/Programma Stedelijke Functies.					
Portefeuillehouders: Hendrie van Assem, Jelmer Vierstra en Marieke Oprel					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
6.1 We zorgen voor een passende en betaalbare woningvoorraad voor iedere doelgroep.	6.1A We voeren de acties uit het Woonprogramma 2025-2029 uit.	53	23	23	23
	6.1B We gaan aan de slag met de plannen voor de woningbouwlocaties Haanwijk en Kamerik Noordoost III en we betrekken de provincie hierbij.	0	0	0	0
	6.1C We zoeken naar aanvullende plancapaciteit voor nieuwe woningbouwlocaties in de kernen.	0	0	0	0
6.2 In de Poort van Woerden ontwikkelen we een toekomstbestendige woonomgeving met een goede balans tussen wonen, werken, recreëren, voorzieningen en mobiliteit.	6.2A We stellen een gebiedssgericht omgevingsprogramma Poort van Woerden op waarin we keuzes om een goede balans tussen wonen, werken, recreëren, voorzieningen en infrastructuur bewaken in de Poort van Woerden en per deelgebied concreet maken. Dit plan wordt in 2027 door het college vastgesteld.	0	0	0	0
	6.2B We werken verder aan de Groenblauwe As, zodat groen, water en recreatie meegroeien met de woningbouw in de Poort van Woerden. Eind 2026 leveren we het ontwikkelplan Groenblauwe As op.	0	0	0	0
	6.2C De plannen voor het Stationsgebied worden verder uitgewerkt. In 2026 wordt de geactualiseerde visie op het stationsgebied vastgesteld en meegenomen in het gebiedsprogramma.	0	0	0	0
6.3 Woningbouw gaat hand in hand met investeringen in bereikbaarheid, voorzieningen, groen en leefbaarheid, passend bij de schaal, identiteit en kwaliteit van de gemeente.	6.3A We werken in het omgevingsprogramma stedelijke functies uit welke investeringen in mobiliteit, voorzieningen, groen en leefomgeving nodig zijn om woningbouwontwikkelingen op een evenwichtige en toekomstbestendige wijze mogelijk te maken.	0	0	0	0
6.4 Eind 2030 is de hoeveelheid beschikbare (tijdelijke) huisvesting voor kwetsbare doelgroepen uitgebreid.	6.4A In 2027 onderzoeken we of en hoe de automatische voorrangregeling voor statushouders in huisvestingsverordening voor sociale huurwoningen kan worden aangepast.	0	0	0	0

Ambitie: Woerden groeit op een evenwichtige en toekomstbestendige manier, met voldoende passende en betaalbare woningen voor alle doelgroepen, volgens het Woonprogramma/Programma Stedelijke Functies.							
	6.4B In 2027 gaan we met het COA in gesprek over de gevolgen van de vertraagde plaatsing van flexwoningen. En we onderzoeken of de overdracht aan de woningcorporatie versneld kan worden. Vanaf 2029 verbeteren we de leefbaarheid van de flexwoningen en de asielopvang	0	0	0	0		
6.5 Andere manieren van afscheid nemen, zoals natuurbegraven en cremieren, worden gestimuleerd	6.5A We verwelkomen lopende en nieuwe initiatieven om andere manieren van afscheid nemen te faciliteren, zoals natuurbegraven of cremieren. Wij zetten ons in om initiatieven, zoals de bouw van een crematorium, mogelijk te maken	0	0	0	0		
Ambitie: Vitaal, leefbaar en toekomstbestendig landelijk gebied							
Portefeuillehouder: Hendrie van Assem							
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)					
		2027	2028	2029	2030		
6.6 We werken samen met boeren, agrarische organisaties, natuurorganisaties, inwoners, waterschap, het Rijk en provincie aan een toekomstbestendig landelijk gebied waarbij de kwaliteit van de leefomgeving wordt geborgd en agrariërs perspectief houden op een duurzaam verdienmodel.	6.6A We stellen het beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) en transformatie van erven (TvE) vast in 2027 en vertalen dat door naar het omgevingsplan. Ook stellen we het omgevingsprogramma landelijke gebied op. Hierin maken we keuze voor een toekomstbestendig landelijk gebied waarbij de kwaliteit van de leefomgeving wordt geborgd en agrariërs perspectief houden op een duurzaam verdienmodel.	70	70	70	0		
Ambitie: Inwoners in alle kernen beschikken over toekomstbestendige, toegankelijke en duurzame ontmoetings- en recreatievoorzieningen die bijdragen aan leefbaarheid, sport, ontmoeting en maatschappelijke activiteiten.							
Portefeuillehouder: Marieke Oprel							
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)					
		2027	2028	2029	2030		
6.7 We werken aan concrete projecten in alle vier de kernen. Deze projecten hebben hoge prioriteit binnen projecten en verkenningen.	6.7A We doen een verkenning naar de functionele behoefte van Zegveld voor de Milandhof als ontmoetingsplek. Bij die verkenning onderzoeken we de mogelijkheid van vestiging van de school in de Milandhof	0	0	0	0		
	6.7B Uiterlijk Q3 2028 is er een definitief besluit over de toekomst van de Schulenburg in Kamerik inclusief bijbehorend krediet. Als uitgangspunt kiezen we voor vernieuwbouw van de Schulenburg, met ruimte voor maatschappelijke voorzieningen en renovatie van de sporthal.	0	0	0	0		
	6.7C We onderzoeken - in lijn met het aangenomen raadsvoorstel - de mogelijkheid van nieuwbouw van het Batensteinbad. Dit doen we in goed overleg met gebruikers van de zwembaden, zoals de watersportverenigingen.	0	0	0	0		
	6.7D Binnen 2 jaar nemen we een besluit over de toekomst van het Woerdens zwemwater. De zwemvoorziening H2O in Harmelen blijft de komende jaren beschikbaar en in gebruik, waarbij we rekening houden met de levensduur van de voorzieningen en installaties in H2O. En onder de voorwaarde dat er binnen de gemeente een volwaardig en goed bereikbaar alternatief beschikbaar is.	0	0	0	0		
Ambitie: We beschikken over duidelijke en actuele ruimtelijke kaders in de Omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en het omgevingsplan.							
Met een duidelijke koers voor de fysieke leefomgeving kunnen we ruimte creëren voor initiatieven, procedures vereenvoudigen en innovatie stimuleren.							
Portefeuillehouders: Jelmer Vierstra, Hendrie van Assem en Vincent Janssen							
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)					
		2027	2028	2029	2030		

Ambitie: Woerden groeit op een evenwichtige en toekomstbestendige manier, met voldoende passende en betaalbare woningen voor alle doelgroepen, volgens het Woonprogramma/Programma Stedelijke Functies.

6.8 De gemeente beschikt over een geactualiseerde en toekomstbestendige Omgevingsvisie en omgevingsprogramma's.	6.8A We leggen uiterlijk in Q2 2027 een startnotitie voor een geactualiseerde en toekomstbestendige Omgevingsvisie voor aan de gemeenteraad.	0	0	0	0
	6.8B Uiterlijk in 2030 is de koers van de gemeente voor de fysieke leefomgeving geactualiseerd, versterkt en vastgesteld in de herijkte Omgevingsvisie 2.0.	0	0	0	0
	6.8C We doen een integrale verkenning naar de ontwikkelmogelijkheden van het gebied ten westen van Woerden voor wonen, werken, recreëren en infrastructuur. De uitkomsten van de verkenning nemen we mee in de herijking van de omgevingsvisie.	0	0	0	0
	6.8D In 2027 stellen we een plan van aanpak op waarin we beschrijven op welke manier en in welk tempo we willen werken aan de zes omgevingsprogramma's. Hierin wordt per programma aangegeven in hoeverre er wordt toegewerkt naar een volledig integraal omgevingsprogramma of naar de uitwerking van specifieke onderdelen daarvan. Daarmee wordt per programma inzichtelijk gemaakt wat de reikwijdte, ambitie en planning is. De raad wordt hierover geïnformeerd met een raadsinformatiebrief.	0	0	0	0
	6.8E Bij start van een omgevingsprogramma wordt een startnotitie opgesteld, waarin de aanpak, reikwijdte, ambitie, planning en mate van integraliteit van het programma worden beschreven. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.	0	0	0	0
6.9 Regelgeving is eenvoudiger en minder belastend voor inwoners en initiatiefnemers.	6.9A Doorlooptijden, klanttevredenheid en voortgang van initiatieven worden periodiek gemonitord.	0	0	0	0
	6.9B We ontwikkelen een dashboard dat inzicht geeft in onze dienstverlening van vergunningen en principeverzoeken, zoals doorlooptijden.	0	0	0	0
	6.9C Met behulp van een klantreis onderzoeken we of er knelpunten zijn in onze huidige processen en dienstverlening rondom de behandeling van vergunningaanvragen en principeverzoeken.	0	0	0	0
	6.9D Op basis van de uitkomsten van de monitoring van het dashboard, de klantreis en het klanttevredenheidsonderzoek, formuleren we plan van aanpak voor de dienstverlening.	0	0	0	0

Ambitie: Woerden is en blijft een leefbare, bereikbare en toekomstbestendige gemeente, met passende maatschappelijke voorzieningen en infrastructuur die aansluiten bij de groei en veranderende behoeften van onze inwoners. Daarvoor voeren we verkenningen en projecten uit.

Portefeuillehouder: Jelmer Vierstra (proces), allen (verkenningen en projecten zelf)

Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
6.10 We brengen maatschappelijke en ruimtelijke opgaven tijdig tot een bestuurlijk besluit over de gewenste oplossing, haalbaarheid, locatie, financiering en uitvoering. Uiterlijk 1 januari 2028 zijn alle elf bestuurlijke prioriteiten opgenomen in het actieve portfolio. Vóór 31 december 2027 zijn binnen het bestaande portfolio elf verkenningen en tien projecten afgerond, zodat ruimte ontstaat voor nieuwe prioriteiten onder handen te nemen. We hebben per 1 september 2026 46 verkenningen en 52 projecten onder handen. Dit onder handen werk strookt met de verhouding Woerden-Oudewater (SOK). Daarnaast bevat de voorraadlijst 54 verkenningen, die in de wacht staan; samen telt dit op tot 152 items. Alle 152 items zijn beschreven in de Voortgangsrapportage Ruimtelijke Initiatieven en Projecten Woerden van 1 september 2026. Van de 11 bestuurlijke extra prioriteiten binnen de 152 items zijn	6.10A Vaststellen portfolio aan verkenningen en projecten voor de periode 1-9-2026 t/m 31-12-2027 per september 2026. De Voortgangsrapportage Ruimtelijke Initiatieven en Projecten Woerden van 1 september 2026 beschrijft dit portfolio.	0	0	0	0
	6.10B Het vastgestelde portfolio aan onderhanden werk verkenningen en projecten uitvoeren, waaronder de volgende elf bestuurlijke prioriteiten: - Schulenburg in Kamerik (OHW); - Milandhof in Zegveld, exclusief de Joraischool (OHW); - toekomst Batesteinbad Woerden (OHW); - toekomst H2O Harmelen; - St. Bavoschool in Harmelen (OHW); - brandweerkazerne Harmelen (OHW); - brandweerkazerne Kamerik, in relatie tot Schulenburg; - brandweerkazerne Zegveld (OHW); - Oostelijke Randweg;	386	0	0	0

Ambitie: Woerden groeit op een evenwichtige en toekomstbestendige manier, met voldoende passende en betaalbare woningen voor alle doelgroepen, volgens het Woonprogramma/Programma Stedelijke Functies.				
er 7 onder handen en 4 ervan staan op de voorraadlijst.	• Ontsluiting en mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling Woerden-West; • Onderstation Stedin in verband met netcongestie (OHW). Per verkenning wordt toegewerkt naar een besluit over de maatschappelijke behoefte, mogelijke oplossingen, locatie, haalbaarheid, financiering en het vervolg.			
6.11 Dat realiseert voor het jaar 2028 ruimte voor 11 verkenningen, die in de wacht stonden (voorraadlijst). Van de 11 bestuurlijke extra prioriteiten kunnen er per 1 januari 2028 11 onder handen genomen zijn.	6.11A Vaststellen portfolio aan verkenningen en projecten voor de periode 2028 respectievelijk 2029 en 2030.	0	0	0
	6.11B Het vastgestelde portfolio aan onderhanden werk verkenningen en projecten uitvoeren	0	302	302

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	256	6.269	6.269	8.352	2.083	7.687	5.047	1.822
5.5 Cultureel erfgoed	50	19	19	8	-12	8	8	8
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.463	983	1.033	1.517	484	1.517	1.517	1.467
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfsterreinen)	23.118	5.349	5.349	1.404	-3.945	3.591	4.553	2.498
8.3 Wonen en bouwen	2.205	2.277	2.287	2.040	-248	2.040	2.040	2.040
Totaal Baten	29.093	14.897	14.957	13.320	-1.637	14.843	13.164	7.835
Lasten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	500	6.269	6.269	8.352	2.083	7.687	5.047	1.822
5.5 Cultureel erfgoed	384	398	398	333	-65	333	333	333
8.1 Ruimte en leefomgeving	4.972	2.971	3.837	3.894	57	3.915	3.813	3.663
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijfsterreinen)	21.210	5.349	5.349	1.404	-3.945	3.591	4.553	2.498
8.3 Wonen en bouwen	5.934	4.619	5.332	5.138	-194	4.900	4.417	4.414
Totaal Lasten	33.001	19.606	21.185	19.121	-2.063	20.427	18.163	12.731
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	1.599	0	1.387	882	-505	653	100	0
Totaal Onttrekkingen	1.599	0	1.387	882	-505	653	100	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	3.799	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	3.799	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-6.108	-4.709	-4.841	-4.920	-79	-4.932	-4.898	-4.896

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
3.2	Actualisatie MPG	Betreft grondexploitaties Burgemeester van Zwietenweg en Putkop (budgetneutraal).	-2.083	Voordeel
8.1	Ruimtelijke leefomgeving	Bijdrage provincie in verband met omgevingsprogramma omgevingskwaliteit.	-50	Voordeel
8.1	Ruimtelijke leefomgeving	Doorberekende loonkosten aan projecten (budgetneutraal).	-434	Voordeel
8.2	Actualisatie MPG	Betreft grondexploitaties Brediuspark, Schoollocaties Kamerik, Snel en Polanen en diverse locaties Harmelen (budgetneutraal).	3.945	nadeel
8.3	Wonen en bouwen	Hogere baten omgevingsvergunningen in verband met indexering van 4,1% conform Kadernota 2027.	-72	Voordeel
8.3	Wonen en bouwen	Het incidenteel als baten in 2026 opgenomen bedrag voor de subsidie versnelling woningbouw vervalt in 2027.	300	Nadeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	31	Nadeel
		Totaal mutaties baten	1.637	nadeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
3.2	Actualisatie MPG	Betreft grondexploitaties Burgemeester van Zwietenweg en Putkop (budgetneutraal).	2.083	nadeel
5.5	Cultureel erfgoed	De wijziging in doorbelasting loonkosten valt lager uit voor erfgoed.	-59	voordeel
8.1	Ruimtelijke leefomgeving	In 2026 zijn eenmalig hogere kosten gemaakt voor advies en onderzoek toekomst stadserf; dit vervalt in 2027.	-103	voordeel
8.1	Doorbelasting loonkosten	De wijziging in doorbelasting loonkosten valt hoger uit voor ruimtelijke ontwikkelingen.	270	nadeel
8.1	Ruimtelijke leefomgeving	Doorberekende loonkosten aan projecten (budgetneutraal).	434	Nadeel
8.1	Nieuw-Middelland	Incidentele onttrekking gebiedsfonds Middelland voor inrichting openbare ruimte (zie mutatie reserves).	-590	Voordeel
8.1	Omgevingsprogramma omgevingskwaliteit	Verwerking van het budget aangevraagd in de Kadernota 2027 voor het omgevingsprogramma.	160	Nadeel
8.1	Reclamemast A12	Incidentele lasten opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2026 voor de reclamemast A12 vervallen in 2027.	-145	Voordeel
8.2	Actualisatie MPG	Betreft grondexploitaties Brediuspark, Schoollocaties Kamerik, Snel en Polanen en diverse locaties Harmelen (budgetneutraal).	-3.945	Voordeel
8.3	Wonen en bouwen	Aan volkshuisvestingsbeleid worden lagere loonkosten doorbelast (€ 79K). Incidentele kosten opgenomen in de Voorjaarsrapportage 2026 voor de Wet versterking volkshuisvesting vervallen in 2027.	-209	Voordeel
8.3	Wonen en bouwen	De wijziging in doorbelasting loonkosten leidt tot een hogere doorbelasting aan beheer onroerende zaken.	172	Nadeel
8.3	Wonen en bouwen	Doorbelasting van loonkosten aan omgevingsvergunningen.	-494	Voordeel
8.3	Wonen en bouwen	Conform Kadernota 2027 extra budget opgenomen voor Programmakosten Poort van Woerden.	280	Nadeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	83	Nadeel
		Totaal mutaties lasten	-2.063	voordeel

		Totaal mutaties lasten en baten	-426	voordeel

Taakveld		Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-)

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+) nadeel (+)
0.10	Mutaties reserves	Hogere onttrekking uit de algemene reserve	-85	Voordeel
0.10	Mutaties reserves	Lagere onttrekking uit reserve gebiedsfonds Middelland	590	Nadeel
		Totaal mutaties reserves	505	nadeel

PROGRAMMA 7. ALGEMENE INKOMSTEN

Portefeuillehouder	Thema
Vincent Janssen	Financiën

Omschrijving

Dit programma bevat de volgende opgave:

- Gezonde financiën.

Taakvelden binnen programma 7 zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.5 Treasury	Rente en dividenden
0.61/0.62 OZB	OZB woningen en niet-woningen
0.64 Belasting overige	Overige belastingen
0.7 Algemene Uitkering	Algemene uitkeringen Gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten	Reserveringen / algemene stelposten

Ambities

Belangrijkste ambitie is om Woerden financieel gezond te houden. Hiervoor zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Ondanks de soms lastige financiële omstandigheden blijft het uitgangspunt om een structureel sluitende begroting te presenteren.

Collegewerkprogramma

Ambitie: Gezonde financiën voor de gemeente Portefeuillehouder: Vincent Janssen					
Doel: dit willen we bereiken	Actie: dit gaan we daarvoor doen	Aanvullende lasten (x € 1.000)			
		2027	2028	2029	2030
7.1 We verhogen de OZB niet. Dit geldt tot en met 2030.	7.1A We zien in de begroting 2027 af van de voorgenomen indexatie van de OZB.	820	820	820	820
	7.1B We doen in 2027 een voorstel om een OZB-egaliseringsreserve in te stellen, voor zover mogelijk al bij de jaarrekening 2026.	0	0	0	0
	7.1C We onderzoeken in 2027 een rechtvaardigere inrichting van het gemeentelijke kwietscheldingsbeleid voor lokale belastingen en heffingen.	0	0	0	0
7.2 De begroting is structureel en reëel in evenwicht, de financiële positie is solide en we hebben voldoende ruimte om toekomstige investeringen en mogelijke tegenvallers op te vangen.	7.2A We willen tot een sluitende begroting komen, op basis van een integrale afweging en met ruimte voor tegenvallers. We brengen daarom bij de Kadernota 2028 bezuinigingsopties in beeld.	0	0	0	0
	7.2B We hanteren een zo realistisch mogelijke investeringsplanning, te beginnen bij de begroting 2027. In de VJR en NJR rapporteren we expliciet over de uitnutting van de kredieten.	0	0	0	0
	7.2C We onderzoeken ten behoeve van de kadernota en begroting 2028 hoe we de begroting beter op de realisatie kunnen laten aansluiten.	0	0	0	0
	7.2D We onderzoeken de effectiviteit en indexatie van subsidies.	0	0	0	0
	7.2E In 2027 is de Financiële Verordening volledig geïmplementeerd.	0	0	0	0

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Vershil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.5 Treasury	721	284	284	534	250	284	284	284
0.61 OZB woningen	11.660	12.073	12.073	12.626	553	12.626	12.626	12.626
0.62 OZB niet-woningen	7.098	7.265	7.405	7.784	379	7.784	7.784	7.784
0.64 Belastingen overig	297	211	201	207	6	207	207	207
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	115.439	114.592	116.857	120.813	3.956	118.221	117.210	119.385
0.8 Overige baten en lasten	63	0	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	224	229	229	238	9	238	238	238
Totaal Baten	135.502	134.654	137.049	142.202	5.153	139.361	138.350	140.525
Lasten								
0.5 Treasury	-383	-336	-486	1.275	1.762	1.072	1.541	1.764
0.61 OZB woningen	414	432	432	365	-68	365	365	365
0.62 OZB niet-woningen	95	111	111	88	-23	88	88	88
0.64 Belastingen overig	83	96	96	74	-22	74	74	74
0.8 Overige baten en lasten	307	1.145	803	929	126	1.229	1.829	1.829
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	517	1.449	957	2.732	1.775	2.829	3.898	4.120
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	204	128	128	129	1	130	130	130
Totaal Onttrekkingen	204	128	128	129	1	130	130	130
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	0	1.200	1.200	0	-1.200	0	0	0
Totaal Stortingen	0	1.200	1.200	0	-1.200	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	135.190	132.133	135.020	139.600	4.579	136.662	134.582	136.534

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.5	Treasury	Het renteresultaat valt in 2027 lager uit ten opzichte van 2026; het saldo liquide middelen (schatkistbankieren) neemt af, omdat dit wordt ingezet.	-250	Voordeel
0.61	OZB woningen en niet-woningen	De OZB-opbrengsten vallen hoger uit door de indexering van de tarieven met 4,1% conform Kadernota 2027. Daarnaast nemen de opbrengsten toe als gevolg van areaaluitbreiding.	-932	Voordeel
0.7	Algemene uitkering	Hogere uitkering uit het Gemeentefonds op basis van de circulaires.	-3.956	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	-15	Voordeel
		Totaal mutaties baten	-5.153	voordeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.5	Treasury	Omdat de omslagrente daalt van 1% naar 0,5%, conform Kadernota 2027, valt de toerekening naar de activiteiten lager uit. Dit is een voordeel bij de activiteiten.	1.817	Nadeel
0.5	Treasury	Mindere rente lasten.	-55	Voordeel
0.61	OZB woningen en niet woningen	De bijgestelde doorbelasting van de loonkosten valt lager uit bij OZB inning.	-91	Voordeel
0.64	Belastingen overige	De bijgestelde doorbelasting van loonkosten valt lager uit bij belastingen overig.	-22	Voordeel
0.8	Overige baten en lasten	Een groot deel van de begroting wordt niet jaarlijks geïndexeerd. Om de verwachte prijsstijgingen op te kunnen vangen wordt een stelpost prijsstijging opgenomen.	311	Nadeel
0.8	Overige baten en lasten	Verlaging van de taakmutaties op aanpak armoede, werkdruk verlaging jeugd en compensatie voogd 18+ leiden tot een voordeel in 2027.	-187	Voordeel
0.8	Overige baten en lasten	Er is een taakstelling efficiency opgenomen, waaraan in 2027 invulling wordt gegeven.	-100	Voordeel
0.8	Overige baten en lasten	Het uitvoeringsbudget organisatie ontwikkeling (A77-2025) is toegevoegd (verwerking amendement).	125	Nadeel
0.8	Overige baten en lasten	De mutaties IBOR zijn verwerkt; het betreft een technische wijziging.	800	Nadeel
0.8	Overige baten en lasten	De stelpost opvang ontheemde Oekraïners wordt als algemeen dekkingsmiddel ingezet.	-824	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	1	Nadeel
		Totaal mutaties lasten	1.775	nadeel

		Totaal mutaties lasten en baten	-3.378	voordeel

Taakveld	Omschrijving	Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.10	Mutatie reserves	Dekking kapitaallasten economisch nut	-1.200	Voordeel
		Totaal mutaties reserves	-1.200	voordeel

PROGRAMMA 8. OVERHEAD

Portefeuillehouder	Thema
Vincent Janssen	Organisatie

Omschrijving

Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Woerden. Volgens de BBV-regelgeving worden deze lasten (en baten) apart inzichtelijk gemaakt. Het betreft een meer financieel-technisch programma waaraan geen specifieke programmadoelen zijn gekoppeld.

Taakveld	Omschrijving
0.4 Overhead	Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces: - leidinggeven primair proces (hiërarchisch) - financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control, verantwoording en auditing - personeel en organisatie (P&O / HRM) en organisatie- en formatieadvies - inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement) - juridische zaken - bestuurszaken - informatievoorziening en automatisering - facilitaire zaken en huisvesting - documentaire informatievoorziening (DIV) - managementondersteuning en secretariaten primair proces

Actuele ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

Specificatie taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.4 Overhead	9.089	9.532	9.694	10.692	997	10.692	10.692	10.692
Totaal Baten	9.089	9.532	9.694	10.692	997	10.692	10.692	10.692
Lasten								
0.4 Overhead	25.664	27.708	28.199	30.009	1.810	30.174	30.074	29.975
Totaal Lasten	25.664	27.708	28.199	30.009	1.810	30.174	30.074	29.975
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	169	0	60	0	-60	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	169	0	60	0	-60	0	0	0
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	214	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	214	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-16.619	-18.176	-18.445	-19.318	-873	-19.483	-19.382	-19.283

Verschillenanalyse 2026 - 2027

Taakveld	Omschrijving	Mutatie baten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.4	Overhead	Verwerking van de bijdrage hosting vanuit Ferm Werk.	-135	Voordeel
0.4	DVO - SOK	Verwerking van de verhoging van de bijdrage Oudewater op basis van de nieuwe DVO - SOK.	-949	Voordeel
	Overigen	Diverse kleine mutaties worden niet toegelicht.	87	Nadeel
		Totaal mutaties baten	-997	

Progr niveau	Omschrijving	Mutatie lasten t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.4	Overhead	De toename van de formatie heeft tot gevolg dat ook voor een deel van de formatie-kosten de overheadkosten toenemen.	1.457	Nadeel
0.4	Overhead	Een deel van de toegenomen overhead-kosten die worden doorbelast via de SOK aan Oudewater. Voor Woerden heeft dit geen effect op het saldo.	630	Nadeel
0.4	Overhead	De incidentele post voor externe inhuur uit 2026 vervalt in 2027.	-366	Voordeel
0.4	Overhead	Vanuit de domeinen worden minder doorbelaste loonkosten verwacht.	89	Nadeel
		Totaal mutaties lasten	1.810	

		Totaal mutaties lasten en baten	813	

Taakveld	Omschrijving	Mutatie reserves t.o.v. 2026	Bedrag (x € 1.000)	voordeel (-) nadeel (+)
0.4	Ontrekking	Implementatie functieboek HR21.	60	Nadeel
		Totaal mutaties reserves	60	

BBV-INDICATOREN

Alle gemeenten zijn verplicht om een aantal specifieke beleidsindicatoren op te nemen in Begroting en Jaarrekening. Deze zogenaamde BBV-indicatoren gaan bijvoorbeeld over het aantal winkeldiefstallen, het schoolverzuim onder jongeren of het aantal nieuwgebouwde wonen. Samen geven ze een indruk van de prestaties van de gemeente op terreinen als veiligheid, onderwijs of woningbouw. De indicatoren zijn door het Rijk geselecteerd en reflecteren dus niet noodzakelijkerwijs de speerpunten van college en raad.

Hieronder volgen de BBV-indicatoren. Ze zijn gegroepeerd per thema: 1) bedrijfsvoering (eigen gegevens), 2) bedrijfsvoering/dienstverlening, 3) fysiek/ruimte en 4) sociaal. De gegevens zijn grotendeels afkomstig van Waarstaatjegemeente.nl, met per indicator een nadere bronvermelding. Er is voor gekozen om waar mogelijk de cijfers over de afgelopen vijf jaar te laten zien. In sommige gevallen zijn deze cijfers echter nog niet bekend, of enkel voor Nederland en niet voor Woerden. In die gevallen staat er g.g. (geen gegevens) in de tabel.

1. Bedrijfsvoering (eigen gegevens)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2022	2023	2024	2025	2026 (begroting)	2027 (begroting)
Formatie	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	Woerden	7,0	7,0	7,5	7,8	8,2	8,5
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	Woerden	6,3	6,5	6,9	7,3	7,2	7,7
Apparaatskosten	€ per inwoner	Eigen gegevens	Woerden	761	896	1064	1095	904	948
Externe inhuur - begroot	% van personeelskosten (inclusief inhuur) besteed aan inhuur	Eigen gegevens	Woerden	4,9	5,7	4,1	5,3	2,8	4,1
Externe inhuur - werkelijk	% van personeelskosten (inclusief inhuur) besteed aan inhuur	Eigen gegevens	Woerden	13,7	19,8	23,6	21,5	-	-
Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	Woerden	7,5	8,2	8,1	7,6	8,9	8,9

Toelichting externe inhuur

We kijken kritisch naar onze externe inhuur. We zetten externen vooral in bij tijdelijke werkdruk, voor specialistische kennis, tijdelijke projecten of voor vacatures die moeilijk te vervullen zijn. De begroting gaat uit van een volledig bezette formatie met eigen medewerkers. Voor externe inhuur wordt slechts een beperkt deel afzonderlijk begroot, met name voor projecten. In de praktijk zijn niet alle functies voortdurend bezet en kan tijdelijke vervanging nodig zijn bij bijvoorbeeld ziekte, uitdiensttreding, piek in de werkbelasting of zwangerschapsverlof. Deze externe inzet betalen we hoofdzakelijk uit het salarisbudget dat beschikbaar komt door vacatures en uit vergoedingen voor bijvoorbeeld zwangerschapsverlof. Het werkelijke inhuurpercentage zal hierom vaak hoger uitvallen dan begroot, zonder dat dit automatisch betekent dat het totale personeelsbudget wordt overschreden. Komend jaar zetten we verder in op het vervullen van vacatures met eigen medewerkers (verhogen bezettingsgraad) en het verminderen van externe inhuur.

2. Bedrijfsvoering en dienstverlening (programma's 1 en 7)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Demografische druk	% inwoners jonger dan 20 én ouder dan 64 per 100 inwoners 20-65 jaar	CBS-ABF	Woerden	76,7	76,6	76,1	75,8	76,5	76,6
			Nederland	70,1	70,3	70,3	70,4	70,7	71,3
Vernielingen en misdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	Woerden	4,9	4,2	3,8	3,8	3,4	gg
			Nederland	6,1	6,0	5,8	5,7	5,7	gg
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	CBS	Woerden	1,3	1,4	1,2	0,7	1,2	gg
			Nederland	1,4	1,4	1,3	1,2	1,2	gg
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	CBS	Woerden	0,7	0,9	1,2	1,4	1,2	gg
			Nederland	1,8	2,3	2,5	2,2	2,1	gg
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	CBS	Woerden	2,3	2,0	2,7	2,7	3,6	gg
			Nederland	4,4	4,5	4,2	4,4	4,6	gg
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren (12-17 jaar)	Halt	Woerden	3	7	8	4	7	gg
			Nederland	8	8	9	9	10	gg
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren 12-23 jaar	CBS	Woerden	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	gg
			Nederland	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	gg
Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren 12-21 jaar	CBS	Woerden	0	1	1	gg	gg	gg
			Nederland	1	1	1	gg	gg	gg
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Gemiddeld betaalde som van OZB, reinigingsheffing en rioolheffing in €	COELO	Woerden	858	929	1.012	1.120	1.173	1.227
			Nederland	733	823	860	928	957	993
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Gemiddeld betaalde som van OZB, reinigingsheffing en rioolheffing in €	COELO	Woerden	893	970	1.068	1.178	1.234	1.291
			Nederland	810	905	942	1.014	1.050	1.091

3. Fysiek/ruimte (programma's 2, 4 en 6)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2021	2022	2023	2024	2025
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	Woerden	155	148	148	151	gg
			Nederland	164	152	148	148	gg
Banen	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS/LISA	Woerden	900,1	900,9	904,9	903,4	gg
			Nederland	807,6	827,6	839,9	850,2	gg
Funcziemenging	Verhouding tussen banen en woningen, >50 = meer banen dan woningen	CBS BAG/LISA	Woerden	57,3	57,2	57,2	57,0	gg
			Nederland	53,4	53,9	54,3	54,5	gg
Vestigingen van bedrijven	per 1.000 inwoners (15-64 jaar)	LISA	Woerden	193,5	199,6	206,5	212,9	gg
			Nederland	165,5	174,4	183,1	191,4	gg
Hernieuwbare elektriciteit	% van totale elektriciteit	waarstaatjegemeente.nl	Woerden	14,4	20,1	22,7	26,6	gg
			Nederland	24,9	32,7	40,0	42,5	gg
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG	Woerden	4,3	8,7	15,1	2,0	gg
			Nederland	8,9	9,3	9,1	8,4	gg

4. Sociaal (programma's 3 en 5)

Indicator	Eenheid	Bron	Locatie	2022	2023	2024	2025
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkende beroepsbevolking (15-75 jaar)	CBS	Woerden	76,4	76,9	76,3	76,2
			Nederland	72,2	73,1	73,2	73,2
Werkloze jongeren	% onder 16-22-jarigen	CBS	Woerden	1	1	2	gg
			Nederland	1	2	2	gg
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	Woerden	4	4	4	gg
			Nederland	6	6	6	gg
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	CBS	Woerden	160,7	156,7	162,3	168,6
			Nederland	297,9	280,7	285,2	281,2
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners (15-64 jaar)	CBS	Woerden	158,6	145,6	167,8	170,6
			Nederland	197,7	191,5	203,1	217,8
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	Woerden	11,9	12,8	12,1	12,0
			Nederland	13,5	13,9	14,0	13,7
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	Woerden	1,1	1,1	1,0	0,8
			Nederland	1,2	1,1	1,0	1,0
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	CBS GMSD Wmo	Woerden	570	550	550	540
			Nederland	710	700	720	720
Niet-sporters	% bevolking 18+ die minder dan 1x per week sport	GGD/RIVM/CBS	Woerden	40,4	gg	38,0	gg
			Nederland	46,4	gg	42,5	gg
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan onderwijs	DUO/Ingrado	Woerden	1,8	1,4	1,6	gg
			Nederland	2,4	2,3	2,3	gg
Absoluut verzuim	Aantal niet ingeschreven leerplichtigen per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Woerden	gg	1,0	1,5	gg
			Nederland	4,2	6,3	6,7	gg
Relatief verzuim	Aantal leerplichtigen met veelvuldig verzuim per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	Woerden	12	20	6	gg
			Nederland	24	27	28	gg

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheidt de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De tarieven 2027 zijn berekend binnen de uitgangspunten van de Kadernota 2027-2030, zoals een indexering van de tarieven met 4,1%. De parkeertarieven zijn hierop een uitzondering en worden niet geïndexeerd.
- Het coalitieakkoord bevat op het terrein van de lokale lasten een aantal ambities die de komende jaren richtinggevend zijn en in de kadernota 2028 verder worden geduid. Het coalitieakkoord neemt bijvoorbeeld als uitgangspunt dat de OZB in deze bestuursperiode niet wordt verhoogd, ook niet met inflatiecorrectie. De in deze begroting 2027-2030 opgenomen indexering van 4,1% van de OZB komt dan ook uit de vastgestelde Kadernota 2027-2030.
- Conform het coalitieakkoord wordt in 2027 onderzocht of een OZB-egaliseriereserve kan worden ingesteld. Hierbij wordt bekeken of eventuele meeropbrengsten ten opzichte van de geraamde OZB-opbrengst kunnen worden gereserveerd en in een daaropvolgend begrotingsjaar kunnen worden ingezet ter beperking van de OZB-opbrengst.
- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet altijd het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven). De opbrengsten/heffingen worden in 2027 ten opzichte van 2026 verhoogd met 4,1% (indexering). Uitzonderd: rioolrechten verhoging met 7,6% (3,5% waterbeleidsplan en 4,1% index).

- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Woerden hanteert voor kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. In het coalitieakkoord is opgenomen dat wordt onderzocht hoe het gemeentelijke kwijtscheldingsbeleid voor lokale belastingen en heffingen rechtvaardig kan worden ingericht, met nadrukkelijk aandacht voor de mogelijkheden om maatwerk toe te passen in plaats van automatisch in alle gevallen tot volledige kwijtschelding over te gaan. Daarbij is er altijd oog voor de individuele situatie van inwoners. Voor 2027 is, in afwachting van het onderzoek, het bestaande beleid ongewijzigd voortgezet.

Kruissubsidiëring houdt in dat de legestarieven voor sommige diensten hoger worden gesteld ten einde de legestarieven voor andere diensten lager te kunnen houden. Omdat er geen heffingen zijn waarbij de opbrengsten hoger liggen dan de kosten is er geen sprake van kruissubsidiëring tussen verschillende soorten heffingen.

Op basis van de Notitie Overhead van de commissie BBV mag de methodiek voor het toerekenen van overhead aan lokale heffingen en rechten niet afwijken van de overige methodieken voor het toerekenen van overhead aan overige taakvelden van de begroting. Op basis van een afweging tussen een zo zuiver mogelijke toerekening en praktische uitvoerbaarheid hebben wij ervoor gekozen om de overheadkosten te verdelen op basis van de loonkosten (exclusief inhuur) van de niet-overhead posten. Dit resulteert in een opslagpercentage op de loonkosten van 60% voor overhead.

Geraamde opbrengsten

Belastingen en heffingen (Bedragen x € 1.000)	Baten begroting 2027	Baten begroting na wijz.2026	Baten rekening 2025
A. Belastingen			
1 Eigenaren woningen	12.663	12.073	11.110
Eigenaren niet-woningen	4.755	4.475	4.106
Gebruikers niet-woningen	3.029	2.930	2.575
2 Parkeerbelasting	2.915	2.568	2.598
4 Precariobelasting	157	151	212
5 Toeristenbelasting	238	229	224
Subtotaal A Belastingen	23.757	22.426	20.825
B. Bestemmingsheffingen			
1 Afvalstoffenheffing	7.654	7.328	7.107
2 Rioolheffing	9.459	8.822	8.245
Subtotaal B Bestemmingsheffingen	17.113	16.150	15.352
C. Rechten			
1 Leges burgerzaken	1.142	969	1.358
2 Begrafenisrechten	898	862	1.044
3 Marktgelden	127	158	128
4 Havengelden	72	72	73
5 Omgevingsvergunningen	1.923	1.795	1.332
Subtotaal C Rechten	4.162	3.856	3.935
Totaal	€ 45.032	€ 42.432	€ 40.112

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze tarieven zich het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. De bedragen zijn gebaseerd op een fictief huishouden in een koopwoning met een waarde voor het belastingjaar 2026 van € 569.000 en voor

2027 van € 594.000 (4,5% waardestijging). Dit is inclusief de teruggave afvalstoffenheffing en gerekend met de indexeringspercentages.

	2027 1- meerpersoons persoons	2027 1- meerpersoons persoons	2026 (*) 1- meerpersoons persoons	2026 (*) 1- meerpersoons persoons
1 OZB	625	625	600	600
2 Rioolheffing	363	363	336	336
3 Afvalstoffenheffing	300	375	288	360
Totaal	€ 1.288	€ 1.363	€ 1.224	€ 1.296

(*) In de tabel is gerekend met de vastgestelde tarieven conform de Belastingsverordening

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2026 en 2027 opgenomen. De tarieven voor 2027 worden geheven als percentage van de getaxeerde waarde van woningen en niet-woningen, met als waardepeildatum 1 januari 2026. Op basis van de huidige prognoses wordt uitgegaan van een gemiddelde waardestijging van 4,5% voor woningen en 2,5% voor niet-woningen. De in de Programmabegroting 2027-2030 opgenomen OZB-tarieven zijn berekend op basis van de uitgangspunten uit de Kadernota 2027. Daarbij is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 4,1%, de ontwikkeling van de WOZ-waarden en de opbrengstontwikkeling als gevolg van areaaluitbreiding. In het coalitieakkoord 2026-2030 is echter als uitgangspunt opgenomen dat de OZB gedurende deze bestuursperiode niet wordt verhoogd, ook niet door middel van een inflatiecorrectie. De in deze begroting opgenomen indexering van 4,1% vloeit daarmee voort uit de eerder vastgestelde Kadernota 2027 en nog niet uit de nieuwe bestuurlijke keuzes van het college.

Voor de berekening van de tarieven is uitgegaan van de verwachte werkelijke OZB-opbrengst in 2026 en niet van de begrote opbrengst 2026. Hierdoor neemt de totale geraamde opbrengst sterker toe dan uitsluitend op basis van de indexering van 4,1% zou worden verwacht.

De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de begrote opbrengst door:

- Waardeontwikkeling van de onroerende zaken.
- Te verwachten minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw.
- Waardevermindering als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures.
- Toename van het aantal 'No Cure No Pay'-bezwaren en de kostenvergoeding hiervan.
- Leegstand van de bedrijven.

In december worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
1 Woningen			
a Eigenaren	0,1053%	0,1085%	0,1162%
2 Niet-woningen			
a Eigenaren	0,3926%	0,3854%	0,3823%
b Gebruikers	0,2980%	0,2866%	0,2786%

Opbrengst OZB:

De opbrengsten voor de OZB worden in 2027 met 4,1% index verhoogd ten opzichte van de werkelijk gerealiseerde opbrengsten. Daarbij is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 4,1%, de ontwikkeling van de WOZ-waarden en de opbrengstontwikkeling als gevolg van areaaluitbreiding.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026 na wijz	Rekening 2025
0.61	Eigenaren woningen	12.663	12.073	11.685
0.62	Eigenaren niet-woningen	4.755	4.475	4.426
0.62	Gebruikers niet-woningen	3.029	2.930	2.819
	Totaal	€ 20.447	€ 19.478	€ 18.930

Ad 2 Parkeerbelasting

Volgend jaar blijven de parkeertarieven ongewijzigd ten opzichte van 2026. In de Kadernota 2026 is opgenomen dat in 2027 geen index wordt doorgevoerd op de parkeertarieven. 2026 is het eerste jaar dat de scanauto volledig operationeel is. Door de invoering van de scanauto zijn de inkomsten van naheffingen fors gestegen en stijgt daarmee ook de kostendekkendheid van parkeren. Daarbij moet worden aangemerkt dat bijvoorbeeld de verwachte investeringen in brandveiligheid van de openbare parkeergarages Castellum en Defensie-eiland nog niet zijn verwerkt in de parkeerkosten. Na realisatie van deze investeringen worden de bijbehorende kapitaallasten onderdeel van de kosten. Dit leidt, bij gelijkblijvende opbrengsten, tot een lagere kostendekkendheid.

Alle parkeertarieven worden opgenomen in de tarientabel behorende bij de verordening parkeerbelasting 2027.

Straatparkeren

De tarieven voor het parkeren op straat worden volgend jaar niet geïndexeerd. Daarmee blijven de volgende afgeronde tarieven gelden voor het kortparkeren: voor de zones 4400, 4401 en 4404 een tarief van € 3,20 per uur. Voor de zone 4403 een tarief van € 6,20 per uur met een maximum van € 24,80 per dag. Voor bezoekers van bewoners en bedrijven wordt het tarief € 0,32 per uur. Per zone verschilt de maximale parkeerduur en kunnen er overige beperkingen van toepassing zijn. Dit wordt aangegeven op de website van ParkeerService, in de parkeerautomaat en in de apps voor belparkeren.

Bij de inkomsten is het effect dat 2026 het eerste jaar is dat de scanauto volledig operationeel is. Door de invoering van de scanauto zijn de inkomsten van naheffingen fors gestegen. Deze zijn in de begroting van 2027 verwerkt op basis van de resultaten in de halfjaarcijfers van 2026, het aantal te verwachten in 2027 en het tarief in 2027.

Het maximale bedrag voor een naheffingsaanslag is door het Rijk vastgesteld op € 84,30. De gemeentelijk kosten komen voor 2027 uit op € 89,45. Indien deze kosten hoger liggen dan het door het vastgestelde bedrag van het Rijk, dan wordt deze laatste aangehouden. De berekening wordt vastgelegd in een kostenbesluit, dat als bijlage aan de parkeerbelastingverordening 2027 wordt toegevoegd.

Garageparkeren

Ook de tarieven voor het parkeren in de openbare parkeergarages Castellum en Defensie-Eiland blijven volgend jaar onveranderd. Er gelden de volgende afgeronde tarieven voor het kortparkeren: het reguliere uurtarief blijft € 2,50 per uur. Het voordeliger uurtarief blijft € 1,25 per uur. Alle uurtarieven worden afgerekend per minuut. In de parkeergarages geldt van maandag tot en met zaterdag tussen 8:00 en 18:30 uur het reguliere uurtarief. Van maandag tot en met donderdag geldt tussen 22:00 en 00:00 uur het voordeliger uurtarief. Buiten deze uren is het parkeren in onze parkeergarages gratis. De tarieven voor het kortparkeren in de parkeergarages blijven ruimschoots lager dan op straat. Ook mogen parkeerders er langer staan. Hiermee moedigen we het parkeren in de parkeergarages aan.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
2.2	Parkeren	2.088	1.861	1.844
0.4	Overhead	100	100	128
	<u>Extracomptabel:</u>			
	Onderhoud parkeerplaatsen op straat	47	44	44
	Kapitaallasten vervroegd afgeschreven deel Castellum	318	318	318
	Totale lasten	2.553	2.323	2.334
0.63	Baten	2.915	2.568	2.598
	Saldo	€ 362	€ 245	€ 264
	Kostendekkendheidsgraad	114%	111%	111%

NB: bovenstaande is nog exclusief de kapitaallasten (119 k) van de brandveiligheidsmaatregelen in de openbare parkeergarages Castellum en Defensie-eiland totaal investering 1,4 miljoen.

Ad 3 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond. Ook terrassen vallen hieronder.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
0.64	Baten	€ 157	€ 151	€ 212

Ad 4 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente zijn ingeschreven in de basisregistratie personen.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
3.4	Baten	€ 238	€ 229	€ 224

De opbrengst toeristenbelasting is met 4,1% verhoogd.

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van baten en lasten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Het uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is dat het tarief voor eenpersoonshuishoudens circa 80% bedraagt van het tarief voor meerpersoonshuishoudens. Dit percentage kan enigszins afwijken. De reinigingsrechten zijn van toepassing op bedrijven die in de binnenstad zijn gevestigd en hun afval aanbieden aan de gemeente via vuilcontainers. Deze tarieven zijn exclusief btw.

Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere gestort in de Voorziening afvalstoffenheffing.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
7.3	Afval	6.102	5.822	6.279
2.1	Verkeer en vervoer	223	287	212
0.4	Overhead	1.162	1.008	878
	Kwijtscheldingen	260	214	261
	btw-lasten te verhalen op btw-comp.fonds expl.+invest.	898	879	938
	Storting +/-Onttrekking - in voorziening afvalstoffenheffing	-2	34	-270
	Totale lasten	8.643	8.244	8.298
7.3	Afvalstoffenheffing inclusief teruggave	7.654	7.328	7.107
7.3	Bijdrage Oudewater in de exploitatielasten	153	0	0
7.3	Overige baten	836	916	1.191
	Baten	8.643	8.244	8.298
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening Afvalstoffenheffing:
(stand per 1-1-2026 € 503k)

Jaar	Storting / Onttrekking	Bedrag (x € 1.000)
2026	storting	€ 34
2027	onttrekking	€ 2
2028	onttrekking	€ 175
2029	onttrekking	€ 236

De hoogte van de lasten en baten is gebaseerd op de inzichten die medio 2026 beschikbaar waren. We volgen de actuele ontwikkelingen nauwgezet en sturen bij waar nodig. De markt kent momenteel veel onzekerheden aan de lastenkant, zoals inhuurkosten en de tarieven van afvalverwerkers.

De genoemde bedragen zijn indicatief, aangezien diverse componenten nog niet exact bekend zijn. Denk hierbij aan de teruggave van de afvalstoffenheffing (afhankelijk van het aantal keren dat huisvuil is aangeboden) en de bijdrage vanuit het Afvalfonds. Ook schommelingen in verwerkingstarieven hebben invloed op de uiteindelijke cijfers.

Aan de batenzijde zien we een stijging, mede door de groei van het aantal huishoudens en een tariefverhoging. De baten nemen toe conform een indexering van 4,1%. We streven ernaar een redelijke voorziening aan te houden om eventuele tegenvallers op te vangen en de tarieven zo stabiel mogelijk te houden.

Het positieve saldo tussen baten en lasten binnen het product Afval en Reiniging wordt toegevoegd aan de voorziening, die tot een maximum wordt aangehouden. Bij structurele onttrekkingen uit deze voorziening richten we ons primair op kostenreductie door optimalisatie van de bedrijfsvoering. Zo voorkomen we een buitensporige stijging van de tarieven. Denk hierbij aan maatregelen zoals routeoptimalisatie, het verminderen van afhankelijkheid van externe inhuur en het benutten van schaalvoordelen. Een concreet voorbeeld hiervan is de uitbreiding van de inzameling naar de gemeente Oudewater per 1 januari 2027.

Teruggaaf van de afvalstoffenheffing

Indien de belastingplichtige de mini-container voor restafval minder dan 14 keer aan de inzameldienst heeft aangeboden of de verzamelcontainer minder dan 66 keer heeft geopend, bestaat aanspraak op gedeeltelijke teruggaaf van de afvalstoffenheffing. De bedragen met betrekking tot de teruggaaf afvalstoffenheffing staan vermeld in de Verordening Afvalstoffenheffing.

Ad 2: Rioolheffing

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken:

1. Het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater;
2. Het inzamelen, transporteren en verwerken van hemelwater;
3. Het zorgdragen van grondwater om structureel nadelige gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

In 2027 verhogen we de water- en rioolheffing. Dit is nodig omdat we de riolering op veel plekken binnen de gemeente gaan vervangen. Daarnaast nemen we maatregelen om wateroverlast te verminderen, waterkwaliteit te verbeteren, grip te krijgen op bodemdaling, onze stad te verkoelen en droogte tegen te gaan. We nemen deze maatregelen om te voldoen aan onze doelstelling: "In 2050 is Woerden een klimaatbestendige gemeente". Meer informatie over de doelstellingen en uit te voeren maatregelen is te vinden in het beleidsplan Gemeentelijk Water & Klimaatbestendig (2023-2027).

De water- en rioolheffing stijgt in 2027 met 7,6% inclusief inflatiecorrectie (4,1% index en 3,5% conform het vastgestelde beleidsplan).

In onderstaande tabel is een overzicht van de kosten en baten van de rioolbegroting opgenomen.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
7.2	Riolering	5.346	5.336	4.848
2.1	Verkeer en vervoer	223	287	212
2.4	Economische havens en waterwegen	647	647	284
0.4	Overhead	534	416	467
	Kwijtscheldingen	267	227	267
	btw-lasten te verhalen op btw-compensatiefonds	1.042	1.029	740
	Storting+/Onttrekking - in voorziening rioolheffing	1.432	911	1.530
	Totale lasten	9.491	8.853	8.348
7.2	Doorberekende kosten huisaansluitingen	32	32	94
7.2	Doorberekende schade en kosten	0	0	9
7.2	Rioolretributies	9.459	8.822	8.245
7.2	Baten	9.491	8.854	8.348
	Saldo (=mutatie reserve;- min = onttrekking)	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

De lasten nemen toe door de hogere extracomptabele doorbelastingen conform de BBV en de financiële verordening. Dit betreft met name de hogere doorbelasting van de btw op baggeren en de kwijtscheldingen. De baten stijgen conform het in 2022 vastgestelde GWK (Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig) met 3,5% naast de index van 4,1%.

Dit resulteert in de volgende mutaties van de Voorziening riolering:
(stand per 1-1-2026 € 4.775K)

Jaar	Storting / Onttrekking	Bedrag (x € 1.000)
2026	storting	€ 911
2027	Storting	€ 964
2028	Storting	€ 1.328
2029	Storting	€ 1.369

Gemeente Woerden heeft gekozen voor een grotere stijging van de rioolheffing tot 2029, zodat de stijging van de rioolheffing daarna geleidelijk af kan bouwen. Uiteindelijk is de doelstelling dat de rioolheffing nagenoeg gelijk kan blijven. Het gevolg hiervan is dat de Voorziening riolering fors toeneemt om latere investeringen te dekken.

C. Rechten

In de onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat dit voor een aantal tarieven nog niet is gerealiseerd.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
0.2	Burgerzaken	1.357	1.435	1.345
0.4	Overhead	403	433	480
	Totale lasten	1.760	1.606	1.865
0.2	Baten	1.142	969	1.358
	Saldo	-€ 618	-€ 833	-€ 608
	Kostendekkendheidsgraad	65%	53%	67%

Ad 2 Begraafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	893	964	905
0.4	Overhead	265	265	232
	Totale lasten	1.158	1.229	1.137
7.5	Baten	898	862	1.044
	Saldo	-€ 260	-€ 367	-€ 93
	Kostendekkendheidsgraad	78%	70%	92%

Ad 3 Marktgelden

Onder de naam marktgelden wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats (warenmarkt, streekmarkt en Koeiemart).

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	168	208	110
3.4	Economische promotie	129	195	218
0.4	Overhead	64	107	54
	Totale lasten	361	510	382
	Baten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	68	95	66
3.4	Economische promotie	59	63	62
	Totale baten	127	158	128
	Saldo	-€ 234	-€ 352	-€ 254
	Kostendekkendheidsgraad	35%	31%	34%

Ad 4 Havengelden

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het innemen van een ligplaats met een vaartuig in (een deel van) het openbaar vaarwater van de gemeente Woerden.

Door de renovatie van de oevers in de Singel en het plaatsen van clusters waar vaartuigen met een vergunning kunnen aanmeren, is de exploitatie aanzienlijk verbeterd. Met name door het clusteren van ligplaatsen hebben meer bootbezitters een vergunning gekregen. Inmiddels is de bezettingsgraad 100% en is er een wachtlijst voor het krijgen van een ligplaats.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
2.4	Economische havens en waterwegen	23	29	37
0.4	Overhead	5	9	13
	Toegerekende kapitaallasten investeringen opknappen haven (2014)	45	45	45
	Totale lasten	73	83	95
2.4	Baten	72	72	73
	Saldo	-€ 1	-€ 11	-€ 22
	Kostendekkendheidsgraad	99%	87%	77%

De kostendekkendheid is in werkelijkheid iets lager dan zichtbaar in bovenstaande tabel. Dat wordt veroorzaakt doordat een deel van de lasten van de haven op andere exploitatieposten wordt geboekt en hierdoor niet zichtbaar zijn in dit overzicht (zoals kosten BOA's, kosten onderhoud beschoeiingen en baggeren).

Ad 5 Omgevingsvergunningen

Met een omgevingsvergunning kan de overheid toestemming verlenen om één of meer activiteiten in de fysieke leefomgeving uit te voeren.

Taak- veld	Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2026	Rekening 2025
	Lasten			
1.2	Openbare orde en veiligheid	7	7	0
8.3	Wonen en bouwen (loonkosten)	1.396	1.954	2.218
8.3	Wonen en bouwen (overige kosten)	437	385	557
0.4	Overhead	838	1.193	1.018
	Totale lasten	2.678	3.539	3.793
	Baten			
1.2	Openbare orde en veiligheid	36	35	20
8.3	Wonen en bouwen	1.887	1.760	1.312
	Totale baten	1.923	1.795	1.332
	Saldo	€ -755	€ -1.744	€ -2.461
	Kostendekkendheidsgraad	72%	51%	35%

D. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort 2027	Woerden	Oudewater	Bodegraven- Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Ven
OZB woningen	0,1053%	0,1077%	0,1123%	0,1003%	0,0721%
OZB niet-woningen	0,6906%	0,6388%	0,6846%	0,6816%	0,5007%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuish.	€ 300	€ 272	€ 290	€ 262	€ 295
Meerpersoonshuish.	€ 375	€ 328	€ 356	€ 428	€ 396
Rioolheffing	€ 363	€ 484	€ 385	€ 335	€ 258

*geel betreft oude gegevens.

PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobebereiding beschrijft in hoeverre de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Hiertoe gaat de paragraaf in op de ingeschatte risico's (het risicoprofiel) en de beschikbare financiële buffer om deze risico's op te vangen (de weerstandscapaciteit). Op basis van deze getallen kan vervolgens het weerstandsvermogen van de gemeente worden berekend.

Daarnaast gaat deze paragraaf in op een aantal financiële kengetallen. Samen geven de kengetallen inzicht in de brede financiële positie van de gemeente, oftewel de financiële gezondheid van de gemeente.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het meest relevante wettelijke kader voor deze paragraaf is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Deze beschrijft dat de paragraaf minimaal in moet gaan op de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid hierover, evenals een aantal kengetallen en hun onderlinge verhouding.

Verder heeft de gemeente te maken met het toezicht van de provincie. Aan de hand van deze paragraaf beoordeelt de provincie of het lichte 'repressief toezicht' afdoende is of dat het zware 'preventief toezicht' vereist is. In het laatste geval gaat de gemeente niet langer volledig zelf over haar uitgaven, maar is voor alle grote uitgaven toestemming van de provincie nodig. In Nederland gebeurt dit zelden.

In de Financiële Verordening staat hoe de gemeente Woerden omgaat met risico's en het weerstandsvermogen. De raad heeft de laatste versie van de Verordening vastgesteld in april 2025.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De gemeente heeft een financiële buffer om risico's op te vangen: de beschikbare weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit per eind 2027 neemt wat af ten opzichte van 2025. Dit is het gevolg van het inzetten van de algemene reserve voor een aantal incidentele uitgaven in 2026, hetgeen de toevoeging van het positieve resultaat van de jaarrekening 2025 overschrijdt.

Bedragen x € 1.000		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Algemene reserve	incidenteel	45.530	46.498	45.105	44.393	44.293	44.293
Algemene reserve grondbedrijf	incidenteel	14.323	14.323	14.323	14.323	14.323	14.323
Stille reserves	incidenteel	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	structureel	0	0	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	structureel	2.517	2.517	3.062	3.062	3.062	3.062
Totaal (excl. onbenutte belastingcapaciteit)		€ 59.853	€ 60.821	€ 59.428	€ 58.716	€ 58.616	€ 58.616
Totaal (incl. onbenutte belastingcapaciteit)		€ 62.370	€ 63.338	€ 62.490	€ 61.778	€ 61.678	€ 61.678

De weerstandscapaciteit bestaat uit een aantal onderdelen:

- De algemene reserve is het deel van het eigen vermogen dat de gemeente zonder beperkingen kan gebruiken om tegenvallers op te vangen. Dit vormt het grootste deel van de weerstandscapaciteit van Woerden. Hieronder vallen dus niet de bestemmingsreserves waarvoor in de Begroting een specifiek doel is opgenomen.
- De algemene reserve grondbedrijf (ARG) is de reserve voor alles wat met grond te maken heeft. In theorie kunnen hiermee specifiek de risico's ten aanzien van grondexploitaties worden gedekt. In de praktijk zet de gemeente Woerden de ARG en de algemene reserve als één geheel in.
- Sommige bezittingen van de gemeente zijn meer waard dan hoe ze in de boekhouding zijn opgenomen. De meerwaarde van die bezittingen heten stille reserves. De gemeente Woerden waardeert deze vanwege hun speculatieve karakter op 0.
- Het is een mogelijkheid om een post onvoorzien in de Begroting op te nemen ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven. De gemeente Woerden kiest hier niet voor.

- Onbenutte belastingcapaciteit is het bedrag dat de gemeente kan verkrijgen door de OZB naar 120% van het landelijk gemiddelde te verhogen. Dit niveau wordt het 'redelijk peil' genoemd. Dit is in lijn met de artikel 12-norm van het Rijk die gebruikt wordt als een gemeente in zware financiële problemen komt. Onderstaande tabel laat de nadere berekening van dit bedrag zien.

Uit het overzicht blijkt dat er aanzienlijk meer incidentele dan structurele dekking is. Dat is geen probleem: de gemeente kan ook structurele risico's dekken vanuit incidentele budgetten. Dit gebeurt door structurele risico's dubbel mee te laten tellen bij de berekening. De insteek is dat de impact van een risico gaandeweg afneemt doordat de gemeente maatregelen neemt. De impact is dan in het eerste jaar 100%, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 25% en in het vierde jaar 0. Bij elkaar is dit 200%: vandaar het 'dubbel' mee laten tellen. Via deze route kan de gemeente dus ook structurele risico's dekken vanuit incidentele budgetten.

(Bedragen x € 1.000)	Baten begroting 2027	Tarief OZB	Totale WOZ-waarde
Eigenaren woningen	12.533	0,1056%	11.868.798
Eigenaren niet-woningen	4.635	0,3835%	1.208.634
Gebruikers niet-woningen	3.130	0,2852%	1.097.347
Totale baten	20.298		14.174.779
Art.12-norm	0,1648%		
Maximale baten (0,1648% x totale WOZ-waarde)	23.360		
Onderdekking rioolheffing	-		
Onderdekking afvalstoffenheffing	-		
Onbenutte ruimte (maximale totale baten)	€ 3.062		

Risico's

Deze paragraaf biedt inzicht in het risicoprofiel van de gemeente. Dit is het geschatte totaalbedrag aan risico's dat de gemeente loopt.

Het risicoprofiel van Woerden is verhoogd ten opzichte van de risico-inventarisatie zoals deze bij de Jaarrekening 2025 is opgesteld. De risico-inschatting voor de grondexploitaties is verhoogd van 6,2 miljoen naar 9,2 miljoen o.b.v. het MPG. Nieuwe risico's zijn o.a. opgenomen inzake onderhoud vastgoed, accommodaties, zwembaden en Brandweerkazerne Zegveld.

Onderstaande tabel toont de belangrijkste geïnventariseerde risico's. Dit zijn risico's die ook na toepassing van beheersmaatregelen worden ingeschat op € 100.000 of meer én waarvoor niet al een voorziening of reserve bestaat. Samen vertegenwoordigen ze 98% van het totaal. De risico's kleiner dan € 100.000 zijn als aparte regel onderaan de tabel opgenomen.

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
6	Grondexploitaties	Binnen de grondexploitaties bestaan risico's op o.a. kostenstijgingen, lagere opbrengsten en langere exploitatieperiodes. In het MPG (Meerjarenperspectief Grondbedrijf) zijn deze risico's via een Monte Carlo simulatie berekend met een extra risico-opslag i.v.m. netcongestie.	Projectbeheersing van de grondexploitaties, sturing op de (financiële) uitkomst.	Ja			9.200
3	Maatwerk jeugd	Toenemende kosten jeugdzorg Doordat jeugdzorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen voor ondersteuning.	Beheersing via periodieke monitor sociaal domein. Bij afwijkingen worden zo mogelijk maatregelen getroffen om de kostenstijging te beperken.	Ja	2.000	50% S	2.000

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- x voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans *	I/S	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
		Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening. Ook speelt hier de beperkte beschikbaarheid van aanbieders een rol, wat een opwaarts effect kan hebben op de tarieven. Trend is dat de prijzen jaarlijks harder stijgen dan de inflatiebijstelling waarvoor wij als gemeente gecompenseerd worden via de Algemene Uitkering.						
3	WMO	Toenemende kosten door (dubbele) vergrijzing en tariefstijging. Trend is dat de prijzen jaarlijks harder stijgen dan de inflatiebijstelling waarvoor wij als gemeente gecompenseerd worden via de Algemene Uitkering.	Mogelijke maatregel in het volume van de verstrekking, aantal uur per week dat Huishoudelijke hulp verstrekt wordt. Onderzoeken welke ruimte de wet biedt. Andere maatregelen onderzoeken met sociaal team.	Nee	2.000	50%	S	2.000
2	IBOR - Riolering	Bij de Herijking Openbare Ruimte is gebleken dat de budgetten voor IBOR ontoereikend zijn. Hierdoor kunnen minder activiteiten worden uitgevoerd en komen (wettelijke) taken onder druk te staan. Met mogelijk imago schade of juridische aansprakelijkheid tot gevolg. Overschrijding voor producten waar lopende contracten met landelijke indexen zijn voorgeschreven of waar wettelijke zorgplicht dwingt tot ingrijpen ook als het budget niet toereikend is.	Het aanvullend benodigde onderhoudsbudget kan worden bijgeraamd in de begroting of tussentijdse P&C producten. Binnen de afspraken met de raad is hiervoor ruimte.	Ja	1.000	75%	S	1.500
7	Gemeentefonds	Vanaf 2023 heeft een herverdeling van het gemeentefonds plaatsgevonden, waarbij wij nadeelgemeente zijn voor € 67 per inwoner. Hierdoor is van 2023-2025 de algemene uitkering in 3 stappen verlaagd met in eerste instantie structureel € 37,50 per inwoner. Op dit 'plafond' werd het nadeel bevroren t/m 2027 om de effecten nader te analyseren. Mogelijk wordt de verdere verlaging tot € 67 per inwoner vanaf 2028 vervolgd. Door nieuwe analyses op het verdelingsmodel kan een voordelig of nadelig effect ontstaan.	Geen beheersmaatregel, wel periodieke monitoring bij verschijnen nieuwe circulaires.	Nee	1.500	50%	S	1.500
7	Wethouderspensioenen	De benodigde voorziening voor wethouderspensioenen wordt actuarieel berekend en is sterk afhankelijk van de renteontwikkelingen. Een rentedaling kan zorgen dat een aanvullende storting nodig is om de voorziening voor wethouderspensioenen weer op	Geen	Nee	800	50%	S	800

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)	
		het benodigde niveau te krijgen. Ook de overgang van wethouderspensioenen naar het ABP kan gevolgen hebben.						
3	Werk en inkomen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen om voor een uitkering in aanmerking te komen. Daarnaast wordt begroot op basis van een BUIG-budget dat wij van het rijk ontvangen in april van het voorgaande jaar. Dit wordt nadien nog 3x bijgesteld tot het definitieve bedrag. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen.	* Adequaat begroten door zowel Ferm Werk als gemeente * juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * juiste informatie verwerven over arbeidsmarktontwikkelingen en instroom statushouders * actuele budgetoverzichten bijhouden * krachtige inzet op uitstroombesleid via prestatieafspraken en de opgaven werk & inkomen en integratie statushouders * scherpe analyse van de kwartaalrapportages van Ferm Werk	Ja	800	50%	S	800
div.	Onderhoud Vastgoed	Beperkt beleid, te lage onderhoudsbudgetten en bedrijfsinrichting rondom maatschappelijk accommodaties kan leiden tot extra kosten, ongeplande kwaliteitsverlaging en technische schade.	Analyse van stand van zaken is deels gedaan, eerste wijzigingen zijn doorgevoerd. Lange termijn oplossing staat op de agenda.	Nee	800	50%	S	800
2 en 6	Urenschrijven	In de begroting rekenen wij met een bepaald aantal uren dat declarabel is op investeringen, kostenverhaal en projecten. Het risico is aanwezig dat minder declarabele uren gemaakt worden dan begroot.	Opstellen teamplannen, sturing op declarabele uren en herijking van werkzaamheden.	Nee	400	75%	S	600
2	IBOR - Meldingen Openbare Ruimte	De toename in meldingen hebben een negatief effect op de effectieve inzet van middelen en personeel. Inzet van geld en capaciteit voor meldingen heeft een negatief effect op de beschikbare middelen voor regulier onderhoud.	1. Maatregelen voor het inlopen van achterstanden in onderhoud per beheerdiscipline. 2. Communicatie over vertragingen en capaciteitsproblemen, om dubbele meldingen te voorkomen.	Nee	400	75%	S	600
div.	Accommodaties	Voldoen aan arbowetgeving en BBL (Bouwbesluit) bij accommodaties waar personeel werkt. Veroudering vastgoed en functieverandering zonder vastgoedaanpassingen kan leiden tot extra kosten, gebruiksongemak en verhoging verzuim.	Gebruiksaanwijzingen, tijdelijke voorbruggingshuisvesting en versobering (deels gedaan)	Nee	400	75%	S	600
1	Personeel en Organisatie	Kwalitatieve en/of kwantitatieve mismatch tussen gevraagde omvang en competenties van de formatie ten opzichte van de aanwezige omvang en competenties. Ook ziekteverzuim leidt tot hogere uitval van medewerkers. Dit kan ook leiden tot hoge kosten voor inhuur.	Constante aandacht van het management voor omvang en de kwaliteit van de formatie en sturing op inhuur. Opleidingsmogelijkheden bieden, zoals via de Groene Hart academie.	Ja	400	50%	S	400
7	Rente	Bij crisis/ inflatie is er kans op een rentestijging hetgeen gevolgen heeft voor de begroting	Temporiseren of verminderen van investeringen en/of uitgaven.	Nee	400	50%	S	400

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans *	I/S	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
1	Continuïteit ICT voorzieningen	Externe aanvallen (Hacking / DDOS-aanvallen), stroomstoringen. ICT architectuur is kwetsbaar met als gevolg een instabiele of niet werkende netwerkomgeving. Continuïteit van dienstverlening en werkprocessen komt hiermee in gevaar.	1. Aandacht voor gevaren van bijv. phishingmails in de organisatie. 2. Uitwijkmogelijkheden inrichten 3. Analyse van ICT-architectuur 4. Meer samenwerken in plaats van zelf ontwikkelen. 5. Crisisplan schrijven en oefenen crisis. 6. Aanpakken kwetsbaarheden.	Ja	800	50%	I	400
5	Zwembaden	WoerdenSport heeft een concept begroting opgesteld voor de jaren 2026 en 2027. Hieruit komt naar voren dat WoerdenSport naar verwachting een structureel en oplopend exploitatietekort heeft van jaarlijks ca. € 700.000. Hiervan is € 350.000 verwerkt in de Voorjaarsrapportage. Het college voert overleg met WoerdenSport, stelt op basis van de verkregen informatie een nadere analyse op van het tekort op en brengt vervolgens de mogelijke beheersmaatregelen in beeld. De verwachting is daarbij echter niet dat het begrote tekort zal verdwijnen.		Nee	800	50%	I	400
1	Brandweerkazerne Zegveld	Mogelijk extra kosten en overlast voor gebruik en omgeving		Nee	800	50%	I	400
4	Onderwijshuisvesting	De gemeente heeft een wettelijke financiële taak ten aanzien van het herstel van constructiefouten in schoolgebouwen. Als bij de bouw van nieuwe schoolgebouwen sprake is van constructiefouten; dit kan (financiële) consequenties voor de gemeente hebben.	Indien een aanvraag wordt ingediend om de vergoeding van de herstelkosten van de constructiefouten: onderzoek naar de vraag of er inderdaad sprake is van constructiefouten. Daarnaast onderzoek naar de verhaalbaarheid van de kosten op aannemer, architect en/of eventuele rechtsopvolgers. Ook onderzoek naar de rol en de verantwoordelijkheid van de school als bouwheer en van de rol van de gemeente.	Nee	1.000	25%	I	250
5	Tijdelijke huisvesting schoollocaties	In het nieuwe IHP is de fasering voor nieuwbouw van scholen zo opgesteld dat alleen voor de St. Bavoschool tijdelijke huisvesting benodigd is. Indien de uitvoering qua planning toch anders verloopt bestaat het risico dat er toch voor een aantal scholen tijdelijke huisvesting benodigd is.	Monitoring	Ja	400	25%	S	200
3	Inkoop Jeugdzorg	Vanaf 2027 verloopt de inkoop van jeugdzorg via een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling met een eigen bestuur. De kosten hiervan zullen hoger liggen dan in de huidige situatie.	Geen	Nee	200	50%	S	200
6	Claims ivm ruimtelijke ontwikkelingen	Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen leiden tot claims bij de gemeente, die niet altijd verlegd kunnen worden naar ontwikkelende partijen.	Geen	Nee	400	25%	I	100
7	Leningen / Garantstellingen	De gemeente staat garant voor leningen aan instellingen met	Geen	Nee	2.000	5%	I	100

Program- ma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact (Bedrag x € 1.000)	Kans I/S *	Kans x omvang (Bedrag x € 1.000)
		een maatschappelijk belang. Uitstaande leningen worden mogelijk niet terugbetaald of uitstaande garanties worden aangesproken doordat de betreffende partij in financiële problemen komt. Een groot deel van de garantiestellingen heeft betrekking op leningen aan woningcorporaties die via het WSW worden geborgd. Als gemeente hebben wij hierbij een achtervangpositie.					
2	IBOR - Openbare verlichting	Een deel van het verlichtingsareaal is sterk verouderd en de constructieve veiligheid is niet inzichtelijk.	Lichtmasten ouder dan 40 jaar worden op basis van kriticiet geprioriteerd en in een vervangingsprogramma opgenomen.	Ja	400	25%	I 100
Overhead	Juridische zaken	Juridische kwaliteit van het handelen van de gemeente voldoet niet; kwaliteitsnormen worden niet altijd gehaald en regelgeving is niet (volledig) actueel, de gemeente voldoet niet aan alle wet- en regelgeving door achterstand implementatie wet- en regelgeving. Geen/minimale inzet op juridische kwaliteitszorg	Geen	Nee	400	25%	I 100
6	Legesopbrengsten	Teruglopende bouwactiviteiten of uitstel van projecten kunnen leiden tot lagere opbrengsten van bouwleges.	Geen	Nee	400	25%	I 100
2	IBOR - Elektrische installaties	De elektrische installaties van de gemeente (ook buiten IBOR) zijn niet aantoonbaar elektrisch veilig. Veilig werken cf. de regelgeving is niet mogelijk doordat geen Installatieverantwoordelijke binnen de gemeente is aangewezen en er geen handboek voor aanwezig is.	Geen	Nee	1.000	5%	S 100
7	Verbonden Partijen	Onvoldoende grip op verbonden partijen (zowel geld als beleid), mede door beperkte invloed door minderheidspositie.	Betere lobby cq inschatting gevolgen van meerderheidsbesluiten	Nee	200	25%	S 100
Subtotaal risico's groter dan of gelijk aan € 100.000							23.750
Subtotaal risico's kleiner dan € 100.000							250
Totaal risico's							24.000

Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn uit te drukken in geld. Dat wil niet zeggen dat zulke risico's de gemeente niet kunnen schaden. Denk hierbij met name aan gebeurtenissen die imagoschade tot gevolg hebben, zoals bijvoorbeeld datalekken of achterstallig onderhoud van wegen. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen wanneer de impact ervan groot kan zijn. Het gaat bijvoorbeeld om:

- Juridische risico's / aansprakelijkheidsstelling
- Gewenste maatschappelijke effecten van het beleid worden niet bereikt
- Fraude- en integriteitsrisico's

- Continuïteitsrisico's

Net als elke organisatie loopt de gemeente Woerden risico op fraude. Hiervoor is een frauderisicoanalyse uitgevoerd en wordt in de organisatie aandacht besteed aan het onderwerp integriteit.

Het 'continuïteitsrisico' is de kans dat de gemeente haar essentiële taken niet meer kan uitvoeren. Deze is momenteel beperkt gezien het positieve structurele Begrotingssaldo. Bovendien kennen gemeenten altijd het 'vangnet' van een artikel 12-status, waardoor de gemeente onder financiële curatele van het Rijk komt te staan (en dus niet failliet kan gaan). Aandachtspunt hierbij is wel de ontwikkeling van de schuldquote.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de financiële buffer van de gemeente en de financiële risico's die ze loopt. Het laat zien in hoeverre de gemeente risico's kan opvangen zonder direct te hoeven bezuinigen of beleid uit te stellen. De berekening is als volgt:

Weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / benodigde weerstandscapaciteit.

In de Financiële Verordening is afgesproken dat het weerstandsvermogen minimaal op 1,4 moet liggen. Oftewel: de financiële buffer van de gemeente moet minimaal 1,4 keer groter zijn dan de financiële risico's die ze loopt. Door deze marge te nemen, is de gemeente beter in staat om risico's op te vangen.

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 24.000.000.

Uit de tabel blijkt dat er voor de risico's voldoende dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen bedraagt 2,6 (inclusief onbenutte belastingcapaciteit) en 2,5 (exclusief onbenutte belastingcapaciteit). Ook de komende jaren blijft het weerstandsvermogen naar verwachting boven de norm.

Bedragen x € 1.000	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Beschikbare weerstandscapaciteit (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	59.853	60.821	59.428	58.716	58.616	58.616
Beschikbare weerstandscapaciteit (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	62.370	63.338	62.490	61.778	61.678	61.678
Totaal Risico's	19.100	20.000	24.000	24.000	24.000	24.000
Benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,4%)	26.740	28.000	33.600	33.600	33.600	33.600
Weerstandsvermogen (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	3,1	3,0	2,5	2,4	2,4	2,4
Weerstandsvermogen (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	3,3	3,2	2,6	2,6	2,6	2,6

Kengetallen

Deze paragraaf gaat in op zes financiële kengetallen. Samen geven deze inzicht in de brede financiële positie van de gemeente, oftewel: hoe financieel gezond de gemeente is. Elk kengetal kent een aantal signaalwaarden die laten zien hoe veel of weinig risico de gemeente loopt. De signaalwaarden zijn vastgesteld in het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader van de provincie. Hieronder volgt eerst een duiding van de huidige status van de kengetallen. Vervolgens zijn de kengetallen stuk voor stuk nader uitgelegd.

In de begroting 2025 werd uitgegaan van een schuldquote van 116%. In de jaarrekening komt deze uit op 76%. Deze ontwikkeling komt niet onverwacht: ook bij de jaarrekening 2024 en bij de begroting 2026 zagen we al een dalende trend in de schuldquote. De daling komt doordat enerzijds de schuld veel lager uitvalt dan begroot (-/- € 50 miljoen) door onder andere een achterblijvend investeringsniveau. Aan de andere kant blijven de totale baten ook harder groeien dan waar in de begroting rekening mee was gehouden (+ € 36 miljoen). Uitgangspunt blijft dat we sturen op een schuldquote die onder de 130% blijft.

Kengetal	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
a1. netto schuldquote	76%	103%	105%	110%	117%	119%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	75%	103%	105%	110%	117%	119%
b. solvabiliteitsratio	29%	26%	26%	25%	24%	24%
c. grondexploitatie	-2%	-3%	5%	6%	8%	10%
d. structurele exploitatieruimte	3,9%	4,0%	1,4%	0,6%	0,3%	1,0%
e. belastingcapaciteit	111%	118%	125%	125%	125%	125%

Onderstaande tabel laat de signaleringswaarden zien.

Signaleringswaarden	Minste risico	Neutraal	Meeste risico
a1. netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
b. solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
c. grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
d. structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
e. belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de verhouding tussen de gemeentelijke schulden en jaarlijkse baten. Hoe hoger de schuldquote, hoe zwaarder de rentelasten en aflossingen drukken op de begroting. Bij een kengetal 130% is de schuld van de gemeente 1,3 keer zo hoog als de jaarlijkse baten.

Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden de leningen van de gemeente aan derden niet meegenomen in de berekening.

b. solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Hoe lager de solvabiliteitsratio, hoe financieel kwetsbaarder de gemeente is. Bij een kengetal van 20% heeft de gemeente 80% van haar bezittingen met schulden gefinancierd.

c. grondexploitatie

De grondexploitatie is de verhouding tussen de boekwaarde van de gemeentelijke bouwgronden in exploitatie en de totale jaarlijkse totale baten. Hoe hoger de boekwaarde, hoe meer geld van de gemeente er in 'grond' zit en hoe kwetsbaarder de gemeente is voor bijvoorbeeld waardedalingen. Bij een kengetal van 35% bedraagt de totale waarde van de gemeentelijke grond 35% van de jaarlijkse totale inkomsten van de gemeente.

d. structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is de verhouding tussen de structurele baten en de structurele lasten. De incidentele baten en lasten worden hiervoor buiten beschouwing gelaten. Bij een kengetal van 0% of hoger heeft de gemeente een structureel sluitende begroting. Als het kengetal negatief is, zijn er onvoldoende structurele baten om de lasten te blijven dragen.

e. belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit is de verhouding tussen de gemeentelijke belastingdruk en landelijk gemiddelde belastingdruk. Hoe hoger de belastingcapaciteit, hoe meer de gemiddelde Woerdenaar kwijt is aan OZB, afvalstoffen- en rioolheffing ten opzichte van de gemiddelde Nederlander. Het geeft daarmee een indicatie van de ruimte die er is om de belastingen te verhogen. Tegelijkertijd vormt de belastingcapaciteit geen 'harde' grens; de hoogte van belastingen is een politieke beleidskeuze.

PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente is eigenaar en beheerder van kapitaalgoederen (assets) in de openbare ruimte. Met deze kapitaalgoederen, waaronder wegen, riolering, water, groen, constructies en gebouwen, biedt de gemeente ruimte voor activiteiten zoals wonen, werken en recreëren. Het beheer en onderhoud van deze kapitaalgoederen brengt jaarlijks aanzienlijke kosten met zich mee. Daar staat tegenover dat deze kapitaalgoederen een belangrijke waarde vertegenwoordigen en een substantieel deel vormen van het gemeentelijk vermogen.

Deze paragraaf bundelt de informatie over de gemeentelijke kapitaalgoederen. Het geeft een overzicht van:

1. Het beleidskader (verplichting BBV).
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties (verplichting BBV).
3. De vertaling van de financiële consequenties in de begroting (verplichting BBV).
4. Het achterstallig onderhoud (verplichting Notitie materiële vaste activa van de Commissie BBV).
5. De voortgang en ontwikkelingen.
6. De risico's.

De financiële consequenties moeten zijn gebaseerd op reële ramingen, volgens de Gemeentewet. Daarnaast wordt de gemeente op basis van het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) beoordeeld op de mate waarin wordt voldaan aan de geldende wet- en regelgeving en het door de raad vastgestelde beleid. Ook wordt getoetst of de financiële effecten hiervan volledig en correct zijn verwerkt in de begroting. Deze paragraaf verschaft voor deze toetsing de belangrijkste informatie.

De totale lijst met te behandelen kapitaalgoederen is:

- Wegen (verplichting BBV)
  - Asfaltverharding
  - Elementenverharding
  - Verkeerskundige bebording
  - Straatreiniging
  - Gladheidbestrijding
- Riolering (verplichting BBV)
  - Riolering
  - Gemalen
- Water (verplichting BBV)
  - Watergangen, vijvers, singels, plassen
  - Baggeren
- Groen (verplichting BBV)
  - Bomen
  - Beplanting
  - Gras
- Constructies
  - Vaste en beweegbare bruggen
  - Onderdoorgangen

- Beschoeiingen, kademuren en damwanden
- Meubilair
  - Speelvoorzieningen
  - Recreatiefmeubilair
- Installaties
  - Openbare verlichting
  - Verkeersregelinstallaties
  - Electrakasten
- Gebouwen (verplichting BBV)

De omvang van de kapitaalgoederen is altijd in ontwikkeling. In onderstaande tabel is weergegeven welke ontwikkeling er is geweest tussen 2024 en 2025. Wijzigingen in het te beheren areaal hebben invloed op de onderhoudskosten. Omvorming van bestaand areaal van het ene naar het andere kapitaalgoed leidt doorgaans tot beperkte financiële effecten. Uitbreiding van het areaal leidt daarentegen tot hogere onderhoudskosten. In deze paragraaf worden de areaaluitbreidingen voor 2025 en de bijbehorende dekking in de begroting beschouwd. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat kleine areaalontwikkeling het gevolg kunnen zijn van verbetering van de data. Het traject 'Data op orde' en de daaruit volgende verbeteringen moet op de lange termijn zorgen voor meer consistente data.

Kapitaalgoed	Areaal 01-01-2026		Mutatie t.o.v. 1-1-2025	Financieel gedekt
Wegen	2.860.000	m2	0%	Nee
Constructies - Bruggen, onderdoorgangen en pontjes	341	st	0%	Nee
Constructies - Oeverconstructies	130.000	m1	-1%	Nee
Constructies - Duikers	10.000	m1	0%	Nee
Constructies - Vloanders en steigers	1.800	m2	-1%	Nee
Groen - Grassen en beplantingen	3.150.000	m2	1%	Nee
Groen - Bomen	32.600	st	0%	Nee
Riolering - Vrijverval	311.600	m1	0,1	Ja
Water	2.050.000	m2	3%	Nee
Meubilair – Speeltoestellen	1.035	st	0%	Nee
Installaties - Openbare verlichting	11.500	st	0%	Nee
Installaties - Verdeelkasten	14	st	0%	Nee

2. Beleid per kapitaalgoed

Het beleidskader van de gemeente bevindt zich momenteel in een transitiefase. Als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden bestaande beleidsplannen omgezet naar de nieuwe wettelijke instrumenten: de omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en het omgevingsplan. Voor een deel van de kapitaalgoederen zijn in het verleden geen beleidsplannen opgesteld. De beleidskeuzes die de raad of het college van B&W binnen de nieuwe instrumenten maakt, kunnen verschillen per kapitaalgoed of gebied en vormen het kader voor het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen. In onderstaande tabel is per kapitaalgoed aangegeven binnen welk beleidsplan of omgevingsprogramma deze valt en of dit plan of programma vastgesteld is.

Op basis van de informatie uit de tabel is te concluderen dat het beleid voor de kapitaalgoederen nog niet op orde is. Wel is tijdens de Herijking Openbare Ruimte (2024-2026) een (tijdelijk) integraal beleidskader voor het beheer van de openbare ruimte vastgesteld:

Raadsbesluit Vaststelling methodiek Herijking Openbare Ruimte (D/24/164995) met daarbij de vaststelling van:

- de ambitie en doelen nota gemeente Woerden (D/24/164984);

- de bedrijfswaardenmatrix gemeente Woerden (D/24/164985);
- de methodiek Kriticietsbepaling defaultversie (D/24/164986).

Raadsbesluit scenario B/3 Herijking Openbare Ruimte (D/25/177406) met daarbij de spelregels:

- niveau B/3 'sober en doelmatig';
- voor 2025 en 2026 geldt voor alle Woerdense Waarden dezelfde weging. Een eventuele herijking wordt in 2026 met de raad besproken;
- de IBOR-exploitatiegroting blijft in 2026 € 7,4 miljoen (exclusief inflatie). Vanaf 2027 wordt het budget jaarlijks opnieuw bepaald aan de hand van uitvoeringsplannen;
- er wordt geen extra budget beschikbaar gesteld voor het wegwerken van de onderhoudsachterstand op niveau B/3;
- het beschikbare budget wordt ingezet voor kritische, zeer kritische en extreem kritische assets. Overige assets worden niet geprioriteerd;
- noodzakelijke uitgaven boven € 150.000 aan matig kritische assets worden vooraf aan de raad voorgelegd via een begrotingswijziging;
- over omvorming of afstoting van niet- en licht kritische assets wordt de raad vooraf geïnformeerd, inclusief eventuele begrotingswijziging voor compensatie (vanaf € 50.000 per jaar).

De kaders uit de Herijking Openbare Ruimte zijn overgenomen in het Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP). Hierin wordt beschreven hoe organisatiedoelstellingen worden vertaald naar assetmanagementdoelstellingen (kritieke prestatie-indicatoren, KPI's), hoe assetmanagementplannen worden opgesteld en hoe de assetmanagementsystematiek bijdraagt aan het realiseren van deze doelstellingen. De KPI's zijn:

- Beheren op B/3 niveau
- Objecten voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen
- Inspecties worden uitgevoerd binnen de gestelde normtijd
- Werken volgens planning
- Verhouding gepland vs. gerealiseerd budget

Dit SAMP is op 17 maart 2026 vastgesteld met het Raadsbesluit Vaststellen Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP) (D/25/208864).

Vervolgstappen

De komende jaren wordt gewerkt aan het opstellen van een integraal omgevingsprogramma openbare ruimte, waarin de kaders van de herijking openbare ruimte worden meegenomen. In het beleidsprogramma stellen we verder een heldere prioritering van opgaven, meetbare doelen en concrete maatregelen op om duidelijke keuzes te maken over het gebruik van de beschikbare ruimte en middelen. Zo zorgen we voor eenduidig beleid en houden we grip op de betaalbaarheid van onze openbare ruimte, nu en in de toekomst.

Kapitaalgoed	Beleidsplan			Omgevingsprogramma			Tijdelijk kader			Kwaliteitsniveau
	Aanwezig	Naam	Looptijd	Aanwezig	Naam	Looptijd	Aanwezig	Naam		
Wegen	Nee	-	-	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja	Strategisch Asset-management Plan	Niveau B (CROW) en Conditie score 3 (NEN2767) voor extreem kritische, zeer kritische en kritische	
Constructies	Nee	-	-	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja			
Groen	Nee	-	-	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja			
Riolering	Ja	Beleidsplan gemeentelijk water en klimaatbestendig	2023-2027	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja			
Water	Ja	Beleidsplan gemeentelijk water en klimaatbestendig	2023-2027	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja			
Water	Ja	Baggerplan	2026-2025	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja			
Meubilair	Nee	-	-	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja			
Installaties	Nee	-	-	Nee	Omgevingsprogramma openbare ruimte	-	Ja			

3. Beheer per kapitaalgoed

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt uitgevoerd binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders. De vertaling van deze beleidskaders naar de praktijk wordt vastgelegd in beheerplannen. Actuele beheerplannen dragen bij aan een goede risicobeheersing, geven inzicht in de financiële positie en vormen de basis voor een realistische onderbouwing van de benodigde middelen. Conform de BBV moeten de hieruit voortvloeiende financiële gevolgen verwerkt worden in de begroting.

De inhoud van de beheerplannen is binnen de gemeente op een logische wijze verdeeld over verschillende plannen:

1. Strategisch Assetmanagementplan (SAMP)
Zoals eerder benoemd is het SAMP een eerste vertaling van de beleidskaders. Hierin wordt beschreven hoe organisatiedoelstellingen worden vertaald naar assetmanagementdoelstellingen (kritieke prestatie-indicatoren, KPI's), hoe assetmanagementplannen worden opgesteld en hoe de assetmanagementsystematiek bijdraagt aan het realiseren van deze doelstellingen.
2. Instandhoudingsplannen (IHP's)
In een IHP wordt per asset of assetgroep vastgelegd welke activiteiten, mensen, middelen en tijd nodig zijn om de gestelde KPI's te behalen. Een belangrijk resultaat hiervan is een monodisciplinaire werklíst per asset of assetgroep.
3. Programmering Openbare Ruimte (Programmering)
Binnen de Programmering worden de monodisciplinaire werklísten onderling en op de vastgestelde ambities en de beschikbare budgetten afgestemd. Dit resulteert in:
  - Meerjarig Onderhoudsprogramma: multidisciplinaire onderhouds- en ambitieprojecten.
  - Jaarplan Openbare Ruimte: monodisciplinaire onderhoudsprojecten.

- **Achterstandslijst:** lijst met locaties waar op basis van inspecties of andere indicatoren sprake is van een onderhoudsachterstand maar die niet kunnen worden opgepakt binnen de huidige begroting.

Onderstaande tabel geeft per kapitaalgoed weer welk beheerplan van toepassing is en of dit aanwezig is.

Kapitaalgoed	Beheerplan		Looptijd	Financiële vertaling in paragraaf
	Aanwezig	Naam		
Wegen	Ja*	Instandhoudingsplan Wegen	2026-2029	Nee
Constructies	Ja*	Instandhoudingsplan Constructies	2026-2029	Nee
Groen	Ja*	Instandhoudingsplan Groen	2026-2029	Nee
Riolering	Ja*	Instandhoudingsplan Riolering	2026-2029	Ja
Water	Ja*	Instandhoudingsplan Groen	2026-2029	Nee
		Instandhoudingsplan Riolering		
Meubilair	Ja*	Instandhoudingsplan Meubilair	2026-2029	Nee
Installaties	Ja*	Instandhoudingsplan Installaties	2026-2029	Nee

* op moment van schrijven is de planning dat de plannen worden afgerond en vastgesteld in 2026

Kwaliteitsniveau en achterstand

Het voldoen aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau geeft sturing aan het beheer en onderhoud. Wanneer onderhoud niet tijdig wordt uitgevoerd kan achterstallig onderhoud ontstaan. Bij achterstallig onderhoud voldoet een kapitaalgoed niet meer aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau of aan de wettelijke normen. Wanneer onderhoud niet kan worden uitgevoerd maar het kapitaalgoed blijft voldoen aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau en de wettelijke normen, is er sprake van uitgesteld onderhoud. Op basis van de vastgestelde beleidskaders is binnen de gemeente sprake van achterstallig onderhoud wanneer een kapitaalgoed niet voldoet aan de KPI's '*Beheer op B/3-niveau*' en/of '*Voldoen aan wettelijke veiligheidsnormen*'. Voor deze KPI's worden globaal twee beoordelingscriteria aangehouden:

1. De Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte (KOR) van CROW

Deze catalogus bevat de beeldmeetlatten voor het onderhoud van de openbare ruimte en kijkt naar hoe schoon of heel de kapitaalgoederen zijn.

2. Technische normeringen

Voor de verschillende kapitaalgoederen zijn verschillende landelijke normeringen opgesteld waarmee de technische staat van het kapitaalgoed wordt bepaald. Veel gebruikte normeringen zijn de NEN2767 (conditiescore voor infrastructuur), NEN3140 (veiligheid van elektrische installaties), Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (veiligheid speeltoestellen) en de CROW 146/147 (visuele inspectie verhardingen).

Bij de resultaten van de beeldmeetlatten van de KOR moet als kanttekening worden geplaatst dat de beeldmeetlat voor het beoordelen van de zetting niet is gemeten. Ontbrekende data zorgt ervoor dat dit tot op heden niet gemeten kan worden.

Artikel 44, lid 1a, van het BBV schrijft voor dat voor achterstallig onderhoud een herstelplan wordt opgesteld en een voorziening wordt gevormd. Daarnaast bepaalt de *Notitie Materiële Vaste Activa* dat deze voorziening direct en volledig moet worden gevormd.

Onderstaande tabel geeft per kapitaalgoed weer wat de norm van de KPI is voor het bepalen van het kwaliteitsniveau, wat het behaalde niveau is in 2025, wat de afwijking is tussen de norm en het behaald niveau, de trendontwikkeling ten opzichte van 2024.

Kapitaalgoed	Kwaliteitsniveau		Niveau 2025	Afwijking	Trend (t.o.v. 2024)
	KPI	Norm			
Wegen - verharding	CROW KOR	≥90% niveau B	95%	5%	-1%
	CROW 146/147*	≥90% niveau B	90%	0%	zelfde inspectiegegevens
Wegen - bebording	CROW KOR	≥90% niveau B	88%	-2%	-4%
Constructies	CROW KOR	≥90% niveau B	93%	3%	-3%
	NEN2767	≥90% score 3	Niet inzichtelijk	-	-
Groen - gras	CROW KOR	≥90% niveau B	91%	1%	-1%
Groen – bomen	CROW KOR	≥90% niveau B	86%	-4%	-7%
Groen - beplanting	CROW KOR	≥90% niveau B	91%	1%	-4%
Riolering	CROW KOR	≥90% niveau B	86%	-4%	1%
Riolering - gemalen	NEN3140	100%	±95%	±-5%	5%
Water	CROW KOR	≥90% niveau B	100%	10%	1%
Meubilair	CROW KOR	≥90% niveau B	95%	5%	3%
	Warenwet	0% bevindingen met prioriteit 1-3	0%	0%	0%
Installaties – openbare verlichting	CROW KOR	≥90% niveau B	93%	3%	-2%
	NEN3140	100%	100%	0%	0%
Installaties – verdeelkasten	CROW KOR	≥90% niveau B	93%	3%	2%
	NEN3140	100%	100%	0%	0%
Installaties - Verkeersregelininstallaties	CROW KOR	≥90% niveau B	Niet inzichtelijk	-	-
	NEN3140	100%	100%	0%	0%

* 2 jaarlijkse inspectie, even jaren ('22, '24, '26, etc.)

Hierna wordt per kapitaalgoed aangegeven of er sprake is van achterstalligheid of uitgesteld werk, wat de eventuele omvang is, of een er een herstelplan is en wat en de risico's zijn.

Wegen – verharding

- o Status: Achterstalligheid in groot onderhoud en vervanging
  - o Oorzaak: Onvoldoende middelen om de 10% achterstand aan te pakken
  - o Fysieke omvang: 100.000–150.000m²
  - o Financiële omvang: 10-15mln.
  - o Herstelplan: Nee
  - o Risico's: Claims, letselschade, afsluitingen, noodreparaties, mindering beschikbaarheid

Wegen – bebording

- o Status: Uitgesteld werk t.a.v. dagelijks onderhoud en vervanging
  - o Oorzaak: Onvoldoende middelen
  - o Fysieke omvang: Niet inzichtelijk
  - o Financiële omvang: 10-30k
  - o Herstelplan: Nee: in het najaar van '25 is extra inzet gepleegd op het schoonmaken van de bebording om de bevuiling aan te pakken maar structureel onderhoud ontbreekt.
  - o Risico's: Claims, letselschade.

Constructies

- o Status: Niet inzichtelijk, de conditiemetingen voor de constructies zijn niet goed inzichtelijk en de resultaten zijn daarmee niet te presenteren. Oorzaak, omvang en risico's zijn daarmee niet te bepalen.

Groen – gras

- o Status: Voldoet

Groen – bomen

- o Status: Uitgesteld werk t.a.v. dagelijks onderhoud (wortel- en stamopschot)
  - o Oorzaak: Onvoorzien in beheer
  - o Fysieke omvang: 4% van de metingen van beeldkwaliteit
  - o Financiële omvang: n.v.t.
  - o Herstelplan: Aansturing op de uitvoering aangescherpt
  - o Risico's: Wateroverlast

Groen – beplanting

- o Status: Voldoet

Riolering

- o Status: Uitgesteld werk t.a.v. dagelijks onderhoud (belemmering inlaat van kolk)
  - o Oorzaak: Onvoorzien in beheer
  - o Fysieke omvang: 4% van de metingen van beeldkwaliteit
  - o Financiële omvang: n.v.t.
  - o Herstelplan: Aansturing op de uitvoering aangescherpt
  - o Risico's: Claims, letselschade

Riolering – gemalen

- o Status: Achterstalligheid in het voldoen van de centrale verdeelkasten aan de NEN3140
  - o Oorzaak: Onvoorzien in beheer
  - o Fysieke omvang: enkele tientallen
  - o Financiële omvang: 100-150k
  - o Herstelplan: Nee
  - o Risico's: Elektrocutie

Water

- o Status: Uitgesteld werk t.a.v. uitvoering baggerwerk
  - o Oorzaak: Juridische procedure bij aanbesteding baggeren
  - o Fysieke omvang: n.t.b.
  - o Financiële omvang: 500k-1 mln.
  - o Herstelplan: Ja
  - o Risico's: Aanschrijving Waterschap, financiële overschrijding bij herstel

Meubilair

- o Status: Voldoet

Installaties – openbare verlichting

- o Status: Achterstalligheid in de vervanging
  - o Oorzaak: onvoldoende financiële middelen en capaciteit
  - o Fysieke omvang: 226 (2%) masten / 3.769 (32%) armaturen
  - o Financiële omvang: 2.2 mln.
  - o Herstelplan: Achterstalligheid wegwerken ten koste van reguliere vervanging
  - o Risico's: Elektrocutie, omvallen, niet functioneren

Installaties – verdeelkosten

- o Status: Voldoet

Installaties – Verkeersregelinstallaties

- o Status: Achterstalligheid in de vervanging
  - o Oorzaak: Uitstel verkeerskundig onderzoek
  - o Fysieke omvang: 2 verkeerregelinstallaties
  - o Financiële omvang: 350k
  - o Herstelplan: Uitvoering gestart
  - o Risico's: Niet functioneren

Vervolgstappen

Bij negen kapitaalgoederen is sprake van uitgesteld werk, achterstalligheid of onvoldoende inzicht. Bij vier kapitaalgoederen ontbreekt een herstelplan. In het CWP is om die reden als actie opgenomen dat jaarlijks bij de Kadernota de Programmering Openbare Ruimte wordt aangeboden waarin de technische staat van de kapitaalgoederen is uitgewerkt. Deze programmering informeert de gemeenteraad over niveau van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en biedt de mogelijkheid om te kiezen voor het op niveau brengen hiervan.

Daarnaast wordt er aan de gemeenteraad in Q1 2027 een voorstel aangeboden wat de organisatieomvang (7 fte), exploitatie en investeringen beter in balans brengt. Na positieve besluitvorming kan er toegewerkt worden naar een onderhoudsoptimum. Het tempo van het bereiken van dit optimum is afhankelijk van de middelen die er vanuit de begroting beschikbaar worden gesteld door het bestuur. Er kan een optimum in 3-5 jaar worden bereikt, maar bij een ander tempo kan dit ook meer jaren in beslag nemen. Door meer te investeren in mensen en onderhoud zorgen we ervoor dat het degeneratieproces van de assets vertraagt (extra exploitatiemiddelen worden uitgegeven) en we geleidelijk opschuiven naar minder meerkosten in het onderhoud en de vervangingen (voorzieningen worden uitgenut).

4. Financiën per kapitaalgoed

Het BBV schrijft voor dat de financiële consequenties van het beleidskader moeten worden verwerkt in de begroting. Daarnaast stelt het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) dat de financiële effecten van het door de raad vastgestelde beleid volledig in de begroting moeten zijn opgenomen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar de volgende onderdelen:

- **Exploitatie, voorzieningen, reserves:**
Deze middelen vormen de basis voor het uitvoeren van onderhoud aan de gemeentelijke kapitaalgoederen en geven inzicht in de kosten per kapitaalgoed. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit voorzieningen maken daarnaast inzichtelijk hoe middelen worden ingezet voor onderhoud.
- **Investeringen:**
Investeringen zijn noodzakelijk voor de vervanging van kapitaalgoederen. Hieruit vloeien kapitaallasten voort, die binnen de exploitatie moeten worden opgevangen.
- **Bezuinigingen:**
Bezuinigingen hebben direct invloed op de mogelijkheden om onderhoud uit te voeren en het voldoen aan het door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau en de wettelijke normen.

- **Inflatie:**
Inflatie zorgt ervoor dat de waarde van geld afneemt en dat de kosten voor toekomstige onderhoudswerkzaamheden toenemen. Om die reden worden doorgaans zowel de onderhoudskosten als de beschikbare budgetten geïndexeerd. Daarbij zijn zowel de gemeentelijke indexering als de marktindex per kapitaalgoed van belang. Wanneer deze indexen van elkaar afwijken, heeft dit direct invloed op de mogelijkheden voor de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden. De gemeentelijke index wordt door de gemeente vastgesteld, doorgaans is deze gebaseerd op cijfers uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau. De meest recente versie betreft het Centraal Economisch Plan 2026. Voorheen werd voor het bepalen van de gemeentelijke index uitgegaan van een gewogen gemiddelde van de index voor de loonvoet (60%), materiële overheidsconsumptie (20%) en bruto overheidsinvesteringen (20%). Voor de index van de markt worden de meest actuele cijfers van de Grond-, Weg- en Waterbouwindex (GWW-index) van het Centraal Bureau voor de Statistiek gehanteerd, april 2025 tot april 2026. Hiervoor worden de volgende GWW codes per kapitaalgoed gehanteerd:
  - Wegen: 4211a *Wegen met open verharding* en 4211b *Wegen met gesloten verharding*
  - Constructies: 4213 *Bruggen en tunnels* en 4291 *Waterbouwkundige werken en bouw*.
  - Groen: 42/43 *Grond-, weg- en waterbouw*
  - Riolering: 42/43 *Grond-, weg- en waterbouw*
  - Water: : 42/43 *Grond-, weg- en waterbouw*
  - Meubilair: 42/43 *Grond-, weg- en waterbouw*
  - Installaties: 4321 *Elektrische installatie*

In onderstaande tabel wordt per kapitaalgoed opgenomen:

1. Omvang exploitatie
2. Omvang onttrekking of toevoeging voorziening
3. Omvang reserve
4. Omvang bezuiniging
5. Omvang kapitaallast investering
6. Aanwezigheid areaaluitbreiding
7. Dekking areaaluitbreiding
8. Centraal Economisch Plan index
9. Gemeentelijke index 2027
10. GWW-index

Kapitaalgoed	Exploitatie	Onttrekking / toevoeging voorziening	Reserve	Bezuiniging	Kapitaallast investering	Inflatie		
						CEP- index	Gemeente- index	GWW- index
Wegen						3,40%	0%	6.7% en 15.5%
Constructies						3,40%	0%	8.8% en 6.5%
Groen						3,40%	0%	10.2%
Riolering						3,40%	0%	10.2%
Water						3,40%	0%	10.2%
Meubilair						3,40%	0%	10.2%
Installaties						3,40%	0%	9.2%

5. Vastgoed

Gemeentelijk vastgoed

Gemeente Woerden bezit circa honderdtwintig gebouwen. Deze hebben als doel het huisvesten van verschillende maatschappelijke organisaties en functies zoals brandweer, musea, primair onderwijs, parkeergarages, woonwagenstandplaatsen, kerktorens en sportaccommodaties. De gemeente is mede-eigenaar in acht verschillende VvE's. Uitgangspunt voor het onderhoud aan deze voorzieningen is het meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Het kwaliteitsniveau voor de gebouwen is gebaseerd op de NEN 2767. Dit MJOP is in 2021 voor de periode 2021-2030 vastgesteld en wordt elke vier jaar geactualiseerd.

In 2027 worden voorbereidingen getroffen om het MJOP te actualiseren. Het beleidsniveau waarop het vastgoed wordt onderhouden is conditiescore 3 op een schaal van 6 wat overeenkomt met een ruime voldoende op schoon, heel en veilig. Voor statisch verworven vastgoed zonder maatschappelijke functie wordt afhankelijk van het tempo van verkoop of herontwikkeling een niveau 4 of 5 aangehouden. Dit is tevens de ondergrens en laagste onderhoudsniveau, het gebouw voldoet aan alle minimale eisen die de wet stelt. Voorbeelden hiervan zijn de woningen aan de Barwoutswaarder en het huidige Stadserf i.v.m. de herstructurering van deze locatie.

Om beter grip te krijgen en meer (beleids)sturing te kunnen geven aan de vastgoedportefeuille is het van belang om beleidsmatig in kaart te brengen wat de gemeente aan vastgoed (nodig) heeft. Wat de huidige prestaties van de gebouwen om meer te sturen op behoefte dan op aanbod. De maatschappij is voortdurend in beweging en het vastgoed zou daarop moeten meebewegen.

Programma	Bedrag groot onderhoud	Jaarlijkse storting
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	€ 211.743	€ 84.650
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	€ 456.709	€ 186.666
3. Sociaal domein	€ 42.248	€ 63.288
4. Cultuur, economie en milieu	€ 33.608	€ 71.571
5. Sport en Onderwijs	€ 856.607	€ 555.036
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	€ 81.093	€ 75.339
8. Overhead	€ 1.411	€ 63.674
Eindtotaal:	€ 1.683.419	€ 1.100.224

De jaarlijkse begrotingslast voor uitvoering van het meerjarig onderhoudsplan bedraagt voor 2027 ruim €1.100.000 dit is vergelijkbaar met de jaren hiervoor.

PARAGRAAF 4 FINANCIERING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en de transparantie van het financieringsbeleid. Daarvoor zijn in de wet kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden, zoals de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente heeft een treasurystatuut; de meest recente versie is door de raad vastgesteld in januari 2024. Het treasurystatuut heeft als doel om sturing te geven aan de treasuryfunctie en binnen de wettelijke kaders de financiële risico's te beperken.

In de wet Houdbare overheidsfinanciën (wet Hof) is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten wordt afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk.

Het treasurybeleid van de gemeente is erop gericht de rentelasten zo veel als mogelijk te beperken door op het juiste moment leningen aan te trekken of gelden uit te zetten op basis van de liquiditeitsprognose en de actuele renteontwikkeling.

3. Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen (inclusief voorraden), bedraagt per 1 januari 2026 € 290 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2026 € 170 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 115 miljoen, exclusief verliesvoorziening.

Risicobeheer

Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's. Deze spelen in Woerden als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi-)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winstoogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen beoordelen we als verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het Treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2027 geraamd op € 17,8 miljoen.

In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingsomvang (totale lasten excl. mutaties reserves)	209.310	210.485	207.406	202.792
Toegeestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	17.791	17.891	17.630	17.237

5. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen. Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Afwijking van de renterisiconorm is niet aan de orde voor de gemeente Woerden.

Grondslag (bedragen x € 1.000)	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	209.310	210.485	207.406	202.792
Toegeestane renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	41.862	42.097	41.481	40.558
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Renterisico				
- Renteherziening	0	0	0	0
- Aflossing	8.266	8.636	9.898	9.826
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegeestane renterisiconorm	41.862	42.097	41.481	40.558
- Begroot renterisico	8.266	8.636	9.898	9.826
Onderschrijding renterisiconorm	€ 33.596	€ 33.461	€ 31.583	€ 30.732
Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0

6. Renteresultaat op treasury

Het BBV geeft als aanbeveling om in de financieringsparagraaf het renteresultaat op treasury op te nemen. Met onderstaand overzicht volgen we de aanbeveling.

	Werkelijk 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
a1. externe rentelasten lange financiering	2.482	2.669	2.214	2.451	2.956	3.220
a2. externe rentelasten korte financiering	1	0	0	0	0	0
a3. rente spaargelden	11	30	15	0	0	0
b. rentebaten	-384	-4	-4	-4	-4	-4
totaal a+b	2.110	2.695	2.225	2.447	2.953	3.216
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-88	60	217	172	152	152
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	0	0	0	0	0	0
totaal c	-88	60	217	172	152	152
Saldo door te berekenen externe rente (a+b+c)	2.022	2.755	2.443	2.619	3.105	3.369
d1. rente over reserves	0	0	0	0	0	0
d2. rente over voorzieningen	0	0	0	0	0	0
totaal d	0	0	0	0	0	0
e. aan taakvelden door te berekenen externe rente (a+b+c+d)	2.022	2.755	2.443	2.619	3.105	3.369
f. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.816	3.119	1.461	1.605	1.623	1.664
Renteresultaat op treasury (e-f)	-794	-364	982	1.014	1.483	1.705
Renteomslagpercentage	1,00%	1,00%	0,50%	0,50%	0,50%	0,50%

7. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Voor de bepaling van de financieringspositie zijn de financieringsbehoefte (geïnvesteed vermogen in de bestaande en nieuwe vaste activa) en de financieringsmiddelen (opgenomen langlopende leningen, reserves en voorzieningen) van belang. Het verloop van de financieringspositie over de jaren 2025 tot en met 2030 is opgenomen in onderstaande tabel.

Financieringspositie per 31-12 (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Financieringsbehoefte						
Investerings	289.082	286.713	321.722	329.376	338.573	335.622
Financiële vaste activa	1.036	928	928	928	928	928
Voorraden (incl. grondexploitatie)	-2.514	8.920	12.795	15.684	18.782	22.600
Totaal financieringsbehoefte (1)	287.604	296.561	335.445	345.988	358.283	359.150
Financieringsmiddelen						
Reserves	98.430	97.341	95.666	94.423	93.675	92.925
Voorzieningen	16.687	17.787	18.925	20.547	22.007	23.432
Opgenomen langlopende leningen	172.549	160.553	163.258	173.044	174.698	183.319
Totaal financieringsmiddelen (2)	287.666	275.681	277.849	288.014	290.380	299.676
Financieringssaldo (2-1)	62	-20.880	-57.596	-57.974	-67.903	-59.474

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. In onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling van de portefeuille aan langlopende leningen weergegeven.

Overzicht langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Beginstand per 1 januari	180.561	169.999	160.553	163.258	173.044	174.698
Nieuwe geldleningen	-	-	10.971	18.422	11.552	18.447
Aflossingen	10.562	9.446	8.266	8.636	9.898	9.826
Eindstand per 31 december	169.999	160.553	163.258	173.044	174.698	183.319

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen van de laatste 10 jaar en de hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen. In 2026 wordt geen nieuwe lening aangetrokken.

Datum	saldo langlopende leningen (x € 1.000)	gemiddelde rente	omslag percentage
01/01/2015	97.159	3,16%	3,75%
01/01/2016	88.418	3,52%	3,75%
01/01/2017	89.656	3,51%	3,75%
01/01/2018	94.872	3,22%	3,22%
01/01/2019	142.832	2,17%	2,20%
01/01/2020	146.826	2,04%	2,00%
01/01/2021	162.653	1,78%	2,00%
01/01/2022	166.594	1,44%	1,50%
01/01/2023	173.020	1,31%	1,50%
01/01/2024	193.840	1,47%	1,50%
01/01/2025	180.561	1,42%	1,00%
01/01/2026	170.000	1,39%	1,00%

De afgesloten leningen van de laatste tien jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen.

jaar	bedrag (x € 1.000)	rente
2014	10.000	2,06%
2014	10.000	1,61%
2016	10.000	0,75%
2017	15.000	1,47%
2018	10.000	-0,33%
2018	15.000	1,31%
2018	2.119	0%
2018	30.000	1,41%
2019	25.000	0,69%
2020	30.000	0,72%
2021	17.000	0,45%
2022	28.000	1,03%
2022	35.000	2,50%
2023	-	-
2024	-	-
2025	-	-
2026	-	-

8. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2027-2030 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- Rente-omslagpercentage 0,50 %
- Rente nieuwe investeringen 3,50 %

- Rente grondbedrijf 1,00 %

De netto-rentelasten die de gemeente verschuldigd is voor de aangetrokken geldleningen worden via het rente-omslagpercentage verdeeld over de programma's. De toerekening vindt plaats op basis van de boekwaarde van de materiële vaste activa. De rente wordt berekend op basis van de boekwaarde op 1 januari van het boekjaar.

9. Verwachting

Prognoses over de rente hebben beperkte waarde. De huidige geopolitieke situatie bevestigt dit nog eens. De rente op de geld- en kapitaalmarkt is al enige tijd aan het stijgen, na een relatief lange periode van historisch lage rente. Voor de komende jaren verwachten wij geen grote rentestijgingen. Voor nieuwe geldleningen gaan we in de begroting uit van 3,5% rente, gebaseerd op de gemiddelde rentepercentages bij verschillende looptijden gedurende de eerste drie maanden van 2026.

PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om de vraag: hoe sturen en beheersen we de organisatie om de geplande resultaten effectief en efficiënt te realiseren? Ook voor de ambities in deze begroting is een goeie bedrijfsvoering onontbeerlijk. Deze paragraaf geeft daarom inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen, te behalen resultaten en activiteiten voor de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Hieronder volgt eerst een stuk over de organisatieontwikkeling. Vervolgens komen de ontwikkelingen rondom informatiebeleid, juridische zaken en rechtmatigheid aan bod, evenals de laatste stand van zaken rondom DVO/UVO en personeel en overheid.

Organisatieontwikkeling

In 2027 bouwen we verder aan een wendbare, professionele en toekomstbestendige ondersteuning van de organisatie. Dat is in lijn met de organisatieontwikkeling die in 2024 is gestart en in 2028 wordt afgerond.

We zetten in op versteviging van de beheersing in onze organisatie (three lines). Het verder in control komen van de lijnorganisatie, een professionele ondersteuning hiervan door de staf en het inrichten van de onafhankelijke controlrol zijn focuspunten. Voor 2027 ligt het accent daarnaast op het verder versterken van de interne slagkracht, duidelijk beschreven processen, heldere rollen en verantwoordelijkheden, effectieve samenwerking en deskundige advisering vanuit de verschillende lijnen van de organisatie. Belangrijk speerpunt voor 2027 is de ontwikkeling van adequate dashboards en sturingsinformatie, zodat op ieder moment inzicht is in personeel, capaciteit, financiën, dienstverlening en kernactiviteiten. Daarnaast is de ontwikkeling en een verantwoord gebruik van AI een speerpunt.

Financiën

In 2027 worden verdere stappen gezet om duurzaam evenwicht te krijgen in de inkomsten en uitgaven van de gemeente Woerden. Van de grootste uitgavenstromen worden de te verwachte kosten geanalyseerd en meerjarig in beeld gebracht. Tegelijkertijd wordt gezocht naar financiële ruimte. In eerste instantie door te zoeken naar structurele onderuitputting in de begroting maar ook door keuzes te maken die financiële ruimte opleveren. Aanvullend wordt ingezoomd op een aantal financieel technische onderwerpen, zoals het gebruik van reserves en voorzieningen door de gemeente, de opbouw van het uurtarief bij projecten en de kostendekkendheid van de tarieven. De financiële vertaling van deze analyses, zal plaatsvinden in de Kadernota 2028 en vervolgens in de begroting 2028. Deze ontwikkeling moet de begroting duurzaam in evenwicht brengen.

In het 2^e kwartaal van 2027 wordt de raad een voorstel voor actualisatie van de financiële verordening voorgelegd. Naast een algemene herijking, komen in ieder geval aan bod: de voorwaarden voor de financiering van incidentele uitgaven via de Algemene Reserve, de planning van de P&C-documenten. De herijking van de financiële verordening wordt voorbereid in nauwe samenwerking met de auditcommissie. Ook vindt in 2027 het gesprek plaats over de wens voor het instellen van een egalisereserve OZB. Dit voornemen is benoemd in het coalitieakkoord en zal bij de algehele actualisatie van de nota reserves en voorzieningen worden meegenomen.

Wat betreft het coalitievoornemen om te onderzoeken hoe het gemeentelijke kwijscheldingsbeleid voor lokale belastingen en heffingen rechtvaardiger kan worden ingericht, gaan we kijken naar de mogelijkheden om maatwerk toe te passen en niet automatisch in alle gevallen tot volledige kwijschelding over te gaan. Uiteraard hebben we ons als gemeente Woerden te houden aan de wettelijke kaders die aan de kwijschelding ten grondslag liggen. Naar verwachting komt een raadsvoorstel over dit onderwerp eind 2027 naar uw raad.

De afgelopen jaren bleef het gerealiseerde niveau van investeringen achter op de begroting. Dit veronderstelt een bepaald planningsoptimisme bij het opstellen van de begrotingen dit leidt tot het vastleggen van schaarse structurele middelen in de begroting die achteraf niet gerealiseerd gaan worden. In de begroting 2027 is in het tegengaan van dit planningsoptimisme een eerste stap gezet door het invetseringsvolume terug te dringen en te werken met een stelpost onderuitputting. Voor de begroting 2028 wordt gewerkt aan een systematiek waarbij het planningsoptimisme verder wordt teruggedrongen. Daarnaast zal bij zowel de voorjaars- als de najaarsrapportage een herijking van de investeringsuitgaven plaatsvinden.

Informatiebeleid

De informatievisie 2026-2031 geeft koers en gaat over de hele informatievoorziening: gegevens, processen, ICT, archief, AI en digitale weerbaarheid. In 2027 werken we aan drie doelen:

- Informatie en technologie zijn op maat beschikbaar.
- Medewerkers kunnen informatie en technologie goed gebruiken.
- Informatie en technologie helpen in het dagelijks werk.

We brengen meer samenhang aan in processen, applicaties, gegevens en informatiebeheer en kiezen waar mogelijk voor standaardisatie. Ook werken we steeds meer informatiegestuurd. Data en (geo)informatie helpen ons om ontwikkelingen te zien en betere keuzes te maken. In 2027 gaan we door met het uitbouwen van belangrijke dashboards, waarmee de organisatie grip krijgt op financiën, personeel, capaciteit, dienstverlening en de kernactiviteiten. We werken bij de voorbereiding en uitvoering van onze strategie met portfoliomanagement: de belangrijkste opgaven eerst en kunnen dat verantwoorden. Informatie is in 2027 beter vindbaar en duurzaam toegankelijk dit doen we in 2027 door realisatie van common ground opslag.

AI kan helpen ons werk slimmer en efficiënter te doen. We hebben daarom in 2026 een AI-strategie opgesteld. De AI-strategie kent een gefaseerde aanpak. Een volgende stap is dat we onderzoeken op welke wijze en op welke plekken in onze organisatie wij AI het beste kunnen toepassen en invoeren.

Bij keuzes over cloud, data, AI, applicaties en inkoop kijken we ook naar digitale autonomie. We willen niet afhankelijk zijn van systemen of leveranciers zonder daar bewust voor te hebben gekozen. Daarom wegen we open standaarden, Common Ground, zeggenschap over gegevens, continuïteit en de mogelijkheid om te veranderen van leverancier mee.

Informatiebeveiliging en privacy

Onze gemeente is steeds meer afhankelijk van digitale systemen. Daarom moeten onze informatie en systemen goed beschermd zijn. De Cyberbeveiligingswet is de Nederlandse uitwerking van de Europese NIS2-richtlijn. Deze wet vraagt dat we risico's kennen, passende maatregelen nemen en kunnen laten zien dat die maatregelen werken. Ook vraagt de wet aandacht voor bestuur, incidenten, leveranciers en de continuïteit van onze dienstverlening.

De Baseline informatiebeveiliging Overheid (BIO) is ons normenkader. We werken op basis van risico's. Dat betekent dat we extra aandacht geven aan processen en systemen die belangrijk zijn voor inwoners, bestuur en organisatie. We letten ook op leveranciers en uitbestede ICT-diensten.

We bereiden ons ook voor op verstoringen, zoals een cyberaanval, uitval van systemen of problemen bij een leverancier. Voor de belangrijkste processen maken we afspraken over herstel en oefenen we hoe we handelen bij een incident.

Huisvesting

In 2027 starten we met onderzoek van de huisvesting van zowel de gemeentewerf als het gemeentehuis. We stellen ons de vraag hoe de huisvesting beter kan aansluiten op de huidige en toekomstige behoeften en ontwikkeling van de organisatie. Daarbij betrekken we onder meer functionaliteit, veiligheid, duurzaamheid, toegankelijkheid, efficiënt ruimtegebruik en de kwaliteit van de werkomgeving. De uitkomsten vormen de basis voor een integrale afweging over mogelijke verbetermaatregelen, prioriteiten en de financiële consequenties daarvan.

Juridische zaken

In 2027 bouwen we verder aan het juridisch bewustzijn binnen de organisatie. We delen kennis, geven advies en helpen medewerkers om juridische regels en risico's goed mee te nemen in hun werk. Ook blijven we werken aan de juridische kwaliteit van bestuurlijke besluiten en aan duidelijke en goed werkende processen. Zo willen we fouten en herstelwerk zoveel mogelijk voorkomen en de juridische risico's voor de organisatie beter beheersen.

We zorgen voor een zorgvuldige en tijdige behandeling van bezwaren en klachten en voeren procedures als dat nodig is. We blijven het bezwaarproces verbeteren en kijken daarbij naar een eenvoudige, efficiënte en klantgerichte werkwijze. Waar het kan, zoeken we eerst naar een oplossing via een informeel gesprek of mediation. Ook open overheid blijft belangrijk en blijven we werken aan betere juridische processen, goede bestuurlijke controle en het vergroten van juridische kennis binnen de verschillende domeinen. Zo werken we in 2027 verder aan een sterke, toegankelijke en betrouwbare juridische functie die bijdraagt aan betere besluiten, minder juridische risico's en vertrouwen van inwoners, bestuur en medewerkers. We zien dat door gebruik van AI het aantal en de complexiteit van bezwaarschriften toeneemt hetgeen een verzwaring van werkzaamheden oplevert.

Rechtmatigheid

Het primaire doel van de verbijzonderde interne controle (hierna VIC) is om inzicht te krijgen in de kwaliteit van de bedrijfsvoering binnen de ambtelijke organisatie. En daarnaast aanbevelingen te doen om de kwaliteit van de processen te verhogen en de kans op fouten en fraude te verminderen. De VIC is onafhankelijk gepositioneerd in de organisatie onder verantwoordelijkheid van de concerncontroller. Zowel qua inhoud als aanpak (jaarplanning) wordt afstemming gezocht met de controlewerkzaamheden van de controlerend accountant, waarbij de nadruk ligt op processen met een hoog risico. De interne controles liggen in lijn met de materialiteit en rapporteringstoleranties welke de controlerend accountant hanteert.

Voor 2027 zijn de belangrijkste speerpunten van de VIC om meer aandacht te geven aan de soft-controls in de organisatie en aan doelmatigheid en doeltreffendheid.

DVO en UVO met gemeente Oudewater

Nieuwe samenwerkingsovereenkomst Woerden – Oudewater

De gemeentelijke samenwerking tussen Woerden en Oudewater is in 2024 geëvalueerd, waarbij geconstateerd is dat de samenwerking nog steeds meerwaarde biedt, met name op het gebied van robuustheid van de ambtelijke organisatie, aantrekkelijk werkgeverschap en regionale positionering. Tegelijkertijd is geconstateerd dat de samenwerking onder druk stond. Er waren kritische geluiden over rolonduidelijkheid, een gebrek aan doorontwikkeling, disbalans in inzet en financiële bijdrage, en onduidelijke kwaliteitsafspraken. Op basis van de evaluatie besloten de gemeentebesturen van Woerden en Oudewater de samenwerking voort te zetten op basis van hernieuwde afspraken die leiden tot verzakelijking en professionalisering van de samenwerking, zonder het partnerschap uit het oog te verliezen. Voor de periode 2026 – 2029 is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst vastgesteld die toeziet op het versterken van rolvastheid, het verduidelijken van de kwaliteit van dienstverlening en nieuwe financiële afspraken.

In 2027 wordt de ingezette professionalisering van de samenwerking verder vormgegeven. Dat resulteert in kostenverdeling die aansluit bij de geleverde diensten per gemeente, meer inzicht in de geleverde kwaliteit en de financiële voortgang van de samenwerking, verdergaande harmonisatie van standaard dienstverlening en betere bestuurlijke afstemming van zaken die de samenwerking raken. Daarnaast werken de gemeenten ieder aan een eigen visie op hun toekomstige rol en positie nadat deze samenwerkingsovereenkomst in 2029 eindigt.

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)
Te ontvangen van de gemeente Oudewater:	
DVO - SOK Basis dienstverlening	5.588
DVO - SOK Meerwerk	1.853
DVO - SOK Berekende bijdrage overhead	1.362
DVO - SOK Aanvullende dienstverlening	541
DVO - SOK Bijdrage afvalinzameling exploitatie	153
Totaal te ontvangen van de gemeente Oudewater (excl. BTW)	9.496

Personeel & Organisatie

In 2027 bouwen we verder aan een organisatie waar medewerkers met plezier werken, zich kunnen ontwikkelen en duurzaam inzetbaar blijven. We willen een zichtbaar aantrekkelijke werkgever zijn in de regio en een platform zijn voor talent om zich te ontwikkelen. Daarbij richten we ons op drie onderwerpen: duurzame inzetbaarheid, medewerkers in hun kracht en een wendbare lerende organisatie. We onderzoeken of we voor deze vraagstukken regionaal kunnen samenwerken.

We gaan in 2027 stappen zetten op weg naar een strategische personeelsplanning, zodat we gericht ons wervingsbeleid en formatiebeleid kunnen voeren en de ontwikkeling van onze medewerkers kunnen stimuleren. In overleg met de gemeenteraad wordt bekeken welke sturingsinformatie de gemeenteraad nodig over de omvang en ontwikkeling van de organisatie. Doel is de gemeenteraad in staat te stellen op strategisch niveau kaders te stellen voor de personele budgetten en daarmee het budgetrecht te versterken.

Ook in de inrichting van de organisatie kijken we naar een passende en toekomstbestendige aansturing. De functie van directeur Samenleving wordt inmiddels langere tijd extern ingevuld. In de praktijk is gebleken dat de span of control van één directeur over twee verschillende domeinen te groot is om in één functie te beleggen. Daarom wordt één directeur toegevoegd aan de vaste formatie. Hiermee wordt de aansturing structureel geborgd en wordt de afhankelijkheid van langdurige externe inhuur verminderd. De structurele kosten hiervan worden binnen de bestaande begroting opgevangen.

We kijken kritisch naar onze externe inhuur. We zetten externen vooral in bij tijdelijke werkdruk, voor specialistische kennis, tijdelijke projecten of voor vacatures die moeilijk te vervullen zijn. De begroting gaat uit van een volledig bezette formatie met eigen medewerkers. Voor externe inhuur wordt slechts een beperkt deel afzonderlijk begroot, met name voor projecten. In de praktijk zijn niet alle functies voortdurend bezet en kan tijdelijke vervanging nodig zijn bij bijvoorbeeld ziekte, uitdiensttreding, piek in de werkbelasting of zwangerschapsverlof. Deze externe inzet betalen we hoofdzakelijk uit het salarisbudget dat beschikbaar komt door vacatures en uit vergoedingen voor bijvoorbeeld zwangerschapsverlof. Het werkelijke inhuurpercentage zal hierom vaak hoger uitvallen dan begroot, zonder dat dit automatisch betekent dat het totale personeelsbudget wordt overschreden. Komend jaar zetten we verder in op het vervullen van vacatures met eigen medewerkers (verhogen bezettingsgraad) en het verminderen van externe inhuur.

We blijven investeren in gezondheid, vitaliteit, werkplezier en het werkvermogen van medewerkers. Ook bieden we ruimte voor vakmanschap, persoonlijke ontwikkeling en groei. De Groene Hart Academie ontwikkelen we verder als plek waar medewerkers kunnen leren en hun kennis en vaardigheden kunnen vergroten. Daarnaast gebruiken we informatie uit onder andere exitgesprekken om beter te begrijpen waarom medewerkers vertrekken. Hiermee kunnen we gericht werken aan het behouden van medewerkers en aan goed werkgeverschap.

Een goede en betrouwbare personeelsadministratie is belangrijk. In 2027 bouwen we verder op de invoering van AFAS en HR21 in 2026. We zorgen dat personeelsinformatie actueel en bruikbaar is en dat HR-processen duidelijk en voorspelbaar zijn. Daarbij werken we aan het maken van dashboards om inzicht in formatie, bezetting, apparaatskosten, externe inhuur en overheadkosten up to date te hebben. Hierdoor kunnen we adequaat (bij)sturen.

Vanuit de organisatieontwikkeling worden de trajecten voortgezet zoals ingezet: we werken hard aan onze processen; onze cultuur (managementleergang) en versteviging van de verticale lijnsturing zodat de juiste besluiten op de juiste tafel en het juiste moment worden genomen. Veel opgaven gestart vanuit de organisatieontwikkeling zijn inmiddels in de lijn ondergebracht.

	2025 Initieel	2025 Gewijzigd	2026	2027	2028
Fte's (peildatum 1 januari)	496	524	527	552	552
Ziekteverzuim (v.a. 2024 streefwaarde)	5,8%	5,8%	5,8%	5,8%	5,8%
Personeelslasten (x € 1.000)	44.996	48.171	48.947	53.546	53.546
Lasten inhuur (x € 1.000)	2.511	2.511	2.222	2.032	2.032
Aantal inwoners Woerden (peildatum 1 januari) *)	53.730	53.730	53.976	54.199	54.199
Aantal inwoners Oudewater (peildatum 1 januari) *)	10.220	10.220	10.355	10.513	10.513
Totaal aantal inwoners	63.950	63.950	64.331	64.712	64.712
Aantal fte's per 1000 inwoners	7,8	8,1	8,2	8,5	8,5

*) Het CBS levert de cijfers aangaande de ontwikkeling van inwonersaantallen voor gemeenten. Er zijn geen meerjarige prognoses beschikbaar.

Communicatie

Communicatie door de gemeente moet helpen om maatschappelijke doelen te bereiken. De communicatieadviseurs dragen hieraan bij door inwoners via verschillende communicatiekanalen te informeren en actief te volgen wat er in de omgeving speelt. Maar ook door het communicatief vermogen van de organisatie te vergroten. Met gerichte arbeidsmarktcommunicatie werkt team Communicatie samen met P&O aan het aantrekken en behouden van nieuwe medewerkers. We zullen de arbeidsmarkt in 2027 meer campagnematig benaderen. Bij crises en ingrijpende gebeurtenissen in de samenleving, zorgt het team met de bestuurders voor gerichte betekenisvolle uitingen van steun of duiding. Ook is communicatie een belangrijk onderdeel van het weerbaar maken van zowel de samenleving als de organisatie bij crises. Hier zal in 2027 zowel intern als extern aandacht voor zijn.

We zien dat kunstmatige intelligentie (AI) de manier verandert waarop mensen informatie tot zich nemen en ook hoe communicatie uitingen gemaakt worden. Die ontwikkelingen volgen we goed, zodat we op tijd kunnen inspelen op zowel kansen als bedreigingen die dit op communicatief gebied met zich meebrengt.

PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over die partij en over de doelstelling van het gemeentebestuur die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie van een verbonden partij: "Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft".

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – wanneer de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Ook een stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of een bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dat wanneer een verbonden partij failliet gaat, de deelnemers in deze verbonden partij, dus ook de gemeente Woerden, voor extra kosten komen te staan. Uit bovenstaande blijkt dus ook dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiën).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (BBV) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- de beleidsvoornemens van de verbonden partij
- de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten
- onze visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in onze programmabegroting
- naam en vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan begin en einde van het begrotingsjaar, het financiële resultaat van de verbonden partij

Aanvullend hierop, op grond van de Financiële verordening Woerden, staat in deze paragraaf informatie over beëindigde, nieuwe, en gewijzigde bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij verbonden partijen.

De kaders voor de verbonden partijen zijn vastgesteld in de nota Verbonden partijen.

De verbonden partijen waarin de gemeente Woerden bestuurlijke en financiële belangen heeft, worden hierna een voor een volgens hetzelfde stramien toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingplaats	Utrecht
Doel	Doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crises in de Utrechtse gemeenten, waaronder het (verplicht) organiseren van brandweezorg op regionaal niveau. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester mr. Monique M. Bonsen-Lemmers Plv. lid : wethouder V. Janssen
Bestuurlijk belang	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal Veiligheidscollege.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer Eenduidige aanpak van rampen en crises Eenduidige aanpak brandweezorg
Financiële bijdrage	Begroting 2026: € 4.088.000 Begroting 2027: € 4.375.000 De bijdrage aan de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3 wonen en bouwen.

- De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via:
  - regionaal risicoprofiel;
  - provinciale risicokaart;
  - brandrisicoprofiel;
  - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen.
- De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot:
  - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's);
  - bouwen;
  - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken;
  - milieu;
  - evenementen.
- De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseert het bevoegd gezag over te nemen maatregelen.
- De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten.
- De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak.
- De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening.
- Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten.
- De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden.
- De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie.
- De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis.
- De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen.
- De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige hulpverlening over te nemen maatregelen.
- De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit.
- De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze.
- De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU.
- De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten.
- De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen.
- De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel

	onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Het jaar 2025 sluit met een positief resultaat voor bestemming van € 2,75 miljoen (circa 2,04 % van de begroting). Een deel van de afwijkingen ontstaat door incidentele baten, welke ontstaan zijn in Q4 2025 en Q1 2026 (CAO). Het reële resultaat 2025 is 1,34 miljoen (1 % van de begroting).
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 34.600.000 Einde boekjaar: € 33.815.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 55.858.000 Einde boekjaar: € 51.385.000
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 2.672.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 1.363.000
Risico's	Het grootste risico betreft het zich voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regiogemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Verder is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven.
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein, en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling Type regeling: Collegeregeling Vooral gericht op: Uitvoering (beleidsarme regeling)

Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester Monique Bonsen-Lemmers Plv. lid : wethouder Vincent Janssen
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de overgebrachte archieven ligt sinds 2006 bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter Doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen om de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Hierbij verandert de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen.
Financiële bijdrage	Begroting 2026: € 356.830 Begroting 2027 : € 358.325 De begroting 2027 en meerjarenraming tot 2030 van het RHC Rijnstreek en Lopikerwaard is op 8 juli 2026 door de Archiefcommissie formeel en ongewijzigd vastgesteld. Voor de financiële verantwoording is de conceptbegroting aangeboden aan het college en de raad op 9 juni 2026. Zowel het college als de raad hebben hiervan kennisgenomen en zijn akkoord. Van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze is geen gebruik van gemaakt. Door het RHC wordt btw in rekening gebracht (zit ook in de bijdrage) . De deelnemers kunnen deze via het BTW compensatiefonds verhalen. Voor 2027 bedraagt dit € 25.340
Belang van Woerden	Doel van het RHC is in het samenwerkingsgebied: uitvoering geven aan de Archiefwet en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2027	In de aanloop naar deze begroting brachten gemeenten de beheersing van de kosten onder de aandacht bij alle gemeenschappelijke regelingen. De begrote kosten van het RHC zijn noodzakelijk voor de uitvoering van wettelijke taken. Al bij een eerdere bezuinigingsronde is de uitvoering van andere (zogenoemde bovenwettelijke) werkzaamheden in het cultuur-historische veld geschrapt, om zo met de bestaande personeelsformatie de kerntaken te kunnen blijven vervullen. Bovendien liggen onder het totale bedrag aan uitgaven veelal contractuele verplichtingen. Dat de te betalen bijdrage in de begroting toch lager is dan eerder voorzien, komt door enkele inspanningen. Allereerst zijn daar de aangepaste afspraken met de gemeenten Woerden en Oudewater over de opslag van semi-statisch archief, die € 18.000 inkomsten genereren. Voorts is een enkele begrotingspost iets naar beneden bijgesteld. Daarnaast is er afgeweken van de regel om salarislasteren op het maximum van de salarisschalen te begroten. Gelet op de samenstelling van het personeel is

	hier een kleine aanpassing op gedaan. Dit haalt voor ruim € 10.000 'lucht' uit de begroting, al is dit laatste geen échte bezuiniging: het RHC keert immers een batig saldo jaarlijks weer uit, naar rato van de bijdrage van de deelnemers. In de begroting 2027 is net als de afgelopen jaren uitgegaan van een nieuwe aansluiting van een deelnemer op het e-depot. Weliswaar is de ontwikkeling van het e-depot door het populaire pre-depot als tussenstap wel in ander vaarwater gekomen en staat er voor nu minder druk op de overbrenging van digitale informatie. Toch moet het RHC er klaar voor staan: opname van overgebracht archief is voor het RHC de raison d'être. Daarbij komt dat deelnemers voor 2027 in de e-depotvoorziening een oplossing zoeken voor een duurzame opslag van videotulen. Ook dat is in de begroting meegenomen. De cao voor gemeentepersoneel loopt door tot ultimo 2027. De eerste uitkomsten van de functiewaardering (HR21) brengen geen extra stijging in salariskosten. De salarislasten – het leeuwendeel van de begroting – lijken daarmee 'zeker' voor het begrotingsjaar. Voor de meerjarenraming is uitgegaan van een salarisstijging van eerst 2,5%, daarna 2,0%. Voor de andere contracten, waaronder de DVO met de Gemeente Woerden voor huisvesting en andere diensten, is de consumentenprijsindex over 2026 van belang. De recente ontwikkelingen en onrust in de wereld vergroten de kans op een hogere inflatie. Voor (alleen) de contracten is daarom gerekend met een indexatie van 3,8%. De DVO Woerden berekent die gedempt door. De begroting en meerjarenraming laten een bescheiden groei zien in de hoogte van de bijdragen van de deelnemers. De hoogte van de uiteindelijke bijdrage kan per afzonderlijke deelnemer in de marge verschillen, los van financiële mee- of tegenvallers. Dat komt doordat de kosten worden omgeslagen. Mutaties in inwonertal en archiefmeters ten opzichte van de huidige situatie hebben direct financiële gevolgen, omdat de onderlinge verdeling van de kosten gaat verschillen. Zeker de omvang van de archieven laat zich lastig inschatten, aangezien in 2026 voor meerdere deelnemers archieven worden overgebracht. Daarbij zal uiteindelijk de afname van de omvang van het semi-statisch archief van Woerden en Oudewater zorgen voor een andere verdeling van de depotkosten over de deelnemers. De depotkosten raken overigens circa 15% van de totale begroting.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Nihil (RHC werkt alleen met een kostprijs en verdeelt dit onder de deelnemers. Het RHC werkt niet met reserveringen)
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	N.v.t. (RHC werkt niet met reserveringen)
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Het positieve verschil in saldo van € 46.273 in 2025 zal in mindering worden gebracht op de eerste termijn van de bijdrage voor 2026.
Risico's	De taken worden uitgevoerd op basis van een sobere dienstverlening: alleen de wettelijke taken.

Afvalverwerking Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Soest
Doel	De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteertanalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.
Programma	Fysiek beheer openbare ruimte en mobiliteit
Deelnemende partijen	De gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, de Bilt, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling Type regeling: Collegeregeling Vooral gericht op: Uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder J. Vierstra
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval.
Financiële bijdrage	Deelnemersbijdrage: Begroting 2025: €1.710.951 Jaarrekening 2025: €1.709.335 Begroting 2026: €1.651.306 Begroting 2027: 1.659.134
Belang van Woerden	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden, worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2027	De bijdrage voor 2027 is vergelijkbaar met de begrote bijdrage voor 2026. In de ontwerpbegroting 2027 is nog uitgegaan van de ingezamelde hoeveelheden van voorgaande jaren. Er wordt echter verwacht dat de maatregelen uit het Grondstoffenbeleidsplan, die per 1 januari 2025 zijn ingevoerd, leiden tot een daling van de hoeveelheid restafval. De

	verwachting is dat de werkelijke bijdrage zal afnemen zodra de juiste hoeveelheden worden meegenomen,
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 0 Einde boekjaar: € 0 De AVU streeft ernaar geen vermogen op te bouwen.
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Vreemd vermogen (Passiva – Eigen Vermogen) Begin boekjaar: € 20.790.517 Einde boekjaar: € 17.505.144
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten voor belasting en onttrekking: € 225.043 Gerealiseerd resultaat: € 0
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden (RSG)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Recreatieschap Stichtse Groenlanden is een van twee schappen in de provincie Utrecht. Via het Recreatieschap is de gemeente Woerden ook (financieel) verbonden met Routebureau Utrecht. De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeenten een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen.
Programma	Programma 4 Cultuur, Economie, Recreatie & Toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeenten: Woerden, Utrecht, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Lopik, De Bilt, De Ronde Venen en de provincie Utrecht.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke regeling Type regeling: Gemengde regeling Combinatie van bestuurskracht (beleidsrijke regeling) en uitvoering (beleidsarme regeling)

Bestuurders vanuit onze gemeente	Leden: wethouder Oprel (DB en AB) Plv. lid: burgemeester M. Bonsen-Lemmers (AB) De gemeente Woerden neemt deel in DB en AB.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeente heeft door de ligging (bijvoorbeeld langs de rivier Lek) en/of het grotere, groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente. Daarnaast zijn routestructuren bij uitstek gemeentegrens overstijgend.
Financiële bijdrage	De bijdragen van de Gemeente Utrecht en de Provincie Utrecht (gezamenlijk 65,1%) worden berekend over de totale deelnemersbijdrage. De overige deelnemers betalen naar rato van het aantal inwoners gezamenlijk de andere 34,9%. De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd conform de uitgangspunten voor de begroting 2026. Jaarrekening 2025: €242.730 Begroting 2026 : €255.619 Begroting 2027 : €264.576
Belang van Woerden	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Woerden en de regio zijn. Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Woerden en de regio.
Financiële ontwikkelingen 2027	Vanaf 2026 wordt de begroting opgesteld aan de hand van het Terrein Beheer Model (TBM). In 2024 is gebleken dat de invoering van het TBM zou zorgen voor grote tekorten op de meerjarenbegroting. In 2025 is daarom gezocht naar manieren om de begroting voor 2026 in balans te brengen aan de hand van bezuinigingsmaatregelen. Tijdens dit optimalisatietraject zijn maatregelen opgenomen die op de korte, middellange en lange termijn voor besparingen zorgen. Op de korte termijn gaat het met name om administratieve maatregelen, zoals het doorschuiven van afschrijvingslasten en het uitstellen van vervangingsinvesteringen. Op lange termijn zou het kunnen gaan om het afstoten van bepaalde recreatiegebieden of het verhogen van ticketprijzen of parkeerkosten. Administratieve maatregelen zijn per 2026 ingegaan, en gelden ook nog voor de programmabegroting van 2027. Voor de lange termijnmaatregelen moet nog een concreet plan worden opgesteld. Om de begroting 2027 sluitend op te kunnen stellen is een taakstellende bezuiniging van €290.000 voor programmagebied SGL-A (waar Woerden onder valt) opgenomen. De invulling van deze taakstelling moet in 2026 bepaald worden.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	In 2026 wordt op basis van de toekomstvisie (2025) een doorontwikkelagenda opgesteld, met concrete plannen voor het ontwikkelen van terreinen, routes en paden. Deze doorontwikkelagenda moet vanaf 2027 tot uitvoering worden gebracht. Vooruitlopend op die

	vaststelling verwacht het recreatieschap in ieder geval onder andere gewerkt zal worden aan de volgende gebieden: Salmsteke Lopik: Er wordt ingezet op aanwijzing van de zwemplas bij Salmsteke als officieel zwemwater eind 2026. Als het lukt om in 2026 een ondernemer/ontwikkelaar te contracteren voor invulling van de horecaterp, zal die ondernemer/ontwikkelaar in 2027 bezig zijn die voorziening te ontwikkelen. Laagraven Houten/Nieuwegein: Vanuit het ontwikkelperspectief Kromme Rijn Linielandschap werkt Staatsbosbeheer voor het recreatieschap en samen met gebiedspartners aan de voorbereiding en realisatie van een aantal kleinere ontwikkelprojecten, met name rond het Regiowoutbosje. Oortjespad: In 2026 wordt een pannenkoekenrestaurant gerealiseerd op het terrein van het Oortjespad, en afspraken gemaakt rond een nieuwe overeenkomst. In 2027 gaat deze nieuwe overeenkomst in. Hierin zal een publieke bijdrage worden opgenomen voor het in stand houden van de gratis voorzieningen op het terrein. Bebording: Afhankelijk van besluitvorming in 2026, onder andere rondom de verordening, zet Staatsbosbeheer in 2027 de vervanging van de welkomstborden en/of handhavingsborden voort.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 3.895.000 Einde boekjaar: € 3.927.556
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 7.415.000 Einde boekjaar: € 6.787.442
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: -€53.576 Gerealiseerd resultaat (na mutaties reserves): €104.651
Risico's	De taakstellende bezuiniging voor 2027 moet nog concreet worden ingevuld. Uitgangspunt is dat er geen hogere deelnemersbijdrage wordt gevraagd. Dit betekent echter wel dat er mogelijk recreatiegebieden moeten worden afgestoten of voorzieningen versoberd. Met het oog op de verwachte bevolkingsgroei in de provincie Utrecht en met name Utrecht west is het echter belangrijk dat het recreatieve aanbod meegroeit. Versoberen is dus niet altijd wenselijk. Er zal de komende jaren dus goed moeten worden gelet op de balans tussen bezuinigen en ontwikkeling. Gemeente IJsselstein heeft per brief aangegeven per 31 december 2028 uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling. Het formele uittredingsproces is inmiddels gestart. Uittreding van één deelnemer heeft effect op de verdeling van vaste en variabele kosten, de schaalgrootte van de organisatie, bestaande investerings- en financieringsbesluiten en de organisatorische inrichting van de SGL. Door het uittreden van IJsselstein wordt er per 2029 een tekort verwacht van €44.000. Bijdragen van de overige deelnemers worden naar rato opgehoogd.

Ferm Werk

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk hebben alle taken van hun sociale diensten, inclusief het daarmee verbonden operationele beleid, ondergebracht bij Gemeenschappelijke Regeling Ferm Werk. De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt, betreft het uitvoeren van taken in het kader van: - de Wet Sociale Werkvoorziening; - de Participatiewet in balans; - de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW); - de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ); - het Besluit Bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz2004); - de Wet inburgering 2021 (Wi2021); - de Wet van school naar duurzaam werk. Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoeren van in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.
Programma	3. Sociaal Domein
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt erop neer dat de gemeente Woerden 60% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen. Zowel in het regionaal ambtelijk overleg als in het bestuur van Ferm Werk vindt afstemming tussen de vier deelnemende gemeenten plaats.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Gemeenschappelijke Regeling. Type regeling: gemengde regeling. Vooraf gericht op: zowel bestuurskracht (beleidsrijke regeling) als uitvoering (beleidsarme regeling).
Bestuurders vanuit onze gemeente	Wethouder V. Janssen (AB & DB) Raadslid L. Noorthoek (AB)

Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Jaarrekening 2025: Reguliere dienstverlening € 31.035.000,- Aanvullende dienstverlening € 179.000,- Totaal € 31.214.000,- Begroting 2027 : Reguliere dienstverlening € 33.426.000,- Aanvullende dienstverlening € 215.000,- Totaal € 33.641.000,-
Belang van Woerden	We streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners mee kunnen doen in de Woerdense samenleving. We streven naar een integrale werkwijze waarbij inwoners zo goed mogelijk worden ondersteund zonder last te hebben van verschillen tussen wettelijke regimes.
Financiële ontwikkelingen 2027	De begroting 2027-2030 bouwt voort op de herziene begroting 2026. Voor circa 90% van het totale budget zijn de ramingen gebaseerd op de aantallen en prijzen uit de jaarrekening 2025 en de doorrekening in de herziene begroting 2026. Voor 2027 is over de hele linie een loon- en prijsindexatie van 2,5% toegepast. Bij de inkomensregelingen wordt voor 2027 uitgegaan van een stijging van het aantal uitkeringen met 0,8% ten opzichte van de herziene begroting 2026. In combinatie met de indexatie leidt dit tot hogere uitkeringslasten. Het totale budget voor de Participatiewet, IOAW en IOAZ stijgt hierdoor met € 817.000, waarvan € 197.000 samenhangt met de verwachte volumestijging en € 620.000 met indexatie. Ook de uitvoeringskosten nemen toe als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. De loon- en prijsindexatie leidt tot een stijging van € 574.000. Daar staan lagere incidentele kosten en lagere middelen voor infrastructuur en Participatiewet in Balans tegenover, waardoor de totale uitvoeringskosten per saldo met € 76.000 toenemen ten opzichte van de herziene begroting 2026. Voor Woerden stijgt de bijdrage voor het programma Inkomensregelingen van € 16,542 miljoen in de herziene begroting 2026 naar € 17,102 miljoen in 2027. De totale bijdrage van Woerden komt in de begroting 2027 uit op € 33,641 miljoen, tegenover € 31,214 miljoen in de jaarrekening 2025. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door loon- en prijsindexatie, de ontwikkeling van de uitkeringslasten en wijzigingen in de uitvoeringskosten.

Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Ferm Werk opereert in een context die gekenmerkt wordt door een toenemende doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, aanhoudende krapte op deze arbeidsmarkt en een steeds grotere groep statushouders die is aangewezen op de ondersteuning van Ferm Werk. Tegelijkertijd heeft Ferm Werk te maken met belangrijke vraagstukken die de basis van de organisatie raken en een noodzakelijke, en door de rijksoverheid onderstreepte, transitie van de sociale infrastructuur. Samen met het landelijke adviesteam van de VNG en de vier Ferm Werk gemeenten wordt invulling gegeven aan de ontwikkeling die Ferm Werk als sociaal ontwikkelbedrijf te maken heeft. Om zo in de toekomst de ondersteuning te kunnen blijven bieden aan kwetsbare inwoners op weg naar de voor hen zo hoog mogelijke vorm van participatie, bij voorkeur een vorm van betaald werk. Ferm Werk blijft waarde hechten aan uitstroom naar werk en opleiding, waarbij de lat onverminderd boven de landelijke norm ligt. Met nieuwe wetgeving in de Participatiewet in balans en de Wet van school naar duurzaam werk, wordt tegelijkertijd invulling gegeven aan een breder en effectiever bereik van de ondersteuning in het sociaal domein, met bijzondere aandacht aan integraliteit en samenwerking.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Ferm Werk houdt structureel geen omvangrijk eigen vermogen aan; resultaten worden in beginsel verrekend met de deelnemende gemeenten.
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	€ 0
Risico's	De belangrijkste risico's voor Ferm Werk hangen samen met ontwikkelingen binnen de uitvoering van de Participatiewet en de economische omstandigheden. De belangrijkste risico's hebben betrekking op: - Ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden - Externe factoren en economische ontwikkelingen - Financiële rechtmatigheid - Personele ontwikkelingen - Vergrijzing van de doelgroep - Wijzigingen in wet- en regelgeving - Overige risico's In de begroting van Ferm Werk wordt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing nader ingegaan op de geïdentificeerde risico's en de wijze waarop hiermee wordt omgegaan.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Utrecht

Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder M. Oprel Plv. lid : wethouder V. Janssen
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: bestuurskracht (beleidsrijke regeling)
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. Infectieziektenbestrijding is een belangrijk onderdeel van het werk; dat belang is door de corona-uitbraak nog duidelijker geworden. De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.
Financiële bijdrage	Jaarrekening 2025: € 2.987.000 Begroting 2026: € 3.011.965 Begroting 2027: € 3.052.235 De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidstaken bedraagt in 2027 per inwoner € 8,772 (2026: € 8,589). De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt in 2027 per kind € 177,064 (2026: € 173,376)
Belang van Woerden	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Woerden voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.
Financiële ontwikkelingen 2027	De ontwerpbegroting 2027 is beleidsarm opgesteld en sluit aan bij de kaderbrief 2027 en de ingediende zienswijzen van gemeenten. De begroting verwerkt de in 2025 vastgestelde structurele bezuinigingen en houdt rekening met bezuinigingen op maatwerk vanuit individuele gemeenten. Tegelijkertijd blijft GGDrU investeren in de continuïteit van de wettelijke publieke gezondheidstaken en in de verdere versterking van de

	kennis- en adviesfunctie. De begroting houdt daarnaast rekening met loon- en prijsindexatie, wijzigingen in collectief en individueel maatwerk en onzekerheden rondom de rijksfinanciering van onder meer COVID-19 en pandemische paraatheid. Daarmee wordt invulling gegeven aan een financieel gezonde en toekomstbestendige organisatie, binnen de financiële kaders van de deelnemende gemeenten.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Beweging naar gezondere mensen in een gezondere maatschappij Echte gezondheidswinst is alleen te behalen wanneer partijen uit het sociaal domein, de fysieke omgeving en het (publieke) zorgdomein regionaal samenwerken. Door een brede gezamenlijke en structurele aanpak van preventie wordt een beweging in gang gezet die leidt tot gezondere mensen in een gezondere maatschappij. Daarmee draagt GGDrU met een collectieve aanpak bij aan individuele gezondheid. Verschuiving van zorg naar gezonde leefstijl De zorg in Nederland staat onder druk, doordat in alle zorgsectoren de vraag naar zorg harder stijgt dan het aanbod. We worden steeds ouder en het aandeel ouderen in onze samenleving neemt toe. Om te zorgen dat alle Nederlanders die dit nodig hebben goede zorg kunnen blijven ontvangen, zijn in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) afspraken gemaakt over samenwerking, preventie en het versterken van de eerstelijnszorg. Meer inzetten op preventieve interventies die gezond leven stimuleren en bijdragen aan een gezonde en sociale samenleving is in dit akkoord een belangrijk speerpunt ('de beweging naar de voorkant'). Het doorontwikkelen van de advies- en kennisfunctie van GGDrU is essentieel om aan te sluiten bij de ontwikkelingen van IZA en GALA en gemeenten en ketenpartners te ondersteunen bij de transformatie die deze beweging vraagt. Het Algemeen Bestuur heeft eind 2024 de transformatieopdracht gegeven, met focus op drie thema's: mentale gezondheid jeugd, dubbele vergrijzing en gezonde leefomgeving. De pijlers GGDrU focust zich vanuit regionale samenwerking op drie inhoudelijke pijlers van de bestuursagenda 2023–2027: • Een gezonde en veilige leefomgeving: GGDrU staat voor inwoners die wonen, leven, naar school gaan en werken in een gezonde en veilige omgeving waar bedreigingen van de publieke gezondheid worden gesignaleerd en bestreden en maatschappelijke onrust wordt beperkt. • Kansrijk opgroeien: GGDrU biedt een stevig fundament met Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en gezondheidsbevordering. We zetten in op gezinnen en wijken waar het minder goed gaat en pakken maatschappelijke vraagstukken aan zoals kindermishandeling, schoolverzuim, armoede en jeugdcriminaliteit. • Langer gezond zelfstandig: Samen met gemeenten, inwoners en partners werkt GGDrU aan positief gezond oud worden in de regio Utrecht, met aandacht voor veerkracht, mentaal welbevinden en een sterk sociaal netwerk. • Een wendbare en vitale organisatie: GGDrU wil een stabiele en toekomstbestendige organisatie zijn die meebeweegt met veranderingen in de samenleving en waar mensen graag willen werken.

Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 6.216.567 Einde boekjaar: € 8.953.301
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 36.061.875 Einde boekjaar: € 29.839.356
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 2.737.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 3.987.000
Risico's	Hieronder zijn deze mogelijke risico's en bijbehorende beheersmaatregelen kort toegelicht: A. Interne bedrijfsvoering • Categorie: Europees aanbesteden Risico: Er wordt niet voldaan aan de aanbestedingsregels. Beheersmaatregel: Continue optimalisering van het gecentraliseerd digitaal ingericht contractbeheer zodat de juiste informatie op het juiste moment en de juiste plaats beschikbaar is. • Categorie: ICT omgeving (telefonie) Risico: Mogelijke problemen met de telefonieomgeving wegens beperkte ondersteuning. Beheersmaatregel: GGDrU is aangesloten op de nieuwe landelijke GT-Connect aanbesteding via de VNG. • Categorie: ICT omgeving (complexiteit) Risico: Onvoldoende adequaat systeembeheer leidt tot risico's op het gebied van veiligheid en toepassing in de praktijk. Beheersmaatregel: Ontwikkelen en uitvoeren van een meerjarige visie om een veilige en goed beheerste ICT-omgeving te waarborgen. • Categorie: Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) Risico: Niet voldoen aan wet- en regelgeving bij verwerking van persoonsgegevens. Beheersmaatregel: Cyclische benadering van beleid, processen en uitvoering. • Categorie: Fluctuatie inwoner- en kind aantallen Risico: Structurele lasten bij fluctuerende opbrengsten. Beheersmaatregel: Opvang door natuurlijk verloop van medewerkers en evaluatie van de financieringsmethodiek.

- **Categorie:** Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA)
Risico: Structurele lasten bij fluctuerende opbrengsten.
Beheersmaatregel: Opvang door tijdelijke krachten.
- **Categorie:** Tekort gekwalificeerd (medisch) personeel
Risico: Onvoldoende capaciteit en kennis; verhoogde druk op bestaand personeel met risico op ziekteverzuim.
Beheersmaatregel: Actieve inzet op werving en behoud van gekwalificeerd personeel.
- **Categorie:** Fiscaliteit
Risico: Niet voldoen aan fiscale regelgeving (mogelijk leidend tot boetes).
Beheersmaatregel: Zorgvuldige processen voor loonbelastingopgaven, btw-aangiften, opgaven aan het btw-compensatiefonds en de WKR.
- **Categorie:** Transitie coronabedrijf
Risico: Behoud van gekwalificeerde medewerkers uit het coronabedrijf lukt niet, waardoor uitvoering in de knel kan komen.
Beheersmaatregel: Door de beperkte omvang van de VWS-opdracht voor 2024 is de impact van dit risico minimaal.

B. Samenwerking in de GR

- **Categorie:** Ombuigingen
Risico: Ombuigingen worden niet conform plan uitgevoerd.
Beheersmaatregel: Het ombuigingsplan 2023–2026 is vastgesteld door het AB; de voortgang wordt gemonitord.
- **Categorie:** Maatwerk
Risico: Structurele lasten bij fluctuerende opbrengsten.
Beheersmaatregel: Voortdurend overleg met gemeenten over regionale samenwerking in het gezondheidsdomein.
- **Categorie:** Forensische Geneeskunde (FG) en MAZ-aanbesteding
Risico: Niet-gunning van aanbesteding leidt tot verbreding van het takenpakket en maakt instroom van nieuwe medewerkers moeilijk.
Beheersmaatregel: Inzet van externe ondersteuning bij de aanbesteding om het proces zorgvuldig te doorlopen.

C. Externe ontwikkelingen

- **Categorie:** Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E)
Risico: Ontbreken van adequate maatregelen leidt tot gezondheidsklachten en ongevallen.
Beheersmaatregel: Uitvoeren en opvolgen van de RI&E met een meerjarig plan van aanpak gericht op vermindering van ziekteverzuim, meer werkplezier en hogere productiviteit.
- **Categorie:** Nieuwe pandemie / disruptieve gebeurtenissen
Risico: Capaciteitsproblemen om een crisis adequaat te bestrijden.
Beheersmaatregel: Leren van de coronapandemie en investeren in structurele maatregelen en middelen voor blijvende paraatheid.
- **Categorie:** Stoppen subsidie seksuele gezondheid
Risico: Structurele personele lasten bij wegvallen opbrengsten.
Beheersmaatregel: GGDrU volgt de landelijke ontwikkelingen rond de ASG-regeling en de aanbevelingen van het onderzoek van AEF en de Kamerbrief van december 2023.

Op basis van de risico-inventarisatie bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 1.660.750. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 2.486.275. Daarmee is de verhouding (beschikbaar/nodig) 1,497. Hiermee zijn de genoemde risico's financieel afdoende afgedekt.

Omgevingsdienst Utrecht (ODU)

Vestigingsplaats	Provinciehuis Utrecht
Doel	De Omgevingsdienst Utrecht (ODU) ondersteunt en adviseert de gemeente Woerden bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid. De ODU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag. Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein, Zeist en de Provincie
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: GR Type regeling: collegeregeling Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: wethouder J.J. Vierstra Plv. lid: wethouder H.A. van Assem
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu).
Financiële bijdrage	Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 26 deelnemende gemeenten en de Provincie gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst. Begroting 2026 : € 1.878.000,- Jaarrekening 2025: € 1.898.749,- Begroting 2027 : € 1.955.696,-
Financiële ontwikkelingen 2027	Bij de vorming van de nieuwe omgevingsdienst zal gebruik gemaakt worden van een andere financieringssysteem.

	De vaste bijdrage is ter dekking van de vaste lasten van de organisatie met name bedrijfsvoering. Bij de berekening van de variabele bijdrage is uitgegaan van de door de deelnemers in mei 2026 verstrekte uitvoeringsplannen voor 2027. Deze tellen op tot een structurele afname van producten en diensten. Het bijbehorende uurtarief is € 83,75 voor 2027.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	De Omgevingsdienst Utrecht (hierna: ODU) is per 1 januari 2026 formeel van start gegaan. 2027 is het tweede jaar van de ODU als fusieorganisatie. Waar de jaren 2025 en 2026 in het teken stonden van samenvoeging, harmonisatie en het creëren van organisatorische stabiliteit, is 2027 een richtinggevend jaar: het jaar waarin de ODU vanuit een geconsolideerd fundament expliciete keuzes maakt die bepalend zijn voor de ontwikkeling naar de omgevingsdienst van de toekomst. Hoewel 2027 geen jaar is van majeure beleidsintensivering of taakuitbreidingen, is het nadrukkelijk ook geen beleidsarm jaar. Juist in deze fase is het noodzakelijk om richting te geven aan de ontwikkeling van de ODU, ten aanzien van landelijke ontwikkelingen, regionale opdrachten, sturing op kwaliteit en maatschappelijke effecten en de inzet van financiële en personele middelen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 1.710.203,- (ODRU) Einde boekjaar: € 2.879.170,- (ODRU)
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 6.584.128,- (ODRU) Einde boekjaar: € 7.885.168,- (ODRU) Solvabiliteitsratio: 27,42% (hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid) (ODRU)
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 1.168.966,- (ODRU) Geraamd resultaat (na mutaties reserves): € 0,-
Risico's	Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die de ODU loopt. Het gaat hier over niet kwantificeerbare risico's. Voor kwantificeerbare risico's worden voorzieningen gevormd. In artikel 28 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht is bepaald dat de algemene reserve maximaal 7 procent van de jaaromzet bedraagt. Jaarlijkse exploitatieoverschotten worden toegevoegd aan de algemene reserve en verhogen het weerstandsvermogen. Een exploitatietekort wordt opgevangen binnen het weerstandsvermogen, tenzij het weerstandsvermogen hiervoor onvoldoende is. In dat geval dragen de deelnemers hun deel naar rato van de uren uit de DVO (van de betreffende deelnemer) bij. De weerstandscapaciteit is het totaal van de middelen waarover de ODU beschikt om onvoorziene kosten te dekken. Voor de ODU is de algemene

	reserve aan te merken als beschikbare incidentele weerstandscapaciteit. Het beginvermogen van de ODU zal na de afwikkeling van de jaarrekeningen van de oude diensten gestort worden. Er wordt van uitgegaan dat het gestorte beginvermogen voldoende is om het restrisico af te dekken. Daarnaast bestaat de weerstandscapaciteit uit de post Onvoorzien.

Vennootschappen en coöperaties

Coöperatie Parkeerservice U.A. Amersfoort

Vestigingsplaats	Amersfoort
Doel	Woerden heeft in zijn binnenstad gereguleerd parkeren ingevoerd en exploiteert twee parkeergarages. Het uitvoeren van het parkeerbeleid en het beheren van de parkeergarages is ondergebracht bij de Coöperatie Parkeerservice (CPS). De coöperatie is een samenwerkingsverband van gemeenten die samenwerken in parkeren met als doel zo laag mogelijke uitvoeringskosten tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit. Vestigingsplaats is Amersfoort. CPS is in 2010 opgericht en is de rechtsopvolger van Parkeerservice Amersfoort (het verzelfstandige parkeerbedrijf van de gemeente Amersfoort).
Programma	2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit
Deelnemende partijen	Huidige 14 leden: De gemeenten Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen, Enkhuizen, Gouda, Hilversum, Hoogeveen, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist. Per 1 januari 2027 treedt ook gemeente Doesburg toe.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: Coöperatie Type regeling: collegeregeling Vooraf gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: wethouder V. Janssen Plv. lid: n.t.b.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De gemeente is lid van de Coöperatie Parkeerservice U.A. Als lid van CPS is de gemeente als mede-eigenaar automatisch ook lid van de algemene ledenvergadering (ALV), het hoogste orgaan van de coöperatie. In deze vergadering worden besluiten genomen die invloed hebben op de koers, de bedrijfsvoering en het resultaat van CPS. Als mede-eigenaar van de coöperatie dragen we hiervoor een medeverantwoordelijkheid. In de ALV hebben alle gemeentelijke leden een gelijke stem. De wethouder Parkeren vertegenwoordigt Woerden in de ALV.

Financiële bijdrage	Begroting 2025 € 746.175 Jaarrekening 2025 € 749.411 Begroting 2026 € 793.092 Begroting 2027 € 946.674
Belang van Woerden	CPS is een niet-winstbeogende organisatie die tegen marktconforme prijzen voor haar leden kwalitatief hoogwaardige parkeerdiensten verricht. CPS werkt daarvoor in coöperatief verband samen met de aangesloten leden en biedt een kwalitatief hoogwaardig, technologisch vooruitstrevend en volledig integraal parkeerdienstenpakket aan tegen zo laag mogelijke kosten, met zo min mogelijk risico en met een sterke focus op zowel het maatschappelijke als financiële rendement voor haar leden.
Financiële ontwikkelingen 2027	In 2025 is de scanauto volledig operationeel geworden. Er zijn door deze invoering zowel meer kosten (inzet scanauto) als meer opbrengsten (naheffingen en parkeerinkomsten), deze trend zet zich in 2026 voort.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	De ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit en parkeren verkeren in een stroomversnelling. Belangrijk is om hier sterk op te sturen en de stem van Woerden goed te vertegenwoordigen tijdens de ALV. In 2026 wordt een besluit genomen over het al dan niet invoeren van gereguleerd parkeren ten zuiden van het spoor. Afhankelijk van de vorm van regulering, de maatregelen en de omvang van het gebied heeft dit invloed op de Uitvoeringsovereenkomst met CPS en de totale parkeerexploitatie. Voorbeelden hiervan zijn het verstrekken van vergunningen, handhavingskosten etc.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 2.807.000 Einde boekjaar: € 2.767.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 7.006.000 Einde boekjaar: € 7.718.000
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	€ 460.000
Risico's	In de loop van 2026 wordt een besluit genomen over de uitbreiding van gereguleerd parkeren ten zuiden van de spoorlijn. De omvang van dit gebied en het besluit heeft directe gevolgen voor de exploitatie en uitvoeringsovereenkomst met CPS. De financiële consequenties hiervan worden opgenomen in de begroting via een begrotingswijziging in de Voorjaarsnota.

Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag

Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie, mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	7. Algemene inkomsten
Deelnemende partijen	De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: naamloze structuurvennootschap Vooral gericht op: uitvoering
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen. Jaarrekening 2025: € 309.234 Begroting 2026 : € 280.000 Begroting 2027 : €
Belang van Woerden	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten.

	Daarnaast heeft de gemeente aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Financiële ontwikkelingen 2027	De positieve ontwikkeling van de leverage ratio is aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%. Dit is in lijn met het staande beleid van BNG Bank.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 4.777 miljoen Einde boekjaar: € 4.863 miljoen
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € 123.164 miljoen Einde boekjaar: € 110.701 miljoen
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Nettowinst na belastingen van € 172 miljoen
Risico's	BNG Bank is een sterk gekapitaliseerde bank. De Common Equity Tier 1-ratio en Tier 1-ratio bedragen per einde 2022 35% respectievelijk 37%. Ratingbureaus Fitch, Moody's en S&P waarderen BNG Bank opnieuw op het hoogste ratingniveau.

Vitens

Vestigingsplaats	Utrecht
Openbaar belang	De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven. Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu. Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.

Doel	Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	4. Cultuur, economie en milieu (nutsbedrijven)
Deelnemende partijen	De gemeente Woerden is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 45.284 aandelen (0,9% van het totaal aantal aandelen) in haar bezit. Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: NV Type regeling: collegeregeling Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	<u>Baten (dividenduitkering):</u> Aantal aandelen gemeente Woerden: 45.042 Randvoorwaardelijk bij de uitkering van dividend is de continuïteitsdoelstelling van Vitens. Voor meer informatie zie Jaarverslag Vitens. Jaarrekening 2025: € 0 Begroting 2026 : € 0 Begroting 2027 : € 0 Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit.

Belang van Woerden	Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Woerden. Daarnaast het belang als aandeelhouder. Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (Weighted Average Cost of Capital) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen de 0-0,5%.
Financiële ontwikkelingen 2027	De solvabiliteit is ultimo 2022 uitgekomen op 31,0% (2021: 30,2%) en dit kan betekenen dat Vitens weer dividend aan gemeenten zal uitkeren. Bij een solvabiliteit <30% wordt in beginsel geen dividend uitgekeerd. Op basis van het meerjarenplan 2023-2027 heeft Vitens haar verbruiks- en vastrechtstarieven 2023 voor de consument verhoogd. Hierbij is uitgegaan van de maximale WACC van 2,95% voor 2023.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Men heeft een steeds grotere uitdaging bij de leveringszekerheid van drinkwater op piekmomenten. Tijdens een hete zomer is het bijvoorbeeld lastig om altijd aan de vraag te voldoen. Daarom gaat men de komende jaren investeren in (nieuwe) productielocaties en de vervanging en aanleg van (nieuwe) leidingen, extra reservoirs om de vraag op piekdagen in een gebied op te vangen en zetten zij ook in op het beperken van de drinkwatervraag door campagnes en advisering aan consumenten en zakelijke klanten.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € Einde boekjaar: €
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € Einde boekjaar: €

Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsresultaat (Ebit): € miljoen (2024: € 72,9 miljoen).
Risico's	Een uitdaging voor Vitens is de uitvoerbaarheid van hun investeringsprogramma. Onder meer conflicterende wetgeving en krapte in de aannemerij zorgen voor beperkingen. De regelgeving rondom stikstof zorgt niet langer voor obstakels zorgt omdat– vanwege het vitale belang – een uitzondering is gemaakt voor de drinkwaterinfrastructuur.

Woerden Sport

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het in het algemeen belang beheren en exploiteren van voorzieningen waaronder begrepen, maar niet uitsluitend, zwembaciliteiten in de Gemeente Woerden, een en ander zo veel mogelijk op basis van maatschappelijke betrokkenheid in de Woerdense samenleving, dit in de brede zin des woord.
Programma	5. Onderwijs en Sport
Deelnemende partijen	
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: B.V. Type regeling: Beheer- en exploitatieovereenkomst
Bestuurders vanuit onze gemeente	Wethouder Financiën is aandeelhouder van alle aandelen in WoerdenSport B.V.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage	Begroting 2026: € 1.733.625 Begroting 2027: € 1.804.704
Belang van Woerden	Gemeentelijke zwembaden
Financiële ontwikkelingen 2027	Oplopende onderhoudskosten vanwege ouderdom zwembaden

Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2026	Begin boekjaar: € <i>nog niet vastgesteld</i> Einde boekjaar: € <i>nog niet vastgesteld</i>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2026	Begin boekjaar: € <i>nog niet vastgesteld</i> Einde boekjaar: € <i>nog niet vastgesteld</i>
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	€ <i>nog niet bekend</i>
Risico	Door hoog oplopende onderhoudskosten kan de gemeentelijke bijdrage hoger worden.

Stichtingen en verenigingen

Stichting Urgentieverlening West Utrecht

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen werden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening gemeente Woerden. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting en de urgentiecommissie van de stichting voeren de huisvestingsverordening uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Programma	6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten Woerden, De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater en Stichtse Vecht.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: stichting Type regeling: collegeregeling
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: Hendrie van Assem Plv. lid:
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.

Financiële bijdrage	Jaarrekening 2025: € 36.500 Begroting 2026 : € 39.000 Begroting 2027 : € 39.500
Belang van Woerden	Het behandelen van urgentieaanvragen (met voorrang in aanmerking komen voor een schaarse sociale huurwoning) in subregionaal verband heeft als voordeel dat aanvragen objectiever worden beoordeeld omdat er meerdere beoordelaars zijn die de aanvragen gezamenlijk beoordelen. De beoordelaars hebben bovendien kennis en ervaring en kunnen aanvragen in heden en verleden met elkaar vergelijken (voorkomen van rechtsongelijkheid). Het zelf in stand houden van een organisatie voor het aanvragen, het administreren, het vormen van dossiers, het nemen van besluiten, het maken van beschikkingen, het voorbereiden van collegevoorstellen en het voeren van verweer in bezwaarprocedures voor urgenties, vergen kennis en is kostbaar maar ook kwetsbaar als dit proces door één persoon moet worden uitgevoerd.
Financiële ontwikkelingen 2027	Het aantal urgentie-aanvragen stijgt sinds 2023 (2023: 17, 2024: 35, 2025: 36). Dit is SUWU-breed (2023: 55, 2024: 100, 2025: 113) Ook het aantal bezwaar- en beroepsprocedures stijgt. Dit geldt ook voor het inschakelen van medisch adviseurs. Voor 2025 zou de stijging voor de SUWU hebben geleid tot een negatief resultaat en een te grote aanslag op de reserves. Aan de zes gemeenten is een extra bijdrage gevraagd voor 2025 van in totaal € 36.000. Voor Woerden was dit € 14.601. Daarmee zijn de tekorten die zijn opgelopen door de ruim toegenomen aantal aanvragen in 2024 en 2025 op de korte termijn gedicht én is een financieel gezonde situatie bewerkstelligd. In de gemeentelijke bijdrage voor 2026 wordt de incidentele verhoging, structureel voortgezet, is € 33.415 (2025: oorspronkelijk € 21.899, definitief € 36.500). Voor 2017 werd de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de SUWU bepaald door de begrote uitgaven te delen door het aantal inwoners. Vanaf 2018 is dat nog maar voor de helft. De andere helft wordt bepaald door het aantal aanvragen uit de gemeente.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Woningnet (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. De aanvrager betaalt € 150 leges aan de stichting. Voor het maken van verweerschriften voor de commissie bezwaarschriften en extra medisch advies, worden extra bedragen in rekening gebracht. De druk op de woningmarkt en de schaarste aan sociale huurwoningen blijft groot. De urgentiecommissie van de SUWU blijft zich met maatwerk inzetten voor inwoners van Woerden die zich zonder urgentie onmogelijk kunnen redden. Dat laat onverlet dat de commissie steeds blijft meewegen in hoeverre aan aanvrager verwijtbaar is dat hij of zij in de benarde situatie is beland en naar de eigen inzet die men pleegde om het probleem te voorkomen of op te lossen. Het blijft gaan om noodsituaties die, zeker als er minderjarige kinderen in het geding zijn, binnen zes maanden moeten worden opgelost door het bieden van een 'dak-boven-het-hoofd'.

Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2025	Begin boekjaar: € -2.516 Einde boekjaar: € 15.281
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2025	n.v.t.
Financieel resultaat 2025 (saldo van baten en lasten)	€ 17.797
Risico	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn en wordt de gemeentelijke bijdrage het jaar daarop hoger. Op het aantal aanvragen is lastig een peil op te trekken. Een overzicht SUWU-breed: 2017 (111), 2018 (147), 2019 (56), 2020 (72), 2021 (103), 2022 (61), 2023 (55), 2024 (100) en 2025 (113).

Overige verbonden partijen

MRU West

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Doel van de samenwerking is om te komen tot een regionale aanpak van de regionale uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, energietransitie, groen en landschap en gezond leven, waarbij de lijn van het verdicht verstedelijken rondom knooppunten is vastgelegd in de uitvoeringsagenda die door de gemeenteraden van de MRU West in 2025 is vastgesteld. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysieke verkeer af. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Hiermee wil de samenwerking bereiken dat de regio Utrecht in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats voor inwoners en bedrijven blijft en er gezond kan worden geleefd in een stedelijke regio.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist, Montfoort, De Ronde Venen en Oudewater zijn lid van de MRU West. Het betreft een flexibele netwerksamenwerking waarbij de gemeenten niet allemaal even intensief deelnemen op alle thema's.
Rechtsvorm en type regeling	Rechtsvorm: netwerksamenwerking op grond van een bestuursconvenant Type regeling: collegeregelings Vooral gericht op: uitvoering (beleidsarme regeling)

Bestuurders vanuit onze gemeente	De MRU West kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. Momenteel is de bestuurlijke deelname als volgt: • Bestuurlijke deelname is op moment van schrijven nog niet vastgesteld.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De MRU West is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkenkend, samen met andere partners) als voor de inhoud. In 2025 heeft een evaluatie van de U10 plaatsgevonden. Op basis van de evaluatie is o.a. besloten om na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 de naam U10 te wijzigen in MRU West. De focus blijft primair gericht op de samenwerking tussen de gemeenten rond de kernopgave (het in goede banen leiden van de groei van onze regio) en secundair gericht op het verkrijgen van beleidsmatige en financiële steun van met name de decentrale medeoverheden: de provincie en waterschappen. MRU (Metropoolregio Utrecht) is de overkoepelende netwerkorganisatie van de MRU West, de Regio Amersfoort en de provincie Utrecht en is primair gericht op het verkrijgen van financiële en beleidsmatige steun van het Rijk en Brussel. De MRU West ontwikkelt zich daarnaast verder naar een samenwerking die op basis van het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt. Gemeenten werken via gebiedsallianties aan de uitvoering van het IRP. Woerden is onderdeel van twee gebiedsallianties, te weten Zuidwest en Noordwest. In de gebiedsalliantie Zuidwest wordt vooral gefocust op de ontwikkelingen rondom Groot Merwede en Rijnenburg, de Lopikerwaardagenda en Novex Groene Hart. In de alliantie Noordwest zijn de belangrijkste focuspunten de landschappelijke opgaven, de regiopoorten (waaronder regiopoort Woerden), vitale kernen en het energielandschap.
Financiële bijdrage	Begroting 2026 : € 151.482 Begroting 2027 : € 156.357 De financiële jaarlijkse bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage per inwoner voor het samenwerkingsconvenant en een bedrag per inwoner voor het mobiliteitsconvenant. Dit wordt besteed aan een klein procesteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex. In 2026 was de indexatie 4,1%, en voor 2027 zal dit 3,1% zijn. De financiële bijdrage is in 2024 structureel verhoogd met € 40.900 via de kadernota, waarin besloten is om de realisatie van het gezamenlijke perspectief (IRP) vanuit Woerden te ondersteunen. Indexatie hierop was in 2026 4,1% en zal in 2027 3,1% bedragen.
Belang van Woerden	Woerden is onlosmakelijk onderdeel van de regio Utrecht, als het gaat om wonen, mobiliteit, werken en leven. Daarom is het in het belang van Woerden om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk MRU West: • Gezonde woon- en leefomgeving

	• Economische positionering • Klimaat neutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Groen en Landschap Daarnaast wordt samengewerkt in de gebiedsallianties en is de MRU West betrokken bij het opstellen van de Regionale Energiestrategie U16 (RES).
Financiële ontwikkelingen 2027	Voor het boekjaar 2026 is de indexatie van 4,1 % toegepast. Deze is ook toegepast op de financiële bijdrage aan de realisatie van het gezamenlijke perspectief (IRP - integraal ruimtelijk perspectief). De kosten voor de MRU West en voor de uitvoering van het Integraal Ruimtelijk Perspectief zijn structureel onderdeel van de begroting van Woerden. De indexatie voor 2027 zal 3,1% bedragen.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2027	In de afgelopen collegeperiode heeft de MRU West uiteenlopende resultaten behaald waaronder: • Versnellingsafspraken woningbouw met middelen van het Rijk; • Afspraken regionaal bedrijventerrein Gaasperwaard; • Investerings in OV, budget voor Merwedelijn; • Starten gebiedssamenwerking voorbeeldgebieden Groen Groeit Mee; • Middelen voor groenmaatregelen Utrechts Programma Landelijk Gebied; • IRP goed verwerkt in NOVEX Ontwikkelperspectieven en Uitvoeringsagenda's Rijk-MRU; • Ontwikkelstrategie Regiopoorten vastgesteld door Rijk-MRU; • Deel van de gezamenlijke opgave duurzame opwek (1,8TWh) gerealiseerd en regio brede ondersteuning op het gebied van opwek, warmte en netcongestie; • Duurzame borging regionaal energieloket en ondersteuning initiatieven van onderop.
Risico's	De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil. Het huidige samenwerkingsmodel heeft daarnaast als nadeel dat er een gebrek aan bestuurskracht wordt ervaren. Om dit risico te verminderen wordt in de evaluatie een aantal maatregelen voorgesteld, waaronder het opstellen van een heldere MRU West Agenda, het aanpassen van werkwijzen rondom overleggen, het expliciteren van (bestuurlijke) rollen en het reduceren en bundelen van bestuurlijke overleggen.

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Doel van deze paragraaf is om inzicht te geven in de resultaten en risico's van de grondexploitatie. Deze paragraaf is een van de onderdelen van het gemeentelijk grondbeleid, naast onder meer het Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG) dat jaarlijks in de raad wordt behandeld.

In deze paragraaf komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Een beschrijving van het wettelijk kader en het gemeentelijk beleid met een blik op de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt;
- De uitgangspunten ten aanzien van rekenparameters en risicoafdekking die in de grondexploitaties

worden gehanteerd;

- Een stand van zaken en vooruitblik van elk grondexploitatiegebied, waarbij ook eventuele risico's worden benoemd;
- De financiële relatie tussen de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de Algemene Reserve.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en -beheer zijn onmisbare en logische ingrediënten van elke ontwikkeling met ruimtelijke consequenties. Het gaat bijvoorbeeld om het bouwen van woningen, bedrijven, de aanleg van wegen of het realiseren van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen. In 2023 is de Nota Grondbeleid Woerden 2023 unaniem aangenomen door de gemeenteraad van Woerden. De belangrijkste zaken uit de Nota Grondbeleid Woerden 2023 zijn de keuze voor situationeel grondbeleid, de systematiek voor de bepaling van de minimale omvang de ARG en de keuze voor een strategisch verwervingsbeleid. In de nota staan de gemeentelijke doelstellingen van en werkwijzen binnen het grondbeleid genoemd. Voor particuliere locatie-ontwikkelingen is in 2014 de nota Kostenverhaal door de raad vastgesteld. Het grondprijnsbeleid wordt jaarlijks opnieuw uitgewerkt in het kader van marktconformiteit van de prijzen tevens jaarlijks door het college vastgesteld. Ook worden jaarlijks de grondexploitaties herzien en de resultaten hiervan uitgewerkt in het Meerjarenperspectief Grondbedrijf. Dit wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Ook in 2027 wordt deze cyclus doorlopen.

Verkooprijzen woningbouw

De woningrijzen stijgen in 2026 verder, maar het tempo ligt lager dan in 2025. De aanhoudende uitpondgolf zorgt voor meer aanbod, waardoor de prijsstijging afvlakt. Het aanbod van nieuwbouwwoningen steeg verder, vooral door een toename van het aantal appartementen. Tegelijkertijd blijft sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod, omdat de vraag zich relatief sterk richt op grondgebonden woningen. Ondanks deze mismatch zijn het toch de appartementen die per m² het meest in prijs zijn gestegen (op jaarbasis).

De betaalbaarheid staat blijvend onder druk: beleidsgrenzen, zoals de betaalbaarheidsgrenzen voor koop (betaalbaar 1 en betaalbaar 2 in Woerden) en stijgende bouwkosten zorgen ervoor dat woningen kleiner worden en de vierkante meterprijs toeneemt.

In de huursector blijft de krapte groot. Het aanbod nam opnieuw af doordat meer woningen werden verhuurd dan toegevoegd. De huurrijzen stegen harder dan zowel de koopwoningrijzen als de inflatie: de huurprijs per m² lag in het tweede kwartaal van 2026 4,7% hoger dan een jaar eerder.

Trends en ontwikkelingen vastgoed

De vraag naar nieuwbouwwoningen blijft groot, maar de productie blijft achter bij de beleidsdoelstellingen, onder meer door vergunningenproblematiek, stikstofruimte, netcongestie en een stapeling van beleidsambities. Het aantal bouwstarts neemt wel toe, maar deze zijn vaker gebundeld in grotere projecten, terwijl de totale productie onvoldoende is om het tekort in te lopen. Nieuwbouwprijzen en bouwkosten stijgen door, maar in een gematigder tempo. Doordat de bouwkosten zelfs iets meer stijgen dan de verkooprijzen voor nieuwbouwwoningen daalt de (theoretische) grondwaarde. Dit sluit aan op het bredere marktbeeld van toenemend woningaanbod en economische onzekerheid. De bouw en infrasector kampt met aanhoudende personeelskrapte, wat leidt tot hogere loonkosten en een opwaartse druk op de bouw- en GWW kosten. En de aanhoudende geopolitieke onrust werkt door in hogere materiaalkosten. Bouwmaterialen die sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen zijn duurder geworden sinds de oorlog in Iran.

De GWW-kosten blijven stijgen door cao-loonsverhogingen en structurele capaciteitsproblemen. De vraag naar infrastructurele projecten is hoog en volle orderportefeuilles zorgen voor druk op capaciteit en uitvoering. Ook plankosten en VTU-kosten nemen toe door krapte op de arbeidsmarkt bij gemeenten en adviesbureaus en stijgende cao lonen tot en met 2027.

De vraag naar kwalitatief hoogwaardige en energie zekere bedrijfsruimten, kantoren en winkels blijft hoog, ondanks aanhoudende economische en geopolitieke onzekerheden. Ook neemt het aanbod en het beleggingsvolume in bedrijfsruimten, kantoren en winkels toe. Hierbij wordt het onderscheid tussen courante en minder courante locaties steeds zichtbaarder.

Door instabiliteit in het Midden-Oosten is er sprake van (licht) stijgende rentes. Voor de woningbouwsector zijn de gevolgen van deze oplopende rentes voorlopig nog beperkt. Maar als rentes (en dus ook de hypotheekrente) verder stijgen kan dit wel (negatieve) gevolgen hebben. (Bron: Metafoor Kwartaalrapportage Q2 2026).

3. Uitgangspunten voor grondexploitaties

a. Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2025, zoals opgenomen in de jaarrekening 2026. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2025. Voor alle gemeentelijke grondexploitaties wordt vanaf 1 januari 2026 gerekend met een intern rentepercentage van 1,00%. De rente van een project wordt berekend over de boekwaarde. Naast de renteparameter worden door het college jaarlijks de te hanteren rekenparameters in de grondexploitaties vastgesteld. Onderstaande parameters zijn door het college vastgesteld (Parameters 2026 D/25/210478)) en verwerkt in de grondexploitaties.

b. Reserves

De gemeente Woerden kent het gebruik, conform BBV, om bijdragen aan de genoemde reserve en fondsen te doen vanuit de algemene middelen nadat er tussentijds winst is genomen uit de grondexploitaties of via resultaatsbestemming, na afsluiting van een grondexploitatie. Voor de verdere werkwijze zie Nota Grondbeleid Woerden 2023.

Bij initiatieven van derden verhaalt de gemeente haar (apparaat)kosten en de bovenwijkse voorzieningen via een exploitatieovereenkomst. De kosten worden in rekening gebracht indien op grond van een exploitatieovereenkomst medewerking wordt verleend aan particuliere plannen. De bedragen zijn gebaseerd op de structuurvisie en de daaropvolgende 'Nota bovenwijken'.

c. Winstnemingen

In 2018 is de Commissie BBV met een nadere toelichting gekomen over de verplichte werkwijze bij tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties. Voor winstneming hanteert de Commissie BBV de percentage of completion (POC-)methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, moet verplicht tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, winst worden genomen. Hieruit volgde de verplichting tot tussentijdse winstneming in drie grondexploitaties, te weten Snel en Polanen, Bredius, Harmelen en Kamerik Schoollocaties. Voor verdere toelichting zie MPG 2026.

d. Risicovoorzieningen

Berekening van de grens van de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)

De stand van de ARG per 31-12-2025 is € 14.322K.

In de Nota Grondbeleid Woerden 2023 staat in hoofdstuk 6 beschreven hoe om te gaan met de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit ofwel de minimale omvang van de ARG wordt bepaald aan de hand van de hoogste IFLO-norm van de afgelopen jaren en vooruitkijkend naar de komende jaren. Deze grens wordt met de uitkomsten van de Monte Carlo-simulatie, gestaafd aan de hand van de realisaties en prognoses uit de verschillende grondexploitaties. De Monte Carlo-simulatie wordt dus ter verificatie gebruikt om vervolgens de minimale omvang van de ARG te bepalen. Door twee methoden te gebruiken wordt enerzijds rekening gehouden met het risicoprofiel en wordt anderzijds een buffer van voldoende omvang gecreëerd die in lijn is met de voortgang in de projecten. Deze norm is gebaseerd op het voorzichtigheidsbeginsel, waarbij de buffer nooit lager kan zijn dan de geïdentificeerde risico's en hoger mag zijn als extra vangnet voor onvoorziene effecten.

Allereerst is naar de IFLO gekeken. De hoogste uitslag over deze periode (2026) is € 6.658K. Dit is dezelfde score als vorig jaar, de IFLO kent dus geen procentuele wijziging. De uitslag van de Monte Carlo-simulatie van het MPG 2026 is € 4.231K.

Boven op de uitkomst van de Monte-Carlo is een risico-opslag van € 5.000K voorgesteld. Hiermee komt de voorgestelde grens uit op € 9.231K. Deze uitkomst ligt 49% boven de momenteel vastgestelde grens van de ARG.

Beide methoden zijn gebaseerd op input die voortkomt uit de grondexploitatie. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de (totale) nog te maken kosten en de fasering van het project. Een risico zoals netcongestie laat zich echter moeilijk binnen deze methoden plaatsen, terwijl dit risico wel bekend is en als een factor boven de markt hangt. Daarom wordt voorgesteld om een risico-opslag op te nemen. Deze opslag kan worden ingezet om tegenvallers in de fasering op te vangen of om maatregelen te financieren die nodig zijn om de bouw alsnog doorgang te laten vinden.

Tijdens de gemeenteraadsvergadering van 25 juni 2026 is de grens van de ARG (D/26/223997) vastgesteld.

Per 31 december 2025 is het geïnvesteerde vermogen als volgt:

Complex (Bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31/12/2025
Snel en Polanen	-4.385
Brediuspark	-225
Harmelen	-427
Putkop Harmelen	703
Burg. van Zwietenweg	826
Kamerik Schoollocaties	-1.104
Totale boekwaarde complexen per 31-12-2025	-4.612

De stand van de ARG per 31-12-2025 is € 14.322K.

Bedragen x € 1.000

Algemene Reserve Grondbedrijf	Bedrag mutatie	Stand ARG
Beginstand ARG per 31-12-2024		13.292
Afdracht aan AR raadbesluit (D/25/181557)	-634	
Vrijval historische waarborgsom	50	
Nog te openen grex Stationsomgeving, kosten 2025	-30	
Vennootschapsbelasting (vpb) 2023	-77	
Vennootschapsbelasting (vpb) 2024	-238	
Winstneming 2025 Kamerik Schoollocaties	111	
Winstneming 2025 Snel en Polanen	1.865	
Winstneming 2025 Harmelen	38	
Winstneming 2025 Bredius	189	
Verliesvoorziening 2025 Burgemeester van Zwietenweg	-244	
Totaal mutaties 2025	1.030	
Stand ARG per 31-12-2025		14.322

4. Toelichting per exploitatiegebied

In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven per 1-1-2026:

Bedragen x € 1.000

In exploitatie genomen complex	Boekwaarde 31-12-2025	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (eindwaarde)	Voorziening
Snel en Polanen	-4.385	39.252	-39.443	-4.575	
Brediuspark	-225	447	-277	-55	
Harmelen	-427	651	-758	-534	
Putkop Harmelen	703	9.838	-11.146	-605	
Burgemeester van Zwietenweg	826	18.556	-18.730	652	652
Kamerik Schoollocaties	-1.104	1.017	-2.259	-2.347	
Totaal	-4.612	69.761	-72.612	-7.464	652

(-) = positief en (+) is negatief bij EW

Snel en Polanen	Boekwaarde 31 december 2025	€ - 4.385

Snel en Polanen

De grondexploitatie Snel en Polanen bestaat nog uit drie actieve deelexploitaties, te weten Snel en Polanen Algemeen, Snellerpoort en Cattenbroek. Voor de totale ontwikkeling van het gebied Snellerpoort is de verwachting dat het eind 2031 zal worden afgerond.

Planologie

In 2018 is het ambitiedocument 'Snellerpoort, een ander perspectief' vastgesteld. Hiervoor zijn in 2021 twee bestemmingsplannen (Snellerpoort en Winkelcentrum Snellerpoort) vastgesteld. Inmiddels zijn beide bestemmingsplannen onherroepelijk. Voor bouwveld B0 (Cattenbroekerdijk) is een procedure gevolgd om naast woningen ook maatschappelijke functies te kunnen realiseren op deze kavel. Daarnaast is het ontwerp bestemmingsplan met omgevingsvergunning voor recreatiestrand Cattenbroek in procedure gebracht. Het bestemmingsplan is in 2025 vastgesteld door de gemeenteraad (het bestemmingsplan is nog niet onherroepelijk).

Aanleg openbare ruimte

Eind 2022 is de verlenging van de Beneluxlaan om Snellerpoort opgeleverd. Tevens is een groot deel van de oostelijke bouwvelden en toekomstige openbare ruimte in dit deel van Snellerpoort bouwrijp. Hieronder vallen onder andere de verlegging van kabels en leidingen en ruwbouw van de kademuur en aanleg van de bouwwegen. Het eerst deel van de heringerichte Steinhagenseweg ter hoogte van Het Bakken woonrijp gemaakt. In 2025 is voorafgaand aan de oplevering van De Waag (Cazas) de Nieheimerstraat (voorlopig) ingericht. Na afbouw van bouwveld B2 (Huis in 't Veld) wordt de Nieheimerstraat definitief ingericht. Het deel voor het Gezondheidscentrum en voor het winkelcentrum blijft tijdens de bouw van oostelijke bouwvelden en uitbreiding van het winkelcentrum een tijdelijk ingerichte "fietsstraat". In 2025 is tevens gestart met het bouwrijp maken van de kavel voor de realisatie van de uitbreiding van winkelcentrum Snellerpoort (hiervoor wordt onder ander een tijdelijk parkeerterrein aangelegd voor de bezoekers van het winkelcentrum (zodat tijdens de bouw de bezoekers kunnen blijven parkeren). Met de diverse eigenaren en gebruikers wordt middels participatie gewerkt aan de herinrichtingsplannen voor het winkelcentrumplein.

Woonprogramma

In maart 2025 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over het Woonprogramma (D/24/161896), het college heeft begin april het Woonprogramma 'Woerden woont goed' vastgesteld. In het MPG 2026 zijn de gevolgen hiervan verwerkt in de grondexploitatie.

Blok B0: Dit blok is de Cattenbroekdijk 1. Hiervoor is in 2024 een procedure gevoerd om extra functies dan woningen te kunnen toevoegen deze procedure is inmiddels afgerond. De kavel wordt de komende jaren gebruikt door diverse ontwikkelaars als bouwplaats, voor eventueel parkeren en materiaalopslag tijdens de ontwikkeling van bouwblokken B1 t/m B6.

Blok B1: Dit bouwveld (De Waag) ligt achter Het Bakken. De bebouwing op deze kavel is inmiddels opgeleverd en bewoont. In totaal 100 sociale huurwoningen en 20 middeldure huurwoningen voor diverse doelgroepen.

Blok B2: Voor dit bouwveld (Huis in 't Veld) is in 2025 de grond geleverd. Dit bouwveld ligt aan de Nieheimerstraat en de Steinhagenseweg. Hier worden 81 woningen gerealiseerd in verschillende prijsklassen, langs de Steinhagenseweg worden op de begane grond een aantal aanvullende functies ontwikkeld. In 2025 is de ontwikkelaar gestart met de bouw. In 2026 wordt dit project opgeleverd.

Blok B3: Eind 2025 is voor dit bouwveld (Porta) de grond geleverd aan Bolton. Hier worden 80 woningen ontwikkeld in de diverse prijsklassen. Daarnaast komt hier een zogenaamd "Thuishuis" ook worden aanvullend in de plint langs de Steinhagenseweg gezamenlijke ruimtes ontwikkeld voor bewoners en de buurt. De bouw is gestart.

Blok B4: De selectie voor dit bouwveld is opgestart nadat de eerste verkoopresultaten van bouwveld B2 en de plannen van de bouw van bouwveld B5/6 bekend zijn. Er is hier een selectie voor gehouden en met BPD is een ontwikkelovereenkomst gesloten voor 93 woningen in diverse prijsklassen en doelgroepen. In de loop van 2026 worden de vergunningen voor de bouw aangevraagd/verleend.

Blok B5/6 (uitbreiding van Winkelcentrum Snel en Polanen): Dit bouwveld is geschikt voor de uitbreiding met een 2e supermarkt in het Winkelcentrum Snel en Polanen, een woningbouwprogramma van 100 huurwoningen en bijhorende (gebouwde) parkeervoorzieningen. Cazas zal hier een groot aantal huurwoningen afnemen om te exploiteren. In 2024 is een ontwikkelovereenkomst gesloten met Hoogvliet (Heembouw) die de plannen verder uit ontwikkelt. Eind 2025 is omgevingsvergunning ingediend. In 2026 wordt de koopovereenkomst gesloten, de kavel geleverd en is de kavel bouwrijp gemaakt. Naar verwachting wordt eind 2026/ begin 2027 gestart met de bouw.

Strand Cattenbroek

Voor het deelgebied Cattenbroek is door De Pretfabriek het recreatief concept ontwikkeld en de fysieke invulling van het plan uitgewerkt. Er is overeenstemming over de erfpachtovereenkomst en het ontwerp bestemmingsplan met omgevingsvergunning is in procedure gebracht en vastgesteld. Daarnaast zijn de verenigingen bezig met de invulling van "Het verenigingseiland". In 2024 zijn gesprekken gevoerd met Watersportvereniging Woerden en afspraken gemaakt voor de realisatie van een watersporteiland. Medio 2025 is de uitvoering van de aanleg van "Het verenigingseiland" gestart.

De financiële hoofdlijn samengevat:

De grootste kostenposten hebben betrekking op de inrichting van het gebied en plankosten. De geraamde opbrengsten na 2025 bedragen € 35.380K (exclusief rente en index), deze opbrengsten ontstaan door de verkoop van gronden ten behoeve van bebouwing. In het MPG 2026 zijn de wijzigingen als gevolg van het vastgestelde woonprogramma toegelicht. Door de kosten en opbrengsten te faseren in de tijd wordt de invloed van rente en inflatie doorgerekend. Middels de dynamische eindwaardeberekening wordt het saldo op eindwaarde berekend. Dat saldo bedraagt € 4.575K (positief).

Ad 2: Brediuspark

Brediuspark

Boekwaarde 31 december 2025

€ - 225

De grondexploitatie Brediuspark bestaat uit twee woningbouwontwikkelingen en de herinrichting van een deel van het Brediuspark. In 2023 zijn de herinrichtingswerkzaamheden in het Brediuspark afgerond.

In 2025 hebben alle vier de kavelbouwers aan het Thijssepad hun omgevingsvergunning ontvangen. Drie kavels zijn eind 2025 geleverd, de vierde kavel is begin 2026 geleverd. De woningen worden met enige spreiding in het najaar van 2026 opgeleverd. Aansluitend maakt de gemeente de straat woonrijp. De twee kavels aan de Burgemeester van Kempensingel zijn in 2025 verkocht aan hospice De Mantelmeeuw. In december 2025 is de omgevingsvergunning voor de bouw onherroepelijk geworden. Het perceel is in het eerste kwartaal van 2026 geleverd. In maart 2026 is de eerste paal geslagen voor de realisatie van de Hospice. Het hospice zal naar verwachting medio 2027 gerealiseerd zijn.

De financiële hoofdlijn kort samengevat:

De geraamde nog te maken kosten bedragen afgerond € 0,43 miljoen (exclusief rente en index), de grootste kostenposten hebben betrekking op de inrichting van het gebied en planontwikkeling. Aan de opbrengstenkant draagt een hogere gerealiseerde meeropbrengst (voor de 4 kavels) positiever bij aan het resultaat. De geraamde nog te realiseren opbrengst in 2026 bedroeg afgerond € 269K (exclusief rente en index) en is reeds gerealiseerd, deze opbrengst is verkregen door de verkoop van gronden (maatschappelijk) t.b.v. de Hospice. Door de kosten en opbrengsten te faseren in de tijd wordt de invloed van rente en inflatie doorgerekend. Middels de dynamische eindwaardeberekening wordt het saldo op eindwaarde berekend. Dat saldo bedraagt € 55K (positief).

Ad 3: Harmelen diverse locaties

Harmelen	Boekwaarde 31 december 2025	€ - 427

De grondexploitatie Harmelen bestaat uit meerdere gebieden waaronder de voormalige zwembadlocatie, de Fonteinschoollocatie, de voormalige Raadhuislocatie, de Mauritsshof, de Triaq-locaties en de Kind&Co-locatie. Op deze locaties worden gezamenlijk 88 woningen gerealiseerd. Het is een divers programma van sociale en middeldure huurwoningen tot vrije-sector koop, waaronder een CPO-project. Met uitzondering van de 25 huurappartementen van CAZAS zijn alle woningen opgeleverd en bewoond.

Naar verwachting wordt het perceel in 2026 aan CAZAS geleverd. Het betreft hier de realisatie van 21 sociale- en 4 middeldure huurwoningen.

Na circa een jaar bouwen maakt de gemeente rond de zomer 2027 het gebied woonrijp waarna de grondexploitatie wordt afgesloten.

De financiële hoofdlijn kort samengevat:

De geraamde nog te maken kosten bedragen circa € 0,62 miljoen (exclusief rente en index). De grootste kostenposten hebben betrekking op de inrichting van het gebied en planontwikkeling. Voor het woonrijp maken wordt verwacht dat grootste gedeelte in 2027 gerealiseerd zal worden. De geprognosticeerde planontwikkelingskosten zijn evenredig verdeeld over 2026 en 2027. Ook wordt er nog rekening gehouden met een cumulatieve planschadevergoeding. De geraamde nog te realiseren opbrengsten bedragen circa € 0,72 miljoen (exclusief rente en index), deze opbrengsten ontstaan o.a. door de verkoop van gronden (wonen) t.b.v. 25 appartementen voor CAZAS. Door de kosten en opbrengsten te faseren in de tijd wordt de invloed van rente en inflatie doorgerekend. Middels de dynamische eindwaardeberekening wordt het saldo op eindwaarde berekend. Dat saldo bedraagt € 534K (positief).

Ad 4: Putkop Harmelen

Put ko p Ha rm ele n	Boekwaarde 31 december 2025	€ 703

In de zoektocht naar schuifruimte voor lokale bedrijven die groeien is als een van de locaties Putkop Harmelen naar voren gekomen. Plangebied Putkop III grenst aan het bestaande bedrijventerrein De Putkop. Er is voor gekozen om met het ontwerp het bestaande bedrijventerrein ruimtelijk af te ronden en zo ook de landschappelijke inpassing van het gehele bedrijventerrein te verbeteren. Het bestemmingsplan en exploitatieplan zijn vastgesteld. Hiertegen is beroep ingesteld. Ondertussen wordt gepoogd de benodigde gronden in eigendom te verkrijgen. Hiervoor is een onteigeningsbesluit genomen. De rechter heeft het verzoek in maart 2026 bekrachtigd, het is nog mogelijk dat tegen dit besluit beroep wordt aangetekend. In de planning wordt de eerste gronduitgifte voorzien in 2027 en wordt de grondexploitatie in 2030 afgesloten, een en ander is afhankelijk van de behandeling van het beroep van de Raad van State en de onteigeningsprocedure.

De financiële hoofdlijn kort samengevat:

De gerealiseerde bestedingen betreffen hoofdzakelijk planontwikkelingskosten, waarvan een deel gerelateerd is aan verwerving en onteigening. De geraamde nog te maken kosten bedragen € 9.241K (exclusief rente en index). De grootste kostenposten hebben betrekking op de verwervingen, de inrichting van het gebied en planontwikkeling. De boekwaarde (gemaakte kosten) bedraagt € 703K. Alle opbrengsten (€ 10.593K exclusief rente en index) dienen nog te worden gerealiseerd en betreffen de verkoop van bouwrijpe grond (i.c. bedrijfskavels). Door de kosten en opbrengsten te faseren in de tijd wordt de invloed van rente en inflatie doorgerekend. Middels de dynamische eindwaardeberekening wordt het saldo op eindwaarde berekend. Dat saldo bedraagt € 605K positief. Dit is een verslechtering van het resultaat ten opzichte van de grondexploitatie per 1-1-2025 (€ 729K) met € 124K. Deze resultaatverslechtering betreft het saldo van meer opbrengsten (hogere grondprijs in verband met indexering) en meer kosten als gevolg van indexering en aanpassing fasering. Deze grondexploitatie kent risico's, welke zijn beschreven in het MPG 2026. De belangrijkste risico's betreffen verwerving (aankoop gronden), netcongestie (kosten van maatregelen, prijsstelling gronduitgifte, vertraging) en marktrisico's (grondprijzen, kostenstijgingen).

Ad 5: Burgemeester van Zwietenweg

Burgemeester van Zwietenweg   Boekwaarde 31 december 2025   € 826

In de zoektocht naar schuifruimte voor lokale bedrijven die groeien, is als een van de locaties de Burgemeester van Zwietenweg naar voren gekomen. De locatie Burgemeester van Zwietenweg ligt in de oksel tussen de A12, de Burgemeester van Zwietenweg en ten zuiden van de Kromwijkerdijk. Het plangebied is circa 9 ha groot, waarvan 5,7 ha uitgeefbaar. Het bestemmingsplan en exploitatieplan zijn in procedure gebracht en hierop zijn 11 zienswijzen binnengekomen. Deze zienswijzen zijn beantwoord en het bestemmingsplan en exploitatieplan zijn door de raad in de vergadering d.d. 25 november 2025 gewijzigd vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld. De planning is dat de eerste gronduitgifte plaatsvindt in 2028 en dat de grondexploitatie in 2031 kan worden afgesloten.

De financiële hoofdlijn kort samengevat:

De gerealiseerde bestedingen betreffen hoofdzakelijk planontwikkelingskosten en hebben onder andere betrekking op het minnelijke verwervingstraject en de aanpassingen van het bestemmingsplan en exploitatieplan naar aanleiding van de ingediende zienswijzen. De geraamde nog te maken kosten bedragen € 17.081K (exclusief rente en index). De grootste kostenposten hebben betrekking op de verwervingen, de inrichting van het gebied en planontwikkeling. De boekwaarde (gemaakte kosten) bedraagt € 826K. Alle opbrengsten € 17.300K (exclusief rente en index) dienen nog te worden gerealiseerd en betreffen de verkoop van bouwrijpe grond (i.c. bedrijfskavels). Door de kosten en opbrengsten te faseren in de tijd wordt de invloed van rente en inflatie doorgerekend. Middels de dynamische eindwaardeberekening wordt het saldo op eindwaarde berekend. Dat saldo bedraagt € 652K negatief. Dit is een verslechtering van het resultaat ten opzichte van de grondexploitatie per 1-1-2025 (€ 408K negatief) met € 244K, waardoor de verliesvoorziening met dit bedrag (€ 244K) dient te worden verhoogd. De resultaatverslechtering houdt voornamelijk verband met de toegenomen kosten als gevolg van indexering (kostenstijgingen) en hogere plankosten. De hogere plankosten houden verband met de extra gemaakte kosten in het kader van aanpassingen van het bestemmingsplan- en exploitatieplan (hiervoor waren ook nieuwe onderzoeken benodigd) en met vertragingen. De hogere grondopbrengsten als gevolg van indexering kunnen de toegenomen kosten niet volledig compenseren. Deze grondexploitatie kent risico's, welke zijn beschreven in het MPG 2026. De belangrijkste risico's betreffen verwerving (aankoop gronden), netcongestie (kosten van maatregelen, prijsstelling gronduitgifte, vertraging) en marktrisico's (grondprijzen, kostenstijgingen).

Ad 6: Kamerik Schoollocaties

Kamerik Schoollocaties	Boekwaarde 31 december 2025	€ - 1.104

De grondexploitatie Kamerik Schoollocaties is in 2021 geopend. Op dit moment zijn er binnen de grondexploitatie 57 woningen/appartementen opgeleverd, te weten Weidse Weelde (20 appartementen) en De Opkamer (18 woningen en 19 appartementen). In 2025 is het CPO-traject voor op de Mijzijde 88a gestart. Uit de eerste inschrijfronde is geen CPO-vereniging voortgekomen. Eind 2025 is een tweede inschrijfronde voor het zoeken van een CPO-vereniging geopend. Begin 2026 is er een nieuwe CPO-groep gevormd, zij hebben de opdracht gekregen om voor 1 april 2026 een vereniging op te richten. Het is de CPO-groep niet gelukt om een vereniging op te richten. De kavel aan de Mijzijde 88a zal in 2026 gereed gemaakt worden voor een tender. De verschillende uitgangspunten die aan de tender meegegeven moeten worden zullen medio 2026 op papier gezet worden. Na de zomer van 2026 wordt de tender op de markt gezet.

Binnen de grondexploitatie is er nog een kavel beschikbaar, namelijk de Mijzijde 76a. Onder het bouwvlak ligt een gestuurde boring. Jarenlange gesprekken met Stedin hebben dan nu eindelijk geleid dat Stedin de boring in 2026 gaat verwijderen. Daarna is het pas mogelijk om een kavelpaspoort vast te stellen. Nadat deze is vastgesteld zal in 2027 het verkooptraject opgestart worden.

De financiële hoofdlijn kort samengevat:

De geraamde nog te maken kosten bedragen circa € 977K (exclusief rente en index), de grootste kostenposten hebben betrekking op de inrichting van het gebied en planontwikkeling. De geraamde nog te realiseren opbrengsten bedragen circa € 2.000K (exclusief rente en index), deze opbrengsten ontstaan door de verkoop van gronden ten behoeve van bebouwing. De enige categorie is woningbouw. Door de kosten en opbrengsten te faseren in de tijd wordt de invloed van rente en inflatie doorgerekend. Middels de dynamische eindwaardeberekening wordt het saldo op eindwaarde berekend. Dat saldo bedraagt € 2.347K (positief).

PARAGRAAF 8 WET OPEN OVERHEID

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter en makkelijker vindbaar is. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet.

In deze paragraaf lichten wij onze beleidsvoornemens toe.

Actieve openbaarmaking

De staatssecretaris van BZK heeft in juni 2024 de Tweede Kamer geïnformeerd dat de invoering van de actieve openbaarmaking in vier tranches zal plaatsvinden. Aan iedere tranche zijn meerdere informatie-categorieën gekoppeld.

De deadline voor de openbaarmaking van de informatiecategorieën van de eerste tranche was 1 november 2024. Vanaf deze datum maakt de gemeente de vereiste informatie volgens deze eerste tranche actief openbaar.

Het ministerie van BZK heeft in een kamerbrief (16 februari 2026) meegedeeld dat de oplevering van de Generieke Woo Voorziening (GWV) is vertraagd. De planning van tranche 2 en de volgende tranches zal hierdoor worden aangepast.

De vertraging van de GWV betekent niet dat actieve openbaarmaking stil komt te liggen. De VNG adviseert gemeenten om door te gaan met het actief openbaar maken van informatie uit de Woo-informatie categorieën via hun eigen kanalen, bijvoorbeeld via een eigen website.

Woo-verzoeken

Op grond van de Wet open overheid (Woo) kan iedereen een verzoek om informatie indienen. De Woo is gebaseerd op het uitgangspunt van transparantie. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan een ander belang zwaarder wegen dan openbaarmaking.

Het aantal Woo-verzoeken is de afgelopen jaren fors gestegen, waardoor de uitvoering ervan een steeds groter beslag legt op de capaciteit van de organisatie.

Informatiehuishouding

De wijze waarop er in de organisatie wordt omgegaan met informatie staat in direct verband met openbaarmaking. Waarbij informatiehuishouding de randvoorwaarden en orde schept van waaruit openbaarmaking kan plaatsvinden.

De Woo is onderdeel van een breder pakket aan informatiewetgeving waaraan onze organisatie de komende jaren moet voldoen. Deze wetgeving geeft de aanzet tot een verdere digitalisering van onze dienstverlening en zijn van invloed op de gehele organisatie. In die context is het (toekomstige) team Interne Dienstverlening zich aan het transformeren waarbij het zich in toenemende mate richt op duurzaam informatiemanagement.

FINANCIËLE BEGROTING

1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Baten	1.726	1.037	1.237	1.208	-30	1.105	845	697
Lasten	12.130	11.644	11.759	12.154	394	12.068	12.098	12.035
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	-10.404	-10.607	-10.522	-10.946	-424	-10.963	-11.253	-11.338
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Baten	21.171	20.840	20.840	22.112	1.272	22.379	22.572	22.769
Lasten	35.465	35.316	35.968	36.351	383	37.017	37.302	37.804
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	-14.294	-14.476	-15.128	-14.238	889	-14.638	-14.730	-15.035
3. Sociaal domein								
Baten	22.515	17.653	25.111	15.752	-9.359	16.721	16.726	16.726
Lasten	83.902	82.440	91.087	83.842	-7.245	82.665	80.535	80.459
Totaal 3. Sociaal domein	-61.387	-64.786	-65.976	-68.090	-2.114	-65.944	-63.808	-63.733
4. Cultuur, economie en milieu								
Baten	4.514	2.271	1.683	1.491	-192	1.491	1.491	1.491
Lasten	12.294	10.618	11.723	11.283	-441	11.215	11.195	11.194
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	-7.780	-8.347	-10.040	-9.792	248	-9.725	-9.705	-9.703
5. Sport en Onderwijs								
Baten	4.599	3.170	3.170	3.305	134	3.305	3.305	3.305
Lasten	15.945	13.823	14.238	13.818	-420	14.090	14.142	14.475
Totaal 5. Sport en Onderwijs	-11.346	-10.653	-11.068	-10.513	555	-10.785	-10.837	-11.170
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Baten	29.093	14.897	14.957	13.320	-1.637	14.843	13.164	7.835
Lasten	33.001	19.606	21.185	19.121	-2.063	20.427	18.163	12.731

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-3.908	-4.709	-6.228	-5.801	427	-5.584	-4.998	-4.896
7. Algemene inkomsten								
Baten	135.502	134.654	137.049	142.202	5.153	139.361	138.350	140.525
Lasten	517	1.449	957	2.732	1.775	2.829	3.898	4.120
Totaal 7. Algemene inkomsten	134.986	133.205	136.092	139.470	3.378	136.532	134.452	136.404
Overhead								
Baten	9.089	9.532	9.694	10.692	997	10.692	10.692	10.692
Lasten	25.664	27.708	28.199	30.009	1.810	30.174	30.074	29.975
Totaal Overhead	-16.574	-18.176	-18.505	-19.318	-813	-19.483	-19.382	-19.283
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	9.292	1.451	-1.375	772	2.147	-590	-262	1.246
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Onttrekkingen	0	0	20	150	130	0	0	0
Stortingen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	0	0	20	150	130	0	0	0
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Onttrekkingen	946	702	1.112	776	-335	721	691	691
Stortingen	495	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	451	702	1.112	776	-335	721	691	691
3. Sociaal domein								
Onttrekkingen	920	0	143	112	-31	0	0	0
Stortingen	1.758	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 3. Sociaal domein	-838	0	143	112	-31	0	0	0
4. Cultuur, economie en milieu								
Onttrekkingen	722	0	75	55	-20	0	0	0
Stortingen	300	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	422	0	75	55	-20	0	0	0
5. Sport en Onderwijs								

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Onttrekkingen	79	159	224	240	17	408	496	599
Stortingen	1.627	1.070	1.070	670	-400	670	670	670
Totaal 5. Sport en Onderwijs	-1.548	-911	-846	-429	417	-261	-174	-71
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Onttrekkingen	1.599	0	1.387	882	-505	653	100	0
Stortingen	3.799	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	-2.200	0	1.387	882	-505	653	100	0
7. Algemene inkomsten								
Onttrekkingen	204	128	128	129	1	130	130	130
Stortingen	0	1.200	1.200	0	-1.200	0	0	0
Totaal 7. Algemene inkomsten	204	-1.072	-1.072	129	1.201	130	130	130
Overhead								
Onttrekkingen	169	0	60	0	-60	0	0	0
Stortingen	214	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Overhead	-45	0	60	0	-60	0	0	0
Mutaties reserves	-3.554	-1.281	879	1.675	796	1.243	748	751
Totaal alle programma's	5.738	170	-496	2.447	2.943	653	486	1.997

Totaaloverzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten	228.209	204.055	213.742	210.082	-3.660	209.896	207.144	204.038
Lasten	218.917	202.605	215.117	209.310	-5.807	210.485	207.406	202.792
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	9.292	1.451	-1.375	772	2.147	-590	-262	1.246
Onttrekkingen	4.639	989	3.149	2.345	-804	1.912	1.418	1.420
Stortingen	8.193	2.270	2.270	670	-1.600	670	670	670
Mutaties reserves	-3.554	-1.281	879	1.675	796	1.243	748	751
Gerealiseerd resultaat	5.738	170	-496	2.447	2.943	653	486	1.997

Algemene dekkingsmiddelen

(Bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Algemene uitkering gemeentefonds							
Baten	115.439	114.592	116.857	120.813	118.221	117.210	119.385
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	115.439	114.592	116.857	120.813	118.221	117.210	119.385
Lokale heffingen							
Baten	19.279	19.778	19.908	20.856	20.856	20.856	20.856
Lasten	592	640	640	527	527	527	527
Saldo	18.687	19.138	19.268	20.328	20.328	20.328	20.328
Dividenden							
Baten	335	280	280	280	280	280	280
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	335	280	280	280	280	280	280
Saldo financieringsfunctie							
Baten	386	4	4	254	4	4	4
Lasten	-383	-336	-486	1.275	1.072	1.541	1.764
Saldo	769	340	490	-1.022	-1.069	-1.538	-1.760
Overige algemene dekkingsmiddelen							
Baten	63	0	0	0	0	0	0
Lasten	307	1.145	803	929	1.229	1.829	1.829
Saldo	-244	-1.145	-803	-929	-1.229	-1.829	-1.829
Totaal algemene dekkingsmiddelen	134.986	133.205	136.092	139.470	136.532	134.452	136.404

Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijzigingen	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Vennootschapsbelasting	1	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	307	0	0	0	0	0	0

2 INCIDENTELE LASTEN EN BATEN

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV van 30 augustus 2018. In aansluiting op deze notitie is in september 2021 een handreiking verschenen van de provincies ter verduidelijking van de notitie en als aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader.

Bedragen x € 1.000	2026	2027	2028	2029	2030
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
Gemeenteraadsverkiezingen	61				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit					
Vorming en opleiding IBOR		50			
Huur grond fietspad Oortjespad		30	30		
Kosten ARBO		55			
Ontwikkeling, afvloeiing en opleiding herijking IBOR	50				
Verbeteringen aula Rijnhof	50				
3. Sociaal domein					
Polanerbaan opvang Oekraïne		50			
Frictiekosten GR-vorming Sociaal Domein Utrecht West		112			
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie					
Bijdrage VVE voor vrijgekomen pand, eerst gehuurd door School	50				
5. Sport en onderwijs					
Onderzoek De Schulenburch		200	200		
Kinderopvang		35			
Tijdelijke huisvesting St. BavoSchool	200				
Nulmeting en herijking IHP	188				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
Toekomst Stadserf		79			
Omgevingsplanwijziging Landelijk gebied		43	43		
Omgevingsprogramma Omgevingskwaliteit		160	260	200	
Versnelling/Programmakosten Poort van Woerden		700	450		
Grondexploitaties	11.618	9.756	11.278	9.600	4.320
Onderzoek en advieskosten toekomst Stadserf	102				
Grondexploitatie Brediuspark	200				
Schoollocatie Kamerik gebruiksklaar opleveren	383				
Onderhoud diversen locaties vastgoed Harmelen	189				
Uitwerking omgevingsvisie	50				
7. Algemene inkomsten					
8. Overhead					
Totaal incidentele lasten	13.141	11.270	12.261	9.800	4.320
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid					
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit					
3. Sociaal domein					
Polanerbaan opvang Oekraïne (Rijksbijdrage)		50			
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie					
5. Onderwijs en Sport					
6. Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen					
Omgevingsprogramma Omgevingskwaliteit (Bijdrage provincie in exploitatie)		50	50	50	
Grondexploitaties	11.618	9.756	11.278	9.600	4.320
Herwaardering vastgoed diversen locaties Harmelen	194				
Subsidie versnelling woningbouw	300				
7. Algemene inkomsten					
8. Overhead					
Totaal incidentele baten	12.112	9.856	11.328	9.650	4.320
Saldo lasten minus baten	1.028	1.414	933	150	0

3 STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN DE RESERVES

Toevoegingen aan reserves	2027	2028	2029	2030
Structurele toevoegingen:				
- Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	0	0	0	0
- Reserve dekking kapitaallasten economisch nut	0	0	0	0
Incidentele toevoegingen	670	670	670	670
Totaal toevoegingen	670	670	670	670

Onttrekkingen aan reserves	2027	2028	2029	2030
Structurele onttrekkingen:				
- Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	691	691	691	691
- Reserve dekking kapitaallasten economisch nut	129	130	130	130
Incidentele onttrekkingen	1.524	1.091	596	599
Totaal onttrekkingen	2.345	1.912	1.418	1.420

Structurele saldi	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten	772	-590	-262	1.246
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.675	1.243	748	751
Begrotingssaldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	2.447	653	486	1.997
Af:				
Incidentele baten	-9.856	-11.328	-9.650	-4.320
Incidentele onttrekkingen reserves	-1.524	-1.091	-596	-599
Bij:				
Incidentele lasten	11.270	12.261	9.800	4.320
Incidentele toevoegingen reserves	670	670	670	670
Structureel saldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	3.007	1.164	709	2.067

4 RAMINGSGRONDSLAGEN

In deze begroting zijn, conform de Kadernota 2027, de volgende grondslagen gehanteerd:

Loonkosten en subsidies

De loonkosten worden geïndexeerd op basis van de geldende Cao Gemeenten 2025-2027. Voor de jaren 2028-2030 wordt een stelpost opgenomen op basis van de verwachte compensatie loon- en prijsontwikkeling vanuit de algemene uitkering gemeentefonds. De te verstrekken subsidies worden geïndexeerd met 4,1%.

Overige kosten

De exploitatiebudgetten worden niet geïndexeerd. Voor onontkoombare ontwikkelingen wordt op basis van de verwachte compensatie loon- en prijsontwikkeling vanuit de algemene uitkering gemeentefonds een stelpost opgenomen. Bij de voorjaarsrapportage kan de onontkoombare ontwikkeling ten laste van de stelpost verwerkt worden.

Gemeentelijke belastingen en heffingen

Met ingang van de Begroting 2025 worden de opbrengsten van de gemeentelijke belastingen en heffingen geïndexeerd op basis van de publicatie van het Centraal Economisch Plan (CEP) 2026 van het Centraal Planbureau (CPB), dat op 12 maart 2026 is gepubliceerd. Het betreft een gewogen gemiddelde van loonkosten (60%), materiële kosten (20%) en investeringen (20%).

Loonkosten op basis van de loonvoet sector overheid 4,2%

Overige materiële kosten op basis van de prijs materiële overheidsconsumptie/imoc 2,1%

Investerings op basis van de prijs bruto overheidsinvesteringen/iboi 2,3%

Gewogen gemiddelde 3,4%.

Hierbij moet wel een correctie gedaan worden op de indexatie van 2026, omdat in het CEP ook een bijstelling van het lopende jaar plaatsvindt. Op basis van het gewogen gemiddelde, zoals ook hierboven weergegeven, is het voorstel om de OZB en heffingen te verhogen met 3,4% en een correctie van 0,7% toe te passen voor de bijstelling van de indexaties voor 2026 volgens het CEP. De OZB en heffingen worden dan dus geïndexeerd met 4,1%. Een uitzondering vormen de parkeertarieven, die meer dan 100%

kostendekkend zijn; het voorstel is om in 2027 hierop geen index door te voeren

Algemene Uitkering (Gemeentefonds)

De Algemene Uitkering wordt geraamd op basis van de meicirculaire. Voor indexen worden alleen rekening gehouden met het begrotingsjaar 2027. Voor het meerjarenperspectief gelden constante prijzen (meerjarenbegroting is prijspeil 2027).

Omslagpercentage

De omslagrente geeft aan welke rentepercentage wordt toegerekend aan de activa. Het percentage wordt berekend op basis van de raming van de netto door de gemeente te betalen rente op leningen en de totale boekwaarde van de vaste activa van de gemeente. Het berekende percentage wordt afgerond met maximaal 0,5%. De omslagrente wordt opgenomen in de paragraaf Financiering.

Renteontwikkelingen

Er zijn veel factoren van invloed op de ontwikkeling van de rente. Vraag en aanbod op de geldmarkt, het beleid van de centrale banken en geopolitieke ontwikkelingen. Tot en met 2022 was er een periode sprake van historisch lage rente. Oplopende inflatie en de inval in Oekraïne heeft tot medio 2024 geleid tot een stapsgewijze verhoging van de rente. Daling van de inflatie heeft daarna geleid tot een stapsgewijze verlaging van de rente. Sinds medio 2025 wordt de rente in Europa stabiel gehouden. Voor de Begroting 2027 en het meerjarenperspectief 2028-2030 hanteren we voor nieuwe leningen een rentepercentage van 3,5%.

5 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Activa (bedragen x € 1.000)	jaarrekening 2025	begroting 2026	prognose 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
Vaste activa							
Totaal immateriële vaste activa	13	6	6	0	0	0	0
<u>Materiële vaste activa</u>							
- investeringen met een economisch nut	181.047	197.763	180.320	194.339	197.771	203.711	204.020
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	108.035	122.897	106.393	127.383	131.605	134.862	131.602
Totaal materiële vaste activa	289.082	320.660	286.713	321.722	329.376	338.573	335.622
<u>Financiële vaste activa</u>							
- Deelnemingen	352	352	352	352	352	352	352
- Langlopende leningen aan gemeenschappelijke regelingen							
- Overige langlopende geldleningen (niet-overheid)	684	576	576	576	576	576	576
Totaal financiële vaste activa	1.036	928	928	928	928	928	928
Totaal vaste activa	290.131	321.594	287.647	322.650	330.304	339.501	336.550
Vlottende activa							
- Onderhanden werk en bouwgrond in exploitatie	-5.264	-5.399	6.510	10.385	13.274	16.372	20.190
- Gereed product en handelsgoederen	2.750	2.410	2.410	2.410	2.410	2.410	2.410
Totaal voorraden (incl. verliesvoorziening)	-2.514	-2.989	8.920	12.795	15.684	18.782	22.600
<u>Uitzettingen (looptijd <1 jaar)</u>							
- Vorderingen op gemeenten	0	0	0	0	0	0	0
- Vorderingen op gemeenschappelijke regelingen	321	300	300	300	300	300	300
- Vorderingen op overige overheden	36.660	15.000	24.596	15.000	15.000	15.000	15.000
- Overige vorderingen	7.932	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	44.913	17.000	26.596	17.000	17.000	17.000	17.000
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	314	300	300	300	300	300	300
<u>Overlopende activa</u>							
- Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	412	800	550	550	550	550	550
- Nog te ontvangen bijdrage van provincies	123	200	0	0	0	0	0
- Nog te ontvangen bijdrage van gemeenten	30	0	0	0	0	0	0
- Overige overlopende activa (niet-overheid)	5.749	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal Overlopende activa	6.314	9.000	8.550	8.550	8.550	8.550	8.550
Totaal vlottende middelen	49.027	23.311	44.366	38.645	41.534	44.632	48.450
Totaal activa	339.158	344.905	332.013	361.295	371.838	384.133	385.000

Passiva (bedragen x € 1.000)	jaarrekening 2025	begroting 2026	prognose 2026	begroting 2027	begroting 2028	begroting 2029	begroting 2030
Vaste passiva							
Totaal eigen vermogen	98.430	92.021	97.341	95.666	94.423	93.675	92.925
Totaal voorzieningen	16.687	16.016	17.787	18.925	20.547	22.007	23.432
Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd >= 1 jaar verstrekt door binnenlandse banken en overige financiële instellingen	172.549	181.868	160.553	163.258	173.044	174.698	183.319
Totaal vaste passiva	287.666	289.905	275.681	277.849	288.014	290.380	299.676
Viottende passiva							
<u>Netto viott. schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>							
- Kasgeld	0	0	0	0	0	0	0
- Overige schulden	11.051	9.000	9.968	9.968	9.968	15.000	15.000
Totaal netto viott. schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar	11.051	9.000	9.968	9.968	9.968	15.000	15.000
<u>Overlopende passiva</u>							
- Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk	24.975	30.000	30.000	29.000	29.000	29.000	30.000
- Overige overlopende passiva (niet-overheid)	12.760	12.000	13.364	39.478	41.856	42.753	33.324
-Vooruitontvangen bijdragen van provincies	2.706	4.000	3.000	5.000	3.000	7.000	7.000
- Vooruitontvangen bijdragen van gemeenten	0	0	0	0	0	0	0
- Vooruitontvangen bijdragen Overige overheden	0	0	0	0	0	0	0
Totaal overlopende passiva	40.441	46.000	46.364	73.478	73.856	78.753	70.324
Totaal viottende passiva	51.492	55.000	56.332	83.446	83.824	93.753	85.324
Totaal passiva	339.158	344.905	332.013	361.295	371.838	384.133	385.000

6 EMU-SALDO

Omschrijving	2026	2027	2028
bedragen x € 1.000	Prognose	Volgens begroting 2027	Volgens meerjarenraming begroting 2027
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV art. 17c)	-1.375	772	-590
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.369	35.009	7.654
3. Mutatie voorzieningen	1.100	1.138	1.622
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	11.434	3.875	2.889
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo (x 1.000)	-€ 9.340	-€ 36.974	-€ 9.511

7 INVESTERINGSPLANNING

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2027 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030
Bedrijfsvoering								
Data center 2027	ovh.	2027	565	3	565			
Netwerk 2027	ovh.	2027	184	5	184			
Aanschaf devices 2027	ovh.	2027	574	3	574			
Openbare Ruimte								
Renovatie verhardingen Frans Halsstraat e.o. 2027	2	2027	1.000	25	300	700		
Renovatie verhardingen Jaap Bijzerweg 2027	2	2027	200	25	60	140		
Renovatie verhardingen Madeliefweide 2027	2	2027	1.006	25	302	704		
Vervanging verhardingen Polderbaan 2027	2	2027	1.070	40	321	749		
Groenvoorzieningen 2027	2	2027	700	20	700			
Civiele kunstwerken 2027	2	2027	253	25	253			
Oevers en beschoeiingen 2027	2	2027	126	25	126			
Openbare verlichting 2027 (armaturen)	2	2027	391	20	391			
Openbare verlichting 23027 (masten)	2	2027	465	40	465			
Speelvoorzieningen 2027	2	2027	90	12	90			
Vorbereiding vervanging Groepenbrug	2	2027	200	25	200			
Masterplan Kern Kamerik (voorbereidingskrediet)	2	2027	250	25	250			
Sport								
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 2 VEP SBR	5	2027	425	15	425			
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 3 SCW SBR	5	2027	425	15	425			
Vervanging diverse voorzieningen (bereggen/ballenvang/hekken) Sportlust	5	2027	64	30	64			
MHCW, veld 2 complete renovatie + drainage en vervangen sporttechnische laag lava rubber (oude uit 2014)	5	2027	850	12	850			
Wagenpark								
Vervanging 00-BJZ-3 Mercedes (grijsteam)	2	2027	80	10	80			
Vervanging 02-BJZ-3 (bomenteam)	2	2027	80	10	80			
Vervanging 03-BJZ-3 (bomenteam)	2	2027	80	10	80			
Vervanging 01-BJZ-3 (mercedes enkele cabine, bomenteam)	2	2027	80	10	80			
Snippermachine LGZ-04-H (bomenteam)	2	2027	65	10	65			
vervanging 61-WN-26 AHW hekkenkar klein + 72-WJ-VZ AHW hekkenkar groot / auto ambulancegroot + WV-SN-46 AHW PHV(wijkonderhoud)	2	2027	36	15	36			

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)						
Begraven						
Investerings begraafplaatsen (paden 't Spijck en meubilair Rijnhof/Meeuwenlaan)	2	2027	50	20	50	
Vervanging V-050-FR (begraafplaatsen)	2	2027	88	10	88	
Onderwijsinvesteringen						
Vernieuwing school Jorai - voorbereiding annuïtair	5	2027	368	50	368	
Vernieuwing St. BAVO school - verhoging krediet ivm indexering en nadere uitwerking Plan van Eisen	5	2027	2.200	50	2.200	
Vernieuwing Jan de Bakkerschool	5	2027	288	50	288	
Riolering, conform het nieuwe GWP						
Vrijverval riolering 2027	2	2027	250	40	250	
Reconstructie Berken- en Prunuslaan riooldeel 2027	2	2027	560	40	168	392
Reconstructie Zegveld West (voorbereidingskrediet riooldeel 2027)	2	2027	160	40	160	
Reconstructie van Teylingenweg (voorbereidingskrediet riooldeel 2027)	2	2027	40	40	40	
Vervanging en renovatie rioolgemaal 2027	2	2027	440	15	440	
Duikers en drainage (bruto investering 590K waarvan 330K subsidie Impuls water)	2	2027	260	40	78	182
Vervanging 83-BJG-8 tankauto riool	2	2027	80	10	80	
Uitvoeringsplan KbOR 2027	2	2027	596	40	596	
Afval & Reiniging						
Vervanging verzamelcontainers 2027	2	2027	200	10	200	
Vervanging kliko's/mini-containers 2027	2	2027	53	10	53	
40m3 container milieustraten 2027	2	2027	20	15	20	
Vervanging V-249-VX multifunctioneel - calamiteiten (afval)	2	2027	60	10	60	
Volvo / kraanwagen ondergronds (81-BJH-6)	2	2027	370	10	370	
Huisvuilvrachtauto (3 stuks)	2	2027	1.050	8	1.050	
Vervanging Hulpstuk 3-Haken tbv Haak/kraan auto (2 stuks)	2	2027	40	10	40	
Niet-cyclische investeringen						
Ontsluiting Kassengebied Harmelerwaard		2027	2.824	ntb	2.824	
Aanpak Wagenstraat 2027 (voorbereidingskrediet)		2027	350	25	105	245
Toekomst Stadserf 2027 (voorbereidingskrediet)		2027	300	25	300	
Groenblauwe As 2027 (quickwins)		2027	100	25	100	
Voorbereiding vervanging Groepenbrug		2027	200	25	200	
Totaal jaarschijf 2027			20.205		17.093	3.112
					0	0

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)								
OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2028 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030
Bedrijfsvoering								
Data center 2028	ovh.	2028	65	3		65		
Netwerk 2028	ovh.	2028	59	5		59		
Devices 2028	ovh.	2028	65	3		65		
Plotter / scanner	ovh.	2028	30	5		30		
Openbare Ruimte								
Reconstructie Kamerik zuid oost (uitvoering) van 2027 naar 2028	2	2028	685	40		685		
Bomen Kamerik zuid oost van 2027 naar 2028	2	2028	60	20		60		
Renovatie verhardingen 2028	2	2028	2.206	25		662	1.544	
Vervanging verhardingen 2028	2	2028	1.339	40		402	937	
Groenvoorzieningen 2028	2	2028	700	20		700		
Civiele kunstwerken 2028	2	2028	453	25		453		
Oevers en beschoeiingen	2	2028	126	25		126		
Openbare verlichting 2028 (armaturen)	2	2028	391	20		391		
Openbare verlichting 2028 (masten)	2	2028	465	40		465		
Speelvoorzieningen 2028	2	2028	55	12		55		
Reconstructie Willem Alexanderlaan 2028 (voorbereidingskrediet verhardingsdeel)	2	2028	210	40		210		
Reconstructie Bloemenkwartier Noord 2028 (voorbereidingskrediet verhardingsdeel)	2	2028	120	40		120		
Reconstructie Zegveld West 2028 (voorbereidingskrediet verhardingsdeel)	2	2028	80	40		80		
Uitvoering vervanging Groepenbrug	2	2028	1.200	25		360	840	
Sport								
SC Woerden veld 4 toplaag renovatie	5	2028	500	15		500		
SC Woerden veld 3 toplaag renovatie SBR	5	2028	425	15		425		
SC Woerden vervangen ballenvangers/hekken gehele accommodatie	5	2028	310	25		310		
Sportlust veld 5 toplaag renovatie	5	2028	50	15		50		
Sportlust veld 5 drainage	5	2028	55	30		55		
Sportlust veld 6 toplaan renovatie SBR	5	2028	440	15		440		
Renovatie natuurgrasveld Reflex + drainage	5	2028	88	15		88		
Sportvelden Siveo toplaag renovatie SBR	5	2028	500	15		500		
Renovatie natuurgrasveld 4 VEP	5	2028	105	15		105		
Wagenpark								
Vervangen H-014-F (bomenteam)	2	2028	40	8		40		
Vervangen V-293-NG (grijsteam)	2	2028	65	10		65		

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)						
Vervangen 41-BKH-9 (sportvelden)	2	2028	65	10	65	
Vervangen WZ-DL-60 (Ansems aanhangwagen)	2	2028	10	20	10	
Vervangen VHV-69-G (bomenteam)	2	2028	40	8	40	
Vervangen Hoogwerker hybride (bomenteam)	2	2028	120	8	120	
Compressor compleet vaste opstelling (garage) (niet activeren)	2	2028	15		15	
Begraven						
Investerings begraafplaatsen 2028	2	2028	150	20	150	
Aula Rijnhof begraafplaats	2	2028	2.500	40	750	1.750
Onderwijsinvesteringen						
Vernieuwing school Jorai uitvoering (80%) annuitair	5	2028	2.452	50	1.226	1.226
Vernieuwing school Jan de Bakker uitvoering annuitair	5	2028	432	50	432	
Riolering, conform het nieuwe GWP						
Reconstructie Kamerik zuid oost (voorbereidingskrediet riooldeel van 2027 naar 2028)	2	2028	985	40	985	
Reconstructie Bloemenkwartier Noord (voorbereidingskrediet riooldeel van 2027 naar 2028)	2	2028	460	40	460	
Vrijverval riolering 2028	2	2028	250	40	250	
Reconstructie van Teylingenweg 2028 (uitvoeringskrediet riool)	2	2028	270	40	270	
Reconstructie Willem Alexanderlaan 2028 (voorbereidingskrediet riooldeel)	2	2028	450	40	450	
Vervanging en renovatie rioolgemaal 2028	2	2028	500	15	500	
Duikers en drainage 2028	2	2028	260	40	260	
Uitvoeringsplan KbOR 2028	2	2028	196	40	196	
Vervangen 02-BLD-9 fuso (riool)	2	2028	75	10	75	
Afval & Reiniging						
Vervanging verzamelcontainers 2028	2	2028	200	10	200	
Vervanging kliko,s/mini-containers jaarschijf 2028	2	2028	53	10	53	
40m3 container milieustraten 2028	2	2028	20	15	20	
Vervangen 22-BPZ-7 huisvuilwagen	2	2028	350	8	350	
Vervangen Hogedruksput vaste opstelling, reinigen achterladers en voertuigen (niet activeren)	2	2028	15		15	
Vervangen 00-BLG-3 haak/kraanwagen (inzameling)	2	2028	370	10	370	
Niet-cyclische investeringen						
Groenblauwe As 2028 (quickwins)	5	2028	300	25	300	
Totaal jaarschijf 2028			21.425		0	15.127
						6.298

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)								
OMSCHRIJVING JAARSCHIJJ 2029 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030
Bedrijfsvoering								
Netwerk 2029	ovh.	2029	81	5			81	
Devices 2029	ovh.	2029	513	3			513	
Openbare Ruimte								
Renovatie verhardingen 2029	2	2029	2.206	25			662	1.544
Reconstructie Bloemenkwartier Noord 2029 (uitvoeringskrediet verhardingsdeel)	2	2029	1.650	40			495	1.155
Reconstructie Zegveld West 2029 (uitvoeringskrediet verhardingsdeel)	2	2029	100	40			100	
Groenvoorzieningen 2029	2	2029	700	20			700	
Civiele kunstwerken 2029	2	2029	453	25			453	
Oevers en beschoeiingen 2029	2	2029	126	25			126	
Openbare verlichting 2029 (armaturen)	2	2029	391	20			391	
Openbare verlichting 2029 (masten)	2	2029	465	40			465	
Speelvoorzieningen 2029	2	2029	55	12			55	
Sport								
Sportlust renovatie natuurgrasveld 3	5	2029	50	15			50	
Sportlust toplaag renovatie veld 1	5	2029	500	12			500	
Sportlust toplaag renovatie veld 2	5	2029	420	12			420	
SCH 44 vervanging ballenvangers veld 4 en 5	5	2029	30	25			30	
MHCW toplaag renovatie veld 1	5	2029	260	15			260	
MHCW toplaag renovatie veld 4	5	2029	390	15			390	
Wagenpark								
Nader te bepalen 2029	2	2029	500	8			500	
Vervangen veegmachine (elektrisch) T-88-GXT (A&R)	2	2029	250	8			250	
Vervangen Knijper (hulpstuk, 80 cm breed) Haak / kraan auto (2 stuks) (niet activeren)	2	2029	15				15	
Vervangen 76-BNL-3 Fuso Canter (inrichting voor borden met laadkraan) (grijsteam)	2	2029	80	10			80	
Begraven								
Kiefer Boki grafdelfmachine TTR-16-Z	2	2029	125	10			125	
Onderwijsinvesteringen								
Vernieuwing school Jan de Bakker (uitvoering)	5	2029	2.880	50			2.880	
Nader te bepalen 2029	5	2029	300	50			300	

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)							
Riolering, conform het nieuwe GWP							
Vrijvervalriolering 2029	2	2029	250	40		250	
Vervanging en renovatie rioolgemalen 2029	2	2029	1.000	15		300	700
Duikers en drainage 2029	2	2029	260	40		260	
Uitvoeringsplan KbOR 2029	2	2029	196	40		196	
Reconstructie Bloemenkwartier Noord 2029 (uitvoeringskrediet riooldeel)	2	2029	2.980	40		894	2.086
Reconstructie Zegveld West 2029 (uitvoeringsdeel riooldeel)	2	2029	1.225	40		368	857
Afval & Reiniging							
Vervangen Roll-packer 1 en 2 A&R (twee stuks) 2029	2	2029	58	8		58	
Niet cyclische investeringen							
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed		2029	1.500	25		450	1.050
Omvormen woonstraten naar elementenverharding		2029	250	n.t.b.		250	
Groenblauwe As 2029 (quickwins)		2029	100	25		100	
Totaal jaarschijf 2029			20.359		0	0	12.967

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2030 (Bedragen x € 1.000)	Progr.	Jaar	Investering	Afschr.	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030
Bedrijfsvoering								
Netwerk 2030	ovh.	2030	565	5				565
Devices 2030	ovh.	2030	628	3				628
Meubilair 2030	ovh.	2030	802	10				802
Openbare Ruimte								
Renovatie verhardingen 2030	2	2030	2.206	25				662
Vervanging verhardingen 2030	2	2030	1.749	40				525
Groenvoorzieningen 2030	2	2030	700	20				700
Civiele kunstwerken 2030	2	2030	453	25				453
Oevers en beschoeiingen 2030	2	2030	126	25				126
Openbare verlichting 2030 (armaturen)	2	2030	391	20				391
Openbare verlichting 2030 (masten)	2	2030	465	40				465
Speelvoorzieningen 2030	2	2030	55	12				55
Sport								
VEP, veld 5 toplaag renovatie, wetraconstructie	5	2030	66	15				66

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)						
Athloi, toplaag renovatie kunstgras	5	2030	25	15		25
Siveo, renovatie natuurgrasveld 3	5	2030	50	15		50
Sportlust, accommodatie asfaltpaden, riolering/putten	5	2030	230	50		230
VEP, accommodatie asfaltpaden, riolering/putten	5	2030	230	50		230
SCH, accommodatie asfaltpaden, riolering/putten	5	2030	230	50		230
SDO, accommodatie asfaltpaden, riolering/putten	5	2030	17	50		17
MHCW, accommodatie asfaltpaden, riolering/putten	5	2030	63	50		63
Siveo, toplaag renovatie veld 2	5	2030	52	17		52
Clytoneus, toplaag renovatie natuurgras middenterrein	5	2030	75	15		75
Wagenpark						
Vervangen VFV-29-D (wijkonderhoud)	2	2030	45	10		45
Vervangen TKF-81-K Tractor sportvelden	2	2030	75	10		75
Begraven						
Onderwijsinvesteringen						
Riolering, conform het nieuwe GWP						
Vrijvervalriolering 2030	2	2030	4.147	40		4.147
Vervanging en renovatie rioolgemaal 2030	2	2029	276	15		276
Duikers en drainage 2030	2	2029	260	40		260
Uitvoeringsplan KbOR 2030	2	2029	196	40		196
Afval & Reiniging						
Vervangen Roll-packer 3 A&R (1 stuks) aandrukken afvalcontainers	2	2029	25	8		25
Niet-cyclische investeringen						
Totaal jaarschijf 2030			14.202		11.434	

Totaal Investerings 2027-2030	76.190	17.093	18.239	19.264	18.826

Totaal jaarschijven (Bedragen x € 1.000)	Totaal	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030
Totaal jaarschijf 2027	20.205	17.093	3.112	0	0
Totaal jaarschijf 2028	21.425	0	15.127	6.298	0

INVESTERINGEN 2027-2030 (Bedragen x € 1.000)						
Totaal jaarschijf 2029	20.359	0	0	12.967	7.392	
Totaal jaarschijf 2030	14.202	0	0	0	11.434	
	76.190	17.093	18.239	19.264	18.826	

8 STAAT VAN RESERVES

Beleidsuitgangspunten

De beleidsuitgangspunten voor reserves zijn opgenomen in de Financiële Verordening en in het raadsbesluit 'Herijken bestemmingsreserves' van 21 december 2023. In het overzicht reserves 2026-2029 is rekening gehouden met genomen raadsbesluiten tot 1 augustus 2025.

Algemene en bestemmingsreserves

In deze paragraaf staat het door de raad vastgestelde beleid over de algemene en bestemmingsreserves. Een algemene reserve is vrij aanwendbaar. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor door de raad bepaalde bestemmingen. Deze reserves hebben specifiek een bestedingsfunctie.

In de begroting zijn de volgende reserves opgenomen:

Algemene reserves

Algemene Reserve

Doel: buffer voor calamiteiten, exploitatietekorten, incidentele uitgaven.

Algemene Reserve Grondbedrijf

Doel: onvoorziene risico's in de grondexploitatie op te vangen. Winsten en verliezen uit grondexploitatie worden toegevoegd of onttrokken aan deze reserve. Bij de vaststelling van jaarrekening kan de raad afwijkend besluiten.

Bestemmingsreserves

Dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut

Investeringskosten met maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering kan een bedrag toegevoegd worden aan deze bestemmingsreserve. Ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten vindt onttrekking aan deze reserve plaats.

Dekking kapitaallasten met economisch nut

Investeringskosten met economisch nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering kan een bedrag toegevoegd worden aan deze bestemmingsreserve. Ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten vindt onttrekking aan deze reserve plaats.

Groenfonds

Doel: Realiseren van uitvoering van groenplannen, bijdrage aan particulieren voor onderhoud bomen met bijzondere status, uitvoeringsbudget landschapsbeleid, landschapsbeleidsplan, groenstructuurplan en aanleggen ecologische verbindingzones, natuurontwikkeling en/of 'groene' burgerinitiatieven. Er kunnen incidentele onttrekkingen plaatsvinden die voldoen aan het doel van de reserve. In het verleden is deze reserve gevoed vanuit verkopen snippergroen en vanuit kostenverhaal. Er vinden geen nieuwe toevoegingen meer plaats aan deze reserve.

Infrastructuurle werken

Doel: realiseren van bovenwijkse voorzieningen van veelal grote omvang. Stortingen in deze reserve worden gedaan bij particuliere en gemeentelijke ontwikkelingen op basis van de Wro (Wet Ruimtelijke Ordening), de Nota Kostenverhaal 2014 en de Structuurvisie 2009. Het tarief wordt jaarlijks herzien via de grondprijsbrief. In de begroting 2026-2029 is geen mutatie opgenomen.

Grote infrastructuurle werken

De reserve heeft als doel: realisering van grote infrastructuurle werken.

Gebiedsfonds Middelland

Het gebiedsfonds wordt gebruikt voor het realiseren van investeringen in de openbare ruimte Middelland. Deze reserve wordt gevuld door exploitatiebijdragen door initiatiefnemers, bijdragen door de gemeente en bijdragen/subsidies van provincie en Rijk. Grondslag hiervoor is de Structuurvisie Middelland-Noord.

Onderwijshuisvesting

Egalisatiereserve om de kapitaallasten voor onderwijsgebouwen te spreiden over de looptijd van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Structureel wordt elk jaar een bedrag toegevoegd op basis de gemiddelde kapitaallasten over de looptijd van het IHP. De kapitaallasten van de investeringen die zijn opgenomen in het IHP worden onttrokken aan deze reserve. De bedragen zijn gebaseerd op het raadsvoorstel 'Investeringsplan onderwijshuisvesting 2023 e.v.'.

Rentetoerekening:

Aan reserves wordt geen rente toegerekend.

Naam reserve (bedragen x € 1.000)	Saldo 1-1-20 26	Resultaat- bestemmi ng 2025	Stortin g 2026	Onttrekki ng 2026	Saldo 31-12-20 26	Stortin g 2027	Onttrekki ng 2027	Saldo 31-12-20 27	Stortin g 2028	Onttrekki ng 2028	Saldo 31-12-20 28	Stortin g 2029	Onttrekki ng 2029	Saldo 31-12-20 29	Stortin g 2030	Onttrekki ng 2030	Saldo 31-12-20 30
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit																	
Kapitaallasten maatschappelijk nut	14.323			691	13.632		691	12.940		691	12.249		691	11.557		691	10.866
Groenfonds	763			160	602			602			602			602			602
Infrastructurale werken	4.677				4.677			4.677			4.677			4.677			4.677
Grote infrastructurale werken	1.482				1.482			1.482			1.482			1.482			1.482
Subtotaal 2	21.245	0	0	851	20.393	0	691	19.702	0	691	19.010	0	691	18.319	0	691	17.627
3. Sociaal Domein																	
Opvang Vijzelmolenlaan	1.120				1.120			1.120			1.120			1.120			1.120
Subtotaal 5	1.120	0	0	0	1.120	0	0	1.120	0	0	1.120	0	0	1.120	0	0	1.120
5. Onderwijs en sport																	
Onderwijshuisvesti ng	2.175		670	159	2.686	670	240	3.116	670	408	3.377	670	496	3.551	670	599	3.622
Zwembad	0	4.000	400		4.400			4.400			4.400			4.400			4.400
Subtotaal 5	2.175	4.000	1.070	159	7.086	670	240	7.516	670	408	7.777	670	496	7.951	670	599	8.022
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen																	
Gebiedsfonds Middelland	1.536			400	1.136			1.136			1.136			1.136			1.136
Subtotaal 6	1.536	0	0	400	1.136	0	0	1.136	0	0	1.136	0	0	1.136	0	0	1.136
7. Algemene dekkingsmiddele n																	
Algemene reserve	45.530	1.738	800	1.421	46.647		1.284	45.363		683	44.681		100	44.581			44.581
Algemene reserve grondbedrijf	14.323				14.323			14.323			14.323			14.323			14.323
Dekking kapitaallasten economisch nut	3.722			128	3.594		129	3.465		130	3.335		130	3.205		130	3.075
Budgetoverhevelin gen	3.041				3.041			3.041			3.041			3.041			3.041
Subtotaal 7	66.616	1.738	800	1.549	67.605	0	1.413	66.192	0	813	65.379	0	230	65.149	0	130	65.019

Naam reserve (bedragen x € 1.000)	Saldo 1-1-20 26	Resultaat- bestemmi ng 2025	Stortin g 2026	Onttrekki ng 2026	Saldo 31-12-20 26	Stortin g 2027	Onttrekki ng 2027	Saldo 31-12-20 27	Stortin g 2028	Onttrekki ng 2028	Saldo 31-12-20 28	Stortin g 2029	Onttrekki ng 2029	Saldo 31-12-20 29	Stortin g 2030	Onttrekki ng 2030	Saldo 31-12-20 30
Totaal reserves	92.692	5.738	1.870	2.959	97.341	670	2.345	95.666	670	1.912	94.423	670	1.418	93.675	670	1.420	92.925

9 STAAT VAN VOORZIENINGEN

In de begroting zijn de volgende voorzieningen opgenomen:

Pensioen (oud-)wethouders

Bedragen worden uit deze voorziening onttrokken als de betreffende personen de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Ook worden ontvangen overhevelingsbedragen toegevoegd en worden toekomstige pensioenaanspraken verwerkt. Opbouw vindt plaats voor de huidige zittende wethouders, op basis van de opgebouwde pensioenrechten. Jaarlijks vindt bij de jaarrekening een bijstelling plaats op basis van actuariële berekeningen.

Wachtgelden wethouders

Deze voorziening is gevormd voor wachtgelden wethouders. Als een wethouder aftreedt vindt een storting in deze voorziening plaats op basis van de verwachte wachtgeldbetalingen en de verwachte looptijd. De werkelijke betalingen worden onttrokken uit deze voorziening.

Afvalstoffenheffing

Doel: gelijkmatige heffing afvalstoffen d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op de reiniging/afvalstoffen.

Riolering

Doel: gelijkmatige heffing rioolrechten d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op het begrotingsonderdeel riolering.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Doel; gelijkmatige begrotingsdruk van de kosten van onderhoud gemeentelijke gebouwen.

Spaarverlof

Doel: medewerkers kunnen verlofdagen opsparen om dit later in te zetten voor bijvoorbeeld (pre)pensioen en/of sabbaticals. Omdat hier geen sprake is van een arbeidsgerelateerde verplichting van jaarlijks gelijkblijvend volume moet hiervoor volgens het BBV een voorziening gevormd worden.

Rentetoerekening:

Aan voorzieningen wordt geen rente toegerekend.

Naam voorziening (bedragen x € 1.000)	Saldo 1-1-202 6	Stortin g 2065	Onttrekk g 2026	Saldo 31-12-202 6	Stortin g 2027	Onttrekk g 2027	Saldo 31-12-202 7	Stortin g 2028	Onttrekk g 2028	Saldo 31-12-202 8	Stortin g 2029	Onttrekk g 2029	Saldo 31-12-202 9	Stortin g 2030	Onttrekk g 2030	Saldo 31-12-203 0
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid																
Pensioen (oud-)wethouders	7.461	135	362	7.234	227		7.461	227		7.689	227		7.916	227		8.143
Wachtgelden wethouders	0			0			0			0			0			0
Subtotaal 1	7.461	135	362	7.234	227	0	7.461	227	0	7.689	227	0	7.916	227	0	8.143
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit																
Afvalstoffen	503	34		537		2	535		175	361		236	125		125	0
Riolering	4.775	911		5.687	1.432		7.118	1.328		8.446	1.369		9.815	1.339		11.154
Rembrandtbru g	172			172		32	141			141			141			141
Subtotaal 2	5.451	945	0	6.396	1.432	33	7.795	1.328	175	8.948	1.369	236	10.081	1.339	125	11.295
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen																
Onderhoud gem. gebouwen	3.547	1.073	762	3.858	1.103	1.662	3.299	1.097	926	3.470	1.096	1.068	3.498	1.097	1.185	3.410
Subtotaal 6	3.547	1.073	762	3.858	1.103	1.662	3.299	1.097	926	3.470	1.096	1.068	3.498	1.097	1.185	3.410
Overhead																
Spaarverlof	228	71		299	71		370	71		441	71		512	71		583
Subtotaal Overhead	228	71	0	299	71	0	370	71	0	441	71	0	512	71	0	583
Totaal voorzieninge n	16.687	2.224	1.124	17.787	2.833	1.695	18.925	2.723	1.101	20.547	2.763	1.304	22.007	2.734	1.310	23.432

10 AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN

Conform de Financiële Verordening worden de Afschrijvingstermijnen in de Begroting opgenomen. De afschrijvingstermijnen zijn in jaren weergegeven.

Apparatuur		Diversen	
Kopieerapparaat	5	Verkeerslichtinstallaties	15
Frankeermachine	10	Elektriciteitsvoorzieningen, kasten e.d.	10
Inbindapparatuur	5	Dienstfietsen	5
Beveiligingsapparatuur	5	Ondergrondse container	15
Lamineerapparatuur	5		
Mobilfoon	10	Grond	
Portofoon	5	Grond	n.v.t.
Telefoon (draadloos)	3	Gebouwen	
Telefoon vast	6	Nieuwbouw steen:	
Telefonie overig	3	- woningen	40
Videosystemen	5	- bedrijfsgebouw	40
Telefooncentrale	15	- sporthal	40
		- onderwijsgebouw t/m 2020	40
		- onderwijsgebouw vanaf 2021	42
		- onderwijsgebouw vanaf 2023	50
		- brandweerkazerne	40
Abri's		aanbouw/bijgebouw volgt resterende afschrijvingsduur hoofdgebouw	
	10	aanbouw/bijgebouw (zelfstandig onderdeel)	40
Automatisering Computer		Leidingen	25
Hard- en software	5	Liften	25
Citrix licenties	3	Semipermanente gebouwen	40
I-pads	3	Molens	25-40
Schermen (klein en groot)	6	Wieken	40
Thin clients	6	Restauratie / renovatie	25
CYOS laptop en accessoires	3	Overige:	
Laptops	3	noodgebouw (hout)	15-25
Mobile device management	3	loodsen/opslagplaatsen/schaftketen	5
Uitwijklocaties (ESX / back up server)	5	legionellapreventie-installatie	10
Virtual platform (storage en san switches)	3		
Overige servers	3		
Networking		Gereedschappen	
- Werkplek switches	7	Elektronisch en hand	5
- 10G switches	5	Compressor	10
- Server switches	5	Graskantenknipper	10
- Firewall	5	Knipper/snijder	10
- Wifi network	3	Motorkettingzaag	10
- Beveiligingssoftware telewerken	3	Priktol	10
Begraafplaatsen		Sneeuwschuif	10
Aanleg	40	Klokken, uurwerken, carillons	
Uitbreiding	40		15
Urnenmuur	25		
Overig	25		
Bruggen, viaducten, tunnels, duikers etc.		Markten / kermis	
Activa met een meerjarig maatschappelijk nut in de openbare ruimte		Voorzieningen	10
Vaste bruggen (hout)	25	Onderwijs huisvesting	
Vaste bruggen (beton, staal)	40	1e inrichting	15
Beweegbare bruggen (combinatie)	25	Technische Installaties (vanaf 2020)	20
Hekwerken (metaal)	25		
Vervanging brugonderdelen (dek, rijbaan, antisliplagen, houten leuningen)	10		

Apparatuur		Diversen	
Steigers, afmeerpalen, dukdalven e.d.	25		
Renovatie bestaande bruggen	25		
0			
Installaties (vervanging/later toegevoegd)		Voorzieningen aan gebouw/buiten	
Afzuiginstallaties	15	Betonlateien	40
Alarminstallaties	20	Boeidelen	15
Beregeningsinstallaties	10	Buitenzonwering	10
Brandblusinstallaties	20	Dakbedekking	15
Centrale verwarmingsinstallaties	20	Dakkapel	25
Filterinstallatie	10	Garagedeur	10
Geluidsinstallatie	10	Goten	20
Glazenwasinstallaties	10	Isolatie/energiebesparende maatregelen	10
Grafinstallatie	10	Kozijnen geheel	30
Lichtinstallaties	15	Luifel, overkapping	20
Luchtverversingsinstallaties	15		
Pompinstallaties	15	Openbare verlichting	
Radiator	20	Masten	40
Ventilatie en verwarming	15	Armaturen	25
Verlichtingsarmaturen	10		
Discussieapparatuur Raadszaal	10	Parkeren	
Mobilofooninstallatie	10	Aanleg parkeerterreinen	40
Persinstallatie (afvalbrengrstation)	10	Parkeergarage	50
Stemmachines	10	Parkeerautomaten	10
Telefoonaansluiting / -installaties / -uitbreiding en –aanleg	10	Parkeerdekken	40
Inbraakbeveiliging	15	Handterminals parkeerwachters	5
Inventaris/meubilair (nieuw, vanaf 2020)		Riolering op basis van grp	
Inventaris / meubilair (vervanging/later toegevoegd)		Rioolgemaal:	
Aula begraafplaats	15	- bouwkundig onderdeel	30
Inrichting magazijn	15	- elektromechanisch onderdeel	15
Kantinemeubilair	10	Persleidingen	40
Kantoorinventaris	10	Drukriolering:	
Kantoormachines	5	- pompunits elektronisch onderdeel	15
Kantoormeubilair:		- pompunits bouwkundig onderdeel	30
- Bureaus	25	- leidingwerk	40
- Kasten	20	Vrijvalriolering	40
- Meubilair raadszaal	25	Milieumaatregelen	40
- Paternosterkasten	15	Randvoorzieningen:	
- stoelen	5	Bouwkundig onderdeel	40
Keuken en kantine-inventaris	10	Elektromechanisch onderdeel	15
Koffieautomaten/frisdrankautomaten	5		
Voorziening aan gebouw/binnen:		Rollend materieel	
Bedrading	20	Minicontainer	15
Bewegwijzering	10	Verzamelcontainers	15
Gordijnen, luxaflex	5	Verzamelcontainers ombouw	15
Keukenblok	15		
Riolering	30	Speelvoorzieningen	
Sanitair	20	Speelvoorzieningen	12
Schilder- en behangwerk	5		
Tegelwerk	30		
Trappen	30		
Veiligheidsvoorzieningen	20		
Vloerbedekking	10		

Apparatuur		Diversen	
zonwering	10		
0			
Sportvelden/terreinen		Volkstuinen	
Aanleg grassportvelden	15	Aanleg	25
Aanleg zand ingestrooid kunstgrasveld (toplaag)	15		
Toplaag kunstgrasveld (incl. doelgebieden)	12	Waterwegen / Vijvers	
Constructie kunstgrasveld	24	Lichte beschoeiing	20
Terreinafrastering / ballenvangers	24	Damwandconstructies	30
Sportveldverlichting (masten)	40	Combinatie damwanden/beschoeiingen	25
Sportveldverlichting (armaturen)	20	Kademuren	10
Kunststof atletiek renovatie (retoppen)	10		
Kunststof atletiek renovatie toplaag/ asfalt/ inrichting	20	Wegen (nieuwe aanleg en herinrichting)	
Kunststof atletiek geheel vervangen	40	Grijs (asfalt)	25
Voertuigen		Betonconstructie op paalfundering (nieuw)*	75
Aanhangwagen	10	Constructie met BIMS (nieuw) *	25
Bestelauto's	7	Constructie EPS (nieuw) *	40
Fietspadschuivers	10	Grijs renovatie (vervanging constructie)	40
Grafdelfmachine	10	Grijs straatwerk (elementen)	25
Grote motormaaier	5	Woonwag	
Houtversnippera	5	Aanleg terrein	40
Kleine motormaaier	5	Aankoop- en plaatsingskosten	25
Kraanauto	10	Zoutopslag	
Laadsysteem vuilnisauto	10		20
Personenauto	7	Zwembaden	
Snееwploeg/schuiver	10	Bouw zwembad	40
Tractor	10	Verbouw	25
Veegmachine (klein)	5		
Vorkheftruck	15		
Vrachtwagens	10		
Vuilnisauto's	8		
Zand- en zoutstrooier	10		

11 BEGROTINGSSUBSIDIES

Een begrotingssubsidie is een subsidie die met naam en toenaam op de gemeentebegroting staat. Deze beleidsthema's zijn uniek en hebben slechts één (of enkele) potentiële aanvragers waardoor het opstellen van een eigen subsidieregeling niet efficiënt is. Verstrekken via een begrotingssubsidie gaat via de Algemene subsidieverordening. In onderstaande tabel staat vermeld welke instellingen een begrotingssubsidie krijgen en voor welk bedrag.

Nr.	Programma	Taakveld	Onderwerp	Toelichting	Subsidie 2027 (in €)
1	4	5.6	Bibliotheek	Bibliotheek Utrechtse Venen Woerden	1.630.594
1	4	5.6	IDO (Informatiepunt Digitale Overheid)	Bibliotheek Utrechtse Venen Woerden	50.822
2	3 en 5	6.1 en 5.2	Dorpshuis + Sporthal	De Schulenburg Kamerik	101.204
3	3	6.1	Dorpshuis	Stichting De Milandhof	34.049

12 OVERZICHT OP TAAKVELDEN

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Vershil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Baten								
0.1 Bestuur	210	0	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	1.362	974	1.174	1.147	-26	1.045	785	637
0.4 Overhead	9.089	9.532	9.694	10.692	997	10.692	10.692	10.692
0.5 Treasury	721	284	284	534	250	284	284	284
0.61 OZB woningen	11.660	12.073	12.073	12.626	553	12.626	12.626	12.626
0.62 OZB niet-woningen	7.098	7.265	7.405	7.784	379	7.784	7.784	7.784
0.63 Parkeerbelasting	2.598	2.568	2.568	2.915	346	2.992	2.992	2.992
0.64 Belastingen overig	297	211	201	207	6	207	207	207
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	115.439	114.592	116.857	120.813	3.956	118.221	117.210	119.385
0.8 Overige baten en lasten	63	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	6	6	0	-6	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	116	35	35	37	1	37	37	37
2.1 Verkeer en vervoer	843	309	390	388	-2	388	388	388
2.2 Parkeren	30	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	73	72	72	72	0	72	72	72
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	256	6.269	6.269	8.352	2.083	7.687	5.047	1.822
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	266	300	350	325	-25	325	325	325
3.4 Economische promotie	286	392	392	398	6	398	398	398
4.1 Openbaar basisonderwijs	3	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	68	48	48	50	2	50	50	50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.421	973	973	1.040	66	1.040	1.040	1.040
5.1 Sportbeleid en activering	325	247	247	247	0	247	247	247
5.2 Sportaccommodaties	3.023	2.159	2.159	2.239	80	2.239	2.239	2.239
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	245	237	237	247	10	247	247	247
5.4 Musea	45	22	22	24	1	24	24	24
5.5 Cultureel erfgoed	50	19	19	8	-12	8	8	8
5.6 Media	749	306	306	288	-19	288	288	288
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	104	50	50	54	4	54	54	54
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.707	1.701	8.156	1.869	-6.287	1.819	1.819	1.819

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	350	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	16.018	15.468	16.470	13.411	-3.060	13.411	13.411	13.411
6.4 WSW en beschut werk	4	0	0	0	0	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	394	287	287	275	-12	773	773	773
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	74	0	0	0	0	0	0	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	112	0	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	1.527	0	0	0	0	521	526	526
6.811 Beschermd wonen (WMO)	437	0	0	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	228	0	0	0	0	0	0	0
6.822 Jeugdreclassering	26	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	83	20	20	20	0	20	20	20
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	187	0	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	380	177	177	177	0	177	177	177
7.2 Riolerig	8.348	8.854	8.854	9.491	637	9.680	9.873	10.070
7.3 Afval	8.298	8.244	8.244	8.495	251	8.495	8.495	8.495
7.4 Milieubeheer	2.763	889	169	0	-169	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.044	862	862	898	35	898	898	898
8.1 Ruimte en leefomgeving	3.463	983	1.033	1.517	484	1.517	1.517	1.467
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	23.118	5.349	5.349	1.404	-3.945	3.591	4.553	2.498
8.3 Wonen en bouwen	2.205	2.277	2.287	2.040	-248	2.040	2.040	2.040
Totaal Baten	228.209	204.055	213.742	210.082	-3.660	209.896	207.144	204.038
Lasten								
0.1 Bestuur	3.684	3.265	3.297	3.188	-109	3.188	3.188	3.188
0.2 Burgerzaken	2.017	1.486	1.586	1.554	-32	1.358	1.382	1.319
0.4 Overhead	25.664	27.708	28.199	30.009	1.810	30.174	30.074	29.975
0.5 Treasury	-383	-336	-486	1.275	1.762	1.072	1.541	1.764
0.61 OZB woningen	414	432	432	365	-68	365	365	365
0.62 OZB niet-woningen	95	111	111	88	-23	88	88	88
0.64 Belastingen overig	83	96	96	74	-22	74	74	74
0.8 Overige baten en lasten	307	1.145	803	929	126	1.229	1.829	1.829
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1	0	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.025	4.546	4.529	4.832	303	4.966	4.935	4.957
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.059	1.932	1.932	2.163	231	2.130	2.160	2.130

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
2.1 Verkeer en vervoer	13.877	13.644	14.207	14.206	-1	14.527	14.613	14.993
2.2 Parkeren	1.874	1.861	1.861	2.088	227	2.088	2.077	2.072
2.4 Economische havens en waterwegen	1.091	1.470	1.470	1.402	-69	1.544	1.525	1.603
3.1 Economische ontwikkeling	583	504	504	489	-15	469	449	449
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	500	6.269	6.269	8.352	2.083	7.687	5.047	1.822
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	347	500	550	538	-12	538	538	538
3.4 Economische promotie	334	317	317	204	-114	204	204	204
4.1 Openbaar basisonderwijs	434	85	85	166	81	166	166	166
4.2 Onderwijshuisvesting	4.005	3.964	3.964	3.870	-94	4.139	4.238	4.517
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.024	4.011	4.011	3.594	-417	3.585	3.584	3.584
5.1 Sportbeleid en activering	758	754	754	803	48	803	803	803
5.2 Sportaccommodaties	7.226	5.578	5.993	5.825	-168	5.872	5.826	5.879
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.752	1.754	1.754	1.782	28	1.782	1.782	1.782
5.4 Musea	655	749	834	827	-7	781	788	795
5.5 Cultureel erfgoed	384	398	398	333	-65	333	333	333
5.6 Media	2.103	1.630	1.630	1.520	-111	1.519	1.520	1.518
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.485	6.229	6.413	6.108	-305	6.184	6.240	6.253
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.374	9.575	16.081	8.886	-7.195	8.987	9.051	9.051
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	147	338	338	344	6	344	344	344
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	163	110	110	114	5	114	114	114
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.826	1.266	1.266	1.332	66	1.220	1.220	1.220
6.3 Inkomensregelingen	22.563	22.165	24.150	23.991	-159	23.993	23.993	23.993
6.4 WSW en beschut werk	6.158	6.383	6.430	6.382	-48	6.382	6.382	6.382
6.5 Arbeidsparticipatie	1.886	2.062	2.056	2.150	94	2.150	2.150	2.150
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.771	2.336	2.336	2.404	68	2.404	2.404	2.404
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	5.030	4.529	4.529	4.914	385	4.914	2.721	2.645
6.712 Begeleiding (WMO)	2.799	2.341	2.341	2.433	92	2.433	2.433	2.433
6.713 Dagbesteding (WMO)	3.449	4.071	4.071	4.104	32	4.104	4.104	4.104
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	10.888	8.306	8.306	7.790	-516	6.587	6.585	6.585
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	8.437	9.852	9.852	10.181	329	10.181	10.181	10.181
6.791 PGB WMO	90	156	156	156	0	156	156	156

Exploitatie	Werkelijk 2025	Primitieve begroting 2026	Begroting 2026 inclusief wijziging	Begroting 2027	Verschil begroting 2027 en begroting 2026 na wijzigingen	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
6.792 PGB Jeugd	133	397	397	397	0	397	397	397
6.811 Beschermd wonen (WMO)	332	95	95	95	0	95	95	95
6.821 Jeugdbescherming	2.314	1.961	1.961	2.080	119	2.080	2.080	2.080
6.822 Jeugdreclassering	26	0	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	1.057	841	939	683	-256	683	683	683
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	2.495	2.521	2.521	2.155	-366	2.155	2.155	2.155
7.1 Volksgezondheid	3.092	3.349	3.367	3.508	141	3.508	3.508	3.508
7.2 Riolering	6.494	6.322	6.322	6.872	550	7.012	7.221	7.184
7.3 Afval	6.010	5.856	5.856	6.101	244	6.092	6.052	6.048
7.4 Milieubeheer	4.962	3.765	4.639	4.325	-314	4.325	4.325	4.325
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	905	964	964	893	-70	898	902	979
8.1 Ruimte en leefomgeving	4.972	2.971	3.837	3.894	57	3.915	3.813	3.663
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	21.210	5.349	5.349	1.404	-3.945	3.591	4.553	2.498
8.3 Wonen en bouwen	5.934	4.619	5.332	5.138	-194	4.900	4.417	4.414
Totaal Lasten	218.917	202.605	215.117	209.310	-5.807	210.485	207.406	202.792
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	4.639	989	3.149	2.345	-804	1.912	1.418	1.420
Totaal Onttrekkingen	4.639	989	3.149	2.345	-804	1.912	1.418	1.420
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	8.193	2.270	2.270	670	-1.600	670	670	670
Totaal Stortingen	8.193	2.270	2.270	670	-1.600	670	670	670
Gerealiseerd resultaat	5.738	170	-496	2.447	2.943	653	486	1.997

AFKORTINGENLIJST

Afkorting	Betekenis
AB	Algemeen Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
AOW uitkering	Algemene Ouderdomswet pensioen uitkering
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordeningen
ARBO	Arbidsomstandighedenwet
ARG	Algemene reserve grondbedrijf
AU	Algemene Uitkering van het Rijk
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVU	Afval Verwijdering Utrecht
B&W	Burgemeester en Wethouders
B1-niveau	Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands
B1-route	Is een route voor taal en (vrijwilligers)werk.
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	Besluit Bijstandverlening zelfstandigen
BEN middelen	Bovenregionaal Expertise Netwerk middelen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIO informatiebeveiliging	De BIO biedt een uniform normenkader voor de beveiliging van de informatie huishouding van alle overheidsorganisaties.
BIZ	Bedrijven Investerings Zone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BO MIRT	Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BSO+	Buitenschoolse opvang plus; opvang op schooldagen voor kinderen uit het speciaal basis onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs.
CAI	Centrale Antenne Inrichting
CAK	Centraal Administratie Kantoor AWBZ
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIV	Centrum voor innovatief vakmanschap
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO project	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CPS	Coöperatie Parkeerservice
DB	Dagelijks Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
DD-JGZ	Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DMOP	Duurzaam meerjarenonderhoudsplan
DNB	De Nederlandse Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EBIT	Earnings before interest and taxes: inkomsten voor aftrek van rente en belastingen
ECB	Europese Centrale Bank
e-diensten Burgerzaken	Digitale dienstverlening Burgerzaken
EMU saldo	Economische en Monetaire Unie (EMU) overheidssaldo
Fte	Fulltime equivalent, 1 fte is een volledige werkweek
GEO informatie	Informatie met een ruimtelijk component
GFT	Groente, fruit en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGDrU	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisaties in de regio

GMSD	Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRIP incidenten	Gecoördineerde Regionale incidentbestrijdingsprocedure
Gwh	Gigawatt per uur
HDSR	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
HH indicatie	Huishoudelijke Hulp indicatie
HIOR	Handboek inrichting openbare ruimte
HRM	Human Resource Management
IBOR	Integraal beleidsplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IHP	Instandhoudingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IPM	Integraal Project Management
IRP	Integraal Ruimtelijk Perspectief
IRP	Integraal ruimtelijk perspectief
ISAE3402 verklaring	Een internationaal erkende standaard die de kwaliteit en beheersing van uitbestede (financiële) processen beoordeeld.
IVP 2023-2026	Integraal Veiligheidsplan 2023-2026
KCC	Klant Contact Centrum
LEU	Landschap Erfgoed Utrecht
LHBT	Lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender
LTA/GGZ verblijf	Landelijke Transitie Arrangement / Geestelijke Gezondheidszorg verblijf, biedt jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder.
M&O beleid	Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid
MAG	Maatschappelijke Agenda
Min van VWS	Ministerie van Volksgezondheid , Welzijn en Sport
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MPG	Meerjarenperspectief Grondbedrijf
MTO	Medewerkers-tevredenheidonderzoek
MVP	Meerjaren verkeersmaatregelen plan
NEN	Nederlandse normering van richtlijnen
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra
ODRU	Omgevingsdienst Regio Utrecht
OMU	Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht
Onderzoeksbureau AEF	Onderzoeksbureau Andersson Eiffers Felix
OOGO overleg	Het Op Overeenstemming Gericht Overleg
OVL kabels	Openbare Verlichting kabels
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&C cyclus	Planning en Control cyclus
P&O	Personeel en Organisatie
PGA	Persoonsgerichte Aanpak
PGB	Persoonsgebonden budget
PIP	Plan Inburgering en Participatie
POH-jGGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts- jeugd geestelijke gezondheidszorg
R&B	Ruimte en Beheer
REP	Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief
RES U16	Regionale Energie Strategie, een samenwerkingsverband tussen de U16 gemeenten, de Provincie Utrecht, waterschap Amstel, waterschap Gooi en Vecht, Waterschap Rivierenland en waterschap Vallei en Veluwe.
RHC Rijnstreek en Lopikerwaard	Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard
RIB	Raadsinformatiebrief
RMN	Recreatie Midden Nederland
RO	Ruimtelijke ontwikkeling

RPL	RTV Midden Holland (Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Oudewater, Waddinxveen en Woerden.
RSG	Recreatieschap Stichtse Groenlanden
RWS	Rijkswaterstaat
SBO	Speciaal basis onderwijs
SD	Sociaal Domein
SGBW	Stichting gebouwenbeheer Woerden
SH	Strategische Heroriëntatie
SiSa	Single information, Single audit
SMP	Soortenmanagementplan
SPUK	Specifieke Uitkering van het rijk
SPUK CDOKE	Specifieke Uitkering Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
SPUK IJZ	Specifieke Uitkering IJsbanen en Zwembaden
SPUK IZA	Specifieke Uitkering Integraal Zorgakkoord
SPUK MEOZ	Specifieke Uitkering Meerkosten energie openbare zwembaden
SPUK NEAS	Specifieke Uitkering Noodfonds energie amateursportverenigingen
SPUK WBI	Specifieke Uitkering Woningbouwimpuls
Stichting LISA	Het werkgelegenheidsregister van Nederland, LISA is een databestand met gegevens over alle vestigingen in Nederland waar betaald werk wordt verricht.
SUWU	Stichting Urgentieverlening West Utrecht
Sw	Sociaal werk
TCO/LCC	Total cost of ownership / Life cycle cost. Dit is een methode waarbij alle kosten gedurende de volledige levensduur van een product in beeld zijn gebracht.
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers
U10 regio	Netwerkorganisatie van de gemeenten Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist.
U16 verband	Zie U10 regio
UTA	Utrecht Talenten Alliantie
UVO	Uitvoeringsovereenkomst
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAT kosten	Kosten voor voorbereiding, administratie en toezicht
VIC	Verbijzonderde interne controle
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Stichting Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VR paal	Virtual reality paal
VRI	Verkeersregelininstallatie
VRIS	Applicatie voor het heffen van lokale belastingen
VRU	Veiligheidsregio Utrecht
VSGH	Vluchtelingen Steunpunt Groene Hart
VTH/OOV	Vergunningen, toezicht en handhaving / Openbare orde en veiligheid
VTH-beleid	Vergunningen, toezicht en handhavingsbeleid
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
WACC	Weighted Average Cost of Capital: het gewogen gemiddelde kostenvoet van het kapitaal van de organisatie
Wet Bibob	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Wet BOPZ	Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOB / WOO	Wet Openbaar Bestuur / Wet Open Overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wpg	Wet Politiegegevens
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wsw-bestand	Werknemersbestand van de Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Z-route	Is een intensieve route in het inburgeringsstelsel, waarin inburgering en participatie stevig worden gecombineerd.

